

കേരളവർമ്മദേവൻ.



എം. ആർ. പാലകൃഷ്ണവാര്യർ എം. എ.



# കേരളവർമ്മദേവൻ.

---

ഗ്രന്ഥകർത്താ

എം. ആർ. ബാലകൃഷ്ണവായ്പർ എം. ഏ.



തീയക പ്രസ്സ്,—തിരുവനന്തപുരം.

## പ്രസ്താവന

കേരളവർമ്മവിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ജീവചരിത്രം മുതൽക്കുമായും അസമഗ്രമായും ഇതിന്മുൻപ് പലതും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കേരളപാണിനി, ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരൻ, കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി, കേ. സി. കേശവപിള്ള എന്നു തുടങ്ങിയവർ അവിടുത്തെക്കുറിച്ച് ചില കവനങ്ങളും ഉപന്യാസങ്ങളും ചരിത്രഖണ്ഡങ്ങളും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. സപ്രപഞ്ചമായ ജീവചരിത്രമെഴുതുന്നതിന് അവിടുന്ന് ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ പ്രൊഫസർ സുവരംപിള്ള, ഒട്ടോമ്മനു ചന്തു മേനവൻ, ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനവൻ, പി. വി. കൃഷ്ണവാര്യർ, കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള എന്നീ അവിടുത്തെ സുഹൃത്തുക്കൾ വട്ടം കൂട്ടി. എന്നാൽ ആദ്യമായി ഒരു തിരയ്ക്കുമോട്ടമെഴിവും കഴിക്കുന്നതിന് ശ്രീമാൻ ആർ. കുറുപ്പുവയലുങ്കാണ് യോഗമുണ്ടായത്. പിന്നീട് സവിസ്തരമായ ജീവചരിത്രമെഴുതണമെന്ന് പല സാഹിത്യപരിഷത്യാഗങ്ങളിൽ നിശ്ചയം ചെയ്തു. എന്നാൽ ആ നിശ്ചയം പ്രവൃത്തിയിലേക്കു കടന്നെന്നിൽ—അതെ, ആരാണ് ആഗ്രഹിക്കാത്തത്? ആഗ്രഹിക്കുന്നവർ പലർ; ശ്രമിക്കുന്നവർ ചിലർ; വല്ല വിധത്തിലും സാധിക്കുന്നവർ കണക്കാക്കേണ്ട മാത്രം. ഇതാണല്ലോ ലോകഗതി.

ഉത്തമഗതിയിൽ വർത്തിച്ചിരുന്ന കേരളവർമ്മദേവൻ പലപ്പോഴും ദയാപനാണ്; വെറും കഥാപാത്രവുമത്രേ. അവിടുന്ന് ഭായി നിറഞ്ഞസാഹചര്യം ഉണ്ടായിട്ടുള്ളവർ ഇന്ന് മുതൽക്കും അവർണ്ണപാലും കാലധൂമികയിൽകൂടി വെറും സങ്കല്പവിത്രമേ കാണുവാൻ കഴിയൂ. വിസ്മൃതിയുടെ വിളയാട്ടം അത്രയ്ക്കു ഒട്ടും. കൂടും കേട്ടും കൂടിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുമുള്ള വർഷം കാലകല്ലോലങ്ങളിൽ

മറഞ്ഞ സംഗതികൾ അസ്സരൂപങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ചാരത്തുമ്മവരളെ കഥ ഇങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ഏതൊരു വരുടെ കാര്യം പറയാനാമില്ല. ഇന്നുള്ളവരിൽ മിക്കപേർക്കുമെന്നപോലെ എനിക്കും കേരളവർമ്മദേവൻ വെറും കഥാപാത്രമാണ്. എന്നാൽ രീതിക്ക് സംഭവഭർമ്മം ഉണ്ടാകാതെയിരുന്നിട്ടില്ല. ആ ചിത്രം മായാത്തവിധം മനോമുകുന്ദത്തിൽ ഉണ്ടാക്കുന്നു. പക്ഷേ മനസ്സുകൊണ്ടു കാണുവാനാണ് കൂടുതൽ സാധിച്ചിട്ടുള്ളത്. കിട്ടുവുന്നിടത്തോളം ശരിയായ രേഖകളിൽ കൂടി ആ ജീവിതരംഗത്തിലേക്ക് കണ്ണുനീർച്ചിട്ടുണ്ട്. സാമൂഹിക സംഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ ഉദാഹരണ കാണിച്ചിട്ടില്ല. കേന്ദ്രം കട്ടം കുറവുമാണ്. അതുമാത്രമേ, സാഹസികമാണെങ്കിൽ ഈ സംരംഭത്തിന് സമാധാനമായി എനിക്കു പറയാനുള്ളത്.

സാമൂഹിക സംഭവിക്കുന്നതിൽ പലതരം വിഖ്യാതമായ സഹായങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. മഹാമഹിമയ്ക്കീ രാമവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് റിപ്പോർട്ടുകളിൽ നിന്ന് ആവശ്യമുള്ള ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നതിന് കരുണാപുരസ്സരം അനുവദിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഇത്രയുമെങ്കിലും സാധിച്ചത്. അതിനായി അവിടുത്തെറ്റുള്ള കൃതജ്ഞത വാചാമഹോപദേശാണ്. കേരളപാണിനിയുടെ മിനസരിക്കുറിപ്പുകളിൽ നിന്ന് വേണ്ട ഭാഗങ്ങൾ തരികയും ഉപയോഗിക്കുന്നതിനായി അനുവദിക്കുകയും ചെയ്ത എന്റെ മാന്യസ്നേഹിതനും സാഹിത്യമർമ്മജ്ഞനുമായ എം. രാഘവവർമ്മതമ്പുരാൻ, എം. എ. ആന്റണിസ് തിരുമനസ്സിനോടും കെ. സി. കേശവപിള്ളയുടെ ഡയറി പരിശോധിക്കുന്നതിനും അതിൽ നിന്നുതരിക്കുന്നതിനും സമ്മതംനൽകിയ എന്റെ പ്രിയശിഷ്യൻ കെ. എൻ. ഗോപാലപിള്ള അവർകൾ എം. എ.യോടും അതിന് ഒത്തുശ്ശെയ്ത പ്രസിദ്ധപണ്ഡിതൻ ആർ. നാരായണപ്പണിക്കർ അവർകൾ ഐ. എ. എൽ. ടി. യോടും മലയാളമനോരമയുടെ ആദ്യലക്കങ്ങളിൽ നിന്ന് വേണ്ട ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളു.

നന്ദിന് അനുവാദം നൽകിയ പത്രാധിപർ, കെ. സി. മാത്യു അവർകൾ ബി. എ., ബി. എല്ലിനോടും അൻ വളരെ കൂടി ജ്ഞാനം.

അതിപ്രൗഢമായ ഒരു അവതരിക എഴുതിത്തന്നു വിദ്യാഭ്യാസ വിഭാഗം വിദ്യാഭ്യാസ മന്ത്രിയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകിയും ആകപ്പാടെ ഈ കൃതിയെ പരിശോധിച്ചും എന്ന വാത്സല്യപൂർവ്വം അനൗപമിച്ച സാഹിത്യസമ്പന്നനായ പണ്ഡിതാഗ്രന്ഥകാരനായ എം. രാജരാജവർമ്മയുടേതാണ് എം. എ., ബി. എൽ. നിരന്തര സുഹൃത്തുക്കൾ സഹസമാന ഒരു മുഖവുര എഴുതിത്തന്ന പണ്ഡിത വരോണ്ണൻ മഹാകവി ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ അവർകളോടുമുള്ള എന്റെ അഭികേതവമായ കൃതജ്ഞതയെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളട്ടെ.

'English Men of Letters' എന്ന ഗ്രന്ഥാവലിയുടെ തോതുപിടിച്ചു കേരളവർമ്മജീവിതചരിത്രം എഴുതണമെന്ന് ആഗ്രഹിച്ചതിന്റെ ഫലമാണ് പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം. കൃതികളുടെ നിരൂപണാത്മകമായ ജീവിതസംഭവങ്ങളുടെ കഥനത്തിന് പ്രാധാന്യം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. സംഭവങ്ങളെ സത്യമായും സമഗ്രമായും ചിത്രണം ചെയ്യുന്നതിന് യത്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയുടെ അടുക്കലും മറ്റും ഇനിയും തേച്ചുമിനുക്കിയാൽ ഭംഗി കൂടുതലായിരിക്കും. പക്ഷെ 'തിരുന്നീക്കിക്കടലാടാ'മെന്ന് വെച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന അനുഭവം എല്ലാവർക്കും അറിവുള്ളതാണല്ലോ. മോഹനത്തരജ്ഞായ ചിത്രങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതിന് ഇത് പ്രേരകമാകുമെങ്കിൽ, അതുതന്നെയാണു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സാഹചര്യം.

## തിഷ്ണ- ഭിത്രമുഖം.

---

മഹാത്മാർ ലോകത്തിൽ കർമ്മസിദ്ധകർമ്മം അനാനസിത  
 കർമ്മം ചെയ്തതുകൊണ്ടാണ്. പ്രവൃത്തിപഥത്തിലിറങ്ങി വീഴ്ത്തും  
 തകരുന്നതും കർമ്മവും തകരുന്നതും ത്രാഗനിഷ്ടകൊണ്ടോ മഹാകാ  
 ൽത്തും നേരി ലോകാനുഗ്രഹം ചെയ്യുന്നവരാണ് കരുതുന്നത്;  
 മഹാത്മാക്കൾ, വാസനാശ്വാസാധിഗതമായ മനോനവിശേ  
 ഷത്താൽ ലോകത്തെ ഉണർന്നി, ജീവിതരീതികളെയും ചിന്താ  
 സ്വരാനന്തരെയും പുതുപ്പിച്ച് പരിഷ്കൃതങ്ങളാക്കി ജനസമു  
 ദായത്തിന് ഉൽഗതി വരുത്തുന്നവരാണ്. ഇവരിൽ ഒന്നാം  
 കക്ഷ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ആളായിരുന്നു കേരളവർമ്മദേവൻ. ലോ  
 കമൊട്ടക്കു പെരുമകളു കേരളാർ വിരൽകൊണ്ടു എണ്ണാൻ മര  
 ത്രമേ ഉണ്ടാവു. എത്ര ശ്രീരാമൻ പ്രഭാതനായിട്ടുണ്ട്! കൗത  
 തമബലൻ കൊണ്ടു പിന്നെത്തു! ശങ്കരഭഗവൽപാദർ ധാരാ  
 ഉമിപ്പു! പുരാണങ്ങളും പരിവൃത്തങ്ങളും നോക്കിയാൽ, ലോകോ  
 ത്തരമായ മാധാന്യവും സിദ്ധിച്ചവർ മുതൽക്കുമാണുപിടും, ദേ  
 വദൈവശാസ്ത്രവിശ്വാസരായി ഭാരോ കാലത്തു പലരും ഉണ്ടായി  
 ട്ടുണ്ടെന്നു കാണാം. ശക്തരായ രാജാക്കന്മാരും, ഉദാരമതിക  
 ഭൂയ പ്രഭുക്കളും, ഭക്തശിരോമണികളായ മിവ്യപുരുഷന്മാരും,  
 വശ്യവാക്കുകളായ കവിശ്രോട്ടന്മാരും, സമർത്ഥരായ കലാമർമ്മജ്ഞ  
 ന്മാരും, ഇതരദൈവങ്ങളിലെല്ലാമെന്നപോലെ, കേരളത്തെയും അ  
 മല്പാഴ്ചപ്പോൾ അലങ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചരിത്രകാലാവസ്ഥയുടെ സ്വ  
 സ്തിച്ച വാടവിളക്കുകളായി ഇന്നും അവർ പ്രകാശിക്കുന്നു.  
 കേരളമഹാകവികളുടെ ഗണനാപ്രസംഗത്തിൽ അർപ്പാചിന്ത  
 കൊണ്ട് “കനിഷ്ഠികായിപ്പിത കാളിമാസനായ” കേരളവർമ്മ  
 ദേവൻ, പ്രാജ്ഞാനകൊണ്ടു മട്ടതിരിയോടും പുനരേതോടും, ഇ  
 ഞ്ഞോടും കഞ്ചനോടുകൊപ്പം, തർജ്ജനീനിർദ്ദേശ്യനാണെന്നു  
 അതിശയോക്തി പ്രദാനം പറയാം.

കേരളത്തിലെ ചരിത്രം എഴുതുക മരിക്കലും സുസാധമല്ല. വിശിഷ്ട ഗ്രാമ്പ്സ്തമനപ്പാഠി എഴുതിയ മാർട്ടി പ്രഭു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളപ്പോൾ, ഏറെനാൾ ജീവിച്ചിരുന്നു പല കാലഘട്ടങ്ങളെയും താങ്ങി, പലതരങ്ങളും സാഹചര്യങ്ങൾ ഉണ്ടായിപ്പോയവർകളുടെ പ്രശസ്തനായിത്തീർന്ന ഒരു മഹാന്റെ ജീവചരിത്രമെഴുതുന്നതു സാഹസമായി വരാതെ തരമുള്ളു. അതിലുള്ള പല സംഗതികളും ഇന്നു ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന വിചാരിതാർ ചിലരെ ബന്ധിക്കുന്നവയുമാവാം. “ഒരു പാതിവെളിച്ചം കാട്ടിപ്പോകാൻ മറുപാതി മറുപാതി വെളിച്ചം പ്രകാശിപ്പിക്കുകയായ” മഹാജനങ്ങളുടെ ചരിത്രം എത്ര മിടുക്കനും കടങ്കഥയായിത്തീരുന്ന ഇരിക്കാതെ തരമുള്ളു. കണ്ടും കേട്ടും സഹവർത്തികളായിരുന്നവർ പോലും അവരുടെ മനോഹരി മനസ്സിലാക്കാനോ, പ്രവൃത്തികളുടെ സാധുതാസാധുത വിവേചിച്ചറിയാനോ സാധിക്കുന്നില്ല. എന്നിരിക്കെ, സമ്മുഖമുണ്ടായും ഒരുതവണ മാത്രം മരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരാൾ, കവിപ്രഭുവായിത്തീർന്ന ഒരു മഹാന്റെ ചരിത്രം എഴുതാൻ തുനിഞ്ഞുവെന്ന്, കട്ടികൾ ചന്ദ്രനേ പിടിക്കാൻ ചാടുന്ന മട്ടിൽ, ബാലിശമായ സാഹസമായി ഗണിക്കുന്നിടവന്നെക്കാലത്തുള്ള ആശങ്ക കൂടും അന്യമാനത്തിലാകയില്ല. എന്തിലും കട്ടിയായ ഫന്തമാൻ,

“കേരളത്തിലെ ചരിത്രപരമായ സാഹസികതയെപ്പറ്റി  
ബാലാജിപ്പിള്ളി പരമേശ്വരൻ മഹാശാസ്ത്രിയുടെ  
കവിതകളിൽ നിന്നും തിരഞ്ഞെടുത്തു സമാഹരിച്ചതും  
ഇതിൽ പൂർണ്ണമായും അദ്ദേഹത്തിന്റെതാണ്.”

ഇതിൽ പൂർണ്ണമായും അദ്ദേഹത്തിന്റെതാണ് സൂത്രകണിപ്പിക്കാൻ ചാരിയെപ്പാൾ “പലമാനങ്ങളിൽ മേൽമേൽ വെട്ടു തവ” എന്ന അനുഗ്രഹം മരിച്ചു എന്നുള്ള പുരാണകഥ ത്വീമാൻ വാസ്തവത്തെ “കേളവർമ്മദേവൻ” വായിക്കുന്നവർക്കു അസത്യമല്ലെന്നു ബോധപ്പെടാം. ദൈവത്തെ നാമാന്തം കണ്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും, കേന്ദ്രത്തിൽത്താൽ തത്സാന്നിധ്യമുണ്ടാകുമെന്ന വിശ്വാസമില്ലാത്തവർ മുതൽക്കും. അപ്രകാരം കേന്ദ്രപ്രത്യക്ഷനായ നായകനെപ്പാഠിയാണു് കവി ഇത്ര ഗുഹ്യത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

കേരളവർദ്ധിതകോതിക്കമ്പുരാന്റെ പലതരം പല കീവനങ്ങളും, ഉപന്യാസങ്ങളും, ചരിത്രഖണ്ഡങ്ങളും, ഏഴ് തീർത്ഥാടന ക്രമാനുഗത, ആ മഹാൻതന്നെ പല പട്ടങ്ങളിൽ ആർക്കുവെക്കെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയെ സംഗ്രഹിച്ചും, പല റിക്കാർട്ടുകളെ തേടിപ്പിടിച്ചും, മിനസരിപ്പിച്ചു കളയും ഭവനങ്ങളെയും നോക്കിയും, കഴിവുണ്ടാകും സമഗ്രമായും സത്യമായും ഒരു ചരിത്രം എഴുതാൻ തുനിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ അഭിപ്രായത്തിനായ പ്രയത്നത്തെ വിജയത്താൽ അഭിനന്ദിക്കാതിരിക്കയില്ല. കേരളമഹാത്മാക്കളെ വിശ്വസനീയമായ ചരിത്രത്തിന്റെ അനുപമപ്രാപ്തി ലേലിക്കുന്ന വിചാരമുണ്ടാകട്ടെ ശ്രീമാൻ വാസ്തവക്കു ഈ അർക്കം സിദ്ധമാണെന്നു തരമുള്ളു.

എന്നാൽ പ്രസ്തുത പുസ്തകം ശരിയായ ഒരു ജീവചരിത്രത്തിന്റെ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളായി തിരിക്കാൻ തരമുള്ളു. ജീവചരിത്രത്തിനും കഥയ്ക്കും തമ്മിൽ വളരെ അന്തരമുണ്ട്. ബാസ്യൻ ജാതിക്കാരനായും, മാർട്ടി ഗ്രാഫ് സ്റ്റേജന്റെയും ചരിത്രം എഴുതിട്ടുണ്ട്. അവയെ താരതമ്യപ്പെടുത്തി നോക്കിയാൽ, ഒന്ന് നായ് തലമുറയുടെ പിറകെ പോകുകയും മറ്റൊരു മനോഹരമായ ശിഷ്യൻ തുരുവിനെ അനുവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ദേശം കടന്നും, മിനസരിച്ചെഴുതിക്കും എഴുത്തുവാക്കു മാത്രം സംഭവങ്ങളെക്കുറിക്കുന്നതു ചരിത്രമാവില്ല. അവയെ ആലോചനം ചെയ്ത്, പെരുമ്പാലയ്ക്കുള്ള തുരുത്തുവെട്ടിയിട്ട്, മനോഹരങ്ങളെ വെളിപ്പെടുത്തി, നായകന്റെ ജീവിതകാലത്തെ സ്വന്തം കഥയും പൊതുവായുണ്ടായ പ്രയോജനത്തെ വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്തും കഥാഗാഥനും ചെറുപ്പത്തിൽ മാത്രമേ ചരിത്രത്തിന് ജീവനുള്ളൂ. ഈ തോന്നത്തെയെല്ലാം നോക്കിയാൽ ശ്രീമാൻ വാസ്തവക്കു പുസ്തകം ഒരു കഥാസംഗ്രഹമെന്നു പറഞ്ഞുകൂട. അതിലും ചില വിട്ടുവീഴ്ചകൾ കണ്ടാക്കാം. സംഭവബഹുലമായ കേരളകാലിദാസജീവിതചരിത്രത്തിന് വേണ്ടുന്ന വഞ്ചന







‘വളൻ’, ബഹുശാഖമായി അനവധി പശുഫലപ്രദമായിത്തീർന്നത്, ഏകദേശ ജീവചരിത്രത്തിന്റെ ഏറ്റവും പ്രധാനമായ അധ്യായമാകുന്നു.

കേരളവർദ്ധദേവന്റെ വൈഭവവും മേധാവിത്വവുമല്ല, കൃത്യനിഷ്ഠയും സൗജന്യവുമാണ് എനിക്ക് ഏറ്റവും വിസ്മയനീയങ്ങളും അനുകരണീയങ്ങളുമായി തോന്നിപ്പോയത്. ഞാൻ കണ്ടനാൾ തൊട്ട് അവയ്ക്ക് ഒരിക്കലും വാട്ടം തട്ടിയില്ല. ബാല്യത്തിൽ മാതാപിതാക്കളും ഗുരുക്കന്മാരും നല്കിയ ശിക്ഷാവിശേഷങ്ങളും, പിന്നീട് മാതൃപുരുഷന്മാരും അഗ്രജന്മാരും നൽകിയ പരിഹാസം കണ്ട് അനവർത്തിച്ചതിനാലും അപ്പൂരിച്ചാണെന്ന സിദ്ധിച്ച ശീലം മരണാനന്തരമായിട്ടുതന്നെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞിട്ടില്ല. “കുളപ്പൻ വലിയപ്പനെക്കണ്ടു പഠിക്കണം” എന്നു ഏകദേശ അപ്പൂരി പലപ്പോഴും ഏണോട് ഉപദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ടു വയസ്സിനു മേലും എളുപ്പമുണ്ടായിരുന്ന ഏകദേശ പിതാവ്, ഭൗതികശാസ്ത്രത്തിൽ ഉന്നതമായ നിലയിൽ, മാതൃപുരുഷന്മാരുടെ സ്തുത്യപാത്രം ചെയ്ത കേരളവർദ്ധദേവനോടൊരുമിച്ചു, പെറ്റമ്മയോടൊന്നിച്ച് അറിവു കൂടാതെ വളരുകയായ്, അവർ തമ്മിലുണ്ടായ സൗഹൃദം പ്രകൃതിസിദ്ധമായിത്തീർന്നു. കുളപ്പൻ കേളിത്തലിൽ പാക്കുവാൻ ‘കുളപ്പരച്ചേട്ടൻ’ എന്നാണ് പേർ വിളിച്ചുവന്നത്. ബാലസഹജങ്ങളായ പല കേളികളിൽ അവർ ധാരാളം വിഹരിച്ചിരുന്നു. കേളിത്തലിൽ പോലും ‘കുളപ്പരച്ചേട്ടൻ’, ഒരു ഗോപവേദമുണ്ടായിരുന്നതായി അപ്പൂരി പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. കസേര മുതലായി കായശക്കരിപ്രദങ്ങളായ അലോസങ്ങളിൽ വിജയിച്ചിരുന്ന ‘ചേട്ടൻ’, മുരളിപോലെയെ കൂടെകാണുന്നതിന്നു ‘കേച്ചുകെട്ടുണ്ണിയെ’ കേളികളിൽ തൊല്ലിച്ചതിൽ തീരെ അതൃപ്തരായില്ല. തോറ്റപോയ ‘അനിയ’ന്റെ കണ്ണിരുമകാരി പിന്നെയും കൂട്ടുപിടിച്ചു നടന്ന നിർമ്മാണവും ഉദാരസൗജന്യവും ബാലകാവതെ അല്ല പ്രേതനം ബുദ്ധിയെയാണു വൃത്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതു സ്മരണീയമാണ്.



ജനമുൾക്കൂടെണന്നു അവർ തമ്മിൽ ഒരിക്കലും അവിച്ചിട്ടില്ല. പ്രമുഖ, കേരളവർദ്ധനവൻ അനന്തനെ ആശ്വസ്തമായി സ്നേഹിച്ചിരുന്നു എന്ന് ഏനിക്കു നല്ല ബോധം വന്നിട്ടുണ്ട്. ഏകദേശം അപ്പോഴാണ് അക്കാലത്തിനിടയിൽ അറിഞ്ഞിട്ട് ഏനിക്കു ഏതാനായിരക്കണക്കിന് ഏക്കറിൽ (11th October 1908) 'ഏകദേശം' ആവുന്നതിൽ സമാധാനം സമാധാനി എന്നും പ്രിയനായിരുന്നു ഭാരതത്തിന്റെ മരണം എതിർ അസഹ്യമായ സങ്കടത്തിൽ കാണുമായിരിക്കണം എന്ന കേരളവർദ്ധനവൻ മറുപടിയിരിക്കുന്നു.

"പെരുപ്പകാലങ്ങളിലുള്ള ശീലം മറക്കുമോ മാനുഷനുള്ള കാലം" എന്നുള്ള നീതവാക്യത്തെ വകുപ്പാതെ നോക്കിപ്പറയുന്ന ബാധിക്കുന്നതിന്റെ ഫലം ധാരാളം നാം അനുഭവിക്കുന്നുണ്ട്. കട്ടകളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം പിടിച്ചുകെട്ടുന്നതും കെറ്റാക്കുന്നതും എ.വി.സി.യായും, ഭാഗ്യനായതും അവർ തമ്മിലും റിഫറിക്കും പാൽ, കഴുപ്പ് വെള്ളത്തിൽ നിന്നു വിട്ടുപോയി നോക്കുമ്പോൾ, അതായത് പൂപ്പിക്കാൻ ഉദ്യമിക്കുന്ന നവീനശിക്ഷകളും, അതായത് ഭാഗ്യനായതും വെള്ളം നോക്കി ഉൾക്കൊള്ളാൻ നിഷേധിക്കുമ്പോൾ വിട്ടുപോയി വെള്ളം നോക്കുന്ന പരിസ്ഥിതിയോടുകൂടി പെരുപ്പിക്കുന്നു. പെരുപ്പത്തെ അഭ്യസനകൂടം അറുത്തുമാതിരുന്നില്ല. ഏകദേശം പെരുപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന സമ്പന്നമായ പനയാർക്കിട്ടി ബാധകരായിട്ട് അഭിമാനപ്പെട്ട് അടുത്തപതിയിൽ കയറി അടുത്തതെത്രമേണ വർദ്ധമാനമാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന രീതി ഇന്നത്തെ വിദ്യാഭ്യാസമേധാവികൾ പുരയിടമായിരിക്കാം. എങ്കിലും ഈ പഴയ പള്ളിയിൽ പാടില്ല മഹാനായ ആളാണു കേരളകാളിശാസൻ.

പണ്ടിതന്നെ വിചാരം പശ്ചാത്തപങ്ങളെക്കൊണ്ടു പല അതയും വാലം. അതുകൊണ്ടുള്ള പാപപുണ്യങ്ങൾക്കു പകരം കാക്കപ്പെടാനും പറ്റുകും പരിസ്ഥിതിയെ പശ്ചാത്തപം അല്ലാതെ ഗണിച്ചു വരുന്നതായുള്ള അതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടാം.



നില്ല. കേരളത്തിൽ പണ്ടുപണ്ടു തുടന്ന് പണ്ഡിതപരമ്പര  
 കീഴിൽ ഭട്ടാരിയെക്കുറിച്ചുള്ള ആരാധന കേരളവർമ്മദേവൻ. ശാസ്ത്ര  
 മനുഷ്യർ പണ്ടുതന്നെ അറിയാൻ സാധിച്ചു. നേരിയ പുണ്യമായിര  
 ന്ന ആ മഹാമന്ത്രം അതാനം. ഏതു ആകാശത്തും സമം  
 മാനം പാതയെക്കുറിച്ചു ശാസ്ത്രമെന്തെന്നും സിദ്ധിച്ചുപോയി  
 പണ്ഡിതനായി അവിടുന്ന് അഭിഷിക്തനായി. പോലുള്ളതിൽ  
 ആശാമന്ത്രം, കേരളമന്ത്രം, മാതൃമന്ത്രം, മയവന  
 ത്തിൽ ശാസ്ത്രീയമായും അന്തർവാസികപാതയെ ക്ഷിപ്രാപാപം  
 മലയ്ക്കുതെക്കിലും, “അധിതിവേഷാധാപരണ പ്രമാണേ” അത്രയും  
 ചത്തുപോയതോളം ആദിപനാനം യഥാർത്ഥവിദ്യാർത്ഥിയായി  
 തന്നതാണെന്ന് അവിടുത്തെക്കുറിച്ച് മറ്റൊരു നിദാനം. ഇ  
 തക്കതാൻ ഏറ്റവുംകൂടുതൽ മരുത അല്ല, പരിശുദ്ധ കോ  
 ങ്ക നേരിയത് അനന്തം. സത്യം നോക്കിയാൽ കേരളവർമ്മദേ  
 വൻ സ്വപ്രയത്നംകൊണ്ടു വളന്ന ആളാണ്. കേരളാണി  
 തായിരുന്നു പ്രഥമമേധിവി; അടുത്തുവന്നതെ വാമിപ്പുരുഷൻ  
 ണി രാജപരമം. ആദ്യമേയിട്ടു തുടർന്നതെ വേഷം പണ്ടും  
 കൊടുത്തു. രണ്ടാം വേളയിൽ സഹായം അന്യരും കിട്ടിയപ്പോൾ.  
 ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിൽ അവിടുന്ന് സമ്പാദിച്ച വൈദിക്യം, തന്ന  
 താൻ വേലമെന്തു നേരിയതാണ്. അതുപോലെ തന്നെയാ  
 യിരുന്നു മലയാളത്തിലും. സ്വഭാവമെന്തെന്നു അവർക്കുതെക്കും,  
 ഗുഹനവിഷയപ്രതിപാദകങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ഭൂമിക്കുത്താ  
 ലും മലയാളം പണ്ടു പെൺകുട്ടികളെ കഴിച്ച് പുരുഷന്മാ  
 രുള്ളതിൽ പോലും പഠിപ്പിക്കു നല്ലില്ലായിരുന്നു. കേരളാ  
 ണിയുടെ വേലക്കാരായിട്ടു മാത്രമേ കേരളത്തിൽ അന്നു സ്ഥാ  
 നമുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഇതേ ഭാസീത്യാണിൽ നിന്നുതന്നെ  
 ഹസ്താവലംബം നൽകിയ കേരളവർമ്മദേവനാണെന്നു വരു  
 യോൾ. എത്ര സഹസം മെന്തു എന്നു ബോധപ്പെടും. സംസ്കൃ  
 തം, ഇംഗ്ലീഷ്, മലയാളം എന്നീ ഭാഷകളിലെ പ്രാചീനവും ക  
 ളാതെ തമിഴ്, മഹാരാഷ്ട്രം, തെലുങ്കു, ഹിന്ദുസ്ഥാനി എന്നീ



ദേശീയതാലക്ഷ്യവും സ്വപരിശുദ്ധി കൊണ്ടു പ്രാദേശിക ജനതയ്ക്കും സമ്പാദിച്ചു. സാഹിത്യം സമ്പത്തിനോടു് അവകാശമായി വാങ്ങി, സംഗീതം അത്രിയോധിതമായ ബലാൽക്കാരത്താൽ പിരിച്ചുപറിച്ചു.

മഹാനാമകളെ കൈശവകാശകൾ നിസ്സാരങ്ങളും മുഖിപ്പിക്കുന്നവരുമാണെന്ന് ഒരു പക്ഷമുണ്ട്. ഇവരേകളികൾക്ക് അർത്ഥം കല്പിച്ച് വീടാരാന ചെയ്യുന്നതു മസാദാസരായി തീരാനാണമുദ്രം. പക്ഷേ കേരളവർമ്മദേവന്റെ വിഷയത്തിൽ അല്പസംഭവങ്ങളും അർത്ഥവസ്തുക്കളാകുന്നു. മനോവൃത്തിയുടെ ചോഷിതെ അവ സൃഷ്ടിക്കുന്നു; സ്ഥിരപ്രയത്നത്തിന്റെ വിത്തുകൾ അപരിൽ വിതച്ചിരിക്കുന്നു, കൃത്യനിഷ്ഠയുടെ വേരുകൾ അവയിൽ ഉറന്നിരിക്കിക്കുന്നു. പാണിനി സൂത്രപാഠം ഉരുവിടുന്നതിലും, വിശിഷ്ടപ്രതിഭകളെ വശമാക്കി സഞ്ചാലമാക്കിയെടുത്തു നോക്കുന്നതിലും, ദ്വിജാജ്ഞാതർ നല്കുന്ന അജ്ഞാതഗുണങ്ങൾ മൊല്ലുന്നതിലും, കേരളീയർക്ക് പട്ടാഭാജനത്തെ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിലും, കേരളാഭാപയങ്ങളെ നിയന്ത്രിച്ച് വ്യക്തമായശിക്ഷയെ അനുവന്നിട്ടത് ലും, ഐശ്വര്യം, കളിയിലും കാഴ്ചയിലും നന്ദപാലം കാണിച്ചു ഉറപ്പാണു് കേരളവർമ്മദേവന്റെ ജീവിതരംഗവും. ഈ ദൃശ്യവ്യക്തിമുഖ്, അഥവാ ഹാഗ്രഹതാണു്, അവിടുത്തെ സകല ഭാഗ്യത്തിനും സങ്കടത്തിനും നിദാനം അവിടുത്തെ തനിക്കുതാൻപോന്നവനാക്കിയതും ഇതേ ഗുണമാണു്; സഹചാരികളിൽവെച്ചു മെച്ചം അതുകൊണ്ടാണു സിദ്ധിച്ചതു്; മഹാഭാരതകടംബത്തിൽ പേജ് വന്നപ്പോൾ അതൊരു മഹാസ്ഥാനമാണെന്നുള്ള മായമേറ്റം കൂടാതെ മുന്തിയതെല്ലാമെല്ലാ കാലതാപനം ചെയ്തു വന്നതിനും മൂലം അതുതന്നെയാണു്; ജ്ഞാനവയോധുലമായ മന്ത്രിപുണ്ഡരം, ചക്രവർത്തിനിപ്രതി പുഷ്പരായ ധർമ്മമാനം, പദ്മപരിചയക്കാരായ നാട്ടുപ്രമുഖങ്ങളുമായി, കളരിവിട്ടു ലോകരംഗത്തിലേക്കു പ്രവേശിച്ചു



കുറേ യുദ്ധാവസ്ഥ അവിടുത്തെ സുഹൃദിനായ സമനില വരുന്നതിനു സംയുക്തമായും അനുരണനായാണ്. ഈ ഉദാഹരണവും തെളി കേരളചരിത്രത്തെ നോക്കിയാൽ പല പുതിയ കൗതുകം കാണാം.

കേരളവാണിജ്യം കേരളവർദ്ധനവനു ഓലാസംഭിന്നസുഖമായിരുന്നില്ല. അനന്തരകേരളംനായി പതിനാലുവയസ്സായ പട്ടൻ ആറുമാർ മുത്തരപ്പുറംകുന്ന് തെങ്ങുപുറത്തിൽ ആതുരനായപ്പോൾ നാട്ടിൽ വരെയിരുന്ന ഒരു സ്വന്തം അവിടുത്തെ മരിച്ചു. അക്കാലത്തു മുത്തരപ്പുറംകുന്ന് ഉത്തരം മരങ്ങൾ കൂട്ടുകൾക്കും വിദ്യാവൃദ്ധന്മാർക്കും ഹാനി തട്ടിയില്ലെങ്കിലും സ്ഥാനഭ്രാന്തവശത്തുണ്ടായ ഒരു മുയലപ്പട്ടം ഉണ്ടായിരുന്നു. നാഗരികവിനോദമിടാസപരം നിരന്തരമായി ആസ്വദിക്കാൻ സാധിക്കാതെ ഇങ്ങനെയിരുന്നതിനാൽ കണ്ടുനാശമായി. ഇതുപറ്റുന്നശാഖികളായ മന്ത്രികൾക്കു പരസ്പരം വേർതിരിയുന്നതിൽ അതുതരമായില്ല അവയുടെ സുഖജീവിതം വിച്ഛിന്നമാക്കിയിട്ടും അനപത്യരാജ്യത്തിൽ കണ്ടുപിടിച്ചാണ് തിരുത്തലുള്ള അലോചനയെ പെറ്റിപ്പോകുന്നത്. മരണശയ്യാവലംബിതായ മാതൃമരണാൽ, അന്നു നാട്ടുവാണിരുന്ന ഉത്തരത്തിനാൽ കേരളംതരമായൊരുപോലെയും, കേരളംതരമായൊരുപോലെയും അക്കാലത്തെപ്പോലെയും വാങ്ങിയും നിമിത്തം 'യുത്തരവേണം' എന്നു അരുളിച്ചെയ്യപ്പെടാൻ, 'സാധാരണയെന്നപോലെ മക്കൾ അറിയെ പള്ളിക്കൽ കഴിപ്പിക്കണം', 'എന്നു അനുഭവപ്പെട്ടു ചെയ്യേണ്ടതാണ്', കേരളവർദ്ധനവെ വളർത്തുകയോ അനുരണനാകാൻ കാരണമായത്. "മിന്നത്തേ നിമിത്തം തെളിപ്പിച്ചിട്ടു വെട്ടുതാക്കു" എന്ന മട്ടിൽ മാതൃമരണാനന്തരം മക്കൾ പതിവു രാജാജവർമ്മാവിൽ നിന്നു കേരളവർമ്മാവിൽ സംക്രമിച്ചു അവിടേക്കു ശോഭിച്ചു. മഹാരാജാവിനും ന്യായാതിപരമായിരുന്ന വേലാളിശാസ മുരളിനാമകെ അടുക്കൽ പള്ളിക്കൽ മുത്തരപ്പുറംകുന്ന് കേരളവർമ്മാജന വരണി പരിച







സമീപിച്ച പല ശാസ്ത്രവാദങ്ങളിലും കവനകോലാഹലങ്ങളിലും പ്രാമുഖ്യം വഹിച്ചു, സ്ഥാനംകൊണ്ടുമാത്രമല്ല കൈവഴിയും കൊണ്ടും ഓർത്തിയായിരുന്ന പ്രിയതമയുമായി ആനന്ദിച്ചിരുന്ന കേരളവർമ്മവേൻ, ഭരിതയ്ക്കി ദിവാസപ്തങ്ങൾ കണ്ടതിൽ കുറവമെന്നും പറഞ്ഞിപ്പു. ഏങ്കിലും സ്ഥാനഭവത്തിൽ ഉപതിരുന്ന ചില സംഭവങ്ങളെ വേണ്ടുവണ്ണം നിദിച്ഛാസനം ചെയ്തിരുന്നതിൽ മിന്നുന്നതെല്ലാം കപാനമല്ലെന്നു അവിടുന്ന് ധരിച്ചു കരുതൽ കക്ഷമുണ്ടായിരുന്നു.

മുഴുക്കുസ്ഥലത്തും നന്മകൊവിടേക്കുമായിരുന്ന കലശലോരപ്പേരുമൊഴും സന്നിധിയിൽ ഏതായും കരുതലോടുമുടി കഴിപ്പിച്ചു കൂടുന്നതിന്നു പകരം, കോവിലകംവിട്ട് ഓടിപ്പിറ്റാത്ത ഒരു യുവാവു് നിലയറിയാതെ തുളിക്കുളിക്കാൻ തുടങ്ങിയതു്, ആപൽക്കരമായി പരിണമിക്കാനല്ലാതെ അമൃല്ലല്ലോ. പാമ്പിടനാടു് അവിടം കുളിച്ചാൽ പാമ്പാട്ടിയെ അതു കൊത്തിക്കൊല്ലുമെന്നു നിശ്ചയം. അതുപോലെ സ്വതസ്സിദ്ധമായ ധീരതയേയും കൃത്യനിഷ്ഠയേയും ഉപയോക്തി മനുസേവാർഹാജ്ഞാത്തിൽ നീന്തിക്കളിച്ച കേരളവർമ്മവിതരകാരിയെ വഴുവാൻ അവിടേണ വില്ലവാസമഹാശക്തത്തിൽ വീണു.

“മൃത്യുവാണുപരിയുടെ വെന്താത്തതിനാലും അമൃതം  
കുടിയെടുക്കാതെയാവരുളയാം മാനന്തപുരത്തിനടുത്തും

കഷ്ടപ്പെട്ടു്”

കുറേ നാളെങ്കിലും കഴിക്കാനുണ്ടായി. പുതുനായി പിരിയ്ക്കു തുട്ടിൽകയറിയ കളഭത്തിനൊപ്പം, ഫീക്കാരം ചെയ്യയും, “കുലമഹേഷനസ്ഥസ്ത്രം” കൊണ്ടു മറുതിടകയും, ‘യമപ്രണാമം തെക്കു് കൊണ്ടു ശപിക്കയും ചെയ്യുന്നുകൊണ്ടു യാതൊരു പ്രയോജനവുമില്ലെന്നുവന്നപ്പോൾ മാത്രമേ,

“വിഷ്ണുക്കുളം വരുവതു പരിയാരമില്ലാത്തതല്ല”

എന്നു സമാധാനം ലഭിച്ചു.











മുറണത്തിന് ഒരു ബുക്കുകമ്മിറ്റി എടുപ്പാക്കിയതിൽ കേരള വർമ്മദേവൻ പല പാഠ്യപുസ്തകങ്ങളും തുടങ്ങിയ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ കെട്ടിപ്പിടുത്താനായിരുന്നതുകൊണ്ട്, ഭാഷാപോഷണവിഷയത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചു നവീന ശബ്ദഗ്രന്ഥത്തിൽ, സവിശേഷം പ്രവർത്തിച്ചത് വിശാഖമഹാരാജ പ്രേരണകൊണ്ടാകുന്നു എന്നു സംശയമില്ല. കേരളവർമ്മ പ്രവാസാനന്തരം ചുരുങ്ങിയ ബുക്കുകമ്മിറ്റിക്കു പുനർജീവൻ വീണു. കല്പനപ്രകാരം പല നല്ല ഇംഗ്ലീഷ് പുസ്തകങ്ങൾ ഭാഷാന്തരീകൃതങ്ങളായി.

വിശാഖമഹാരാജാവിന്റെ രാജഭാരകാലമായിരുന്നു കേരളവർമ്മദേവന്റെ ഇളയകാലം. വയസ്സുകൊണ്ടു തമ്മിൽ വളരെ അകലമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും, മൈത്രിയുണ്ടാക്കി ഏറ്റവും അടുപ്പം അവർക്കുണ്ടായിരുന്നു. അന്നുതന്നെ കേരളവർമ്മദേവൻ 'വിശാഖവിജയം' എന്ന വിശിഷ്ട മഹാകാവ്യം എഴുതാൻ തുടങ്ങിയത്. അതു ഭൂവനാക്ഷി 2 മാസാഭ്യന്തരം ചെയ്യാൻ അവർക്കുണ്ടായിരുന്ന ഭാഗ്യമുണ്ടായില്ല. പൂർവ്വികന്റെ മരിച്ച ചില പാഠ്യങ്ങളെ വിപ്ലവപ്പെടുത്തിയ അദ്ദേഹം പഞ്ചസന്തതകൾ കല്പനപ്രകാരം പരസ്യം ചെയ്തില്ല. പിന്നീട് പത്തു സർഗ്ഗങ്ങൾ ബാഷ്പമായി അല്പപ്പെട്ടുപോയി. അപ്പുണ്ണമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തെ ഭർപ്പിച്ചത് ഭൂമിമഹാരാജാവിന്റെ കാലത്താണ്. വിശാഖമഹാരാജാവും അവിടുന്ന് തമ്മിൽ നടത്തിയ ഒരു ഇത്തരം ഏറ്റവും സംഭവങ്ങളും വിചാരിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്ന അവർ പരസ്യരജിമനവർത്തകങ്ങളുമായിത്തന്നെ എന്നു കണ്ടിട്ടുള്ളവർക്കറിയാം. ഉദാഹരണത്തിന് മറ്റു പരസ്യം. പരസ്യനാട്ടു കാവ്യങ്ങൾ കേൾക്കുമ്പോൾ 'പരസ്യനാട്ടു രാജാവു' എന്നു എല്ലാവരും വിളിച്ചു വന്ന ചങ്ങനാശേഖർ കേരളവർമ്മദേവനെ ന്യായം, കേരളവർമ്മദേവനെക്കാൾ അധികം പ്രായം കൂടുതലുള്ള നീരുന്ന മാതൃലനായിരുന്നു. അതിലും മഹാരാജാവിന്റെ ശേഷമായി അവർ പരസ്യസ്തർജിതകളായി കഴിച്ചു. പിന്നീട് വിശാഖമഹാരാജാവിന്റെ മരിച്ചുള്ളതിനും മാതൃലൻ പത്തു



കായിരുന്നു. ഏകീഭവം ആ തിരുമാന്ത്രിയെക്കുറിച്ച് മാരകത്തരം  
 ഒരു സംഭാവം സൂക്ഷ്മമായി അറിയാമായിരുന്നു. വലിയ  
 കോളിത്തമ്പുരാന്റെ പേര് അയച്ച ഒരു തിരുവെഴുതിൽ  
 "ശ്രീമത്തോ വിഭാത്യേഷസുപ്താധിപപപ്പരാട്," എന്നു  
 അസമസ്ത ഇല്ലം ചാരിച്ചിരുന്നു. അതിന്റെ മറുപടിയിൽ  
 "മിനിമസ്തദേവേനവൈകൃതാസ്ത ഗതിസ്തദാ," എന്നു  
 കേളവർമ്മദേവൻ പൂർത്തിയാക്കി. ഇതിനാൽ, മനോഹരരൂപ  
 ശൈലം മേലേ പരമ്പരകൾക്കും, മഹാഭാരതപരമ്പരയ്ക്കും  
 മഹാഭാരതവർദ്ധനയായ കേളവർമ്മ സിദ്ധിച്ച കേളവ  
 മർമ്മവർമ്മ, നവനവസാഹിത്യങ്ങളാൽ മെഴിഞ്ഞൊഴുകുന്നതി  
 ലൂടെയ്ക്ക് മഹാഭാരതവിനെ കൈമാറ്റിച്ച്, രാജസമസ്തിൽ കേ  
 ലിഭാസനായിത്തന്നെ കൈമാറ്റി. "കൈമാറ്റം" എന്നുള്ള സ്വര  
 ന്നും ശീതളിമെപ്പോലെയ്ക്കുന്ന നാട്ടിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നാലും, തി  
 രുനാൾ, തീരമൊഴി, മേൽനാൾക്കുന്നായം, തുലാഭാരതം  
 മാനം, മറുപടി, എന്നിങ്ങനെയുള്ള വർദ്ധനവുകൾക്കു  
 കേളവർമ്മ കവനകസമാവധികൾക്കും മഹാഭാരതപരമ്പര അവിടു  
 ന്നു നൽകിരുന്നു. മിനസർക്കു പൂക്കളെപ്പോലും താമി  
 ക്കുന്ന പൂ വന്നു എന്നുള്ള സംഗതി പരസ്യം വിശ്വാസത്തെയും  
 മനോഹരതയെയും സ്വാർത്ഥിക്കിരുന്നു. രണ്ടുപേരുടെ കൈയെഴു  
 തിൽ കൂടി ഏതെങ്കിലും സാദൃശ്യം വന്നതു ഇതുകൂടിയാണെന്നി  
 ന്നു ചെല്ലുന്നതുകൊണ്ട്, 'വിശ്വചരിത്രം' വായിക്കുന്ന ഏവനും  
 കേളവർമ്മദേവന്റെയെന്ന സ്വാമിനെക്കുറിച്ച് പ്രത്യക്ഷമാകാ  
 തീർക്കുകയില്ല.

കേളവർമ്മദേവനെ വലിയകായിത്തമ്പുരാനായിരുന്ന  
 തുക്കക്കുണ്ടോ, സംസ്കൃതസാഹിത്യനിപുണനായിരുന്നതുക്കൊ  
 ണ്ണോ, ശാസ്ത്രപണ്ഡിതനായിരുന്നതുക്കൊണ്ടോ അല്ല ഇന്നു കേ  
 ളിയർക്കുമാറിക്കുന്നത്. ചിന്തയോട് ശരിയായ ഗദ്യരീതി  
 സുഷ്ഠിയും, നല്ല ഗുണങ്ങളുള്ള സംസ്കൃതത്തിൽ നിന്നും ഇംഗ്ലീ  
 ഷിൽ നിന്നും തർജ്ജിമയെഴുതും സ്വന്തമായി പല കവിതകൾ



കമ്മ്യൂണിസം വ്യാപകമാകട്ടെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചും മലയാളഭാഷയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു അതിനു ഉതകുന്ന വിധത്തിൽ നായകത്വം വഹിച്ചു എന്നുള്ള ഏകസംഗതി കൊണ്ടാകുന്നു. ഇതിൽ ഒരു സംഗതി അല്പം ചിന്തിക്കേണ്ടത്. മലയാളത്തിൽ ഗദ്യം പണ്ടു കിട്ടിയിട്ടില്ല. കവ്യഗദ്യങ്ങളിലും കവ്യപട്ടയങ്ങളിലുമുള്ള തമിഴ് ന്റെ വാചകങ്ങൾ വിട്ട്, സംസ്കൃത പ്രാമാണ്യം മുഴുത്തോടുകൂടി അനുകരിക്കേണ്ട വിഷയങ്ങളുടെയും മന്യക്കാർ സ്വീകരിച്ച ഭാഷകളുടെയും കീഴ്ത്തിൽ ഭാഷയിൽ ഗദ്യത്തിനു പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു; പുരാണങ്ങളും, തത്വശാസ്ത്രങ്ങളും, വ്യവഹാരഭാഷകളും ഗദ്യരൂപത്തെ അവലംബിച്ചിരുന്നു, സക്കാർ ഏഴുതൂക്കത്തുള്ള കപ്പിപ്രമാണങ്ങളും ഭാരതസക്കാർ വാചകരൂപമേയിടുന്നെ ഏഴുതിവുന്നു; സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കു മലയാളപ്പാച്ചുവത്തുളളും തമിഴുകന്തുളളുമുണ്ടായിരുന്നു, വേദാന്തവിമുഖരായ ഒരു പ്രസിദ്ധശാസ്ത്ര വിജ്ഞാപകന്റെ വാചകശൈലി ഇതും സാരവത്തും ഗംഭീരവുമായ! അംഗഭാഷയ്ക്ക്, പണ്ടത്തെ നീട്ടുകളുടെ വാചകം ആസാദ്യമായിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഹിന്ദു മലയാളഗദ്യത്തിന്റെ പിതൃസ്ഥാനം കേരളവർമ്മഭവനം കൊടുത്തിരിക്കുന്നതിന്റെ അർത്ഥം ഏതാണ്?

പറയാം. പദ്യഗദ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ദേശഭേദം ആദ്യം ഗൗരവിക്കേണം. പ്രാസാദികേംഗി കലയെന്ന ശബ്ദങ്ങളും ശ്ലോകങ്ങളും വൃത്തശാസ്ത്രങ്ങളും ചേർന്നുള്ള പരിവിധാനംകൊണ്ടു ശ്ലോകഗദ്യങ്ങളിൽ തത്ത്വചിന്തകളെ ഉൾപ്പെടുത്തി, സദാഭാവങ്ങളെക്കൊണ്ടു അത്ഥകല്പനകളെ യഥനിപ്പിച്ച് സംഗതികളെ സമ്പൂർണ്ണവൃത്തയാഹ്യാദകാമകാവ്യവും പ്രകടമാക്കുന്നതാകുന്നു പദ്യത്തിന്റെ ശൈലി. ഗദ്യമാകട്ടെ, ചുരുക്കമായും ഹരിതമായും ശക്തിമത്തായും, സംഗതികളെ വളച്ചു നീട്ടാതെ ശ്ലോകങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കി സിദ്ധിക്കാത്തതു കവനരീതിയാകുന്നു. വാചകശാസ്ത്രങ്ങളൊക്കെയും കല്പനാശൈലിയുംകൊണ്ടും ഗദ്യകവനം പദ്യത്തോളംകൂടി കലാകവിതമാക്കാനുള്ള



കേരളവും കവിസ്വർഗ്ഗമാണ്. ഓഗ്രക് മഹാകവിയുടെ പ്രസംഗങ്ങളിലൂടെ ആശയസൗകര്യംകൊണ്ടും കല്പനാഭാവവും കൊണ്ടും നവനവാനന്ദം ലഭിക്കുന്ന പദ്യനിർമ്മിതങ്ങളായ ഗദ്യത്തിലാണ് കാണുന്നത്. സ്കീൻ എന്ന പ്രസിദ്ധ ഗദ്യഗ്രന്ഥകാരന്റെ വാചകങ്ങൾ ഉത്തമപദ്യങ്ങളെക്കാൾ മെച്ചമുള്ളവയാണ്. വൃത്തശീലോലം ഗദ്യത്തിൽ ചിലപ്പോൾ താനറിയാതെ കവികൾക്കു വന്നുപോകാറുണ്ട്. ഏകിലും സാമാന്യനായ ഗദ്യക്കാൾക്കും പദ്യക്കാൾക്കും തമ്മിലുള്ള ദൈർവ്യമാണ്. ഒരു പക്ഷേയും മറ്റൊരു പൊതിഞ്ഞുമാണ് പറയുന്നത്. ഒരു സുന്ദരിയെ പ്രകൃതിസിദ്ധമായ ലാവണ്യത്തോടും നേചലിധാനസരഭാഗ്ഗത്തോടും കാഴ്ചയ്ക്കുകയും തോന്നുന്ന വികാരമേറേതാണ് ഗദ്യത്തിനും പദ്യത്തിനും തമ്മിലുള്ള ഭേദം ചുരുക്കി പറയാം.

മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന ഗദ്യം കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നുപയമായ സംഭാഷണത്തിൽ ഒന്നിന്നൊന്നു ചോരഞ്ഞുപോയ വാചകങ്ങൾ; അല്ലെങ്കിൽ കന്യാകുമാരി മുതൽ ഗോകുന്ദം വരെ നീളേ തുടങ്ങിയതൊന്നിൽ അവസാനിച്ചു തുടരുന്നതിൽ എന്ന രീതിയുള്ള പെരുമ്പാമ്പുവാചകം; 'മോശേസ്' തുടങ്ങിയത് എന്നതിൽ സംസ്കൃതഗദ്യങ്ങളെ അനുസരിച്ചു പൊതിപ്പും തൊമ്മലും കെട്ടി ക്രിസ്തുമതസഭയ്ക്കും വരുന്നതായ വാചകം. ഈ രീതി കണ്ടുവിട്ട് അനിതര ഗദ്യത്തിന് കോളവർണ്ണവെന്നാണ് നൂലിട്ടത്. അഭിപ്രായങ്ങൾക്കൊത്ത വിചാരങ്ങളാടുകൂടി അനവധി തരത്തിൽ കോട്ടംകൂടാതെ, കാഴ്ചയുള്ള ആനപ്പുറികൾക്കായി വിവരിക്കാനുള്ള കൈലി ഗദ്യത്തിന് നൽകിയത് ആ മഹാനാണ്. ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്നാണുപയോഗിച്ച ഗദ്യരീതി പകർത്തിയത്. സ്കാട്ട്, മെക്കാളി, അഡിംഗ്, ഗോൾഡ്സ്വിത്ത്, ഫീൽഡിങ്, സൈമസ് എന്നു തുടങ്ങി അക്കാലത്തു നടപ്പുണ്ടായിരുന്ന അനേകം ഗദ്യരീതികളെല്ലാം കൃഷ്ണൻ നമ്പ്യാന്തോടുകൂടി മുന്നിലെത്തിയതായി കണക്കാക്കുന്നവരായി പഠിച്ചതിൽ സിദ്ധിച്ച സംസ്കാരം പത്തുഗദ്യ



നിർമ്മാണത്തിൽ അവിടുത്തെ അത്യന്തം സഹായിച്ചു. അവിടുന്ന് ആദികാലത്തു ഏഴുനിയ മലയാളം ഭൂനാടംപാഠം, വിജ്ഞാനമഞ്ജരി മുതലായ പുസ്തകങ്ങളിലെ ഗദ്യരീതിയല്ല, ചിന്നീടു ചെറിയ 'മഹാമൂലികം', 'വിജ്ഞാനസംഗ്രഹം', മുതലായ പുസ്തകങ്ങളിൽ കാണുന്നത് പച്ചമലയാളം പോയി സംസ്കൃതമലയാളമായിത്തീർന്ന കൈമയി, 'അക്'ബറിൽ വന്ന ഭൂതമായിച്ചു. "അസ്പർശതനിതംബത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു ലംബമാനമായ അംബജവസുചിംബത്തിൽ നിന്ന്" എന്നു വായിച്ചുതുടങ്ങുമ്പോൾ ഏതാണ്ടു യാത്രകളിലിരുക്കമാണോ എന്ന് ആരും ഗമിക്കും. ഈ ഉത്തുംഗശ്രോഗത്തെ അവിടുന്നുതന്നെ ശുഭമണ ഉപേക്ഷിച്ച് താണതടങ്ങളിലെണ്ണുകയും എങ്കിലും, പ്രദയാഗശുചിയിൽ അതിനിച്ചുർച്ചമുണ്ടായിരുന്നതുമിരിക്കും, ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്നായാലും സംസ്കൃതത്തിൽ നിന്നായാലും വ്യവർത്തനംചെയ്യുമ്പോൾ മൂലത്തിലെ അത്ഭുത ശരിയായി ഭാഷയിൽ വരുത്താൻ സാധ്യമല്ലെന്നുകണ്ട് സംസ്കൃതപദങ്ങളെ ധാരാളമായി പ്രയോഗിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണ് അവിടുത്തെ വാചകങ്ങളിൽ സംസ്കൃതപദങ്ങൾ ഏതാ കടന്നുകൂടിയത്. കൈവാണി സ്വാധീനമായിരുന്ന, ഏതു ആനന്ദാവർത്തമെ വ്യക്തിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പശ്ചാദ്വിന്യാസങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാൻ അവർ ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നു. മലയാളത്തിന്റെ അയ്യായത്തിലിന്നും ആ കെൽപ്പുണ്ടെന്ന് അന്ന് അറിഞ്ഞിരുന്നില്ലെന്നുമാത്രം. പട്ടക്കം തൊട്ടാൽ അതിമനമെന്നുള്ള മലയാളി ആസ്വരസംതടീരസന്ധക്കം വർദ്ധിച്ചതുമാത്രം. ആ കടവിൽ നിന്ന മലയാളം ഇന്ന് എത്രയോ മാനാദൃകത്തിരിക്കുന്നു. ഏതൊരു സഹകരിക്കാനും ഏതുക്രട്ടത്തിൽ ചേകാനും കൈകളിൽ ഇരുന്നോ ക്രമമില്ല. ചെങ്കുത്താരി ആതാലും ഹിന്ദി ആതാലും അവർ സ്വാഗതം പറഞ്ഞത് സ്വീകരിക്കുന്നു. മർദ്ദനം പണ്ണസമമെന്നുള്ള യോജം കൈമുഖമുവേൻ പഠിച്ചിരുന്നില്ല. അവിടുത്തെ വയസ്സു കാലത്തു് സംസ്കൃത ദ്വാവിധ സം

പലതരത്തിന്റെ മാറ്റാവാദികൾ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അപ്പോൾ 'അഭിജ്ഞാനശാകുന്തള'ത്തെ 'മണിപ്രവാളശാകുന്തള' ആക്കാനും 'മയൂരസന്ദേശം' 'അമരകം' 'അന്ത്യാപാദം' ഈ ശതകങ്ങളിലും കഴിയുന്നതും കർശലി മലയാളമാക്കാനും ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നുവരികിലും അതു സാധ്യമാകണമെന്നു്, പലമലയാളകവിതകൾ പലതും പുറപ്പെട്ടിട്ടും, അവിടുത്തെന്തും വിശ്വാസമില്ലായിരുന്നു.

വിശാഖമഹാശാസ്ത്രിയുടെ പഞ്ചവർഗ്ഗീയാഭ്യുദയം അവസിതമയംതൊട്ടുഴി ബുക്കുകമ്മിറ്റി അർത്ഥപ്രാണനായി അവിരേണ ശുപാർശ പ്രാപിച്ചു. ഹിന്ദിൽ പഴയമട്ടിൽ ഉത്പാദനശക്തി അതിനു പോയി; അറനായ കാരണവശമെട്ടിൽ നായകനു തുല്യവും തലകുടുംശേയിച്ചു. ചാമ്പിരിയ്ക്ക കടുംബത്തിലെ കുമ്പട്ടുവിട്ട പോലെ കമ്മിറ്റിയുടെ വ്യവസ്ഥാപനം ജിട്ടുറായി, പൂർവ്വാസനരികിൽ കൂടി ഇല്ലാത്തതുമ്പരിശോധനം വലിപ്പകൊമിത്താലാൽ ഏറനാൽ നിഷ്പാതകം നിവർത്തിച്ചു. അതു കേവലം നിഷ്പാതകമായിച്ചു. ഉദ്യോഗമേൽ അന്വയി പേർ പച്ചിട്ടുടമയിൽ പരിച്ചു് പരിഷ്കരിക്കുകയായ പോലെ, പാറപുഴകളെല്ലാം സമ്പാദിക്കുകയുള്ള വൃദ്ധാധാരാൽ പലതും പുഴകൾക്കുപ്രാപകത്തിലിറങ്ങി. 'ഏറ്റകെട്ടു്' പരിഷ്കാരാശ്ചര്യപത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു് അന്വയിപേർ ഉദ്യോഗസ്ഥപ്രതിഭൻ എന്നപോലെ, കവിതകളെക്കൊണ്ടു് കവികൾ കേരളവർഗ്ഗമേൽ പരിവർത്തിൽ കാത്തുനിന്നു. അല്പതരികളെപ്പോലും നിഷ്കരിച്ചു പരിശോധിച്ചു യുവകവികളെ അവിട്ടന പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ മലയാളസാഹിത്യം വർദ്ധമാനശക്തെ പ്രാപിച്ചു.

മലയാളമനോരമയുടെ കവിതാപരക്കിടയിൽകൂടിയാണു് കൊച്ചി, കൊടുങ്ങല്ലൂർ, കൊഴിക്കോടു, കടത്തനാടു മുതലായ ദേശങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്ന വിഭവനാമം കവികളോളംമാത്രമി



അവിടുത്തെ സെക്രട്ടറിയുടെ വർക്കിപ്പട്ടം. അവിടുത്തെ അസംമാന്യ പാണിതിയും കേരളമൊട്ടുക്കു പരത്തുന്നതിനു വരുത്തിയപ്പിള്ളയുടെ പത്രം വളരെ സഹായിച്ചു വിവരങ്ങൾ കൈയെത്താത്തവയെക്കുറിച്ചു കണ്ടുപിടിച്ചു; മലബാറിലെ മലയാളികളുടെ കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും അവർ അവിടുത്തെ ആശയപ്പെട്ടു. പ്രതിപതികളുടെ മനോഹാസ്യത്തെ അവർ ആസ്വദിച്ചു. മലയാളപ്രസിദ്ധി സഭയുടെ ആശ്ചര്യം വായിച്ച് മലയാളികളുടെ പ്രസംഗങ്ങൾ മലയാളഭാഷാപ്രിയന്മാരുടെ അടുത്തുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു കണ്ടു. ഉത്തരവാകുന്നതിനുള്ള സുഹൃത്തുക്കളെക്കുറിച്ചും കേരളമലയാളികളുടെ അഭിപ്രായം മനസ്സിലാക്കുവാൻ പറ്റിയവർക്കു വേണ്ടിയായിരുന്നു.

കുടുംബസംസ്കാരത്തിൽ നിന്നു പല തർക്കങ്ങളും അനുകൂലങ്ങളും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പുരാണങ്ങൾ മിക്കതും കിളിപ്പാട്ടുകളാണു്, ഗന്ധകളാലും, കാവ്യങ്ങളാലും വഞ്ചിപ്പാട്ടുകളാലും, കഥനങ്ങളാലും മേൽയിൽ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു. ആട്ടക്കഥകൾ പുരാണകഥകളെ രംഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചിരുന്നു. എങ്കിലും സംസ്കൃതനാടകത്തെ അതേ മട്ടിൽ മലയാളത്തിൽ വേർതിരിച്ചു. അതാഴെ നമ്മുടെ ഗൃഹകോളവമ്മവധിയകൊണ്ടിരുന്നു. അനാളം ആദ്യമായി കാണിച്ചുകൊണ്ടു്, ഗാഢതയ്ക്കു തർക്കമുള്ളതും 'വിദ്യാവിഖ്യാസിനി'മാസികയിൽ വെളിച്ചമുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. മേൽക്കും ഏറെ നാൾ മരിക്കിരുന്നു. പിന്നീടു മനോമധവനാഥിപ്പർ ഒരു പതിയെ പതിപ്പു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോഴാണ് അതിന്റെ പ്രകാശം പരന്നത്. പള്ളിക്കൂടങ്ങളിൽ അതോടൊത്തു പഠിച്ചവർക്കുമാരുപ്താർ അതിലെ മനോഹരചെട്ടിക്കൾ കിടക്കുക കാണാപ്പോം ചെയ്തിട്ടുള്ളതി, സംഗീതപരമായിത്തന്നെ കൊല്ലം നാടായണപിള്ള തുടങ്ങിയ നട്ടമാർ അതിനെ മോഹപ്രഭാതം ചെയ്തിട്ടുപോർ മക്കടാവണ്ടിക്കാർ പോലും ഗാഢതയുണ്ടാകുകയും ചെയ്തികളെങ്കിലും തെളിച്ചു. ഈ പ്രവൃത്തിപ്രവാഹം സംസ്കൃതനാടകങ്ങൾക്കുമായ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു.

ഇതു കൂടാതെ സ്വകാര്യലക്ഷ്യങ്ങൾക്കായ നാശകരവും പ്രഹരസനങ്ങളും ഉണ്ടാകാൻ സഹായിക്കുകയും ചെയ്തു. നാശക മെല്ലാം സന്ധ്യത്തിൽ നാശകമായി. ഒരു 'ചക്രീ'യകൾ വേണ്ടി വന്ന നാശകിളാണു നിറുത്താൻ.

നാശകങ്ങൾ താത്രമല്ല, കാവുങ്ങളും കഥകളും സ്തോത്രങ്ങളും തോഷാസരും ചെയ്യപ്പെട്ടു. തർജ്ജമം ഏകദേശം വായിച്ചു. സ്വതന്ത്ര കവനങ്ങളും ഉണ്ടാകാതിരുന്നില്ല. 'ഇന്ദ്രദേവയും' 'മാന്താണുവർമ്മ'യും ഉണ്ടാകാൻ കേരളവർമ്മദേവൻ ചെയ്ത സാഹസമാണ് പരാജയകാരണം. ഏകദേശം അനുകരണമാണല്ലോ കല്പനയുടെ ജനകൻ എന്ന് അർത്ഥം കിട്ടുവോ അതിനു സാക്ഷ്യം വഹിക്കും. അനുകരണമേ ഇന്നും മലയാളത്തിനു വിട്ടിട്ടില്ല. സ്വതന്ത്രവും നിത്യം അധികമുണ്ടാവാത്തതു വാസനയില്ലാത്തതിട്ടു. പ്രചോദനപ്രേരണാഹനങ്ങളുടെ കറുപ്പുകൾക്കാണ് കീഴ്വരസമരത്തിൽ ഇന്നു സാഹിത്യ കേന്ദ്രം പരാജിതമായിരിക്കുന്നു. പൊക്കത്തിൽ, മിന്നുന്നതല്ലെങ്കിലും ആർക്കും മണമില്ല. വിദേശവേലി; ഭരണിയാണു തലയിൽ ചൂടുന്നത്. കാരണം മരണാനുക്രിയയ്ക്ക് ഇന്നു ആർക്കും കാഴ്ച നല്ലൊരു നിരണോക്കാൻ നേർമില്ല. വിമാനത്തിൽ പറന്നാൽ പോലും വേഗം വേഗം. മരണമുണ്ടാകട്ടെ വ്യക്തവും അർത്ഥവും ഇതു ധിറുതി കാണാം. സ്ഥായിഭാവം വേണം, വിത്തോടത്തേടണം ഉതി. ക്ഷേപ്തപീഠമൊക്കാരും ബർനാഡ്ഷും ആണ് എല്ലാവർക്കും കൂടും കണ്ഡകാവ്യങ്ങളും മലകഥകളും പ്രഹരസനങ്ങളുമില്ലാതെ, നാശകങ്ങളും മഹാകാവ്യങ്ങളും ചന്ദ്രികളും ആർക്കും ആവശ്യമില്ല. ഇതു ക്ഷണികരസാനുഭവ കൈതുകും യുവാവുൻ പരിഷ്കാരത്തിന്റെ ഇറക്കുമതിയാണ്. കവിതയൊന്നും വില്ല ഫലിതയൊന്നും; നാശകമൊന്നും വില്ലയെന്നാണ് പ്രമാണമുണ്ട്. ഈ രചിതേഴും കാലത്തിനു മുന്തി ഒന്നൊന്നും വില്ല വരുത്തുന്നു. വാസനയൊക്കാരും അനുകരണം ചെയ്തുകൊണ്ടു കഴിയില്ലെന്നു. കലാവിദ്യയുടെ സ്ഥാനം ചെപ്പടി



പിട്ടു കേകൾക്കായിരിക്കണം കുറ്റിനിടയും തേഡിനെയും  
നാലുനെയും സാംഗിനെയും താടുകക്കിരിക്കണം!

കേരളവർമ്മഭവന്റെ കാലത്തുള്ളതോണ് ഇരുപ്തായിരം പതിപ്പ് പാട്ടാണു കാലമായിരുന്നിട്ടു അത്. ഇന്നു ഒരു കവിതയാ ഭരണകർമ്മങ്ങൾക്കു സൗകര്യം കരളുണ്ടാകട്ടെ പല സംഗങ്ങളും മതി. അന്നു പോകാതിരുന്ന. ശാസ്ത്രങ്ങളെ ഇതു കയ്യിട്ടായി അഭ്യസിച്ചു പരിചരിക്കെങ്കിൽ മാത്രമല്ല അന്നു ഭരണകർമ്മങ്ങൾക്കായില്ലായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടായിരുന്നു കവിതപരപര കളരിയിൽ പഠനം വിചിത്രമായ കാര്യങ്ങളായിരുന്നു കേരളവർമ്മഭവൻ പെരുകവിട്ടപ്പോൾ അവരുടെ വൃന്ദം പോലെയുണ്ടായിരുന്നു. ഏകദേശം ആ തുറമുഖത്തെ സമുദ്രതലത്തു കളരിയെ ഉപകണ്ടു കിട്ടി അവിടെ ഒരു പ്രമുഖനായിരുന്നു അതിന്നു മേൽ. അവിടുന്നു നന്നായിട്ടുള്ള സാക്ഷ്യപത്രങ്ങളെപ്പറ്റി പഠിക്കുന്നതിൽ, ഈ സംഗതിയിൽ ഒരു മനസ്സിലാക്കിയത് കൊണ്ടു.

പ്രകൃതിനിഷ്ഠമായ മേഘവിതരനും പ്രയത്നശീലമായ പാണ്ഡിത്യവും പ്രേമബദ്ധമായ ദാക്കിത്വവും കൈക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്ന ഒരു കൈതൊഴാത്തവരാണ്, ഭരണാനന്ദം, വന്ദികളും, ബ്രഹ്മിതന്ദ്രം, അഭികളും വന്നുകൂടുന്ന ഉത്സവസ്ഥയിൽ, ചില ചപലന്മാരും, വയലന്മാരും, നാസ്തികന്മാരും, മുക്കിനും മുഖസ്തുമിത്തനും കൊണ്ടുനടക്കുന്നത് സാധാരണമാണ്. കൈതൊഴാത്തവർക്കും കിടക്കയും ശാന്തമായിരിക്കുകയും എന്നാൽ അവിടെ ഉണ്ടാവുന്ന കൊടുങ്കാറ്റിനെക്കാൾ പൂർവ്വത്തിനായ സ്തംഭിച്ച നിശ്ശബ്ദതയും, തടസ്സമില്ലാത്തവയായ വേലം സംഭരിക്കുമ്പോഴാണ് ഏറ്റവും ഉത്തമം. സദാ തുരുത്തുകളിലുള്ള അപകടം സേവകരെ ചിലരെ ഉയർത്തുന്നു, മറുചിലരെ കരയിൽക്കൊണ്ടിടുന്നു. ഇങ്ങനെ ഒരു കൊലാഹലമാണ് രണ്ടാമത്തെ പ്രാസവശ്ചികളും ശാകന്തവർത്തിയും കൈതവർത്തിയും തമ്മിൽ നാം കാണുന്നത്. ഇതൊരു മെച്ചമായിട്ടല്ല അറുപ്തം

കണ്ടുനന്നു്. മിഖൽ പ്രസിദ്ധിനേടാൻ അതു ഭാഗ്യമായിത്തീർന്നു. സൗരഹൃദംകൊണ്ടാണു്, നായകഭക്തികൊണ്ടാണു്, രാജാക്കളും മന്ത്രിയും വളരുന്നതു്, കലഹംകൊണ്ടല്ല. വിതണ്ഡാ വാദങ്ങളും മൗഢപ്രവചനങ്ങളും ശക്തിയെ അല്ല മൗഢമുഖ്യപ്പെടുത്താത്താണു് പൂർത്തിയാക്കുന്നതു്.

വിദ്യയെ വിമർശിപ്പിക്കുന്ന വ്യാപാരം കേരളവർമ്മയ്ക്കു് കൊമ്പിത്തന്നുവാൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഒരു ശ്ലോകത്തിന്നൊ പാട്ടിന്നൊ ഇത്ര ഉദാഹരിക്കു പ്രസംഗത്തിനിത്ര, പുസ്തകത്തിനിത്ര, എന്നിങ്ങനെ മിഖൽ വിചാരിച്ചാൽ കവനം കൃഷിക്കുഴക്കുന്നതു് ഉത്തമവുമായി യോഗ്യന്മാർ ഗണിക്കുന്നു. പരിഷ്കൃത പാശ്ചാത്യ നാടകത്തിൽ ഇവ തൊഴിലുണ്ടല്ലോ എന്നു വാദിക്കുന്നവരുണ്ടാവാം. ന.തും അങ്ങനെ അല്ല. ചേരകേട്ട എഴുത്തുകാർ രചിക്കുന്ന കവനങ്ങളുടെ മാധാമ്യത്തെ പുറംകുറിച്ചു് അമൃതമാക്കാനും പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനും പ്രതിഫലം കൊടുത്തു പകർപ്പുകാരും വാങ്ങാറുണ്ടു്. ധനത്തിന്നു വേണ്ടി എഴുതുന്നതും എഴുതിയതിന്നു യന്നു കിട്ടുന്നതും രണ്ടും ഒന്നാണു്. ഏതു നാട്ടിലും അർത്ഥത്തിന്നു വേണ്ടി അപ്പു കവനം ഉണ്ടാക്കുന്നതു് നേരെ മറിച്ച്, പല കേരളക്കാർക്കു കവിതകൊണ്ടു കിട്ടിയ മുതൽ രാരികൂടാത്തതും എന്നു ചരിത്രം പറയുന്നു. യശോധനമായിരുന്നു കേരളവർമ്മയെന്നു പ്രതിഫലം. രൂപ്രധാനം യശോമയയി അവിടുത്തു ധർമ്മം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ശാകന്മാരും പുസ്തകം വിവരവരുഗീസുമാറ്റിട്ടു വല്ല തൂക്കവും കൊണ്ടുകൊടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നു്, ഇപ്രകാരം അതിലിരട്ടി അവിടുത്തെ പക്കൽനിന്നു മരണമുണ്ടു് കിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്.

സ്വപ്നം ഖനിയിൽ കിടക്കുകയാൽ ആരും ഗണിക്കുന്നില്ല. പുറത്തുവരിയ്ക്കുകയാൽ അതു ആരെയും ഭ്രമിപ്പിക്കും. എന്നു പറഞ്ഞാൽ, കേരളവർമ്മയേക്കാൾ യശോപ്രകാശം ആദ്യം ഖനിയിലായിരുന്നു. മൈതൃത്യംവന്നി ആ മൈതൃത്യം ഉണ്ടാണു് ആദ്യം കണ്ടുപിടിച്ചതു വിശാഖം തിരുനാളാണു്. ആ യശോ



രാജാവ് ആദ്യം സമീകരണാലാസാമാജികസ്ഥാനം ഭരിച്ചതായി കേരളത്തിന് കൈപ്പറ്റിയിട്ടുണ്ട്. മറ്റൊരുപ്രകാരത്തിൽ ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയാത്ത വിധം പരിശോധനകൾക്കും കേരളവർത്തമാനത്തിൽ സമർപ്പിച്ചു. ഏത് വിധം രാജാക്കന്മാർക്കായിട്ടുള്ളതായി അറിയാത്തതും സമർപ്പിക്കണം. അവിടുത്തെ പാലാശ്വതിയുടെ മകളായി ചെറുവഴിയിൽ സി. എസ്. ഐ. ബിരുദം നൽകി. മുമ്പത്തെ സി. ഐ. ബിരുദശാലയിൽനിന്നായിരുന്ന മഹാരാജാവിന് സപ്തമിയുടെ കയ്ക്ക് 'എസ്' കൂടി ചേർന്ന കിട്ടിയ വസ്ത്രങ്ങൾ സുന്ദരമായിരുന്നു. പല രാജാക്കന്മാർ വിവിധരൂപം കളി സാമാജികസ്ഥാനം അവിടുത്തെ നൽകി. ഇവയിൽ ഉപയോഗിച്ചായി മഹാരാജാവിന് സമർപ്പിക്കുന്നതിന് സമർപ്പിച്ചതിന് നൽകിയ 'കേരളകാളിയാസൻ' എന്ന മാനുസകര്യത്തിൽ അവിടുത്തെ കൃത്യതയ്ക്കായിട്ട്. സ്ഥാനപാലാശ്വതിയുടെ കൈകൾ മിന്നിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടും ൧൦൦൦ അവിടുത്തെ സേനാപതികൾ മേൽസംഭരിക്കുന്നതിന് അവസരം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനായിരുന്നെങ്കിൽ അവിടുത്തെ യശസ്സ് അസേനാധിപതിയുടെ പാലാശ്വതിയുടെ പട്ടാളമായി വിളക്കുമാറ്റിയിരുന്നു.

കേരളകാളീമാസന്റെ വരമകാലം ഏതും ശോഭനമായിത്തീർന്നിട്ടു കടുംബോദ്യമങ്ങൾ കാരണമായി അവിടുത്തെ സന്തപിപ്പിച്ചു. മാതാവു പോയതു എന്തും തോതോടുകൂടി; സമാധാനിതനായിത്തീർന്നിട്ടാണു കിട്ടിയതും. അന്നു നാടുവാണിരുന്ന മൂലമറ്റാലാലും പിന്തുടരുന്നതിനോടുകൂടിയെന്നു അഭിമാനം നിമിത്തം കന്യാപരിവേഷംകൊണ്ടും അവളെ സംഹാരങ്ങൾ ചെയ്തു അനുവാദത്തെ കാണിച്ചത് കേരളവർഗ്ഗമേവകൾ ഓരോരുത്തരും പരിയക്കിട്ടു. പിന്തുടരുന്നവർക്കോ തിരുമനസ്സിലേക്കു തോന്നിയിരുന്ന അഭിമാനം സ്വയംശാസനം ഇല്ലാത്തതിനാലായിരുന്നു. അതിൽ ഒരു സ്ത്രീയും ഇല്ലാത്തതിനാലായിരുന്നു ഇങ്ങനെയായത്:—

“പിതൃപൗത്ര മതാ കന്യാപുരിത്രപതിഭിര മത  
സമീകൃതൈര തതാ ദാമരകാമതാ ബലപൂർവ്വകം”

ഇങ്ങിനെ ഒരു ശ്ലോകമല്ലാതെ ആ മഹാമാധവ്യ ഏഴുനീട്ടുള്ളതായി ഞാൻ അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഏതു സങ്കടത്തിലും ആശ്ചര്യസമാധകനും കടുംബദാരം മുഴക്കം മരിച്ചിരുന്നയാളുമായിരുന്ന ആ ജ്ഞാതാദൈവൻ വേർപാട് അതിയായ സങ്കടമുദിച്ചിട്ടു.

ഏതാൽ ഇങ്ങനെയല്ല അവിടുത്തെ സ്വപത്തെ തീരെ കയ്യിട്ടിട്ടുണ്ട്. ദാമ്പത്യത്തിലുണ്ടായ മാവുകൾ അനവശ്യതയാൽ ദൃഷ്ടിതമായത് വിപി കപ്പിതമായി അവിടുന്ന് സഹിച്ചു. ആതികാലത്തു കാഞ്ഞീരപ്പോലീസന്താനങ്ങളായി രാജകുലങ്ങളുമായി വേവരി, ചതയം, അശ്വതി, തിരനാളകളിൽ അവതരിച്ച രാജകുലാഭിമാനം പുത്രനിധിശക്തമായ വാങ്ങലുണ്ടെന്നു മാറ്റിയും പഠിപ്പിക്കും ചെയ്ത് അന്നുറിച്ചിരുന്ന അവരുടെ അകാലവിഷയം പാർവ്വത്യത്തിൽ അവിടുത്തെ കഠിനമായി ധൂസനിച്ചിട്ടു. അധിഭേദം ജീവിതസർവ്വസ്വമായിരുന്ന മഹാമാധവ്യയും ദൈവകണ്യപ്രാപ്തിയായത്, ഇതിനീവിണപോലെ, അവിടുത്തെ നൂറുനാശി. കനകം ഒന്നാ “വർദ്ധാലവിജയം പുത്ര പുത്രി മമ ശകുന്തളാ” എന്നു അവിടുന്ന് വിവരിച്ചു. പെരോ ഉപാധികൾ വന്നു ദൈവത്തിൽ സ്ഥലം പിടിച്ചു. കയ്യും തലയും വെട്ടുതുടങ്ങി. ഭൂമി, മിത്രങ്ങൾ മാരാത്തതരം, വേനലിൽ ഇല പൊഴിയുംപോലെ, വീണുപോയപ്പോൾ ജീവിതവനങ്ങളിൽ കാനായി വലം അണിപ്പെന്ന “നിർവാണമായ അഗ്നിപർവതം പോലെ” ചമഞ്ഞു. കവിതാകാമിനിപ്പോലും വല്ലവരുടെ ഹേമംകൊണ്ടു മാത്രമേ ഉപചരിക്കാൻ വന്നുള്ളൂ.

പുട്ടപഴുത്ത സംസാരസകലത്തിൽ നടക്കുന്നവന് തന്നെയും വെള്ളവും കിട്ടിയാലുണ്ടാകുന്ന ആശ്ചര്യമാണ്, ദൈവമുണ്ടിരുന്ന രണ്ടു ചെറു രാജാക്കന്മാരുടെ കൈകളന്തരം നല്ലിയത്. സ്വപ്നിയന്ത അതേകം സമുത്തരം ചെമ്പുനീർ





ത്തിട്ടുണ്ട്. വിലപ്പോൾ മലമകന്റെ പാരമ്പര്യങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുന്ന രാജകുടുംബങ്ങളായത് അവയുടെ ഭരണി വംശാവലിയിലെ വിശദീകരിച്ചു. ഇത്രയും അടുത്തുണ്ടായിരുന്ന മഹാജനാധിപത്യനായകരെ കലഹിപ്പിക്കാൻ തുനിഞ്ഞ കരകന്മാരുടെ കരുതിയുണ്ടെന്നും, അങ്ങനെയൊരു വിശ്വാസിച്ച മാതൃലകന്റെ ഭരണകർമ്മം, ഏകീകാരം ഗണ്യമായി കൂടുതലായത് എന്നിങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചു. ഏകീകരം, 'ചോര'യെ വെള്ളം അക്കാലം കനം കൂടാൻ എന്നു ഇംഗ്ലീഷിൽ പറഞ്ഞു വരാറുള്ള പഴമൊഴിയുടെ അർത്ഥം, അവിടെയെത്താത്തതായ ദൃഢതയെക്കുറിച്ച് സ്പഷ്ടീകരിച്ചു. അവസാനകാലത്തു വായിൽ വെള്ളമൊഴിക്കാൻ ആ മലമകനായതുകൊണ്ട് |

ഒരു ദിവസം ഉള്ളിക്കെട്ടുതോന്നാമെന്ന് പറഞ്ഞു, ചെട്ടൻ മഹാജനാധിപത്യം ഇലാൽപ്പിച്ച് വെളിച്ചം അങ്ങനെയൊരു ഒരു അന്നം, പറയുന്ന മട്ടിൽ അത്ര പൊടിനീറുന്നതായിരുന്നു കേരളവർമ്മയെക്കുറിച്ച് അന്നുതന്നെ. മോട്ടാറിന് മുമ്പിൽ പാതിയെട്ടി യഥാർത്ഥ മരുമകൻ തന്നെ ആയിരുന്നു. പരമ്പരയുടെ അതിൽ വില്ലാപവും കൊണ്ടുവന്നപോലെ അകാലത്തുണ്ടായ ഇരു സുന്ദരനായും, 'പാണി' ചന്ദ്രികയിലായിരുന്നെങ്കിൽ, വിശ്വസ്തരായ അമ്പലപ്പിള്ളിയിലായിരുന്നു. ആ പ്രകാരം, പക്ഷേ, പഞ്ചമിച്ചന്മാർക്ക് ആയിരുന്നു എന്ന് അന്നുതന്നെയും പത്തു നാഴിക കൈയുന്നപ്പോൾ അന്നു ചുറ്റിത്തന്നതായി പിന്നീട് രാത്രി ഇന്നും വെളിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അക്കാലമായിട്ട് ഇന്നും ആശാൻ വന്നിട്ടില്ല! വാളെടുത്തവനെല്ലാം വെളിച്ചപ്പോലായി ഇരിക്കുന്നു! സമസ്തമനസ്സിലാക്കും പാശ്ചാത്യരാജാക്കളെ മാത്രമല്ല കേരളരാജാക്കളെയും വെളിച്ചപ്പെടുത്തുന്നവരായിരുന്നു അന്നുതന്നെ. ചെട്ടനായകത്വം അങ്ങനെയെന്നും അ പ്രാദേശികതയും. ഇന്നു അതു പരിഷ്കരിക്കാൻ പരമപരമാണത്രെ. ഏകീകരം ഹിന്ദുവരും, മസ്താഖിനിയും, മകൽ



ആട്ടാട്കൾ, കലാകാൽ വാരിക്കാതിരുന്നതിൽ, ജമ്മനിയും ഇററലിയും കടിയും നവ പാക്കായില്ലായിരുന്ന. അതുപോലെ, മൈക്കൽഡട്ടം ബാക്കിപ്രവാഹത്തിച്ചുതില്ലായിരുന്നതിൽ, ഈ പെങ്കാളി പോയപ്പോൾ ഒരു കവിനാമമോൾ ഉണ്ടായില്ലായിരുന്നു. മലയാള ഭാഷയ്ക്കു കലാകാൽ വാരിക്കാൻ എന്ത് ആളുണ്ടാകുമോ എങ്കിൽ ഇന്നത്തെ സ്ഥിതിക്കു കോളിട്ടു, ഒരു പരിഷ്കാരം ആ കാലം നിവഹിക്കുന്നതായും ഉണ്ടാകും.

ശ്രീമാൻ വായ്പർ വിശ്വലിപ്പിച്ചുള്ള സംഗതികളുടെ ആദ്യത്തെ പാഠ്യങ്ങളെപ്പറ്റി പുസ്തകം നിർദ്ദേശിക്കാൻവേണ്ടി മാത്രമാണ് കേരളപത്മകവയുടെ ഒരു ചുരുക്കം ഇവിടെ ആവർത്തിക്കേണ്ടിവന്നത്. ഒരു ജീവചരിത്രത്തിൽ പ്രധാനമായി ചിന്തിക്കാനുള്ള വിഷയം, ആ ജീവിതകാലത്ത് ആർക്കു എന്തു പ്രയോജനമുണ്ടായി എന്നാകാം. അതു ഗ്രന്ഥകാരന്മാരു കരക്കാരന്മാരു ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടും വായനക്കാരുടെ മനോധർമ്മത്തിന്നു മിതമായും വിശ്ലിഷ്ടമായെന്നു തോന്നുന്നു. ജനിക്ക, ഇരിക്ക, മരിക്ക എന്നുള്ള അവസ്ഥകൾ സകല പ്രാണികൾക്കും ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിലാകയാൽ, മിഥർ വാദിക്കാവാനുള്ള പ്രകൃതിസിദ്ധമായും ഉള്ളതാണ്. പിന്നെ എങ്ങനെയുള്ള ജീവിതമാണ് ആരംഭിച്ചതെന്ന് കേരളവർമ്മദേവൻ

“കുന്ദാഹാരവേഗ പരമ്പരകാലേനാകാതെതങ്കിൽ  
മിത്രപരംകൊണ്ടാൽ മലകിയ പ്രാണിനും കോണിനേകിൽ”

എന്നു മറുപടിക്കിലും,

“പല്ലനാട്ടു കലാവിദ് ചാങ്ങക്കുപുറമെല്ല മിളയുണ്ടാൻ  
മല്ലനാട്ടാർക്കുവേണ്ടു വളികളിൽ കലാപരമരംകളും  
നല്ലവർക്കു മറ്റു വാണിജ്യത്തിൽ പ്രാപ്തമിരിക്കണം  
കൊല്ലണം മരണമെന്നു തൂതി മരപ്രാണിനാ പരത്തണം.”

എന്ത് അന്ത്യാപദേശത്തിലും, പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പരോപകാരമാണു ജീവിതഫലമെങ്കിലും, ആ ജീവിതം കേവലം നീചമാ

ജിതന്ദ്രഭരണഃ അഭിമാനകരമായിരിക്കണമെന്നുമാണ് അവിടുത്തെ ഉപദേശം. ഇതനുസരിച്ചുതന്നെയായിരുന്നു അവിടുത്തെ ജീവിതമെന്നു സംശയമില്ല. സത്യമെന്നും പുരുഷനാണ്, അതിനടിമില്ല, അതു ജനിക്കും, എന്നുള്ള ഉറപ്പുപറന്നുകൊടുക്കുമ്പോഴാണ് കലശലായപ്പോഴോടൊപ്പം അവിടുത്തെ ലീലതന്ത്രത്തെ നേരിട്ടത് “കഥമപ്യവനീനാഥാ പ്രഥമം പരിതോഷ്യതാം” എന്നും, “ശരണീകരണീയോ/സൗധരണീരമഭയാ/ദ്യവ” എന്നും “ജനനാഥസ്യാനവൃത്താനയധാം ഭയാഹ്വയം” എന്നും മറ്റും ഉപദേശിച്ചിട്ടും, ധീരജിമാനീയായ കോളവമ്മദേവൻ, “നരേന്ദ്രവ്യം ബലവന്തോപ്യനിമിത്താപിഭോധതാ” എന്നും, “ഭയഭയോത്തരവർണ്ണഭയാധിതാ വാക്വിം പ്രയാശനം” എന്നും ചെയ്തതെ അവലംബിക്കുന്നുണ്ടെന്നുണ്ട്. ഈ ചെയ്യും വെച്ചു കാലത്തും അവിടുത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചില്ല. “വൃദ്ധനാമിച്ഛോമകൃതകാഞ്ച” എന്നു വകവയ്ക്കാനില്ല എന്നാൽ ശക്തികാർ താമിടുന്നു” ഇതേയഥീതില്ല. ചവുടിയാൽ കഴിയാത്ത പണം ഉള്ളത പിതീയാക്കുക പ്രസവത്തിൽ കാണിച്ചു എന്തിനും “പ്രതിപാത പ്രതീകാരസ്തോഭോഭാവി മാനാമനാ” എന്നുള്ള തൊഴുത താമിച്ച് ധീരരമാണതന്ത്രം പരിപന്നപിതരത് മാപ്പുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

വിദ്യയ്ക്കു നോബി ജീവിതം അതുത ചെയ്തു മഹാനായിരുന്നു കോളവമ്മവലിയകോമിത്തമ്പുരാൻ. മനസ്സെല്ലാപരക്കാരും അതിനുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ മാത്രമായിരുന്നു. ഊനങ്ങൾ വായിച്ചു താമിടുകയും, ആ രസത്തെ ശിഷ്യഗണങ്ങളെയും സുഹൃത്തുക്കളെയും ആസ്ഥിപ്പിക്കുകയും, കലനങ്ങൾ ചെയ്തയും വാസനക്കാരെ അതിൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും, സാധുവിദ്യാതരികളെ വേരനം കൊണ്ടു പഠിപ്പിക്കുകയും അവരുടെ ഉദ്ധരണിൽ അനുമോദിക്കുകയും, ശാസ്ത്രങ്ങളെ അഭിനന്ദിക്കുകയും, സംസ്കൃതമഹാവിദ്യാലയനാശാപനങ്ങൾ മഹാരാജാക്കളെ വാങ്ങി നടുക്കിക്കുകയും, മലയാളഭാഷാനമനത്തിനു സമഗ്ര പ്ര



തന്മിഷയും, ഏതാവേണം, വിദ്യാവർജ്ജകങ്ങളായ ഏതുതൃക്കു  
കിലും സർവ്വഗാമം ചെയ്തു മഹാത്മ്യം മേലത്തെ കൈകൾക്കു  
കൊണ്ടിട്ടു. മഹാമുക്തികളായിരുന്ന ചില മന്ത്രിമാരോടു  
അതിനുവേണ്ടി മല്ലീഭാർ അവിടുത്തെക്കു കൂസലുണ്ടായില്ല.  
ഏതു ക്ഷുദ്രകൃതിയും സമർപ്പിച്ചാൽ അവയെ തേച്ചുമിനുക്കി  
കൊടുക്കുന്നതിൽ അവിടുത്തെക്കു ഒരു മടിമുട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല.  
ഭാഷാപോഷണാർത്ഥം മലയാളത്തിൽ ഇന്നത്തെ ഗദ്യവിവ  
രണത്തിന് അവിടുന്ന് വഴികാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഭാഷാമന്ദ  
തയ്ക്കുനായിരുന്ന അവിടുത്തെ കട്ടിൽ അന്തരായ നല്ല ഉപകര  
ണമായിരുന്നു. ആശുപത്രികളുടെ അനൗദ്യോഗികമായ നവന  
വോല്പാദനംകൊണ്ടു സമൃദ്ധമായ നാടുകാർ മഹാഗ്രാഹിയുടെ  
വൃത്തിയെ ആശ്രയിച്ചു തർജ്ജമകൾ ചെയ്തപ്പോൾ, അവ വിരസ  
മാളായതിനുള്ള കാരം നവീനപണ്ഡിതവൃന്ദത്തിൽ ചു  
മഞ്ഞുന്നതു സാഹസമാണ്. ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയ്ക്കു ഗ്രന്ഥരൂപംവി  
ല്പം കൊണ്ടും നവീനായ പ്രകരണസാമർത്ഥ്യം കൊണ്ടും അ  
നിഷേധ്യമായ മാഹാത്മ്യമുണ്ട്. എങ്കിലും അതു നാമുദേ  
കാതൃഭാഷയാകതില്ല. എത്രമധുരമായിരുന്നാലും അന്യ  
പുത്രൻ സ്വപുത്രനാകുമോ? പരസമാധാനം കൂടാതെ ആനം വ  
ലുതാകുന്നില്ല. കടംവാങ്ങാതെ ആക്കം കഴികതില്ലായിരിക്കാം;  
എങ്കിലും കടംകൊണ്ടു മറ്റും മുതലാളിയാകുന്നതു മേന്മയോ  
വെളിമയോ? മഹാമുഖ്യങ്ങളെ ഉദ്യോഗങ്ങളെ നമുക്കു ഗ്രഹിക്കാം;  
പക്ഷെ അവ നമ്മുടെ ആജ്ഞയിൽ മാത്രമേ വലുതാകൂ. ഇത  
യിടെ ട്രാൻസ് മഹാകവി പറഞ്ഞതുപോലെ, ആധാരം മേന്മ  
പോഷകമാകുന്നമേതിൽ നമ്മുടെ അജ്ഞകൊണ്ടു വലുപ്പിറക്കി  
മറിക്കുന്നു' കണ്ടെന്ന് മുമ്പിങ്ങനാൽ അതു അറയ്ക്കും. അ  
താണു ഇന്നത്തെ പലവിധാന്തരങ്ങളുടെയും ഭോഷം. ഇംഗ്ലീ  
ഷിന്റെ നിഷ്പിന്ദമാണവ. പ്രസ്തുത പുസ്തകത്തിൽ ആ ദൃഷ്ട്യം  
എന്നു ബാധിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു ഒരു മെച്ചമാണ്.

മനുഷ്യജാതിയും ദിവ്യരും ഇരുപത്തിനാലു മണിക്കൂർ നൂ മതം മാത്രമേയുള്ളൂ. എങ്കിലും അതിനുള്ളിൽ ചിലർ ഇരു പത്തിനാലുവർഷത്തെ വേല നൽകുന്നു; 202 ചിലർ അത്രയും മിന്നിട്ടിരിക്കുകയെ ചെയ്യുന്നില്ല. കൃത്യനിയമം അനുഷ്ഠിക്കാവുന്ന രേഖമാണിത്. സമയനിയമം കേരളവാമദേവൻ അപധാ അർത്ഥവതയായിരുന്നു. മണിനോക്കിയാൽ മതി അവിടുന്നു എന്നു അത് ചെയ്യുന്നതെന്നു പരിചയിച്ചുപോകുന്നു. ഏതു കാര്യമേ റോം അതപ്പോൾ നടത്തൂ. ഇങ്ങനെ നിവഹിച്ചുവന്ന ആരും കേന്ദ്രസ്ഥമായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്ഥാനസമരഭരണ പാതയെപ്പറ്റി ആ നിഷ്ഠയെ നേരിട്ടിട്ടുണ്ടാകുകയുള്ളൂ. വിശ്വാസം പരമമായി നിൽക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിട്ടു ആർക്കെങ്കിലും കമാന്റർമാർ ശിക്ഷയെ അനുഭവിക്കാൻ ജീവപര്യന്തം പുറം പുറം വായിച്ചു മാത്രമായി സമീകരിച്ചിരുന്നു. നിഷ്ഠാഭരണമായി ആദ്യം ഇംഗ്ലീഷ് ഭവിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു പാത്രമായിരുന്ന ആ മഹാൻ ശിക്ഷയെപ്പറ്റി പ്രേമഭരണകോശമാത്രം ആ ശിക്ഷയായി പിന്നീട് വർദ്ധിച്ചതും നടത്തി ആർക്കും വെളിപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ, അവരുടെ കണ്ണു പൂർണ്ണമായിത്തീർന്നു പോലെ, മഹാഭരണകാലഗ്രാമഗ്രാമനായ വലിയ കോതി അമ്പലം, പെരുമിനിയാതിരുന്ന മഹാഭരണകോശം പ്രണയവലംബം കൊണ്ടുപോയിട്ടു പിന്നീട് പ്രശസ്തരായ ഒരു മെസ്സർ കോളകാരിദാസപദം പ്രാപിച്ചതിൽ ഏതാണ്ടെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു കാണുന്നുണ്ട്. അവനുമായൊരുമിക്കുക മോ ഏതോ!

വലിയകോശകാലഗ്രാമം ഏതു വിഷയത്തിലേക്കിലും പ്രാപ്തിയും കറവുണ്ടായിരുന്നതിൽ അതു വീഴുകയുണ്ടായിരുന്നു. നാടുകാരുമ്പരന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു ചോദ്യംവന്നതുകൊണ്ടു ഏറ്റവും. മറ്റൊരു കാര്യം വന്നതാൽ വെളിപ്പെടുത്തിയതും. നിമിത്തമായിത്തന്നെയും ആദിമയ്യത്തിൽ അവിടുന്നു മുൻകൊല്ലം സമാജ കന്യകാ വെളിച്ചമുണ്ടായിരുന്നതും മറ്റൊ





സമുദ്രവിലാസങ്ങൾ അവിടുത്തെക്കണ്ടായിരുന്ന ചിങ്ങമെ  
 വായ്പ്പാർ, ഗണപതിശാസ്ത്രികൾ, നാരായണശാസ്ത്രികൾ എന്ന  
 നൂറുതീർത്ഥ കൂട്ടവെലക്കാരോടൊന്നായിരുന്ന ഭാഷിണ്യം നിര  
 ന്തരമായിരുന്നു. മിത്രങ്ങളുമായുള്ള കത്തിടപാടുകൾ അവരോ  
 ടുണ്ടായിരുന്ന കെട്ടുപാടിലെ സാക്ഷ്യമുമാകുന്നു. അശക്തത  
 മായിച്ച ശേഷവും ഏതു കത്തിനും മറുപടി അയക്കാതിരുന്നി  
 ടില്ല. പത്രക്കാർ ഏറ്റാകുന്നതിനു വിചേരുന്നില്ലാത്ത എഴുതിക്കൊടു  
 ക്കും. മഹാകവി ഉള്ളൂർ ചാലോലപാത്രർ മുതലായ പലരുടെ  
 ഉൽഗതിക്കു നിദാനം അവിടുനാണ്. മനസ്സിലുവ് ഏകദ  
 യുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ആരെയും സഹായിക്കാൻ അവിടുന്ന്  
 സന്നദ്ധനായിരുന്നു. നാനാട്ട് ഉത്തരവുമായിരുന്നെങ്കിലും  
 വെട്ടിക്കൊണ്ടു ജന്തു പിടയ്ക്കുന്നതു കണ്ടാൽ പൂസുനീക്കം, സേ  
 വ്യജനങ്ങളോടോ പച്ചരോടോ കളിക്കാനോ വഞ്ചിയേറി നൃത്താനോ  
 അവിടുത്തെപ്പൂ മതി ലേലമില്ലായിരുന്നു. എന്നല്ല സന്തോഷവു  
 മായിരുന്നു. സ്വജനബന്ധങ്ങൾ കണക്കാക്കാതെ അവിടുത്തെ  
 പ്രീതിക്കു പാത്രമായിരുന്നു. മുതൽക്കൽ അവിടുന്ന് "അല്ല  
 ഷ്വശ്വാഭിഗമ്യശ്ച താരോഹണൈവിവാല്ല്യാച" എന്നുള്ള വസ്തുന  
 വ്വ നിർദേശനമുണ്ടായിരുന്നു.

കേരളവർമ്മവിയകോതിത്തമ്പുരാന്റെ പേരുകൾക്കു  
 നമ്പാരു ഉടൻ മനസ്സിലുടിക്കുന്ന മൊഡം ഒരു മഹാകവ്യപ്രസ്തു  
 തനായ വിദ്വാൻകുമാരനും കവിശ്രേഷ്ഠനുമായിട്ടാണ്. അല്ല  
 കേരളമു മഹാന്റെ ജീവിതചരിത്രം വായിക്കുന്നവർക്ക് അവി  
 ടുത്തെ കവനങ്ങളെപ്പറ്റി അറിയാനായിരിക്കും വലുതായ കകു  
 തുക്കും. അതിനു സമാധാനമുണ്ടാക്കാൻ ശ്രീമാൻവയറ്റർ വേണ്ട  
 വസ്തുതയെഴുതിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു പ്രസ്തുത പുസ്തകത്തിന് ഒരു  
 കറവാൺ അവിടവിടെയായി കേരളകൃതികളുടെ പേര  
 കളും ചില ഉദാഹരണങ്ങളോടുകൂടും പേർക്കു കാണുന്നുണ്ട്.  
 അതിൽ പേരുകാണാത്ത ചില കൃതികളില്ലയോ എന്നു എ  
 നിക്കു സംശയം തീർന്നിട്ടില്ല. ഏതായാലും കേരളവർമ്മസംഹി





മഹാകവി കേരളവർമ്മദേവനാകുന്നു. 'പ്രകൃതിയാസം വസം' എന്ന കേട്ടതിരിയുടെ വ്യാകരണഗുണം സ്വപാത കയ്യടപകന്നി വരിച്ചതിന്റെ ഫലമായിരിക്കാം കൈയാകരണ പ്രയോഗങ്ങൾ അവിടുത്തെഴുതുന്ന ഇത്ര സാധനമായത്. എന്നാൽ കേട്ടതിരിയുടെ കവിതയ്ക്കും അവിടുത്തെതിരും തമ്മിൽ ഒരു സാമ്യമുണ്ടെന്നു പറയാൻ തരമില്ല. പക്ഷേ കേട്ടതിരിയെ അറവത്തിച്ചു, കേരളവർമ്മദേവൻ പാശങ്ങളെ പിരിച്ചുവെത്തി എന്നുള്ള കേരളം കണ്ടുപോയതെ കവനങ്ങൾ വായിക്കുന്നവർക്കു തോന്നാനിടയുണ്ടു്. വഴിയെ പോകുന്ന ശബ്ദം റിമയ കേട്ടതിരി വിളിപ്പി, കേരളവർമ്മദേവൻ അതിനെ അടങ്ങിച്ചുവെത്തു്. കേട്ടതിരിയുടെ കാര്യം വാക്കിലും കേട്ടതിരി നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നു, കേരളവർമ്മദേവന്റെ വാക്കുകളിലെല്ലാം വീരം നിഖിന്നമായി കാണാം. ഒരാൾക്ക് ഒറ്റപ്പറക്കു് ഉണ്ടു പ്രമാണമെങ്കിൽ, മറ്റൊരാൾക്ക് സമസ്തപദങ്ങളാണു പ്രിയം. കാട്ടിയാണു കൈശി ഒരാൾക്കിപ്പോ, മറ്റൊരു ആൾക്ക് ഗ്രീഹർക്കക്കൈശിയാണു്. ഇങ്ങനെ തമ്മിൽ വളരെക്കേൾക്കുകയല്ലാം പറയാനോ ഉദാഹരണങ്ങളെക്കൊണ്ടു സ്ഥാപിക്കാനോ ഒരു മുദ്രയും പോരാ, ഒരു പുസ്തകം തന്നെയാണു. കണ്ടുപോയതും പാശങ്ങളും സമതാമ്യമായിരിക്കുന്നതിലും, കേരളവർമ്മദേവൻ സാഹിത്യത്തിലല്ലാതെ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ കനം എഴുതിത്തന്നായി തോന്നുന്നില്ല. കേട്ടതിരി അങ്ങനെയല്ല. സർവശാസ്ത്രങ്ങളിലും കൈവെച്ചു. കേരളവർമ്മദേവന്റെ ഏതു ഏറ്റവും കേട്ടാലും ശബ്ദം ശബ്ദം അങ്ങനെയും വേറെയാണു്. പലതും മുരളിയുടെ പട്ടങ്ങളാണെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണാം. പക്ഷേ, വക്രത മുരളിക്കു കൂടും; കേരളവർമ്മദേവൻ പ്രസന്നനാണു്. നന്നു ഹി ഹിതകരമായും കേരളവർമ്മദേവൻ കവിതയില്ല. സത്യം പറഞ്ഞാൽ ഹാസ്യം അവിടുത്തെക്ക് ഇല്ലായിരുന്നു. അവിടുത്തെ പുഞ്ചിരിപോലും അർത്ഥവത്തായിരുന്നു. 'വിശാഖ വിജയ'ത്തിൽ മുറുപ്പനമ്പുരാകെ 'ഉഴയി'യാക്കുകനഴതിയ

“ബഹുമാനമുള്ള ബ്രഹ്മരത്നം മഹാശാസ്ത്രം  
 പരിഭാഷിതം മഹാശാസ്ത്രം  
 അഭിമാനമുള്ള അഭിമാനം സർവ്വമേവം -  
 ദൈവസമുദായം സർവ്വമേവം -

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പോലും ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളുടെ കൗതുകം കൊണ്ട് ഹാസ്യത്തിന്റെ ലാലവം ജ്ഞിപ്പായില്ലെന്നു വന്നു ശങ്കിക്കുന്നതാണ്. കവനത്തിൽ അഷ്ടാധ്യായം കാണിക്കുന്നു, പ്രാസാർത്ഥ്യം ഉള്ള സന്ധ്യകാലങ്ങളിൽ പോലും അതു ഭീഷിക്കുന്നു, മിത്രശ്ലോകമുണ്ടാകുന്നു അവിടുത്തെ ഒരു പ്രയാസവുമായിരുന്നില്ല. ‘സുഖാഭാഗതക’ത്തിൽ ഇതിന് അനവധി ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ കാണാം. കാതാർത്ഥ്യങ്ങൾ കണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ, കവനങ്ങളിലും മറ്റുമുള്ളതിൽ വകുപ്പി. വർദ്ധിച്ചതിൽ അതിവള കർമ്മം കറങ്ങുന്ന അതിൽ ശ്രീ എന്നുള്ളത്, ‘വിശ്വവിജയം’ കവളിയാക്കുന്നുണ്ട്. ‘കുസവധവസ്യ വിഷ്ണു ഗദ്യശൈലി ഭട്ടതിരിയുടെ ചൊരു പിരിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണാം.

മാധവകവനങ്ങളിൽ ‘അഭിമാനശാകരത്ന’ത്തിനോ ‘മയൂരസന്ദേശ’ത്തിനോ പ്ര. ൨2 സ്ഥാനം നൽകേണ്ടതൊരു സംശയം ഉണ്ടാകുന്നു. കാലംകൊണ്ടു ഏകദേശത്തിനാണെങ്കിലും കവിതാമധ്യസ്തംഭകാണു മറ്റൊരുതരത്തിനെന്നു സർവ്വമേവം കൊടുക്കേണ്ടിവരും. ഈ രണ്ടു ശൃംഗികളെക്കൊണ്ടാണ് ‘കുട്ടി മംഗൽ’ എന്നുള്ള ബഹുമാനവും കേരളവർത്തമേവന വരിച്ചത്. ശൈലികൊണ്ട് ആ മഹാകവിയോട് കൂട്ടം സാമ്യമില്ല. കാളിംഗശക്തി ആദ്യം അവിടുത്തെപ്പോലും പ്രീതി നില്പിച്ചിട്ടില്ലെന്നും, പിന്നീടാണ് അതു സെക്കൻ തുടങ്ങിയതെന്നും അവിടുത്തെ സാമ്യമില്ലാത്തത് തന്നെത്തന്നെ ആ മഹാകവിയെ അനുകരിക്കാൻ അവിടുത്തെക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ശകുന്തളം നീളിയിട്ടു ചെങ്കുത്തായതും, സ്വതന്ത്രമായി ഒരു നാളകമഴുത്തൻ അവിടുന്ന് ഉളളിക്കാത്തത്, അതിനൊപ്പം പിരി

കാൻ സംയുക്തപ്രകാരം കത്തി എഴുതിക്കൊടുത്തു. അങ്ങനെ ആദ്യം  
 മകൾ അവിടുന്ന് പുനഃസംഭവിക്കുകയും അവയെല്ലാം കോട്ട  
 യും കളികളെയും തന്നെയും കഥകളെയും സാക്ഷ്യം  
 വന്നിട്ടില്ല; നല്ല കലകളിൽനിന്നും അനൗപമപരമായും “കോ  
 ളാഭാഷാസംഖ്യാതകിൽ കേളിക്കേടം” എന്നു തുടങ്ങിയ “സാഹി”  
 യിലെ പദ്യങ്ങൾ വളരെ മികച്ചതായി “കേളികളാകാതിനിപു  
 രീടനും. കോകികൾ വിരഹാൽ വാഴിടുന്നു” എന്നുമാണിതി  
 തന്നെ എഴുതിയതും പദ്യങ്ങളാലും കിട്ടിയിരിക്കുന്നില്ല. അ  
 വിടുത്തെ മഹാപദ്യങ്ങൾ സമ്പൂർണ്ണമായിട്ടുള്ളതാണ് ഒരു  
 പക്ഷം പക്ഷം ഉണ്ടെന്നുതന്നെയും, അവയുടെ ഗൗരവവും  
 മഹിമയുമാണ് വേറെതന്നെ. പുനഃസംഭവിക്കുന്ന സമ്പൂർണ്ണ  
 അവയിലില്ല; എന്നാൽ ആ മഹാപദ്യങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നും പല്ല  
 മലയാള ശ്ലോകങ്ങൾ അവിടുന്ന് ഉണ്ടാക്കിയതായിട്ടും, മണിയ  
 വാള കൈയെഴുതിയതായിട്ടും ഏറ്റവും മികച്ചിരിക്കുന്നത്.  
 കോളവർണ്ണശ്ലോകങ്ങൾ എഴുതിയ കേളാലും പദ്യങ്ങളെ അറി  
 യാം. അവയുടെ ചാരി ഒരു ചേര ആണ്. “കോളവർണ്ണശ്ലോ  
 കളിൽ ‘അക്’ ‘ഖക്’ തന്നെയാണു്” എന്നാൽ. സംഭാഷണ  
 ഭാഷ അതിലൊക്കെയും ഉണ്ടായിട്ടും പല്ലമലയാളമായി കണ്ടിട്ടില്ല.  
 സ്വതന്ത്രമായി ഒരു കഥ അവിടുന്ന് എഴുതിയിട്ടില്ലെന്ന് എന്ന  
 സങ്കടം തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഭാഷയ്ക്ക് എത്ര ഗൗരവമുള്ള  
 വിശദീകരിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്നു കാണിച്ചു ആ മഹാൻ  
 ഇന്നുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ, പക്ഷാത്യാശ്വസ്യപ്രവേശമുള്ള കഥ  
 യാളിൽ പദ്യങ്ങൾ വിശദീകരിക്കുന്ന വിശാലമായ സമാധാ  
 നം വരുത്തിക്കൊടുക്കുമായിരുന്നു. ഒരു കേളികളാലോകം,  
 തിരുവിതാംകൂർ കലാശാലയോ, അവിടുത്തെ ഉണ്ടാകാൻ  
 ചേരുന്നതിന്, അവിടുന്ന് ഒരു തിരുക്കുറുപ്പും അകെടുത്തിരി  
 ക്കുമായിരുന്നു.

അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുമാണ് മഹാകവികളുടെ പേര്.  
 പ്രകൃതിയുടെ മഹാമഹത്വത്തെ പൂർണ്ണമായി തിരിച്ചറിയുന്ന



കൊണ്ടു ലോകത്തെപ്പറ്റിയ മനസ്സിലാക്കി സിദ്ധിക്കുന്നതാണു് ഒരു മാർഗ്ഗം; ആത്മതത്വത്തെ മറയ്ക്കേ പിടിച്ചു് പ്രകൃതിയിൽ അതിനെ അധ്യാതോപിച്ച് ഉല്പാദിക്കുന്നതാണു് മറ്റൊരു മാർഗ്ഗം. സ്വഭാവോക്തിയാണു് ഒരു കൂട്ടരുടെ പ്രധാന കരു; പ്രകൃതി, യാഗ്നി, എന്നുള്ളതാണു് മറ്റേവർക്കു് ഭൂമി, ആദ്യകവികളും ഈ രണ്ടു വഴികളിലും സഞ്ചരിക്കേണ്ടതല്ല; പുരാതനകവികൾ മിക്കവരും പ്രകൃതിവർണ്ണനയ്ക്കു മുമ്പും കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. നവീനകവികൾക്കു വ്യക്തിയെക്കൊണ്ടു സാമാന്യത്തോടൊണ് പ്രീതി അധികം. കോളവർമ്മദേവൻ പഴയമാർഗ്ഗത്തെ തന്നെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ധ്യാനകവിത അവിടുന്ന് അധികം സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ല. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ യാഥാസ്ഥിതികതയും അസഹനീയമായും, നവീനത ലോഭനീയമായും തോന്നിപ്പോകാം. എങ്കിലും,

“പുരാണദ്വൈതബാധാധുരൂപം  
നാലാപികാശം നമകീശ്വരമൃതം  
സന്തഃ പരിച്ഛേദനമേവ ഭൂതം  
മൃതം പരബ്രഹ്മതത്വമേവൈ” എന്നുള്ള ആപ്തവാക്യം

മിക്കിക്കൊണ്ടു പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണു് അദ്ദേഹം.

തിരുവനന്തപുരം,  
മുഹൂർത്തം ൧൯൦൭ ഡി. ൨൨

} എം. രാജരാജവർമ്മ നമ്പ്യാൻ.

## മുഖവുര.

കമ്മൺവെൽത്ത് രീതിയിലധിപതിത്തെയും കൃതികളെയും ഹാറി ഒരു പ്രൗഢഗുണമുള്ള പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ഏതെങ്കിലും പ്രാണസ്നേഹിതൻ ശ്രീമാൻ ഏം ആർ. ബാലകൃഷ്ണവാര്യർ എം. എ ഇതര അതിനെക്കാൾ മികച്ച മതത്തിൽ കേരളവർമ്മ ദേവനെ വിഷയികരിച്ച് ഒരു വിശിഷ്ടപ്രബന്ധം കൈരളി ദേവിയുടെ ചരണകമലങ്ങളിൽ സമർപ്പിച്ചു നമ്മുടെ പൂർണമായ കൃതജ്ഞതയെയും പുഷ്പമായ ബഹുമാനത്തെയും ആവർത്തിക്കുന്നു.

കേരളവർമ്മയെപ്പറ്റി ഏതൊരു ശോഭനവും ശ്രുതിമധുരവും ഹർവനവും പ്രാതസ്തരണീയവുമായ ഒരു നാമധേയമാണെന്ന് അതു കേൾക്കുമ്പോൾ കേരളീയനായ ഏതൊരു ഭാഷാജിമാനായ ഒരു ശരീരമാണ് കേൾക്കുവാൻ കൊള്ളാത്തത്? ഏതൊരു സഹൃദയന്റെ കണ്ണുകളാണ് ആനന്ദബാഗ്ഗത്തിൽ മുഴുകാത്തത്? ഏതൊരു സാഹിത്യകാരന്റെ ഹൃദയമാണ് നിർവൃതിയാകത്താൻ കൃതജ്ഞമാകാത്തത്? സ്വസ്തസ്ഥനായ പരമേശ്വരൻ, അൻപതാലധികം കൊല്ലം നിരന്തരമായി, നിസ്സന്ദമമായി, നിരതിരയകേതിയൊടു കൂടി സദാസമീപദേവിയെ സമാധാനിച്ച് സ്വർഗ്ഗലോകങ്ങളും നേടി, സാഹിത്യവ്യക്തവർണ്ണപരങ്ങളിൽ അഭിഷിക്തനായി, വരാഹിയാഴ്ച കൈരളിക്ക്, പണ്ട് ആർക്കും ഒരിക്കലും സാധിക്കാത്തമട്ടിലുള്ള ആകൃതിയിലും പരിമാണത്തിലും, പേരും പേരമയും, മനസ്സും ഉയർച്ചയും, സൗജന്യവും സമ്പത്തും നല്കി അനന്തമായി അവതാരപുരുഷനായ മഹാശാക്തേയ, അവിടുന്ന് വെട്ടിക്കെട്ടിപ്പു വെട്ടിപ്പു ചാത്തി വിശേഷസഞ്ചാരത്തിന് യോഗ്യമാക്കിയ അധാരത്തിൽ കൂടി അവിടുത്തെ ശിഷ്യപ്രസിദ്ധപ്രബന്ധത്തിൽ പെട്ട ഇരട്ടക്കുളവർ ചകിതവിത്തരായി

വിചിത്രവൃത്തം. അവിടുത്തെ വിദ്യക്കൂട്ടായ പാദമുകളല്ലാതെ ഇവക്കേതുമുണ്ടു മാർഗ്ഗമേ? അവിടുത്തെ മേന്മയുമാകർഷകമായ ജീവിതമുട്ടു പല്ലാതെ ഇവക്കേതുമുണ്ടു പാത്രഗ്രന്ഥം ?

ശ്രീമാൻ മധവകൃഷ്ണ വാരിയർ പട്ടാപ്പമയ ഉത്തരവാദിത്വം അധാരമാക്കിത്തന്നതാണ് പ്രസ്തുതവൃത്തസാരത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. എന്ത് ഇത പുസ്തകത്തിന്റെ ഏതു ഭാഗം പരിശോധിച്ചാലും വെളിവാകുന്നതാണ്. വലിയകോളിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ഡയറി, അവിടുത്തെ പ്രിയങ്കരിയെന്നും ശിഷ്ടാഗ്രഹണമായ പ്രൊഫസർ എ. ആർ. രാജരാജവർമ്മക്കുറുപ്പിനുവേണ്ടിയുള്ള ഡയറി; ആ രണ്ടു മധുരനാദാരുതയുടെയും സുഹൃത്തുക്കളായിരുന്ന സരസ്വതാകകവികൾ. സി. കേശവപിള്ളയുടെ ഡയറി, മലയാളമനോരമയിലെ പഴയ ലക്കങ്ങളിലുള്ള കവിതാപദക്കുറിപ്പ്, എ.നി.ജനന ഇതൃതിനായിരിക്കുന്നതിന് മുമ്പും ആ പശ്ചാത്തലപര്യം പുറത്തുവന്നതും എളുപ്പത്തിൽ ലഭിക്കാത്തവയായ പല പ്രമേണങ്ങളും അദ്ദേഹം നമ്പാരിച്ചു സമഗ്രമായി പഠിക്കുകയും അവയിൽനിന്ന് അപൂർവ്വമായ പല രേഖകളും സമയസമ്പാദി ഉപരിയകരുടെയും ഉദ്യമം ഇത്തരത്തിലാണ് ജീവിതമരിപ്രകാരം രചിക്കേണ്ടതു് പല്ലാതെ ആകാശകസമയക്കേകുന്നതു കമാനാകകനെ അർപ്പിച്ച കൃഷ്ണകൃഷ്ണത അഭിനയിക്കുന്നതുകൊണ്ടു വലിയ പ്രയോജനമൊന്നുമില്ല. മെഴുപടിയായ പ്രമാണങ്ങൾ മുഴുവൻ ശേഖരിച്ച് ത്രാജ്യഗ്രാഹ്യവിപലനം ചെയ്ത് അപരിയ്ക്കിത രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നുള്ളതും കൊള്ളങ്ങളിൽനിന്നൊക്കെയും ഏതൊരു ജീവിതമരിപ്രകാരം സപര്യയ്ക്കും നിമജ്ജനംവോ ആ സാഹിത്യീയസംസ്കാരം ലോകമണ്ഡലം ഇതൃതിയിൽ അറക്കുമോൾ ശ്രീമാൻ വാരിയരുടെ പ്രയത്നം അത്രയും സഫലമായിട്ടുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കുന്നതെന്നു വേണം.



വഖിതകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അവിടുത്തെ ചരിത്രം ഞാൻ ഏഴുനൂറ്റാണ്ടെന്നും അതിലേക്കു മേലേ ഏല്പാറിപ്പാർട്ടുകളും ഏകനെ ഏപിടിക്കുന്നതെന്നും ഭവസരത്തിൽ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. അപ്രതീക്ഷിതമായ ദൈവികഭയം നിമിത്തം ആ നിശ്ചയം പ്രസ്താവിച്ചപ്പോൾ അമ്പലമുക്ക് പള്ളിയിൽ അവിടുത്തെ സാധിച്ചിട്ടു. തിരുമനസ്സിലെ ധ്വനി കിട്ടാതെ അവിടുത്തെ ജീവിതവൃത്താന്തം മരിക്കുക എന്ന സാഹസത്തിന് - ആത്മവഞ്ചനരൂപമായ പാപത്തിന് - ഞാൻ കൈവെട്ടിയിട്ടു. അതുകൊണ്ടാണ് ആത്മം കൃത്യമായി പെരുമെന്നും കൃത്യമായതാവുന്നതും പൊതുജനങ്ങൾക്കു അറിയാത്തതാവുന്ന ഏകദേശ ഏതർത്ഥസംബന്ധമായ ഒരു സീനും സമാധാനമാകേണ്ടതും ആകുന്നു. ഏതായാലും എനിക്ക് മരിക്കാത്ത അതിപ്രധാനമായ ഒരു കാര്യം ഏകദേശമായി മരിക്കുകയും അവയെ അദ്ദേഹം മേലേ വലിപ്പത്തിൽ ഉപയോഗിച്ച് പ്രസ്താവനയും നിമിത്തകയും ചെയ്യുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിന് വസം വേണിപ്പോൾ പാപത്തിൽ എനിക്ക് ദൈവമാക്കുകയാണെന്നു അവകാശം പരിപൂർണ്ണമായാണ്, ആ അവകാശത്തെ ഞാൻ അനുകൂലിക്കുകയും അതിനാൽ ചരിത്രം അനുകൂലമായും ചെയ്യുന്നു.

കൊല്ലം 1900-ൽ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ നമിതി എന്തായിരുന്നു? 1900-ൽ അത് മറ്റൊരു ദൈവപ്പെട്ടി? ആ ദൈവം വെള്ളാമ്പൻ ആത്മാർത്ഥമായി, അവശ്യാനുസരിച്ചു പ്രയത്നിച്ച ഏതാനും ചില വിദ്യാഭ്യാസകർമ്മങ്ങളുടെ ഇടയിൽ അനുകൂലമായ അധികം പുണ്യശ്ലോകം ആവാന്? മൈക്കളീദൈവിക്കു ഗദ്യസാഹിത്യത്തിലും പദ്യസാഹിത്യത്തിലും സിദ്ധിച്ച സകലചരിത്രാർത്ഥങ്ങൾ വെള്ളാമ്പൻ വീരപുരുഷൻ 'വഖിതകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സ് കൊണ്ടാണ്' അറിയാത്തവർ ആരുണ്ട്? അവിടുത്തെ പപ്പാലാലംഗത്തിൽ ഒന്നിട്ടു; വഖിതകോയിത്തമ്പുരാൻ പാലിഗ്രന്ഥം ചെയ്തു;



൨. തിരുനാൾ ദിവസം പള്ളിത്തലാവിൽ എഴുന്നള്ളുന്ന വിശാഖത്തിരുനാൾ മഹാബാവാവിൽ തിരുനെല്ല്വില ഒരു ചിത്രം; കേശാഭിപ്രായം.

പാലാഴമുറ്റി കേശാഭിപ്രായം = ൨. 1

വഴി കേശാഭിപ്രായം =

തൃക്കാക്കി തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

൩. പള്ളിത്തലാവിൽ—

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

(നാൽക്കുമാരം)

൪. വിശാഖം തിരുനാൾ മഹാബാവാവിൽ—

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

കേശാഭിപ്രായം തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

തിരുനെല്ല്വില കേശാഭിപ്രായം =

(വേലായുധം)

ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ ശബ്ദപ്രധാനങ്ങളാണ്. അർത്ഥപ്രധാനങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങൾ വേറെയുണ്ട്. അവയെക്കൂടി ഉദ്ധരിച്ചു മുഖവുര കീഴ്ത്തിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ എന്റെ സ്റ്റൈലിൽ അത് ഇവയിലെ പഴയതൊക്കെയെത്തപ്പറ്റിപ്പറവാൻ

ഇതു? അപേക്ഷിക്കാനും ഇളയവസ്തുക്കൾ തീരുമാനിക്കിയെന്നുണ്ടെന്നിരിക്കും കേരളത്തിന് ഇത്തരത്തിൽ ഗുവണത്തിനും ഏതെങ്കിലും വിധത്തിലും വെളിച്ചമുണ്ട്. ഈ മഹാകവിസാഹചര്യങ്ങൾ കാര്യം മാത്രമാണ്; മറ്റെന്തെങ്കിലും പ്രാദേശികവിഭാഗങ്ങളിൽ അധിഷ്ഠിതമായ ഒരു സംഭവം എന്ന വിധത്തിൽ ഉദ്യോഗിച്ച്.

[illegible][illegible][illegible]



“ഈ കലികാലത്തിൽ കാവ്യാവധാനത്തിൽ താഴെപ്പട്ടുള്ള ജനങ്ങൾ വളർച്ചയുണ്ടാകാൻ അവരിൽനിന്നു ഭൂരിപക്ഷക്കും മത്സരഗ്രസ്തന്മാരും ഭോക്തൃകൂട്ടക്കകളുമാണ്. ഭാഗ്യമകമാണു ഖോഷിയുള്ള അഞ്ചോ ആറോ പേർ നിഷ്പുരുഷവൃഷികളാണെന്നു വന്നേക്കാമെങ്കിലും അവരെ ഭക്തിനന്മാരായാണ് നാം കാണുന്നത്. അതുകൊണ്ട് ഇക്കാലത്ത് വ്യാവസായികത്തിനുള്ള ഉദ്യമം വിജയംതന്നെ.” ഈ പട്ടികയിൽ തിരുമേനി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു ഭദ്രവൻ പരമാവധിയാണ്. ചുരുക്കത്തിൽ അവിടുത്തെ സംസ്കൃതസാഹിത്യപണ്ഡിതരിൽ അദ്ദേഹത്തോടുപോലെയുള്ളവർ ഉണ്ടായിരുന്നോ എന്നു പോലുള്ളവർക്കു മാത്രമാകുന്നു അവിടുത്തെ അർത്ഥശാസ്ത്രം.

മലിന പോലകനദികൾ ! അതേ എന്നാൽതന്നെ യെന്താണു ? അഭിലാഷനമാകുന്നവരുടെയും മലയാളത്തിൽ എന്തായാ തർജ്ജിമകളുണ്ടായി; ഇപ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കാമെന്നു കിടന്നു. എന്നിട്ടും ആ തർജ്ജിമകളെക്കൊണ്ടും ഗണനാപ്രസക്തത്തിൽ കണിപ്പുകാധിപനും അദ്ദേഹം കൃതികളായി സഹൃദയന്മാർ ഏകോപിച്ച് ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുണ്ട്. തമിഴ്നാട്ടിലെ കൃതികളെപ്പോലെയോ അനാദികാലമുണ്ടായിരുന്ന അറബിയിൽ പ്രസിദ്ധമായ ചോളത്തിന്നേ അവയെക്കൊണ്ടുപോലുള്ള ഒരു ഉത്തരം പൊന്നാൻ സാധിക്കാതെയുണ്ടിരുന്നു. പൂർവ്വം മലയാളസംസ്കൃതപ്രവാളം ഭാഷാലോകം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതായോടുകൂടി അവിടുത്തെ ഗുഹ്യഗുഹ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവുകൾ അതുമായിസംബന്ധിച്ചുവന്നുവന്നിട്ടുള്ളതാണു വാണിജ്യത്തിൽ അതിലുണ്ടായിരുന്ന മഹാലാഭം തിരുമേനിക്കാകൊണ്ട് അവിടുത്തെ ഒരു കാവ്യഗ്രന്ഥസംഗ്രഹം നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്നു പോലും ഉൽപ്പെക്ഷിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശ്യമുണ്ടാകാതെ കവികൾക്ക് അവ കാൽമുട്ടു. അമലകരകരം ഉള്ള ആയിരം കാലം മുമ്പുവന്നുപോയ ആ മിഥുനനായ സാഹിത്യം. 1) ശ്രീമാൻ സി. പി. അച്യുതാനന്ദനാഥ് അവിടുത്തെ പ്രസിദ്ധ

ചാർ ശ്രീമാൻ ചതുർമതോത്തോടൊപ്പം മയൂരസന്ദേശത്തെ  
മുക്തകണ്ഠം ശ്ലാഘിച്ച് ഇന്നുള്ള പരമാർത്ഥം നാം കരിക്കലും  
മറക്കരുത്.

ബാല്യം മുതൽക്കുതന്നെ സമ്പർക്കിത യോജ്യമായ ഏതു  
കാവ്യരീതിയും അവിടുത്തക്കു സ്വാധീനമായിരുന്നു. വൈദി  
കീതിയിൽ വിശദീകരിക്കപ്പെട്ട അനേകം പദ്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധാർജ്ജവം  
തികച്ചുണ്ട്. പലരും തിരുമേനിയിൽ ആരാധിക്കാവുന്ന ഒരു  
പ്രകൃതം അഖലമുഖം അവിടുത്തക്കു വാസ്തവത്തിൽ അത്ര  
വലുതായൊന്നും ഉണ്ടാകുന്നില്ലെന്നുള്ളതിൽ അവിടുത്ത കോ  
യാലോചാധിപതിയായ ആകാശമാമുൽ നീട്ടിത്തീർക്കു എന്ന  
നിശ്ചയപ്പെന്നുള്ളൊരു പരമോപമിച്ചു പഴയകാലങ്ങളുടെ നീർത്താ  
രങ്ങൾ പ്രത്യേകമായിട്ട് (1) ബാലസംസാരികൾക്കു അയച്ചു കൊടു  
ത്തുള്ള ഉപദേശങ്ങളാൽ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. സ. 30 ലാകാശ  
കിം അഭിപ്രായം: യാ: ക്ഷണ നന്ദി: പ്രശം: തന്നിരിക്കുന്നു  
അതിൽ ഏതു യുവാവാൻ കവാകാരനെയും എപ്പോഴോപ്പോ  
പോസോപ്പിച്ചിരുന്നതാൽ സന്നദ്ധൻ പ്രശംസിക്കുകയും അ  
തിനെ മറ്റു പരമോപമികൾ കേൾ സ്പഷ്ടിച്ചു പോഷമായി  
പ്രാപ്താനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു എന്നുള്ളതാണു് പരമാർത്ഥം.

ഒപ്പിതീയാക്കുപ്രാസവാദത്തെയും ശാകന്തളപാദത്തെയും  
പററിത്തുടങ്ങി കേഴു വാക്കുപറമ്പാ, വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ  
തിരുമൊഴികളാലും പ്രൊഫെസർ കോയിത്തമ്പുരാൻ എന്ന  
ഒരു വലിയതായ ദേശികനാക്കിത്തന്നു. മേന്മപേരുകേയും സര  
ഗിതം പിഞ്ചുപഞ്ചായ മേനാശിയിരുടെ ഹൈന്ദവങ്ങളും എനിക്കു  
നല്ലപോലെ അറിയാമായിരുന്നു. പ്രൊഫെസർ കോയിത്ത  
മ്പുരാനെ വളരെക്കൊള്ളമായി ഒപ്പിതീയാക്കുപ്രാസം ദോഷാകമ്പി  
തയുടെ നിത്യദാസ്യം വിഹനമായ പാടുകൾക്കുവേണ്ടി തോന്നി  
യിരുന്നു. ആ തോന്നൽ മഹാകവിനായ അവിടുത്തക്കു് അ  
ന്തരത്തിലുള്ള പ്രാസത്തോടുകൂടി കവനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള

അശക്തികൊണ്ടല്ല, പ്രത്യേക ആ നിർബന്ധം നമിത്തം ഭാഷാകവിതയ്ക്കുണ്ടാകിക്കൊണ്ടിരുന്ന പോഷങ്ങളുടെ അനുസ്മരണത്തിൽ നിന്നു ജനിച്ചതായിരുന്നു. വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമേനി തെരേമറിച്ച് അതിന്നു വളരെ മുൻപുതന്നെ ഭാഷാഭവിയുടെ മൗലികമായി—പാലാ, മംഗലപുരം എന്നായി—പ്രസ്തുതപ്രാസത്തെ കൗതുകമായിരുന്നു. സമാധ്വജനങ്ങളുടെ ഐക്യകളുപയം വരുന്നഭവണം ദിനീയാക്കരപ്രാസം തീർത്തവൻ എന്ന നിയമം എടുത്തുതന്നിട്ടു് അവിടുന്നുണ്ട്, ആ നിയമത്തിലൊഴുപ്പാക്കുക കൊണ്ടല്ല കണ്ണിപ്പെട്ടു കണ്ണാലും മറ്റും വിധേയമാകുകയും, നികുതിതാങ്ങുന്നവനെന്നെ കവിപുരുഷനായ കെ. സി. കേശവപ്പിള്ളയും കൈപ്പടത്തിൽ ശല്യം ആ പക്ഷത്തിൽ തന്നെ ചേരുകയും ചെയ്തു. കേശവപ്പിള്ളയുടെ ചുറ്റുമായിത്തീർന്നുപോയ സമാധ്വജനീയാക്കരപ്രാസത്താൽ അദ്ധ്യക്ഷനായാണ്. ജഗന്നഥപണ്ഡിതന്റെ കണ്ണിപ്പെട്ടവരും അദ്ദേഹം അതേ മേൽക്കിട്ടിൽ തന്നെ അറിഞ്ഞു. ജാഗ്രതയും അദ്ദേഹം വലിയകൈപ്പടത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷനായി നാലു തവണ, തദ്ദേശം പ്രൊഫസർ തിരുമേനിയോടൊന്നി നിത്യസന്ദർശനത്തിനുള്ള സൗകര്യം അദ്ദേഹത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടു. ശ്രമമേ നിരന്തരനി അദ്ദേഹത്തെ തന്റെ മേൽപ്രദാനം നീർ തന്നും ചെയ്തു. പക്ഷെ അതുകൊണ്ടു മാത്രം ഉദ്ദിഷ്ടം സാധിക്കുകയല്ലെന്നു അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രകടമായി സമയം നഷ്ടമെന്നു മറുത്തു കവികൾ തന്റെ അഭിമതമായ രീതിയിൽ കവനം ചെയ്യുകയില്ലെന്നു അവിടുത്തെ അറിയാമായിരുന്നു. ആ സമയം സമാധ്വജനൻ കഴിയുമോ എന്ന പരിശോധിക്കുവാനാണു ചെന്നു മീനമാസത്തിൽ കോളെജ് മലയാളസമാജത്തിന്റെ വാർഷികോത്സവത്തിൽ കേശവപ്പിള്ളയെക്കൊണ്ടു കേരളപാണിനി കേരളകാളഭാസന്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ 'ഭാഷാകവിത' എന്ന വിഷയത്തെ

മുനി പ്രസംഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. കശാഗുബലിനായ അധ്യക്ഷൻ സംഗതിയുടെ ഉള്ളകളികൾ കരളാലോകംപോലെ കണ്ഠഃക്ഷേമത്തോൾ അവിടുത്തെ മനസ്സ് വ്യാകുലമായി. ഇതാണ് പ്രാസവാത്തിന്റെ ആരംഭം. ശാകന്തളവാദം പ്രാസവാദത്തിന്റെ പരിശിഷ്ടം മാത്രമായിത്തന്നെ സംഭവിക്കാം. കൈനിയുടെ പ്രവൃത്തികളെ കൈവലാണിനി തിരുമനിക്കു പകരം മരണാശയെ മാത്രാസനാധിപതിയാക്കി ക്ഷണിക്കുകയും, പിന്നീട് ശാകന്തളത്തിന് പകരം മാളികാഗീതികളോ മറ്റോ തരിമുഖമയ്യും ചെയ്തിട്ടുവെന്ന് പറയുന്നവരിൽ യാതൊരു ഭൂലഭൂത ഉപദേശവും കേൾക്കുന്നതല്ല. ഇതിനെപ്പോലെയുള്ള ക്ഷോഭിതമാകുന്ന നാണാളത്തന്നെ മിലർ ചോദിക്കാം. തന്റെ ഭാഗീനേയനും ശിഷ്യനുമായ ഒരു പത്നിയുടേതല്ലാത്തതന്റെ പ്രശ്നമായ യോഗത്തിന് നതിയായി ചൊല്ലുന്ന കൈവലാണത്തോൾ തന്റെ സമാനം സമാനത്തിൽ ഉള്ള ഒരു നേയാണിന് വെച്ച് അകമ്പടത്തായി വെച്ചുനടക്കുകയും ഇതും അവിടുത്തെ യുഗ്മം സ്പെർമിറ്റിക്കോസ്പെർമിറ്റിക്കോസ്മാർ പോലും തന്നിൽ കൈവലാണിത്തോടുകൂടി അവർ നൽകി ശാകന്തളത്തിൽകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതായിരിക്കാം. തന്റെ അനന്തരവൻ ആ നാടകത്തിന്റെ പുതിയ ഒരു തലമുറ കൈക്കൊള്ളും അവിടുത്തെ മരിയത്തോൾ അതിനായി കൈവലാണിനായുള്ള ഉദ്ദേശം നല്ലതായിരുന്നു, പക്ഷെ അതു സാധിക്കാൻ അവിടുത്തെ കൈവലാണിനായുള്ള തീരുമാനം ഇടയ്ക്ക് കിടന്ന കൈവലാണിയും അന്നും, മാതൃകയ്ക്കു ശാക്തീയവും വേവലാൻ തിരുമല്ലാതിനെയും കാരണമുള്ള മതത്തിന് മാത്രമുള്ള ആരാധകന്മാരായി പരിഭാകിയെത്തിയെടുത്തു. ഇതാണ് അതു ഗതൃനാമമില്ലാത്തതിനാൽ മാത്രമാണ് പുനഃകേരളിനായി മരുമായ ഏതാനും മിലർ അധ്യക്ഷനായും വി. സി. ബാലകൃഷ്ണപ്രസാദനും മാത്രമേ നൽകുകയായിട്ടുള്ളൂ. കൈവലാണിനെയും കൈവലാണിയും പുനഃകേരളിനായുള്ള കൈവലാണിനെയും, ഒടുവ്,



കണ്ടു. വള്ളത്തോൾ, പാലാഴി, ശങ്കരൻ തുടങ്ങിയ കവികളും നമ്മെല്ലാം പ്രാസകക്കിക്കാണിത്തന്നു. അങ്ങനെ അന്നത്തെ കവികളെല്ലാവരും പ്രാസിനിധ്യവും അവരിൽ പലരുടെയും പ്രേരണയും എനിക്ക് ഈ വിഷയത്തിലുണ്ടായിത്തന്നു. ഇതിനെപ്പറ്റി കൂടുതലായി പലതും ശ്രീമാൻ ബാലകൃഷ്ണവാരീയർ ചോദ്യം കണ്ടിരിക്കുവാനിടയുണ്ടെന്നു ചിലർക്കുവരുമെന്നു അറിയാമെന്നു ചിലർക്കുവന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇക്കാലത്തു യാതൊരു പ്രയോജനവും ഉണ്ടാകുവാനില്ലാത്തതിനാലും വായനത്തിൽ തെല്ലൊട്ടു വിശദീകരണം ഈ വാക്കുകൊണ്ടു ചെയ്തു. പല ഉപകാരങ്ങളും ആനന്ദങ്ങളുമായി സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട് പ്രാസക്കാർക്ക് വേണ്ടുന്ന വിവരങ്ങൾ കേരളചാണിനി തിരുവിക്കാണിയിലും തെല്ലൊട്ടുതന്നെ, ദൈവം നമ്മുടെ വലിയ കോമിത്തമ്പലം വെട്ടുവെട്ടു. നമ്മുടെ നാൾ കൂടി മറ്റു പ്രാസംകൂടാതെ സമ്പൂർണ്ണ കവിത ഇതുകക്കക്കിക്കാണു എന്നെന്നും കൂടുതലായി അതു ചിലർക്കുവന്നു. ഇപ്പോൾ ഉപയോഗി അങ്ങനെയൊരു ചിലർക്കു സഹായത്തോടെ അങ്ങനെയൊരു പുസ്തകം പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. അതു കണ്ടുകൊണ്ട് അതിൽ ഉണ്ടായ വൃത്തങ്ങൾക്കു സമർപ്പണങ്ങൾക്കു വേണ്ടുന്ന കൂടിയ ചിന്തിച്ചാൽ പ്രാസം ഉപയോഗമാണെന്നു മറ്റേതെങ്കിലും വേണ്ടുന്നതിനെപ്പറ്റി ചിലർക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയും. അതിലും മറ്റും ചിലർക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയും. അതിലും മറ്റും ചിലർക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയും. അതിലും മറ്റും ചിലർക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയും.

വലിയകോതിങ്ങ പുരാൻ തിരുനസ്സിലെ വിശേഷമായ  
ഖമിയ സാഹിത്യപ്രവണതയെപ്പറ്റി ചേണ്ട വിവരങ്ങൾ  
ഒറ്റല്ലാം ലഭ്യമാക്കുവാൻ പട്ടംകുളത്തിൽ നിന്ന ഇവിടെ

അവനതാണ് ഗ്രന്ഥങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരണവും വിമർശനവും കരളാലട്ടി ഭീഷമാക്കങ്ങളാക്കിത്തന്നു എന്നു “ശ്രേയസി കേനതുപ്യതേ” എന്ന ആപ്തവാക്യത്തെ അനുസരിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ ഉൽക്കലാധനം ചെയ്യുവാൻ എന്റെ മനസ്സ് തപരിക്കുന്നു. വിശ്വാസപരമം, കർമ്മപണ്ഡിതനും ഈ ഭരണ കാലത്തിൽ പ്രത്യേകം ഭാരം അധ്യായത്തിന് റിപ്പോർട്ടിക്കുണ്ടാവതാണ്. അടുത്ത പതിപ്പിൽ ഈ കാഹളം കാർമ്മികണമെന്നപേക്ഷിക്കുന്നു.

തിരുമേനിക്കു മന്ത്രശാസ്ത്രത്തിലും അന്യോന്യമായ അനുരന്ധരമായിത്തന്നു. പ്രത്യേകം. പ്രീതികാംക്ഷാശ്ലോകം മുതലായ കൃതികളിൽനിന്ന് ഈ വസ്തുത സ്പഷ്ടമാകുന്നതാണ്. അവിടെ പേര് പാസകന്മാർക്ക് അഗ്രഗണ്യനായിത്തന്നു.

തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു പുഷ്പങ്ങൾ വായിക്കുന്ന രീതിയെന്ന അനുരന്ധരമായിത്തന്നു. പെർസിയൽ കൈയിൽവെച്ചുകൊണ്ടു തെന്തിനുള്ളതെങ്കിൽ തന്നെക്കു ചട്ടങ്ങളുമായ പാദങ്ങൾ അതാതു പദ്യത്തിനൊത്തതും കർമ്മകേ; ഗ്രന്ഥകർത്താവിനെപ്പറ്റിത്തന്നെന്ന അഭിപ്രായം അവിടെയുടെ ഗ്രന്ഥത്തിൽതന്നെ രേഖപ്പെടുത്തുക ഇഷ്ടമെന്നപോലെ വെട്ടുകൊണ്ടാണ് അവിടേക്ക് ഭാരം എന്തും പാദങ്ങൾ ചെയ്യുന്നത്. ഉദാഹരണമായി അവിടേക്ക് നീക്കം സമ്മാനിച്ചു ചില അനുരന്ധരമായ പുഷ്പങ്ങളിൽ ഒന്നായ കൊടുങ്കുപ്പുവിടവാൻ ഇതു തപാലകർക്ക് കർമ്മപരിശുദ്ധമാകാവുന്നതെപ്പറ്റിത്തന്ന അപ്പം പറ്റിയം.

## 1 അമരൻ പ്രിയമാനോ.—

ക. 12 സർവ്വമേകമംഗളമേകമംഗളം കർമ്മപരിശുദ്ധം.

(ഭക്തിപാദം)

‘കർമ്മപരിശുദ്ധം’ എന്ന പാദത്തിന് അർത്ഥമില്ലാത്തതിനാൽ കർമ്മപരിശുദ്ധം എന്നതിരുമേനി പാദങ്ങളെ മൊഴിയിൽക്കൂടി അനുപേക്ഷിച്ചു ‘കർമ്മപരിശുദ്ധം’ എന്നു ‘കർമ്മപരിശുദ്ധം’ എന്നും ‘സുമതി സുഗതി പണ്ഡിതകളും’ എന്നു ‘സു

മുഖി സമ്പ്രതി സുന്ദരമാണെന്ന് എന്തും തിരുത്തിയിരിക്കുന്നതു മുഖി  
 പൊന്നാൾ കൊണ്ടു തൃപ്പൂവുവെട്ടുന്നതാണെന്ന് ചില ശ്ലോകങ്ങൾ  
 കൈതകൾ 'സമൃദ്ധി' 'മാത' 'മസിക' കവി' എന്നും മറ്റും മേ  
 ലുപേക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'അമ്മോസാമസ്ത' എന്നും അവിടുന്നു അതി  
 പ്രായപ്പെട്ട കാണുന്ന ഒരു പട്ടം മാത്രം താഴെ ഉൾക്കിടക്കും.  
 തമ്പുരാന്റെ സീതയുടെ നായകാതികഗമനമാണ് പ്രമേയം.

“തെല്ല കടവാത മരണങ്ങൾ പട്ടം  
 കടവാതമൊരു ചിത്രം വിചാരിച്ചു;  
 ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടു കടവാതം  
 ഗുഹ്യമാണെന്ന് കടവാതം സഹസ്രി.”

എത്ര മഹനീയനായ ഒരു മസികശിരോമണിയായിരുന്നു  
 അവിടുന്നു എന്നുള്ളത് ഈ കവിപ്പുകളിൽനിന്ന് തെളിയു  
 ന്നതാണ്.

തിരുമനസ്സിലെ പ്രകൃതസംസ്കാരം സമീപിച്ചിട്ടു  
 ചുറ്റിത്തിരിയത് ആ വ്യാഖ്യാനം അവിടത്തെ വ്യാകരണശാ  
 സ്ത്രീകളിൽ അപരിചിതമായിത്തന്നെ കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊടുത്തു.  
 ഒരു പുത്രനും നമ്മുടെ പേരുകൾക്കു തന്നെ പ്രസിദ്ധീകരണാധി  
 കൃതനായ പണ്ഡിതനാണ്. സാംബശിവശാസ്ത്രീകളുടെ പ  
 അൽ വന്നുചേർന്നിട്ടുണ്ട്. വളരെ വിശ്വകർമ്മതയെങ്കിലും മ  
 മ്ലസ്പഷ്ടമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ് അതെന്നു കാണുന്നു.

മുതലിൽ പാറുകയാണെങ്കിൽ മാനവിശുദ്ധകർമ്മം  
 ജൻമ

തന്മയം ചിത്രം ഇ കൈമാറ്റം-  
 വിശ്വാസമില്ലാത്തതും  
 മക്കൾ സ്ത്രീകൾ മരണം വിജയം  
 ശ്രീകൃഷ്ണ സാമ്രാജ്യം  
 കീഴ്ന്നു കൈമാറ്റം ചെയ്ത കവിത-  
 ശ്രീകൃഷ്ണ സാമ്രാജ്യം  
 അപരിചിതമാണെന്നു തെളിയിക്കും  
 കൈമാറ്റം താൽകാലികം





ശ്രീ മതം പുറം കൈയെത്തിക്കുവാൻ പാടി -  
 പൂർവ്വദൈവത്തെ അപേക്ഷിച്ച്  
 'ശാസ്ത്രാനുമാതൃത്വം' മിതം ഭവിക്കുമെന്നും  
 'ശാസ്ത്രാനുമാതൃത്വം' മിതം ഭവിക്കുമെന്നും  
 നാമകം മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയില്ലെന്നും  
 പ്രകാശിപ്പിച്ചുവെന്നും  
 വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ളതും സകലജനങ്ങളുടെയും  
 ഉപദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

സന്തോഷം തോന്നിപ്പോകുന്നു -  
 ബഹുമാനപ്പെട്ടവർക്കുവേണ്ടി സാധനം നൽകി  
 സുഖം നൽകിയിട്ടുണ്ട്  
 ചെറിയൊരു കവിതയെക്കുറിച്ച്

മോശെയുടെ വിജയത്തിന്റെ സ്മരണയ്ക്കായി -  
 ആനന്ദം തോന്നുന്നു  
 ശ്രീ മതം പുറം കൈയെത്തിക്കുവാൻ പാടി  
 സാധനം നൽകിയിട്ടുണ്ട്  
 'ശാസ്ത്രാനുമാതൃത്വം' മിതം ഭവിക്കുമെന്നും  
 'ശാസ്ത്രാനുമാതൃത്വം' മിതം ഭവിക്കുമെന്നും  
 നാമകം മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയില്ലെന്നും  
 പ്രകാശിപ്പിച്ചുവെന്നും

എന്നും മറ്റും എഴുതുകയായി പ്രവേശിച്ചിട്ടുള്ള കേരളവർമ്മ  
 ദേവന്റെ അനുഗ്രഹം കൈക്കൊണ്ടുകൊണ്ട് സാഹിത്യരചനയ്ക്കുവേണ്ട  
 പരിശുദ്ധിയെക്കുറിച്ചും മറ്റും കേരളം അത്യന്തം ശ്രദ്ധയോടെ  
 മോശെയുടെ ആകെ കാലം സ്മരിക്കുന്നു; അവിടുത്തെ അത്ഭുതം സിം  
 ഹാസനത്തിൽ അവിടുത്തെ പ്രതിമയെ വെച്ചു പൂജിക്കും. കൈ  
 നളിയുടെ സമുദയം സമാധാനമായിത്തീർന്നു, അതിമാന  
 സ്കന്ദന്റെ അടുത്തു നിൽക്കുന്ന അവിടുത്തെ കാലപ്രവാഹം  
 തൊഴുതൊഴുതായി കാലമെടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയുണ്ടാകുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം ഗവണ്മെന്റിന്റെ പട്ടണത്തിലുള്ള ഭവനങ്ങളിൽ  
 ഉൾപ്പെട്ടതും അനുബന്ധമായും സാഹിത്യരചനയ്ക്കുവേണ്ടുകൊണ്ട്.  
 അപ്രകാരം മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയില്ലെന്നും പ്രകാശിപ്പിച്ചുവെന്നും  
 വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുള്ളതും സകലജനങ്ങളുടെയും ഉപദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

കിരകുണ്ടത്താണു്; ഏതുകുളീനനും വായിച്ചു സമുൽകർഷം  
 നേടേണ്ടതാണു്; ഏതു ഓഷാദിമാന്ദ്യം ആസ്വദിച്ചു മഹി  
 താത്ഥ്യാഭേദമുണ്ടാണു്. ഈ പുസ്തകമുസ്തകമണിക്കു പരിപൂർ  
 ണമായ വിജയവും ഇതിന്റെ സമുൽകർഷമായിത്താഴ പ്രണേ  
 താവിനു പ്രതീക്ഷയർക്കവിണ്ടു പ്രോത്സാഹനവും മരിക്കു  
 വാൻ ശബ്ദസ്തവമസ്വപത്രപിണിതായ പൊരുതുകി അന്നഗ്രഹി  
 ക്കുമോറാകട്ടെ.

തിരുവനന്തപുരം.

മുളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ

17—8—37.



# കേരള വയലേജ്

അദ്ധ്യായം ൧.

ബാല്യം.

കേരളകാളിദാസനെന്ന അപരനാമധേയത്താൽ അതി പ്രസിദ്ധനായ പണ്ഡിതശിരോമണി കേരളവയലേജ് വലിയകോ തിരുനാൾപ്പാർസി, എസ്റ്റേറ്റ്, ഐ. തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് 1030-0 മാർച്ച് കംമോസം 10-ാംനു പുനഃ നക്ഷത്രത്തിൽ ചങ്ങനാശ്ശേരി ലക്ഷ്മീപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ ഭൂമോലജാതനായി. അവിടുത്തെ മുഖകടുംബം പുരാതനകാലം മുതൽ വളരെ പ്രശസ്തിയുള്ള രാജസ്ഥാനമായിരുന്ന പാപ്പനാട്ട് രാജകടുംബമാണ്. പ്രതാപശാലികളും സാഹിത്യസാരവരികളും നന്നാശ്ശേരിയായ അനേകം പുരോഹിതരികളും അക്കാലം കാലത്തു ജന്മിച്ചിരുന്നതിൽ ആ കലിനകടുംബത്തിൽ ജാഗ്രമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവരിൽ ചിലരെപ്പറ്റി പറയുകയുണ്ടായും മറ്റു വിശദീകരണവും വിവരങ്ങളിലും സാമൂഹികവും തുടങ്ങിയ രാജസ്ഥാനങ്ങളിലെ ഗ്രന്ഥലികളിലും ഏതാനും പ്രസ്താവങ്ങൾ മിന്നിച്ചിരിക്കിട്ടുള്ളതാണ് ആ കടുംബത്തിന്റെ ഇരുളത്തു പുറമെത്തുളള ഏറ്റക്കുറ പ്രകാശമാനമാണുണ്ട്. ചെറുപ്പം കാലത്തുതന്നെ അവസാനത്തിൽ ശേഷം കേരളത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ തഴച്ചുവന്ന ഹിന്ദുരാജസ്ഥാനങ്ങളിൽ പാപ്പനാട്ട് വംശത്തിന് അതിമാന്യമായ ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു. അന്തർമുഖം കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധംവരെ മിക്കവാറും സ്വതന്ത്രരാജാവാതി പാപ്പനാട്ട് രാജാവും പ്രാദേശം പാട്ട് കഴിഞ്ഞുപോയി. സാമൂഹികമായി



പലപ്പോഴും യുദ്ധത്തിലെപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ രണപാതകവും  
 ഒരതൃപ്തിയും പാശ്ചാത്യർക്കിടയിൽനിന്നു വളരെക്കാലത്തേയ്ക്ക് ആ  
 കടുംബാംഗങ്ങളിൽ പരിഭവമുണ്ടായിരുന്നു. സാമൂഹികതയുടെ മേൽ  
 ക്ഷോഭമുണ്ടായ സമരത്തിലും, സമരത്തിനുമുമ്പും ഇത്ര കീഴ്വകാശ  
 നേതാക്കൾ 'അനിക്കത്താർ' പോന്ന നിലയിൽ ഈ കാലഘട്ടമാനം  
 നിലനിന്നത് കാരണം കാലത്തു ആ കടുംബത്തിൽ അറുപതിപ്പി  
 ന്നുള്ള പീഡപുരുഷന്മാരുടെ മറ്റൊരാൾക്കുവേണ്ടിയാണ്. ഇവ  
 രിൽ പലരും പണ്ഡിതപക്ഷപാതികളും സമഗ്രജനതയ്ക്കായി  
 തയ്യാറെടുത്തത് ശുദ്ധമതത്തിന്റെയും മറ്റുമായ മഹാകവികൾക്കു  
 വേണ്ടി പുകഴ്ത്തപ്പെട്ട ആനുകൂല്യങ്ങളും സ്ഥാനമാനങ്ങളും  
 കേരളം കണ്ടുകൊണ്ടു വിശദമാകുന്നതാണ്. അവിടുത്തെ  
 ആശ്രിതന്മാരും ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരുമായിരുന്ന പല സാ  
 മൂഹികന്മാരും സാദരം സ്വീകരിച്ച് സേവന പ്രദാനം  
 ചെയ്ത നൽകുന്നതിന് അതിലൊത്തതായ കൗതുകം വർദ്ധി  
 ന്നതും അതികടുംബാംഗങ്ങൾ പ്രാപിച്ചിരുന്നു.

കൊല്ലം രാജാവിൽ കൈസർ രാജാവായിരുന്ന മിപ്പു  
 സ്കന്താൻ മലബാർ ആക്രമിച്ച് നഗരങ്ങളും കോട്ടകളും  
 നശിപ്പിക്കുകയും വിവിധങ്ങളെ ബലാൽക്കാരമായി മഹാമുദ്ര  
 ത്തിൽ ചേർക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ ആ മഹാപ്രതാപശാലിയോടു  
 ഏതിരിട്ടു നിലംബോൻ കഴിയാതെ പലപ്പോഴും രാജകടുംബ  
 അംഗങ്ങൾ മൂന്നു പുരുഷന്മാരും അഞ്ചു സ്ത്രീകളും സ്വരക്ഷയ്ക്കായി  
 നാട്ടുവിട്ടോടി തിരുവിതാംകൂറിലെത്തി സകലകലാവല്ലഭനും  
 ആനന്ദരൂപവർണ്ണനായ കാന്തികന്തിയന്നാർ മഹാജാവാ  
 ത്തിനെപ്പറ്റിയെ അഭയംപ്രാപിച്ചു. ആ കലാപകാലത്തു  
 ധർമ്മപരായണനും അനശ്വരനുമായിരുന്ന അവിടുത്തെ അഭയം  
 പ്രാപിച്ചവരുടെ സംഖ്യ കാലക്രമമായിരുന്നു. മലബാറി  
 ലെ പല രാജകടുംബാംഗങ്ങളും ഇടപ്രദേശത്തും നഗ്നരായി  
 മാത്രം മറ്റും അഭയംപ്രാപിച്ചവർ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ വന്ന്  
 കൈപ്രാപിച്ചു.

[illegible]



മനസ്സുകൊണ്ട് ഉത്രം തിരന്നാൻ രാജകുമാരനെ പ്രസവിച്ചിട്ട് അധികം താമസിയാതെ അകാലവരൾ പ്രാപിച്ചുവെങ്കിലും രാജരാജവർമ്മകൊയിത്തമ്പുരാൻ പുത്രന്മാരായ രാജകുമാരന്മാരുടെ അല്പനൂതിക്കെക്കരയിൽ തിരുവനന്തപുരത്തുതന്നെ താമസിച്ചു. സ്വാതിതിരുന്നാൾ രാമവർമ്മമാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ അഗാധപാഴ്വഴിത്യത്തിനും സാഹിത്യാഭിരുചിക്കും കലാസക്തിക്കും ഏറ്റക്കുറ കാരണത്താൽ കോയിത്തമ്പുരാനായിര നെരവെന്നു് നിർവ്വചിക്കാറുണ്ട്.

ഈ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ മരുമകനായിരുന്ന രാജരാജ വർമ്മതമ്പുരാണെയാണു് പിന്നീട് ആയില്യം തിരുന്നാൾ തിരുമനസ്സിലെ സഭമാക്കിയെ പള്ളിക്കൂട്ട കഴിക്കുവാൻ ഒരുക്കത്തുണ്ടായത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഭമാക്കിയായ പൂരംതിരുന്നാൾ ദേവിയംബരൻ വ്യാഴച്ചിട്ടാണ് കേരളകാളീദാസന്റെ മാതൃസ്ഥാനം വഹിക്കുവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായത്. സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലും നല്ല വൈദഗ്ദ്ധ്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്ന ഈ മഹിമാരന്മാരുടെ കലാനായകന്റെ സ്വഭാവരൂപീകരണത്തിൽ പ്രധാനസാമഗ്ര്യം വഹിച്ചതും. ഇദ്ദേഹമേകരുതും അനാഡ്യംബരതപും മുക്തിമന്തായിരുന്ന ഈ സുചരിതയെ പ്രസി:-

‘മിരക്കിങ്ങു പുതം കക്കാനതാ  
സമസ്തസംഭോഗ്യ സമസ്തപ്രപ  
അന്യനാഭീസുഖഭാജ്യസൽ ഗുണ  
മറ്റു മാനുഷ സംപൂർണ്ണമം’

എന്നു് ‘ഹനുമാദവം’ ആട്ടക്കഥയുടെ ഉദ്യാൽംവാതത്തിൽ ചിലുപെട്ടതു് പുത്രൻ സ്മരിച്ചിരിക്കുന്നു. പുരാണാനിഹാസങ്ങളെ നിരന്തരം ഹാരാജനും ചെയ്തു് പരിപക്വമതിയായി തീർന്നതമ്പുരാട്ടിയുടെ സ്മരിക്കണം ബാലനായ പുത്രന്റെ മരണശതകയെ സാരമായി സ്തുതിക്കാതിരുന്നില്ല. പുരാണങ്ങളിലെ കഥകൾ പതിവായി കരാറെ ലളിതമായി പറഞ്ഞു

കൊടുക്കുന്നതിൽ മാതാവ് പ്രത്യേകം അഗ്രതകര പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടു. ഇതുകാരണം കഥ കേൾക്കുന്നതിൽ കമാരൻ വലിയ താല്പര്യം ജനിച്ചു. കൃത്യാനുകൂല്യമാൽ ഭരണദിനമായുള്ള കഥാഖ്യാനത്തിനു ഏകദേശം ഒരു വർഷം നേരിട്ടാൽ കഥാനായകൻ ഉന്മേഷരഹിതനാകുമായിരുന്നുവെന്ന് കേട്ടിട്ടുണ്ട്. പുരാണങ്ങളിലെ യുദ്ധവർണ്ണനകൾ വിശേഷിപ്പിച്ച കമാരൻ കൈയ്യകൾക്കുമായിരുന്നു. ശ്രീരാമൻ കാക്കസന്മാരുമായി ഏകനായി പോരുന്നതു് വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള ദാശം വായിച്ചുകേട്ട കലശലായ കപ്പലാധാരം അദ്ദേഹത്തെ സ്വാധീനിക്കാൻ വാടിപ്പുറപ്പെട്ടതു പോലെ നമ്മുടെ കഥാനായകനും മാതാവ് പുരാണകഥകൾ പറഞ്ഞു കൊടുക്കുമ്പോൾ വികാശവിവരണമായി അദ്ദേഹം ചാലുവൃത്തം പ്രവർത്തിപ്പിച്ചെന്നതായി കേട്ട കേൾവിയുണ്ട്. യുദ്ധവർണ്ണനകൾ ബാലന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നിമിനമായിരുന്ന പലരണ്ടെണ്ണം ഉദ്ഭവിപ്പിച്ചിരുന്നു. സൗഗന്ധികം കൈക്കലാക്കുന്നതിനായി സൗപാശ്വകാശഗംഭീരപുരുഷനായ് മീമൻ ശരണം വെച്ചു കൊണ്ട് വനമന്ദിരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. മലയറ്റങ്ങളിൽ ഗോമയനം ചെയ്തും അത്ഭാസിപ്പും പോകുന്ന യാത്ര വർണ്ണിച്ചു കേട്ടപ്പോൾ പ്രിയമാതാവന്റെ മടിയിൽ നിന്നും മാറി ഏണിന് മീമന്റെ പരാക്രമം ധാര്യത്തെ അഭിനയിച്ചതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതുപോലെ കടന്നുവരുന്നതായ കഥാഗാഥകൾ ശ്രവിക്കുമ്പോൾ കഥാനായകൻ അശ്രുധാര പൊഴിക്കുന്നത് അപൂർവ്വസംഭവമല്ലായിരുന്നു. ഭാഗവതം, ഭാരതം, രാമായണം എന്നീ നൂതനീയുള്ള പുരാണനിഖാസങ്ങളിലെ കഥകൾ ഈ വഴിക്കു കമാരൻ സുപരിചിതങ്ങളായിത്തീർന്നുവെന്നു മാത്രമല്ല, സന്ദർശനങ്ങളായ വികാശപരമ്പരകൾക്കു വശംവദനായി അവയെ ബാലസഹജമായ ഭരണകൃത്യങ്ങൾക്കു് അഭിനയിച്ചു വന്നു് ഗുണപ്രഭവമായ മാനസികവികാസത്തിന് നിമിനമായിത്തീർന്നതും ചെയ്തു. ഭാഗ്യവശിയും വിവേകശീലയുമായ മാതാവിന്റെ പക്കൽ നിന്നും പാരമ്പര്യമാ



തി ലഭിച്ച ഒരു പ്രധാനമന്ത്രിയും കഥകളിലുള്ള അനിതരസാധാരണമായ കൗതുകമാണ്. പിലോലത്ത് അനവധി ഇംഗ്ലീഷ് വാല്യായികകൾ വായിക്കുന്നതിന് അവിടുന്ന് പ്രശ്നപ്പെട്ട അഭിരുചി ചെറുപ്പകാലത്തുള്ള ശിശുക്കൾക്ക് ഫലം മാത്രമാണ്. കഥകളിലുള്ള കൗതുകത്തെ ഉദ്ദിഷ്ടിച്ചതും ആവശിക്കുന്ന സാഹിത്യാഭിരുചിയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചതും വിദേശീയർ മാത്രമല്ല തന്നെയാണ്. ഇതിനെപ്പറ്റി, “വിദേശികളായി മലയാളത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള ഏതാനും സ്ത്രീകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രഥമജനനിയായ ഏകൻ മാതാവ് ബാല്യത്തിൽ തന്നെ എന്തെങ്കിലും വിദ്യയിൽ അഭിരുചി തന്നിട്ടുണ്ടെന്നതിനായി പല വിചിന്തനങ്ങൾ കഥകൾ പറയുകയും അവയെക്കുറിച്ചുള്ള ഫോക്ലോർ ചൊല്ലിക്കേൾക്കുകയും മറ്റും ചെയ്തിരുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ചിലപ്പോൾ സ്വയം ഭാഗ്യത്തോടെ ചെറിയ ഫോക്ലോർ ഉണ്ടായി ഏതെങ്കിലും പറഞ്ഞിരുന്നതും ചെയ്തിരുന്നു” എന്ന് അവിടുന്ന് തന്നെ പിന്നോക്കങ്ങൾ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

അവിടത്തെ പിതാവ് തളിപ്പറമ്പ് മുല്ലപ്പിള്ളിയിലെ അഗസ്തം വേദശാസ്ത്രപാരംഗതനായിരുന്ന നാരായണൻ നമ്പൂതിരിയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബവും പരമ്പരയും പാണിത്യപ്രകർഷിന് ചേരുകേട്ടതായിരുന്നു. കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ പുനഃപ്രസ്ഥത്തിൽ കൊഴിക്കോട്ടുമാനവിക്രമൻ ശങ്കരൻസ്വാമിൻ തിരുനെല്ലിയിലെ ആധ്യാത്മപണ്ഡിതന്മാരായിരുന്ന പതിനെട്ടരക്കവികളിൽ ഈ കുടുംബാംഗങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. അവരിലൊരാളേയും ചെന്നായ്ക്കുട്ടി അറിഞ്ഞേയും ശങ്കരൻ സ്വാമൻ ശിഷ്യപ്പെട്ട കഥ സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. തളിയിൽ അനങ്ങിന് അഹങ്കരിയായിരുന്ന ആളെക്കുറിച്ച് വാങ്ങുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ച് മുല്ലപ്പിള്ളിയേയും തന്ത്രസംബന്ധമായ ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥം ചൊല്ലുകൊണ്ടല്ലാതെ രാജധാനിയിൽ പ്രവേശിക്കരുത് എന്ന് വിരോധിച്ച് ചെന്നായ്ക്കി

നേയും സാമാധിക്ഷേപത്തിൽ ശിക്ഷിച്ചതായിട്ടാണല്ലോ ഐതിഹ്യം ചേർത്തിരുന്നതു്. അക്കാലം മുതൽ പണ്ഡിതപ്രകാശപാത്രമെഴുതിപ്പിച്ച് നളിനിൽ താങ്ങിനില്ക്കുന്നതായും കിഴികൾ സമ്പാദിച്ച് പ്രശസ്തി നേടിയ ഈ കലീനകുടുംബത്തിന്റെ മഹിമാനിശയത്തെ പരിപാലിക്കുവാൻ സർവ്വം ശക്തനായിരുന്ന കഥാനായകന്റെ പിതാവായ പണ്ഡിതപ്രവരൻ, അദ്ദേഹം വ്യാകരണം, ഔട്ടോനിയം, ധർമ്മശാസ്ത്രം, വിഷയവെട്ടം എന്നിങ്ങനെ പല ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ മികച്ച പണ്ഡിതനായിരുന്നു. “സം വിദ്യാ നൈസ്കീർഷ്ണം ശരീരം കാവ്യസാഹസം” എന്ന തത്ത്വം വേദോപാധി മനസ്സിലാക്കി അന്നുസംവിദ്യ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് പുത്രനിൽ സംഗ്രഹിച്ച ഗുണങ്ങൾ മഹാനകാശം വ്യവസായശീലവുമായിരുന്നു. പരാണകഥകൾ പ്രിയപുത്രന്റെ മുഖത്തിൽ ഉദിച്ചിട്ടിരുന്ന ഭാവഭോജനം കണ്ണ് അദ്ദേഹം അനന്തപുരകിരണമുണ്ടാക്കിയിരുന്നതെന്നു കേട്ടപ്പോൾ ഔട്ടോനിയംമഹാനം കൊണ്ട് മാതൃകത്തിലുൾക്കൊണ്ടിരുന്നതിൽ നിന്ന് പ്രതീക്ഷിച്ച ഭാഗ്യമുണ്ടായിരുന്ന അദ്ദേഹം ഇവനിൽ അദ്ദേഹം ശിശുക്കളായിരുന്നില്ല. അനവധി പ്രയോജനമുണ്ടായ സൽഗുണങ്ങളുടെ നിഷകരണമായിരുന്ന സ്വച്ഛിതാവിനെപ്പറ്റി—

‘വേദം വേദം തത്ത്വം മഹാകാശം

പ്രാണാസ്ഥിതം തത്ത്വം

സർവ്വം വിശ്വം വ്യവസ്ഥ

മഹാകാശം തത്ത്വം

നിരപാശ്വര്യം തത്ത്വം

കർമ്മവ്യവസ്ഥ

വേദം കർമ്മവ്യവസ്ഥ

തത്ത്വം തത്ത്വം

എന്നു് സ്മരിച്ച കാണുന്നു.

ഈ തിരുത്തലുള്ള ഈ വെത്തിമാതളം ചിതീയപുത്രനായിട്ടാണു് കേരളവർഷാവർഷം അതന്നായതു്. മുത്തപുത്രൻ പിറ്റേദിവസം സകലകലാവല്ലഭനായും അഭിനവവാഹനനായും

അനന്തരമുള്ള സമാർത്ഥിച്ച മകന്തിനനാരു മാജരാജവൽ  
 മുത്തുകൊയിത്തുവുരാനായിത്തന്നു. തമ്മിൽ ഏഴു വയസ്സോളം  
 അന്തരമുണ്ടായിരുന്ന ഈ സമാധാനകാലത്തെ പ്രഥമമുതന്നാ  
 മൻ പണ്ടായിതന്നു പരമശാസ്ത്രമായിത്തന്നു തിരുവാപ്പിൻ രാമ  
 വാൽക്കായിത്തന്നു. പൂർവ്വം തിരുനാൾ കൊച്ചുതമ്പുരാൻ അമ്മ  
 വയസ്സോളംപ്രായം അന്നത്തെ വിദ്യാഭ്യാസരീതി അനുസരിച്ച്  
 ഏഴുത്തിനിടത്തുകയും കാലക്രമത്തിൽ സിദ്ധശ്രദ്ധ, അമരകോ  
 ശം, ശ്രീരാമഭാരതം, കൃഷ്ണവിഖാസം, രാമവംശം എന്നീ പാഠ  
 ക്രമമനുസരിച്ച് പഠിത്തം തുടന്നു ചോദ്യകളും മെഴു. അപ്പോ  
 ടേക്കു മേയ്യ സുരോദയൻ രാമവാൽക്കനെ പക്കൽ കാവ്യങ്ങൾ  
 പഠിപ്പിപ്പിച്ച ശേഷം മാതൃപഠനമായിച്ച് തിരുവനന്തപുരത്തു  
 താമസമാക്കി വ്യാകരണവും മെഴുവും മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളും  
 ഇംഗ്ലീഷ്ഭാഷയും അഭ്യസിച്ചു തുടങ്ങിയിരുന്നു. ചതുശ്ശാസ്ത്ര  
 പണ്ടായിത്തന്നു മാതൃപഠനമായിച്ച സമാധാനം അദ്ദേഹ  
 ത്തിന്റെ ബുദ്ധിവികാസത്തിനും വിജ്ഞാനാഭിവൃദ്ധിക്കും ഏതു  
 മാത്രം ഉത്തരകമായിത്തന്നുവെന്ന് പരിശോധിക്കുവാൻ പ്രയം  
 സമുദയം പൂർവ്വം തിരുനാൾ കൊച്ചുതമ്പുരാൻ വാൽക്കനെ  
 സുഗമിക്കുന്നത്തിൽ നാലു കൊല്ലം കൊണ്ട് സുദൃഢമായ കാവ്യ  
 വ്യക്തി സമ്പാദിച്ചു. അവിടുത്തെ മാതാവിന്റെ മാതൃഷാ  
 സേനനായ പരപ്പനട്ട കാവ്യമെന്തെന്നാൽ കന്നിപ്പാഞ്ചനം കേര  
 ലവർമ്മകൾ ആരീപപരിവയത്താൽ ബാലധർമ്മത്തിൽ അ  
 തിപ്രാചീണ്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്ന വാൽക്കരാന്റെ അടുത്ത  
 പഠിപ്പുവന്നിരുന്നതാണ്. കൊച്ചുതമ്പുരാന്റെ ചൊരി ചൊരിപ്പും  
 വിവേചനാശക്തിയും ഗ്രഹണശാക്തീപാത്രവും ഇതന്നെ  
 ന്റെ സവിശേഷമായ ശ്രാവയ്ക്കു പാത്രമായി. സഹപാഠികൾ  
 പത്തുതവണ ചൊല്ലിയാലും മനസ്സിലുറച്ചുതന്നു ജ്ഞാതകളും  
 മറ്റും കഥാനായകൻ കിടക്കൽ കേട്ടാൽ മനോഹർപ്പണത്തിൽ  
 മാതൃശാസ്ത്രം പതിക്കുകയെന്നു. ആദ്യം പഠിച്ച കാവ്യമായ  
 കിരോന്തർത്തുനീയത്തോടു കൂടെ പക്ഷപാതമുണ്ടായിത്തന്നുവെ

കിടപ്പും രാജ്യംശതോട്ടം അനിവാര്യമായ പ്രേമാതിരക്കും ചെറുപ്പത്തിലെ തന്നെ അഭിച്ഛിതം, കലാപരമായ പാലം കൂടും തെറ്റിക്കാതെ ആ മഹാകാവ്യം മുഴുവനും തുടർച്ചയായി ചൊല്ലുന്നതിൽ അവിഷ്ണുക്കൾ വിഷമമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അത്ഭുതകവിവരനായ 'മിഷ്ട'ന്റെ 'പരമീസാനന്ദം' എന്ന മഹാകാവ്യത്തിന്റെ സകല പ്രതികളും വൈകാരികതയോടും അത് ആദ്യം ചൊല്ലിക്കൊടുക്കാമെന്ന് 'മെക്കാളി' പ്രദക്ഷിണൻ കിടപ്പിൽ പറയുകയുണ്ടായി. അതു പോലെ രാജ്യംശതോട്ടം മനഃപാദാക്ഷി തെറ്റാതെ മുഴുവൻ ചൊല്ലുകയെന്നത് ഏറ്റവും സാധിക്കാവുന്നതല്ല. അസാധാരണമായ ഭാഗ്യശക്തിയും വിഷ്ണുവിധാസവും ഉള്ള സ്വഭാവമുള്ള അദ്ദേഹം മിഥുനം അത് സാധിച്ചുവെന്നു വരികയുള്ളൂ.

പരിണതത്തിൽ മാത്രമല്ല ഈ അസാധാരണബാലന്റെ വൈശിഷ്ട്യം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത് ബാലസഹജമായ കുളികളിലും വിനോദങ്ങളിലും മറ്റു ബാലന്മാരെ അപേക്ഷിച്ച് അത്യാസക്തി പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. ചങ്ങനാശ്ശേരി നീരാഴിക്കൊട്ടാശത്തിന്റെ സ്നാനങ്ങളിൽ പതിവായി ചങ്ങാതിമാരെ അണിച്ച് ചെറുന്നതിനും ചാടുന്നതിനും ഏകകൂടുന്നതിനും ധാരാളം സമയം കമാറൻ വിനോദിച്ചുപോന്നിരുന്നു. പരിണതത്തിൽ ഇത്രമാത്രം ഇഷ്ടമായി ഉണ്ടായതുകൊണ്ട് എന്ന് സംശയമാണ്. പക്ഷെ കശാഗുണ്ടിയായ അവിഷ്ണുക്കൾ മറ്റുള്ളവരെപ്പോലെ പണിപ്പെടുന്നിരുന്നില്ല. കൈശവം മുതൽക്കുതന്നെ കുളികളിൽ അവിഷ്ണുക്കളായിരുന്ന അഭിഷിധിയാണ് ആദ്യോപപന്നമായ ജീവിതത്തിന്റെ നിരന്തരം ഏല്പാത്താഴം സഹചാരികളെന്നിച്ച് ഉദയനക്ഷത്രമായ വിനോദങ്ങളിൽ ഏകപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ അസാധാരണമായൊരു കാര്യമുള്ള ബാലാചിന്തകളിൽ നിന്ന് അവിടുന്ന് വിമുക്തനായിരുന്നു. ചെറുപ്പത്തിലെ അദ്ദേഹത്തിൽ സ്ഫുടിച്ചിരുന്ന

കമ്മ്യൂണിസം മോക്ഷത്തിനും ഈ വ്യാപാരങ്ങളുടെ പ്രത്യക്ഷഫലങ്ങളാണ്.

മനുഷ്യവകാശത്തിലെ ചില നിസ്സാരസംഭവങ്ങൾ പലപ്പോഴും മായാത്തവിധം മനസ്സിൽ പതിക്കു് പല ശീലങ്ങൾക്കും നൂലിക്കാറുണ്ടു്. ഭൂഗവയത്തിൽ അവിഷ്ണുക്കൾ ഉത്സാഹം ജനിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണം, എഴുട്ടു വയസ്സുള്ളപ്പോൾ അവിടുത്തെ അമ്മാവന്റെ അമ്മാവനായ ഒരു ദൈവം കുടുംബ ഹൃദയത്തിൽ സമീപമായ കളത്തിൽ വന്നുകൂടി പലക്കും ദൈവം ഇവായിത്തീന്ന ഒരു വലിയ ചിന്തയ്ക്കിനെ അവിടുന്ന് പ്രകാശം ജ്ഞിതമായിരിക്കെ ഒരു വെടിയാൻ നിഗ്രഹിച്ച കൊല്ലുവൻ എല്ലാവരെയും കാണിച്ചതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം തന്നെ പിന്നാലവസരത്തിൽ കുടുംബവാസികൾക്ക് ദൈവഹൃദയമായ 'കുത്തിച്ചുട്ട' എന്നു ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന 'കാലൻ കോഴി' എന്ന പക്ഷിയെയും വെടിവെച്ച കൊന്ന കൊണ്ടു വന്നപ്പോഴും ആ വിധം മനുഷ്യാവസ്ഥയിൽ അവിടുത്തേക്കു ഉത്സാഹം ജനിച്ചു. ജന്തുഹിംസയിൽ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നതിനും അതു് ഭൂഗവയനോടണിപുളയ്ക്കുന്ന ആത്മാവകത്തിനായി പില്ലാമെന്നു് രൂപാന്തരപ്പെടുവാനും ഈ നിസ്സാരസംഭവങ്ങൾ ബീജാവാരം ചെയ്തു.

മൈവാളയരെ അടുക്കൽ ചവിട്ടുതിരുശേഷം ജ്യേഷ്ഠ മനപ്പോലെ സഹോദരന്റെ ശിഷ്യനായിത്തീർന്നവനുള്ള ഭാഗ്യം കേരളവർമ്മകുമാരനും സിദ്ധിച്ചു. പണ്ഡിതവരേണ്യനും ശാസ്ത്രപാരംഗതനുമായിരുന്ന മൈവാളയർ കോയിത്തമ്പുരാൻ ഭാഗിനേയന്മാരെ ഉല്പൽസോപാനത്തിലെത്തിക്കണമെന്ന് അതിദൈവമുണ്ടായിരുന്ന അമ്മാവനു ചിട്ട് മാറുകിൽ മകം കിരുന്നാളിനെ അവിടുത്തോടൊന്നിച്ച് താമസിപ്പിച്ച് പാകം ഭക്ഷണം, വൈദ്യം, ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷ എന്നിവ അഭ്യസിപ്പിച്ചുവന്നു. എന്നാൽ മഞ്ച കൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം തിരികെ പള്ളനാശ്ശേരിയിലെത്തു് മടങ്ങുകയാൽ കനിപ്പുഭാഗിനേയനെ



കൊണ്ടുപോയി താമസിപ്പിക്കണമെന്ന് മാതൃകൻ നിശ്ചയിച്ചു. ബ്രഹ്മയുഗസംഹാരം മുതൽപുറത്തുകൊണ്ട് വൈഷ്ണവകുടുംബമനുജന്മാരിൽ ഏറ്റുപ്രഭവമുണ്ടെന്നുള്ളതിനാൽ ചങ്ങനാശ്ശേരിയിൽ ജനിച്ച താമസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്നതും കേരളവർമ്മ തമ്പുരാൻ കൂടെ സ്ഥിരമായി താമസിപ്പിക്കണമെന്നുമാണ് മാതൃകൻ കരുതിയത്. കന്യാശ്ചര്യനേതന്റെ പ്രാമുഖ്യം പ്രാപ്തം ആശംഭന്റെ കീഴിൽ കഴിയാൻ അവിടുന്ന് കാണ്യാശ്ചര്യനെക്കുറിച്ചുകേൾക്കുകയായിരുന്നു. ഗോപാലാചാര്യ കന്നിമാസത്തിൽ കേരളവർമ്മ കമാലനെ തിരുവനന്തപുരത്തെയും കൊണ്ടുപോകുന്നതിന് മുമ്പെ ചില സംഗതികൾ കാരണമായി. രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ സഹധർമ്മിണിക്ക് ശ്രീമൂലകരാജാവിന്റെ ബ്രഹ്മയുഗമായിരുന്ന അമ്മം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ തിരുവതററിലുണ്ടായിരുന്നപ്പോൾ സഹായത്തിന് രാജവംശത്തിൽ ഖരദ സ്ത്രീകളില്ലാത്തതുകൊണ്ട് ആ ആവശ്യം പ്രാപ്തിച്ച് ചങ്ങനാശ്ശേരിയിൽനിന്നും അന്നിരുന്ന മഹാരാജാവിന്റെ അഭിപ്രായപ്രകാരം പരപ്പനാട്ടു രാമവർമ്മ തമ്പുരാന്റെ മരുമകളായ തമ്പുരാട്ടിയെ കൊണ്ടുപോയി. കേരളവർമ്മ രാജകുമാരൻ സഹധാരിയും സ്നേഹിതനുമായ രാമവർമ്മ തമ്പുരാനൊന്നിച്ച് ആദ്യമായി ഈയവസരത്തിൽ തലസ്ഥാനസ്ഥലത്തിലെത്തിയതു മുതൽ അന്ത്യകാലം വരെ അവിടുത്തെ സ്ഥിരതാമസം ഈ നഗരത്തിൽ ജനിച്ചതായിരുന്നു.

മഹാപണ്ഡിതനായ മാതൃകന്റെ ശിഷ്യനായി കഴിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞ നാലുകൊല്ലം കേരളവർമ്മദേവന്റെ ജീവിതത്തിൽ അതിപ്രധാനമായ ഒരു ഘട്ടമാണ്. ചങ്ങനാശ്ശേരി രാമവർമ്മ തമ്പുരാനുമൊന്നിച്ച് മാതൃകന്റെ അടുത്ത കാവ്യം, നാടകം, വ്യാകരണം, ശാഖകാരം എന്നിവയിലെ ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങൾ കേരളവർമ്മദേവൻ പരിശീലിച്ചുവന്നു. മമ്മമകന്റെ അസാധാരണമായ ബുദ്ധിഭാവവും കോയിത്തമ്പുരാനെ സന്തോഷിപ്പിച്ചിരുന്നവെങ്കിലും ശിഷ്യനോടു വാത്സല്യത്തിനേകം പ്രകടിപ്പി

അന്നതിൽ അവിടുന്ന് ദൈവമൂലം കാണിച്ചിരുന്നു. എല്ലാ  
 സമയത്തും ഗംഭീരഭാവത്തോടുകൂടിയ ശിഷ്യനോട് പെരുമാറി  
 തിരുന്നുള്ളൂ. പ്രഭാതത്തിൽ നാലുമണിമുതൽ രാത്രിയിൽ പ-  
 ത്തുമണിവരെ വലിയ ഭഴിവില്ലാതെ ഗുരുപരിശീലനവും  
 അഭ്യസനവും മറ്റുള്ള നന്മയും ഈ സമ്പ്രദായം ബാലമനസ്സിനെ  
 പോഷിപ്പിക്കുന്നതിന്നു പകരം ശോഷിപ്പിക്കുന്നതാണെന്ന്  
 ആധുനികവിദ്യാഭ്യാസധാരണക്കാർ ആക്ഷേപിച്ചെക്കാം. വള-  
 രു വിഷയങ്ങളെ ഏകകാലത്തിൽ ബുദ്ധിശക്തിയിൽ കലർത്തു-  
 ന്നതല്ലാതെ അതിനെപ്പറ്റി പുനഃപുനഃ ചർച്ചയ്ക്കുന്നതി-  
 നും യഥാർത്ഥത്തിൽ സ്വാതന്ത്ര്യമാണെന്നതിനും അനുസരം  
 ചരിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളത് ഈ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ പ്രധാന  
 ന്യൂനതയായി പരിഗണിക്കപ്പെടും. എന്നാൽ ഇതിന്റെ  
 ഫലം ഏതാണെന്ന് പാത്രത്തെ അനുസരിച്ചിരിക്കുമല്ലോ. കേര-  
 ള്ളവർമ്മന്മാരുടെ ഈ രീതിയിലുള്ള പാരമ്പര്യം ഉൾക്കൊള്ളി-  
 ഫലത്തെത്തന്നെ ചെയ്തു. ശരിയായി അധ്യയനിച്ചിരുന്നതിനാ-  
 ലും പ്രായത്തിൽ കവിതയെ മനോവികാസവും പരിപകൃതയും  
 അപ്ലോഷക സമാഗതമായിരുന്നതിനാലും ഈ രീതി വളരെ  
 പ്രയോജനകരമായിത്തീർന്നു. ഇന്നുതന്നെ നൂറുവർഷത്തിൽ അഭി-  
 നന്ദനസ്മരകമായ പുഞ്ചിരി തുടിക്കുവാൻ തക്ക പുരോഗമനം  
 ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുള്ള വിധത്തിലാണു് അവിടുന്ന് ശിഷ്യനോട്  
 വർത്തിച്ചിരുന്നതു്. ഏതെങ്കിലും പ്രകാരത്തിൽ മാതൃലഭന്റെ  
 തൃപ്തിയും അനന്തരവും സമാർത്ഥിക്കണമെന്ന് വിചാരിച്ചു്  
 കഥാനായകൻ കുറിയമ്പനം ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ കേരള  
 വർമ്മഭവന പ്രകാശനങ്ങളുടെ അനുഭവമാണെന്നായതു്  
 പക്ഷെ, അവിടുന്ന് പ്രകാശനങ്ങളെ കൈമാറ്റത്തിൽ  
 കട്ടം വശപ്പെടുന്നതില്ല. തീർത്തുതീർത്തായിരുന്ന അവിടു-  
 ന്നോട് ഇങ്ങനെയൊന്നു ചിലപ്പോഴു വാൻ മറ്റു ശിഷ്യന്മാരെ  
 അദ്ദേഹം സാധിച്ചിരുന്നുവെന്ന് ഏതെങ്കിലും അറിയാമായിരുന്നു.

നാലു കൊല്ലത്തിനിടയിൽ അതിന്റെ നാലിരട്ടി സമയം കൊണ്ട് ഉൾക്കൊള്ളാവുന്ന വിജ്ഞാനസഞ്ചയം കേരള വർമ്മഭവത് കരുതുമായി. അനവധി നാടകങ്ങൾ, കിരീടാഭ്യൂഷണീയം, മാലം, കൈയടയം മുതലായ കാവ്യങ്ങൾ, പ്രസിദ്ധ ചമ്പുക്കൾ, സിദ്ധാന്തകേരളീ, പ്രൗഢമനോരമ, കവലയാനന്ദം, മിത്രമീമാംസ, കാവ്യപ്രകാശം എന്നു തുടങ്ങിയ ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ, ഇവയെല്ലാം കൂടുകയുമായി പരിശീലിക്കുന്നതിന് ഇക്കാലത്തിനിടയിൽ അവിടുത്തെക്കു സാധിച്ചു. മറ്റു ചുമ്മയുള്ള കർമ്മസംസ്കാരവും അവിടുത്തെ പാണ്ഡിത്യത്തിന് ശാഘവേഷണം പോലെമായി. അവിടുത്തെ ഹൃദയത്തിന് നിമിനങ്ങളായ പാസനാവിശേഷങ്ങൾ നിഷ്പന്നയോടുകൂടിയ ഈ അത്യാസക്താൽ വികസിതങ്ങളായി. അവിടുത്തെ പാണ്ഡിത്യപ്രകടത്തിന് സുദൃഢമായ അടിസ്ഥാനമിട്ടത് ഇക്കാലത്താണ്. നാലു കൊല്ലം കൊണ്ടുണ്ടായ നാനാമുഖമായ പാണ്ഡിത്യവിഖ്യാതമാണ് ഛത്താമായ സാമിത്യവ്യവസായത്തിന് അവിടുത്തെ വിപ്ലവമെന്ന് അധികാരിമാക്കിയത്. മുമ്പെങ്കിലും അതിനുമുമ്പിൽ ഈ ദേശികപ്രവരൻ അകാലചരമം പ്രാപിച്ചത് കഥനാതകനെ ദുഃഖസാഗരത്തിൽ ആഴിച്ചു. അവിടുത്തെ സകല ഭാവിശ്രേയസ്സുകളേയും മാഗ്നിതരായ ഇതിനാൽ സംഭവിച്ചേക്കുമെന്ന് അവിടുത്തെ ഭയപ്പെട്ടു. എന്നാൽ നിയമിയുടെ നിശ്ചയം മറ്റൊരു തരത്തിലായിരുന്നു.

കേരളവർമ്മഭവന്റെ അഭ്യുദയകാലികളിൽ അഗ്രഗണ്യനായ ഈ മാതൃഭവനെപ്പറ്റി അവിടുത്തെക്കുണ്ടായിരുന്ന കേതിപാഠപുരം അനിമലനീയമാണ്. അവിടുത്തെ ബാല്യകൃതികളെല്ലാം നായകനായ പ്രബദ്ധത്തിന്റെ അവസാനപദ്യത്തിൽ ദേശികവരനായ മാതൃഭവന്റെ കരുണാപരമായ മോക്ഷദായക ഉപദേശം സഹിഷ്ണുതയോടെ പ്രകടമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു:

‘ശ്രീമന്മാതൃകാ ഭാഷാഭാഷാ കർമ്മം  
 ദ്വയാർദ്ധം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 ഭവതാമഹം ധൃതിശ്ചൈവ  
 പ്രാണാഭാവമേവ മൃത്യുശ്ചൈവ’

മറ്റൊരു ബാല്യകൃതിയായ ‘ശ്രീഗോകുമാരഭാഷാഭാഷാ’യി  
 കർമ്മ പ്രസ്താവനയിൽ:—

‘നന്മു മ വഞ്ചിശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ’

എന്നിങ്ങനെ മാതൃകയെ സൂചിക്കുന്നുണ്ട്. ‘അവിദ്യയെക്കുറിച്ചു  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ’

‘അന്യമേവ മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ  
 മൃത്യുശ്ചൈവ കർമ്മം മൃത്യുശ്ചൈവ’

എന്ന പദ്യത്തിൽ ‘മൃത്യുശ്ചൈവ മൃത്യുശ്ചൈവ’ എന്ന പ്രസ്താവനയിട്ടു  
 ഉണ്ട്.

പണ്ഡിതാശ്രിതരായ നാമകർമ്മം അനുമാനാദിതരും  
 അവലംബിച്ചു മുതൽക്കു കാവ്യകവിതാഭാഷാഭാഷാവിമർശനം

നന്ദിന സൗകന്ത്യയും കറങ്ങിത്തന്നു. എന്നാൽ വലിയ കൊട്ടാരത്തിലെ ഇളയതമ്പുരാക്കന്മാരും മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ പുത്രന്മാരായിരുന്ന തമ്പിമാരും മറവുമായി സംഘമൃഗ്ഗത്തിനും കസറുമാർട്ടത്തിനും ഇരയിടയ്ക്കു അവസരമുണ്ടായിരുന്നു സ്മരണീയമാണു്. അവരുമായുള്ള സഹവാസം അവിടുത്തെ പലപ്രകാരത്തിൽ പ്രമാണനകമായിരുന്നു. വലിയകൊട്ടാരത്തിലെ ആശ്രിതനായിരുന്ന പാച്ചുമുത്തതിന്റെ കീഴിൽ അച്ഛാഹസ്താഭയം പഠിക്കുന്നതിന് മസരകളും ലഭിച്ചു. കൊടുയളിയു കാളങ്കൽനിന്നും ഇംഗ്ലീഷു കര പഠിച്ചിരുന്ന അനന്തരായർ ചങ്ങനാശ്ശേരിയിൽപെച്ചതന്നെ തുടങ്ങിവെച്ച ഇംഗ്ലീഷുമാഷാപരിശീലനം തുടരുന്നതിന ഇതുകൊണ്ടു അവിടുത്തെ ചില പ്രത്യേകാനുകൂല്യങ്ങൾ സിദ്ധിക്കാനിരുന്നില്ല. വലിയ കൊട്ടാരത്തിലെ ആശ്രിതനായി വന്നതാമസിപ്പിരുന്ന പല വിപ്ലവാന്മാരായി കണ്ടുചൂണതിനും പരിചയപ്പെടുന്നതിനും സംഗതിയായതു് അവിടുത്തെ വിദ്യാഭ്യാസപരമായ പുരോഗമനത്തിന് പരമാർത്ഥമായതിലും പ്രേരകമായിരുന്നു. ഏതായാലും സാമൂഹ്യതന്റെ ശിഷ്യനായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയ നാലു വത്സരംകൊണ്ടു് അവിടുത്തെ പാഠധിതൃത്തിന് വന്ന ചേറ്റ് വികസനവും മൈപുല്യവും അതുതാഹരമാണു്. കേരളകാളിദാസന്റെ മാവിജീവിതസ്മരയത്തിന്റെ ശിഷ്യകൂട്ടിൽ മാതൃകയുള്ള സ്ഥാനം അഭിനീതമാണെന്നു സുസ്തോമാണല്ലെ.

മാതൃകന്റെ സുശിക്ഷണം കേരളവർമ്മദേവന്റെ പാഠധിതൃത്തെ മാത്രമല്ല വികസിപ്പിച്ചുതു്. അവിടുത്തെ മനോരൂപത്തിന്റെ പോക്കിന്റെ സാരമായി വൃത്തിക്കുന്നതിന് മാതൃകന് സാധിച്ച സ്ഥിരപ്രയത്നശീലം കൃത്യവിഷയ, അഭിപ്രായശീലം എന്നീ ഗുണങ്ങൾ ഈ ദേശികവന്റെ സ്വശിഷ്യനിൽ നട്ടുവളർത്തി പോയിപ്പിച്ചു കൈമാറ മാപലങ്ങളെ നിയന്ത്രിപ്പു് വര്യമാതൃകന്റെ ശിക്ഷയെ അവിടുന്നു അനാവരത്തിച്ചു.



നിന്നാൽ വന്തകൂടിയ സ്വഭാവസംയുതരും ഒട്ടും ചില്ലറയല്ല കണിശക്കാരനായ നൂതനാധിനിതിനും സത്യാഭിച്ച് സ്വഭാവശകലങ്ങളാൽ ചിന്നീട്ട പരിപുഷ്ടമായി അവിടുത്തെ ഭാവി ജീവിതത്തിന്റെ വിജയത്തിനും നുകടത്തിനും നിദാനമായി തീർന്നത്. അവിടുത്തെ മാതാവിനേയും പിതാവിനേയും അപേക്ഷിച്ച് അവിടുത്തെ സ്വഭാവശുദ്ധീകരണത്തിൽ കൂടുതൽ പങ്കെടുത്തത് ഈ മഹാനാണ്. അമ്മാവൻ നല്ലകൊല്ലംകൊണ്ട് കേരളവർദ്ധദൈവന്റെ പാണ്ഡിത്യത്തെയും സ്വഭാവത്തെയും ഒരുപോലെ വികസിപ്പിച്ചു; അവയുടെ ഗതിയെ സ്വൽപാധത്തിലൂടെ നയിച്ചു; അവയെ ബലമായ അഭിസ്ഥാനത്തിൽ ഉറപ്പിച്ചു. ആ സാഹചര്യത്തിന്റെ സമ്യുക്തഫലങ്ങൾ അമിരേണ കേരളവർദ്ധദൈവനിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.

---

## അദ്ധ്യായം ൨.

### വിവാഹവും വിദ്യാഭ്യാസവും

കഥാനായകന്റെ ഭാവിജീവിതം രൂപവൽക്കരിക്കുന്നതിൽ പ്രധാനഭാഗമാക്കിയിരുന്ന രാജരാജവമ്മ കോമിത്തമ്പുരാൻ തന്നെയാണെന്ന് അറിയില്ലെന്ന് ഒരു മഹനീയസ്വഭാവത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ച വിവാഹത്തിനും രണ്ടാം ആഘോഷനകരം നടത്തിയത്. മഹാരാജകുടുംബ പുരുഷമുള്ള വേട്ടയ്ക്കും അതിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന അട്ടമേന്തിനും നിബന്ധനപരമത്തെ അമൃതസമുദായം സാഹചര്യവും പ്രദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതാണ്. ബുദ്ധിശാലിയായ മാതൃമന്ത്രി കത്തിയിരുന്നു. വഞ്ചിരാജവംശത്തിൽ ഉണ്ടാകാത്ത പെൺമക്കൾ, രാജരാജവമ്മ കോമിത്തമ്പുരാന്റെ സഹോദരജിഹ്വയായിരുന്ന വാണി ലക്ഷ്മീദേവി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മറുപടി നൽകാൻ കഴിയാതെ മൂലം തീർന്നാൽ കൊച്ചുതമ്പുരാന്റെ പ്രാപ്തിയിൽ നാടുകീഴിയുന്നതിനാൽ രാജവംശത്തിൽ സ്രീസതാഭിഷ്ടാന്റെ വരികയും രാജവംശത്തിൽ വിവാഹം ചെയ്ത കൊച്ചുതമ്പുരാന്റെ മേൽക്കൈയ്ക്കായി തീർപ്പുള്ള നുകരും വെല്ലു. മരിക്കാൻ ഗവർണ്മെന്റിന്റെ അനുമതിപ്രകാരം അയാളെ പന്തലം പാടാൻ രാജ കൊച്ചുതമ്പുരാന്റെ മേൽക്കൈ, ഇത് അവിടെ ആവശ്യമായ മേൽക്കൈയെന്നായിത്തീർന്ന ലക്ഷ്മീദേവി തിരുമനസ്സിലെ സ്വഭാവം നിന്നതുകൊണ്ട് വിവാഹം കഴിപ്പിക്കണമെന്ന് രാജരാജവമ്മ കോമിത്തമ്പുരാൻ അഭ്യർത്ഥിച്ചു. ഈ വിവാഹം ആലോചിച്ചു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിൽ മുഖ്യസ്ഥൻ പ്രവേശിച്ചത് അറിയാൻ തന്നെയാണെന്നാണ് പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതല്ലെങ്കിൽ കേരളവർമ്മാജിയുടെ രൂപലാവണ്യവും മെലങ്കയും വീരവുമായ അനന്തൻ മഹാരാജവായിരുന്ന ഉത്രം തിരു



നാൾ തിരുമനസ്സിലേക്കു സുഖദീപിതമായിത്തീർന്നതിനാൽ അവിടന്ന് ഈ വിവാഹാഘോഷനെയും സ്വാഗതമേളി, അവിടുത്തെക്കാരും അനന്തുപനായ ഒരു വരനെ അക്കാലത്തു മരിക്കുവാൻ പ്രയാസമായിത്തീർന്നതുകൊണ്ട് ഏറ്റുവാങ്ങും മോക്ഷമായിരുന്നു.

ഏതാണ്ട് രാജരാജാധിപ കോമിത്തമ്പുരാന്റെ മരണാനന്തരം സാധിച്ചുകാണുവാൻ അവിടേയ്ക്കു സംഗമിച്ചിരുന്നില്ല. ആയാളു മീനമാസത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രപഞ്ചതപനികയ്ക്കു ജീവകൈ സമർപ്പിച്ചിരുന്ന അനന്തമിപ്പു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരമസമയത്തോടു ചുറ്റു ഉത്രാതിയനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അതിനായിട്ടുണ്ടായിരുന്ന തൃക്കണ്ഠപാർവ്വതിയെ നയിച്ചു. അദ്ദേഹം, അതിനെയെക്കൊണ്ടു കയ്യൂരിറങ്ങി തമിഴനസ്സിലെ പള്ളിക്കൂട്ട കല്പിപ്പിക്കണമെന്ന് അന്ത്യോപദേശമായി അദ്ദേഹം പ്രാർത്ഥിച്ചതുകൊണ്ടു്. മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ആ അന്ത്യോപദേശത്തെ സന്തോഷത്തോടുകൂടി കൈക്കൊണ്ടു. ഏകദേശം അധികം അന്തർവാതെ തന്നെ പള്ളിക്കൂട്ടം പട്ടണത്തിൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നിയമിച്ചു. പതിനാലു വയസ്സുതന്നെ പ്രാമുഖ്യമായിരുന്ന കേരളവർമ്മകുമാരൻ സമുദായപാരമ്പര്യമുള്ള രാജാവായിത്തീർന്നു. ചുറ്റും ഉപനയനം ചെയ്തുകൊണ്ടു ചുറ്റും പ്രാർത്ഥന ചെയ്തുകൊണ്ടു പട്ടണത്തിൽ കയ്യൂരിറങ്ങി. പട്ടണത്തിൽ കയ്യൂരിറങ്ങിയതിന്റെ ഉപനയനം കിളിപ്പാട്ടാൽ ചെയ്തു നടത്താനിടയായതു് മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ പ്രാമുഖ്യമായ അനുഭവങ്ങളെ ഉപനയനപരമായി അതിർപ്പു നൽകുകയും ചെയ്തു. സമുദായം മെഴുതിരി കൂട്ടത്തിൽ അവിടുന്ന് കയ്യൂരിറങ്ങിയതിനെക്കുറിച്ച് അറിയുന്നതോടുകൂടി പട്ടണത്തിൽ ചെന്നു.

രാൻ തിരുമനസ്സിലെ പള്ളിക്കെട്ടു നിശ്ചയിച്ചപ്പോൾ അതിന് എനിക്കു സ്വന്തപക്ഷമായൊരു സിദ്ധിക്കുണ്ടായിരേണ്ടതായി ഏകദേശ ഉപനയനം നടത്തുന്നതിനു ചങ്ങനാശ്ശേരിയിൽ ചില അകശമലങ്ങൾക്കു പ്രസക്തി ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അന്നത്തെ മഹാശാസ്ത്ര കിളിമാനൂർ വെച്ച് ആ അഭിധന്വി ഒരു നടത്തുന്നതിനു കല്പിച്ചു. അതിനായി ആ ആണ്ടു തീനു മേസം ആദ്യം കിളിമാനൂർ കൊട്ടാരത്തിൽ ചെന്നു ഏകദേശ ദിവസം താമസിച്ചു" എന്നു കേരളവർമ്മഭവൻ കേൾപ്പെട്ട അറിയിച്ചിരുന്നു.

മാതൃലഭന്റെ ആശാകസ്യങ്ങൾ ഉദ്ദേശിച്ചതുപോലെ വികസിതങ്ങളായി. കല്പിക്കാൻ തിരുമനസ്സിലെ സകലം സംഭവങ്ങളോടുകൂടി ഗുഹയ്ക്കും മറ്റും ജലമംസം ഗുഹയ്ക്കും മലശ്ശേരിയിൽ കേരളവർമ്മഭവൻ പള്ളിക്കെട്ടു കഴിച്ചു. അന്നു മുതൽ പലിശകൊണ്ടിരുന്നവർക്കു എന്ന സ്ഥാനവും അവിടുത്തെക്കു സിദ്ധിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ നാനുമാതി മനുഷ്യമാരുടെ ജനസംഖ്യയെക്കുറിച്ചു ആശിർവാദം പ്രാപ്തമോടു കൂടി മഹാമുരളി നടന്ന ആ മഹാമേളം കേരളവർമ്മഭവന്റെ ജീവിതത്തിലെ അതിപ്രധാനമായ ഒരു സംഭവമാണ്. കാളി മാസമഹാകവി ശകുന്തളാഴ്വരത്തുനിന്നു പര്യടനം ചെയ്തതെക്കുറിച്ച്:—

"പുതിയകുളൻ മോശ്വരകുളൻ മോശ്വരയോരമുഖൻ  
മുതിർന്നവർക്കു കല്പിച്ച ഗുഹയ്ക്കു ചെന്നുനിൽക്കും  
മേൽ ചെന്നുനിൽക്കും ഗുഹയ്ക്കു ചെന്നുനിൽക്കും  
മേൽ ചെന്നുനിൽക്കും ഗുഹയ്ക്കു ചെന്നുനിൽക്കും"

എന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഇതു് അങ്ങനെയായിരിക്കട്ടെ വിവാഹത്തിനും സർവ്വമാ ചെന്നുനിൽക്കും.

"താഴെ" തൃക്കാശ്ശേരിയിൽ മധ്യ  
താഴെ" മധ്യകാലീന വൃദ്ധ്യ പുഷ്പ  
താഴെ" തൃക്കാശ്ശേരിയിൽ മധ്യ  
താഴെ" തൃക്കാശ്ശേരിയിൽ മധ്യ



ഏകദേശം ഈ വിശിഷ്ടവ്യക്തിമാരെപ്പറ്റി അന്ന് ഉൽഭവാഭിഷാത്തവർ ചുരുക്കമായിരുന്നു. ശ്രീമാന സീതാദേവി തമ്പുരാലെയും ശ്രീകൃഷ്ണ തർക്കിണിയുടേയും അനുരൂപമായ ഭാരവധൂവിനെയാണ് വലിയ കോയിക്കമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കു വരിച്ചതെന്ന് സകലരും കൊണ്ടാടി.

വിവാഹം സമ്പന്ന അനുരൂപരായ ഈ യുവജന്മകൾക്കു മറ്റൊരു നൂറ്റാണ്ടു ശരിപ്പെടുന്നതിനു വകയ്ക്കു പ്രോജക്ടിപ്പിച്ചതേയുള്ളൂ. വാസ്തവത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസപരമായ മനത്തിനു വിശ്വാസമാകേണ്ട വിവാഹം അതിനു പ്രത്യേകം അനുകൂലമായിത്തീർന്നു. മാനസികവക്ത്രവാളത്തെ വിപുലപ്പെടുത്തുന്നതിനു വേണ്ട സകല സാമഗ്രികളും സമ്പാദിക്കുവാൻ ഈ വിവാഹത്തിനു ശേഷം കൂടുതൽ സൗകര്യങ്ങൾ ലഭിച്ചു. മറ്റൊരാളോടു തിരുമനസ്സിലെ ആശ്രിതന്മാരായി വന്നു ചേർന്നിരുന്ന പണ്ഡിതവരേണ്യന്മാരുമായി സമ്പന്നരും തൊഴുത ഉപരി വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും അധിഷ്ഠിതരും പ്രതിപത്തി ജനിച്ചു. സ്വരൂപകർത്ത അനുഗ്രഹത്താൽ കൈമാറിയ വിജ്ഞാനം വിപുലപ്പെട്ടു തുണയിൽ വലിയകോയിക്കമ്പുരാൻ ഏകാന്തയോടു പ്രവർത്തിച്ചു. അനുകൂലങ്ങളായ പരിതസ്ഥിതികളിൽ എത്ര സമൃദ്ധവും പ്രാപിക്കുന്നത് ലോകഗതിയുണ്ടായൊരുമാണല്ലോ. മാതൃവർണ്ണ ശിക്ഷണത്തിൽ വർദ്ധിച്ച പരിശുദ്ധ ശീലം പിന്നെയും മുമ്പാട്ടു പാഞ്ഞു മനോഹസന്മാനത്തിലുള്ള അതികൗതുകം സാഹചര്യം കൊണ്ട് ഉന്മീഷിതമായി. ശാസ്ത്രപാരമ്പര്യത്താൽ വിചാരണികളുമായുണ്ടായ സഹവായം വലിയ കോയിക്കമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ മനോനാഭിനിവേശത്തെ പ്രബലപ്പെടുത്തി. അവരിൽ ചിലരെ തുരുക്കത്തായി വരിച്ച് ഓരോ ശാസ്ത്രത്തിലും ഉപരിവിദ്യാഭ്യാസത്തിനു വേണ്ട ഏല്പാടുകൾ ചെയ്തു.

അവരിൽ പ്രമുഖനായിരുന്ന ഇവർക്കു് ഭാരസ്വാമിശാസ്ത്രികൾ അക്കാലത്ത് ഗോകുണ്ഡം, കർക്കോണം, കാശി മുത

ഖായ പണ്ഡിതന്മാരുടെ സന്ദർശിച്ചു. തദ്ദേശവാസിയായ വിദ്വാൻമാരായി ശാസ്ത്രപാരമ്പര്യം നൽകി അതിപ്രസിദ്ധി സമ്പാദിച്ചശേഷം മഹാനാഥാവിനെ അഭ്യർത്ഥിച്ചു അവിടുത്തെ വിപുൽ സമസ്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷനായി അദ്ധ്യക്ഷകയായിരുന്നു. വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തീരുമനസ്സുകൊണ്ടു ശാസ്ത്രീകളോടു പ്രധാനമായി അഭ്യസിച്ചത് വേദാന്തമായിരുന്നു. അനിയമപല ഉദ്യോഗങ്ങൾ പരിശീലിക്കേണ്ടതിന് ഈ പണ്ഡിതപ്രവരൻ അഭാവന സഹായം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ വേദാന്തവന സഞ്ചാരിയായ പണ്ഡിതകേസരി താവിഴത്തെ ശ്രദ്ധമവിശ്വോപദേശം, സംവിശ്വതായ അപ്പമിത്രം, പണ്ഡിതസമുദായം നിന്നു നിമകളിൽ അവിടത്തോടു ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നു. ഈ ശൈകൃതവരണോടു അവിടുത്തെ അദ്ധ്യക്ഷകയായ കേസരിയെ അഭ്യസായിത്തമ്പുരാൻ താക്കൊരു സംഭാവനയുമായി, ആയിട്ടു തിരുനാൾ താമസത്തിനാലും പണ്ഡിതസമുദായം നായിരുന്ന വിശാലം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിനാലും പൂർവ്വമാ നിതനായിരുന്നതിനാൽ അക്കാലത്തെ അസമാന്യപണ്ഡിതന്മാരിൽ അഗ്രസമനായി അദ്ദേഹം പരിഗണിച്ചു.

നാ. ശാസ്ത്രം അഭ്യസിക്കുന്നതിന് വേണ്ട ശേഷമുള്ള കാരണം അന്നത്തെ സമർ കോർട്ട് പണ്ഡിതന്മാരിൽനിന്നു താമസപരി ശാസ്ത്രീകളുടെ ശിഷ്യത്വം കേരളവരദേവൻ സ്വീകരിച്ചു അവിടുത്തെ ബ്രഹ്മഭാരതാവിനെ താമസം-നോട്ടിട്ടുള്ള നിശിത മതിയായ ഈ പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠൻ ഈ വിഷയം തന്നെ അഭ്യസിപ്പിച്ചിരുന്നു. തക്കശാസ്ത്രത്തിൽ ഈ അഗാധമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചവരായി തിരുവനന്തപുരത്തു അക്കാലത്തു വേറെ ആരുമില്ലായിരുന്നു. ഈ ഗുരുവർ അക്കാലത്തെ പണ്ഡിതന്മാരുടെ അഭിനന്ദനത്തിലു പാത്രമായിത്തന്നെയുണ്ട്.—

“പരമേശ്വരീപതി പരമേശ്വരനാ  
കർമ്മശാസ്ത്രകർമ്മശാസ്ത്രം  
ശ്രീ. പരമേശ്വരൻ തമ്പുരാൻ  
വർദ്ധിതം വർദ്ധിതം

അന്നത്തെ കലാപരമായ പ്രമാണികളായിരുന്നു സഞ്ചാ  
ലിക്കിത്തങ്ങളും ശിഷ്യന്മാരുടെയും ശിഷ്യനായി കേരള  
വർമ്മദേവൻ ആ വിഷയത്തിലുള്ള ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങൾ പരിശീ  
ലിച്ചുവന്ന തിരുനാളിയിൽ കടന്നു സ്വദേശിയായി  
രുന്ന സഞ്ചാലിക്കിൽ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു വരു്തെ  
ലിയിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന കാലത്തുതന്നെ വലിയകൊട്ടാരത്തിലെ  
അശ്വതിതൊഴിയിൽ നിന്നു. പിന്നീട് ഒരു മുൻനിട്ടാലും രാ  
മസപാലി ശാസ്ത്രികൾക്കു പകരം സർ കോർട്ടിംഗ് ഓഫീസ  
റായും ജോലിയിലിരുന്ന സർ കോർട്ട് പരിഷ്കരിച്ചതോ  
ടുകൂടി മുഴുവൻ ശമ്പളത്തോടു പെൻഷൻ പറ്റി ചെല  
ഗ്രാമത്തിൽ താമസമാക്കിയിട്ട് നിഷ്പക്ഷാഭ്യന്തരമായി  
രുന്ന ലിക്കിൽ കേരളവർമ്മദേവൻ കേരള സാഹ  
സ്യത്തിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള വ്യാഖ്യാനങ്ങളും വിശദീകരണ  
ങ്ങളും അതേപടി സ്വീകരിക്കുന്നതിന് സാധിച്ചതായ ഒരു മുൻ  
ചെയ്ത സാധനപ്രകാരമുള്ളതായും കരുതുന്നതിൽ  
നിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാണ്ഡിത്യത്തിൽ അവർണ്ണമായി  
രുന്ന ഉപവിഷ്യാസം വ്യക്തമാക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതി  
യായുള്ള ഒരു വ്യാഖ്യാനഗ്രന്ഥം ഇന്നും അദ്ദേഹിതമായിരിക്കുന്ന  
തെയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരനും പ്രമുഖനായി  
രുന്നതായിരുന്ന നാണശാസ്ത്രികളും ഈ ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണത്തിൽ

ജാഗരൂകരായിത്തീർന്നവരായ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ചാലഗുരുത്തിൽ നിന്ന് കരമനയാററിൽ ചെന്ന് പ്രാദേശികരും കഴിച്ചു ഭക്ഷണ സമയംകൊണ്ട് പാണിനിസൂത്രങ്ങളെ അനുകൂലമായി രൊപ്പുവെച്ചു ഉപേക്ഷിക്കുകയെന്നത് ദീക്ഷിതരുടെ പതിവായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ പ്രശസ്തനായ ഒരു മഹാഭാരതയാചാര്യനായ അക്കാലത്തു തുറവമനായി ലഭിച്ചത് വലിയതോതിൽ അനുകൂലമായി തീർത്തതാണത്രെ ചാലഗുരുത്തിൽ നിന്ന് ലഭിച്ച വ്യാകരണശാസ്ത്രകൃതികളുടെ ഇതോടുകൂടി പുണ്യവികാസം പ്രാപിച്ചതായി കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മഹാഭാഷ്യം, പരിഭാഷണശേഖരം, പ്രദീപം, നിരൂപണം മുതലായ ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങൾ പരിശീലിക്കുന്നതിൽ തീർത്തതാണത്രെ മഹാഭാഷ്യം വെച്ചുകൊണ്ടുപുറത്തുവരുന്ന സമാധാനം ലഭിച്ചു. വിദ്യാലയത്തു പണ്ഡിതനായി പരിശോധിച്ച കേരളകോണത്തുകാർ ശീതലതാലം അവിടുത്തെ വ്യാകരണപരമ്പരയായിത്തീർന്നു. ഇദ്ദേഹത്തെ വെച്ചുകൊണ്ടുപുറത്തുവരുന്ന കീഴിലുള്ള ശിക്ഷണം വലിയതോതിൽ അനുകൂലമായിത്തീർന്നു എന്നുമാത്രം ഫലപ്രദമായിത്തീർന്നുവെന്ന് പരിശോധിക്കാൻ എളുപ്പമില്ല. സൂക്ഷ്മദീക്ഷിതരുടെ അടുത്ത അദ്ധ്യക്ഷശാസ്ത്രസംബന്ധമായ ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങൾ അഭ്യസിക്കുന്നതിനും അവിടുന്ന് പ്രത്യേകം ജാഗരൂകത പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു.

ഇതിനും പുറമെ, മാതൃഭാഷയുടെ സമാധാനത്തോടുകൂടി കൈവശമാക്കിയിരുന്ന അന്യഭാഷാജ്ഞാനം വിപുലവും ദൃഢവുമായതായിരുന്നു അന്ന് ഡർബാർ ഫീസിഷ്യനായിരുന്ന 'ഡാക്ടർ വെങ്കിടം' എന്ന യുവാവുന്റെ ശിഷ്യത്വം അവിടുന്ന് അനുഭവിച്ചു. ഇംഗ്ലീഷ്ഭാഷ ശരിയായി ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനും അന്യഭാഷയെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനും യുവാവുനായകനായ ഒരു സഹവാസം അത്യന്തം പ്രയോജനകരമായിരിക്കുമെന്ന് അവിടുത്തെക്കുറിച്ചായിരുന്നു. മഹാഭാഷയെ തീർത്തതാണത്രെ പുറത്തുവരുന്ന ശുപാർശകൾക്കനുസരിച്ച്, ശ്രീനിവാ



യിൽ ഉപന്യാസങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിലും അനിയമത്തോടായി സംഭാഷണം നടത്തുന്നതിലും അനിതരസാധാരണമായ സ്വാമർത്ഥം അവിടുന്ന് പ്രദർശിപ്പിച്ചത് പല ചർച്ചാമാന്ദ്യങ്ങളും അഭിനന്ദനത്തിലും പാത്രമായിട്ടുണ്ട്. മദിരാശിയിൽ നിന്ന് നോർട്ടൺ ആധിപത്യത്തിൽ അക്കാലത്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന 'സ്റ്റോർസമാർ' പത്രത്തിലേക്കു പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനയച്ച ഇംഗ്ലീഷ്ഭാഷയിലും സാഹിത്യത്തിലേക്കു രാജാപാതയില്ലെന്നുള്ള തിരിച്ചറിയത്തോടു കൂടി തിരസ്കൃതമായതു മുതൽക്കു അവിടുന്ന് സ്ഥിരപത്രങ്ങൾ ചെയ്യുകയും അമിതേന്ദ്രിയ നിരൂപണനായ സാഹിത്യകാരനെന്നുള്ള പേരിലലിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നത്തെ ഏതദ്ദേശീയരാജാക്കന്മാരിൽ ആശയഗുരുഭാവമൊക്കെ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവരിൽ അഗ്രഗണ്യനെന്നു വ്യക്തമായി സമ്പാദിച്ച വിശാഖം തിരുന്നാൾ തിരുമേനിയുമായി വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കുണ്ടായ ഒരു ഗൗരവപരമായ ഒരു വർദ്ധനവു ഇക്കാഴ്ചയിൽ പ്രത്യേകം പ്രേരകമായിരുന്നുവെന്നു് നിരാക്ഷേപമായ സംഗതിയാണു്. സമുദയാഗ്രണിയായ വിശാഖം തിരുന്നാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് വാമിപ്പതിൽ വ്യാപകമായൊരു അവിടുത്തക്കു മോഹിച്ചതായ ഇംഗ്ലീഷു പുസ്തകങ്ങളും മേന്മകാഴ്ചകളും വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കു അയച്ചുകൊടുക്കു പതിവായിരുന്നു. നന്നിടങ്ങളു് മുതലായ യൂറോപ്യൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, മാധവരായർ, എന്നിങ്ങനെയുള്ളവരുമുണ്ടായ ആശയ പരിചരവും പെരുമാറ്റവും വിശിഷ്ട അവിടുത്തെ സ്വഭാവവിശുദ്ധതയും ആശയഭാവപുഷ്പാശയ വളരെ വർദ്ധിപ്പിച്ചു പാശ്ചാത്യ സാഹിത്യവുമായുള്ള സമ്പർക്കം അവിടുത്തെ ജീവിതത്തിൽ ഏതുമായും പ്രബലമായിരുന്ന ഒരു പ്രേരകശക്തിയായിരുന്നുവെന്നു് നിസ്തർക്കമായിട്ടു ചൂണ്ടാടാമതു് കേരളഭാഷാഭാരതീയരുടെ സകൃതകല്പനയും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനാൽ അവിടുത്തക്കു സാധിച്ചതു് പുരാതനസംസ്കാരവും നവീനസംസ്കാരവും



സമഞ്ജസമായി തിരുമനസ്സിൽ സംഗമിച്ചതിനാലാണ്. മലയാളഭാഷയ്ക്കു അക്കാലത്തുണ്ടായ പ്രത്യേകഗുണത്തിന് മാറ്റുരയിടാകവാൻ അവിടുത്തെക്കിടയായത് ചെറുമാതൃസാഹിത്യം മുഖേന ലഭിച്ച നവീനാർക്കദളമായുള്ള പരിചയം കൊണ്ടാണെന്നുള്ളത് വിസ്താരവുമാണ്. ഇംഗ്ലീഷുസാഹിത്യത്തിൽ അവിടുത്തെക്കിടയായ ഉപസ്ഥിതി കട്ടം നിശ്ചയമായിരുന്നില്ല. അഫിസർ, സിവിൽ, സ്റ്റീൽ, ബേക്കൺ, ഷേക്സ്പിയർ, മിൽട്ടൻ, കെറിസൻ, മുതലായ ഉത്തമസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ പ്രധാനകൃതികളെല്ലാം അവിടുന്ന് സാമ്പാദനം പാകയാണു് ചെയ്തിരുന്ന. ഈ സാഹിത്യം വഴിക്കു അവിടുത്തെങ്ങോ പോലുമായ നവീന ലോകവും ആധർമ്മ്യവും അവിടുത്തെ മാനസകൃപാലങ്കാരിൽ വാങ്ങി വെച്ചു പരിവർത്തനം അനുഭവിക്കുകയും അവിടുത്തെ സിദ്ധിച്ച ദ്വാപരമായ ആത്മോപാധിപ്രഭം സംസ്കാരവഴിയ്ക്ക് മലയാളഭാഷയുടെ ഉന്നമനത്തിന് ജീവിതാർപ്പണം ചെയ്യുവാൻ അവിടുത്തെ ഉത്തേജിപ്പിച്ചു.

ഏതദ്ദേശീയരായുള്ളിൽ ഹിന്ദുസ്ഥാനി, തെംഗു, കണ്ണടകൾ, മറ്റൊരാൾ, തമിഴ് എന്നിവയിലും പ്രയോഗക്കുമാറായ വ്യക്തി സമ്പാദിക്കുന്നതിനും അവിടുന്ന് ശ്രദ്ധിക്കാതിരുന്നില്ല. കാണിക്കുതിരുന്നാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ കാലം മുതൽ വഞ്ചിക്കുകയും ചെയ്തതും ഇക്കാലത്തിൽ അനല്പമായ കൃത്യവും പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നതായി കാണാം. സകലകലാവല്ലഭനായിരുന്ന സ്വാതിതിരുന്നാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഈ വിവിധരോക്കുകളിൽ അനവധി ഉത്തമഗുണങ്ങൾ കലിക്കത്തക്കവിധം പാണ്ഡിത്യം സമാർപ്പിച്ചിരുന്നു. വലിയ കോയിത്തമ്പാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഈ രോക്കുകൾ പഠിക്കണമെന്നു് സാമ്പ്രിയതമയെ അഭ്യസിപ്പിച്ചിരുന്നതിനാൽ അവയിലുള്ള സാമാന്യവ്യക്തി പ്രയത്നമായിത്തീർന്നു. ഇക്കാലത്താൽ ഇത് സന്തോഷകരവും ഉല്ലാ

സപ്രദയമായ ഒരു വ്യവസായമായി അവിടുത്തെ അനുഭവ  
കുറിപ്പ്

ഇതരകലകളിലും അവിടുത്തെ ശക്തിമത്തായ അതി  
നിവേശമുണ്ടാകാതെ തിരുന്നില്ല. ഇവയിൽ വീണവാനെന്ന  
യ്ക്ക് ആദ്യമായി തുടങ്ങിയത് ഇക്കാശ്ശിയിൽ തിരുമനസ്സിലെ  
പ്രഥമ തുരുമ്പാനും ജ്യേഷ്ഠനായ തന്നെ വഹിച്ചു. തുരു  
മെത്തിയതായി ഒരു വൈദികനും അവിടുന്ന് സഹോദരൻ  
സമ്മാനം നൽകുകയും ചെയ്തു. അവിടുത്തെ പ്രാണപ്രേതസി  
യും ഏകദേശ തുരുമ്പാനും വഹിച്ച് ശാസ്ത്രാഭ്യാസത്തിൽ  
തൊഴിയുവാൻ ഏതുതരം ഉപകരിച്ചുവോ അത്രയും സം  
ഗീതവിഷയത്തിൽ ഏതു തൊഴിലും ഉപകരിപ്പിച്ചായിത്തീ  
ന്നു. സരസ്വതീദേവിയുടെ അവതാരമെന്ന് വീണവാനെന്ന  
തന്നെ സംബന്ധിച്ചിരുന്നതും അതിശയോക്തി കേൾക്കു  
തെ പറയാവുന്ന കഷ്ടമായി തിരുമനസ്സിലെ അന്തരവാസി  
ത്വം തുടങ്ങി ഫലപ്രദമായിത്തന്നെയെന്നതിൽ സംശയമില്ല.  
ആദ്യകാലത്തു് ഭിന്നസം നാലരക്കു മണിപ്പൂർ സാധകം കലയ്ക്ക്  
നിരന്തരയത്നം കൊണ്ടാണ് സഹിതവിദ്യയുടെ മഹസ്വരൂപം  
കാണുന്നതായി അവിടുന്ന് സ്വാധീനമാക്കിയത്. വാസനയുടെ  
കാവു് അഭ്യാസം കൊണ്ടു നികത്തി. 'ബ്രഹ്മദേവ ജയന്ത്രകാ  
ലസംസ്കൃതവായനസാധിനി' എന്ന പ്രശസ്തം അവിടുത്തെ  
ണ്ടായി. വാസ്തവത്തിൽ, കേന്ദ്രയോഗമായ പ്രശ്നവിഷയമാ  
ണ് അവിടുത്തെ ജീവിതവിഷയത്തിന്റെ മഹസ്വരൂപം. അവിടു  
ത്തെ ഉയർന്നതായി നന്നും തന്നെ ഇല്ലെന്നുള്ള ബോധവും അ  
തനുസരിച്ചുള്ള സ്ഥിരപ്രയത്നവും ആണ് അവിടുത്തെ ഉയർന്ന  
ഗണ്യപദാനത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചത്. മനോഹരമാണിതിരെയും  
പ്രസിദ്ധമായ വൈദ്യകാളിംഗവൽ വലിയകോയിത്തമ്പലത്തിൽ  
തിരുമനസ്സിലെയും ജ്യേഷ്ഠസഹോദരനെയും വീണവാനെന്ന അ  
ഭ്യർത്ഥിച്ചിരുന്നവരിലും കേരളവർമ്മദേവൻ മാത്രമേ അനുകൂ  
ലമായ പ്രാവിശ്യം സ്ഥിരമാവാൻ കൊണ്ടു സമ്മതിച്ചുള്ളൂ.

മരവണികകേസരികളായ വെങ്കിടാദിഭോഗവതരം കല്യാണ കൃഷ്ണഭോഗവതരം അവിടുത്തെ തുരുളുതരാരായിത്തീർന്നപ്പോൾ വീണവായനയിൽ അസുയാജനകമായ ഘടവും അവിടുത്തെക്കുലിച്ചു. വീണവായനയിൽ അവിടുത്തെക്കുലായിരുന്ന പ്രവണതമയപ്പററി ഇന്ദ്രലേഖാകന്താസായ മയ്യൊക്കത്തു ചന്ദ്രമേനവാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കയച്ച കൈപ്പത്തിൽ “സംഗീതത്തിൽ ആചിന്തിതനായ മരിച്ചുപോയ എന്റെ സ്നേഹിതൻ കല്യാണ കൃഷ്ണഭോഗവതർ തിരുമനസ്സിലേക്കു സംഗീതത്തിൽ എത്രത്തോളം പരമാനമുണ്ടെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി ഏതെന്നാടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്” എന്നു പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു.

വീണവായന കൂടാതെ, ദേശികപ്രസ്ഥാനത്തിലുള്ള സംഗീതത്തിലും പ്രത്യേകം അഭിരുചി അവിടുത്തെക്കുലായിരുന്നു. അന്നത്തെ കഥകളിപ്പാട്ടുകാരിൽ പ്രമുഖനും അമ്മാവന്റെ ആശ്രിതനുമായിരുന്ന അവനവശേഷി ഹരിഹരഭോഗവതർ വലിപ്പപ്പാടും കഥകളിപ്പദങ്ങൾ പാടിക്കൊടുപ്പിച്ച് അവിടുത്തെ സിപ്പിച്ചിരുന്നു. ചിത്രമെഴുത്തിലും പാരമ്പര്യമായി ഏറ്റക്കുറെ പാണ്ഡതയില്ലാതിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഭാനിനെ പോഷിപ്പിപ്പിക്കുന്നതിനു പറയത്തക്ക അത്രയും പരിശ്രമവും ചെയ്യുന്നുായി അറിയുന്നില്ല. വിശാഖം തിരുന്നാൾ രാജകമാരന്റെ ആശ്രിതനും ഒരു പ്രസിദ്ധചിത്രകാരനുമായിരുന്ന രാമസ്വാമിനായി ഡബിന്റെയും വിശ്വവിശ്വതനായ കിളിമാനൂർ ചിത്രമെഴുത്തു തമ്പുരാന്റെയും കലാപാടവം കണ്ടുകിനയിക്കുന്നതിനും അവരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും വില്ക്കാമന്തു് അവിടുത്തെക്കുസാധിച്ചു. ചിത്രമെഴുത്തു കോതിത്തമ്പുരാൻ ആദ്യമായി ഒരു ചായപ്പെട്ടി വാങ്ങി സമ്മാനിക്കുകയും അവിടുത്തെ കല്പനാശകുരിയേയും ഭാവപ്രകാശനവൈഷ്ണുതേയും ഉള്ളഴിഞ്ഞു് അഭിനയിക്കുകയും ചെയ്തു് കേരളവർമ്മദേവനാണ്.

വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് കാതികുവിനാക്കുളിലും വ്യായാദക്കുളിലും ചെറുപ്പത്തിലേ തന്നെ



ഉപത്തിഭേദം കാഴ്ചവെച്ചിരിക്കുകയും മറ്റും സമാധി ചെയ്യുക പതിവായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ലാതം വകയായ ഒരു കുതിര അതിഭേദഗണിച്ച് അവിടുത്തെകൊണ്ടു പോയുന്നത് കണ്ടു് കാണികൾ അമ്പലം പരക്കു, അവിടുന്ന് ഉണർക്കുവാനായി കടൽ പിടിച്ചു് സാഹസികനായ ആ കുതിരയെ മറ്റൊരു പറ്റി പിടിച്ചു. ഈ സംഭവം ലാതം കാർണ്യനിരൂപയും മറ്റും പരസ്യക പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രമായി. അന്യോന്യം ഉപോദേശത്തിൽ അവിടുത്തെ ഉത്സാഹിദ്, ഉത്ത് അന്ന് ഒന്നാം മറ്റു രണ്ടു കടലനായിട്ടു നായ്ക്കിലും തിന്നാൻ തിന്നുന്നതുകൊണ്ടായിരുന്നു.

[illegible]

ആത്മകഥാകഥനരൂപമായ ആ ഉപന്യാസത്തിൽ നിന്ന് ഏതാനും ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. “അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോൾ ശ്രീപാദം വകയാതി മില രോഷകൾ ഒരു പുരുഷിയിൽ ഇരിപ്പുണ്ടായിരുന്ന വിവരമറിഞ്ഞു് മഗീരഥയന്നും ചെസ്സ് അതിലൊരു വൃത്തികെട്ടായ വലിയ കോട്ടുറ്റിഴിത്തോക്കിനെ താൻ കൈക്കലാക്കി. ബഹുശ്രമം ചെസ്സ് അതിനെ ഉപയോഗിക്കത്തക്കതാക്കത്തീർത്ത് പാക്കികളുടെ നെക്ക് തുടങ്ങിനാരംഭിച്ച അത്ഭുതങ്ങളായ വൃക്ഷങ്ങളുടെ മുകളിലിരുന്ന എത്രയും വലിയ പാക്കികൾ പോലും ഏകദേശം മരച്ചുവേരത്ത് വിഷയമാകാതെയിരുന്നിട്ടു. അക്കാലത്തു് ഏകദേശം മാതൃകപ്രായമായ രണ്ടു കുട്ടിമാന്മാർ കോതിത്തറുക്കത്താൽ തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കുന്നവരായിരുന്നു. ഒരാൾ തന്ത്രവേലകളിൽ അതിസമർത്ഥനും മറ്റൊരാൾ ഏതും പ്രസിദ്ധനും ആയ കോരോമൻ അമ്മാവനും മറ്റൊരാൾ അക്കാലത്തെ മഹാപ്രസിദ്ധനായ ചിത്രകാരനും ഇപ്പോൾ ലോകമാസകലം പ്രഖ്യാതി സമ്പാദിച്ചിരിക്കുന്ന ചിത്രകളെത്തു വെമ്പൽ കോതിത്തറുക്കന്റെ ഗുരുവും ആയ കത്തുമ്പിത്താമരനും ആയിരുന്നു. ഇവരുടെ രണ്ടുപേരുടെ അടുക്കലും താൻ പല വിഷയങ്ങളിലും ശിഷ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. മണുപേരും നളികപ്രയോഗവ്യക്തി പല മഹാപ്രങ്ങളും തുടിച്ചിട്ടുള്ളവരായിരുന്ന വിവരം താൻ അറിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ ആ വിഷയത്തിൽ വിശിഷ്ട അവരുടെ ശിഷ്യത്വത്തെ ശ്രമേണ സമ്പാദിച്ചു. എന്നാൽ അവരുടെ ഉപദേശങ്ങളെ പഠിക്കിച്ചു നോക്കിയിട്ടുള്ളതു് എത്രയും അപൂർവമായിട്ടു മാത്രമേയുള്ളൂ. ഉണ്ടായിട്ടു മരുക്കന്റെ നെഞ്ചിൽ വെടിവെച്ചാൽ ആ ഉണ്ട അവന്റെ നെഞ്ചിൽ തട്ടി താഴെ വീഴുന്ന നമ്പ്രഭായം ആ വിധത്തിൽ പഠിക്കിക്കൊണ്ട് എനിക്കു ധൈര്യമില്ലാതെ ഒരു മുഴു മടക്കി ചുമരിൽ ഇട്ടു വെടിവെച്ചുനോക്കിയപ്പോൾ ഉണ്ട ആ മുങ്ങിൽ താഴെത്ത കെട്ടെയും മെത്രാന്റെ



അതിൽ തട്ടി താഴെത്തുറുവിടും. ഇതുപോലെ തോക്കിന്റെ വാക്കെട്ടുക എങ്ങനായ വിദ്യയും എന്തിനാ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടാകുന്നു. അതിനെ പരിശീലിച്ചുനോക്കുവാൻ അധികരണ ഒരു സന്ദർഭമുണ്ടായി.....കിളിമാനൂർ കോതോൽമൻ അമ്മാവൻ ഏനിക്കുപദേശിച്ച മറ്റൊരു വിദ്യ ഭഗവാന്റെ വരുത്തി വെട്ടി വെക്കുക എന്നുള്ളതായിരുന്നു. അവിടുന്ന് ഈ വിദ്യ ൧൦൨൨-ാംമാളെ നാട്ടുനീക്കിയ തിരുമനസ്സിലെ അടുക്കൽ ഒരിക്കൽ കാണിച്ചതായി അവർ കേട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു "

ആയുധച്ചരോഗത്തിലെ പല കഥസ്യങ്ങളും ഇങ്ങനെ അവിടുന്ന് മനസ്സിലാക്കിയതൊട്ടുകൂടി നായാട്ടുപക്ഷി അഭിനയി വളരെ വർദ്ധിച്ചു. അക്കാലത്തു് തിരുവനന്തപുരം പട്ടണത്തിന്റെ പരിസരങ്ങളിലുള്ള കുറിക്കാടുകളിലാണ് തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഭഗവാൻവിനോദം സാധിച്ചത് ആയില്യംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അതിസമർത്ഥനായ വഞ്ചിയൂർ കത്തൻ എന്ന കൊല്ലക്കനക്കൊണ്ട് തീർപ്പിച്ച അത്യന്തമണിയായ തൊക്ക് അവിടുത്തെയും സമ്മാനിച്ചപ്പോൾ അനിവാര്യമായ സാക്ഷാദനുജായതായി അവിടുത്തെന്ന രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. 'കല്യാലക്ഷ്മി'യിൽ നിന്നും വെങ്കടം കയറി വെളിക്കരയൽ വരെ സവാരിയായിപ്പോയി ചിത്രശ്ലീകളെയും നീർനായും മേയ്ക്കും നളികപ്രയോഗത്താൽ നിന്ദിതമാക്കു പതിവായിരുന്നു. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു കഴുത്തും, കളമ്പൂർ, മരുമായ വനപ്രദേശങ്ങളിലും ഭഗവാൻനായായി ചിലപ്പോൾ പോകാറുണ്ടായിരുന്നു. അവിടുത്തെ ആദ്യത്തെ വന്യഭൂതനായാട്ടിനെ 'ഭൂതയാസൂരണകുറു' എന്ന ഉപന്യാസത്തിൽ അനന്തരൂപത്തോടു വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭൂതയാവിനോദം അവിടുത്തെയും എത്രമാത്രം ഉല്ലാസകരമായ ഒരു വിനോദമായിരുന്നുവെന്ന് 'മയൂരസന്ദേശ'ത്തിലെ 'കന്നിനത്തേല്ലാമകവിതാണായതിൽ പോയതന്ത്രം,' 'ലീലാരത്നേ വിഹഗ ഭഗവാൻലോലനാരേകദാ താൻ' എന്നിത്യാദി പദ്യങ്ങളിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. നായികയും ഭൂതനിൽ പരിവർത്തിതപ്രസം

ഉദിക്കുന്നതിനായി പറയുന്ന അഭിജ്ഞാനവാക്യം ഭഗവാവിഷയകമാണെന്ന് പ്രത്യേകം സ്മരണീയമാണ്.

അവിടുന്ന് ഇക്കാലത്ത് കടുത്തുടിയേറിലും ജനനപ്രദമായ മൗനവൃക്ഷം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു. അതിനെക്കുറിച്ച് 'ഹനുമത' രത്നപത്തികളെ ദണ്ഡാകങ്ങളും പദങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നതിനിടയ്ക്കു താൻ കാണ്മാനായി അഭ്യസിപ്പുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. നല്ല കവിയും മഹാമനോഹരമായ ഹരിതകാവ്യമായ പൂർണ്ണാട്ടത്തു നമ്പൂതിരിയും കത്തുണ്ണി അമ്മാവനും എന്റെ ഉഭയവിഷയമായ ജാപനുകരണങ്ങൾക്ക് പ്രശംസിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ വാല്മീകിയിൽ എനിക്ക് കടുപ്പമില്ല എറിയുന്നതിലായിരുന്നു അന്ന് അധികമായ ഉത്സാഹം ഉണ്ടായിരുന്നത് എന്ന് അവിടുത്തെക്കുന്ന പ്രസ്താവിക്കുന്നു. കടുത്തുടിയേറിലും വെളിച്ചമുള്ള അനന്തലോകത്തിൽ അവിടുന്ന് പ്രദർശിപ്പിച്ച സാമന്തവും പല ശുഭാശ്ചര്യങ്ങളും മനോഹരമായ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രമായിട്ടുണ്ട്.

ഇങ്ങനെ സാഹിത്യവശിഷ്ഠാദികളിലെത്തിയും കാലികവിരോധങ്ങളിലും അവിടുന്ന് നിരന്തരപരിശ്രമം ചെയ്തിരുന്നതിനാലുണ്ടായ പ്രശംസയെ താമസക്കാലത്തിനിടയിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള പ്രശംസയോടൊന്നിച്ച് വിശ്വമാവഹാമാണ് ഈ കാലഘട്ടം അവിടുത്തെ ജീവിതത്തിലെ അതിപ്രധാനമായ ഒരു ഘട്ടമാണ്. കാവ്യനാടകകാവ്യകളിലും തത്ത്വചിന്തകളിലും വൈജ്ഞാനികശാസ്ത്രങ്ങളിലും വിവിധശാഖകളിലും വിശദമായി പാശ്ചാത്യസാഹിത്യത്തിലും സമുദായമായ വ്യക്തി അവിടുന്ന് സമ്പാദിച്ച മഹത്തരമായ സാഹിത്യപ്രസാധത്തിന് അധികാരിയായത് ഈ കാലഘട്ടത്തിലാണ്. തിരുമൊഴിയിലെ മൈശ്വര്യകളെല്ലാം വിവിധശാഖകളോടുകൂടി തഴച്ചു പൂർച്ചത്ത് അവിടുത്തെ പ്രതിനിധനമായ വ്യവസായം കൊണ്ടും സർവ്വോന്നമമായ പ്രതിഭാവിശേഷംകൊണ്ടുമാണ്. ഈ യുവാവിന്റെ നിർദ്വൈതമായ പ്രതിഭാധാര ശിവാണുഗ്രന്ഥങ്ങളാകുന്ന മഹാനദികൾ

മേന പ്രതിഷ്ഠണം പാഞ്ഞു ശബ്ദബ്രഹ്മമഹാസമുദ്രത്തിൽ  
 വ്യാപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതിന് പൂജ മില മില്ലാ ഭാഷാപ്ര  
 .ണാളങ്ങളിലും സുകമാരകലകളിലും ശബ്ദാശ്വവിദ്യകളിലും  
 മറ്റും ഉൽക്കർഷേച്ഛയാട്ട് ഇക്കാല 'തു പ്രവേശിച്ചുവെന്നത്  
 അവിടത്തെ ഭാവിജീവിതത്തിന് സമുചിതമായ സഞ്ചികരണ  
 മായിത്തീർന്നു. പാദപ്രവേശം മുഖപ്രവേശം പ്രവേശനക  
 രമണമില്ലാതെ അജീവനാൽ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായി കഴിക്ക  
 വാൻ സാധിച്ചത് നെമാത്രമാണ് അനശ്വരമായ യമസ്സ സ  
 മഞ്ചികപോർ നിരാനമായത് അലംഭാവത്തെ പ്രാപിക്കാ  
 തെ വിദ്യാഗ്യാസനിതം സൗസൗകാഗ്യാസസ്മിത്തായ ഭാഷ്യത്വ  
 ജീവിതത്തിലും തുടന്നതിനാൽ ജീവിതവിജയം അവിടത്തെയും  
 'ലഭിച്ച അമൃതം ലഭിച്ചത് സമുദ്രമന്ദനം ചെയ്യുകയെന്നാണ്.  
 പൂവസാരത്തിന്റെയും ബുദ്ധിമുട്ടേയും മാധാത്മ്യംകൊണ്ടുമാത്ര  
 മേ പാണ്ഡിത്യകല്പനം പട്ടികകളും ഫലഭൂമി കൊണ്ടു നല്ല  
 മരകമുണ്ടല്ല 'യന്നാനന്ദം ഹി ഫലം ക്രിയാണാം' എന്ന  
 സുകമാരകവി പാഞ്ഞിട്ടുള്ളത് മഹാത്മവിധത്തിലാകവാൻ  
 നിവൃത്തിയില്ലല്ലോ.

## അദ്ധ്യായം ൩.

### ഗുഹസ്ഥാശ്രമ പ്രവേശം

കേരളവർത്ത വചിതകോതിത്തമ്പുരാൻ തുണവതിതാരു  
ലക്ഷ്മീനാണി തിരുമനസ്സിലെ വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽതന്നെ  
വിവാഹംകഴിച്ചുവെങ്കിലും പിന്നീടും കരകാലത്തേക്കു ഉപ  
രിവിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ തഞ്ചാവധാനത്തായിരുന്നതല്ലാതെ ഗുഹ  
സ്ഥാശ്രമപ്രവേശത്തിൽ കൗതുകം പ്രദേശിപ്പിച്ചിട്ടില്ല ഏതൊ  
രു ജീവിതത്തിലും വിവാഹം അതിഗ്രഹനമായ ഒരു ശോസനവി  
താകുന്നു. ഭാവിജീവിതത്തിലെ അധഃപതനമോ അദ്യയമോ  
ഏതാകെര ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നത്. ജീവി  
തം നക്കുമായൊ സർഗ്ഗമായൊ തീരുന്നതിനുള്ള പ്രേരകശക്തി  
കളിൽ ഇതിന് അതിപ്രാധാന്യമുണ്ട്. മഹാകവികളുടെയും  
മഹാസമ്രാട്ടുകളുടെയും ഭാവിജീവിതം അതിസുഗമമാക്കുന്ന  
തിനൊ അലങ്കാരമെപ്പെടുത്തുന്നതിനൊ ഈ ശോസനവി സർ  
വകരുമാകുന്നത് ലോകചരിത്രത്തിൽ എത്രയൊ ഉദാഹരണ  
ങ്ങൾ നമുക്കു കാണാൻ കഴിയും. വിശേഷിച്ചു ദയനീകര  
അനതീതചാല്യരും ഐശ്വര്യസമ്പന്നരുമാണെങ്കിൽ മിക്കവാ  
രും അധഃപതനത്തിലേക്കുള്ള തപരിതപ്രയാണം അന്നു മുതൽ  
സമാരംഭിക്കുന്നു. യുഗറിന് തൊണ്ണൂററിയെയും ദൈതഗർത്തത്തി  
ലേക്കു ചാടുന്നു; കന്യാപെട്ടപിഴ ച്ചാൽ മഹാഭാഗ്യമെന്നുള്ളു.  
മുർപ്പുളിനങ്ങളായ ഇന്ദ്രിയതപങ്ങളുടെ പാഴ്ച്ചിൽ തടക്കുന്നതി  
ന് ബന്ധുജനങ്ങളുടെ സദാചരണങ്ങൾ വിശിഷ്ടമായിത്തീര  
ുന്നു. എന്നാൽ ഈ ദയനീയാർക്കു അതിഭാസ്യമായ ഭാവിയാണു്  
മൈവസത്വം ഉണ്ടായത്. മഹാവനയകരുമായ മേഘപുഷ്പിയും  
മരീരമാർവ്വവും ആഭാഗ്രവികാസവും ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ അ  
തമിദയാ അലംഭാവമോ കൂടാതെ വിദ്യാസമ്പാദനത്തിൽ മോ

ഈ വ്യാപൃതരാകുന്നതിലത്രെ അവയുടെ ശ്രദ്ധ ഭൂമിപരം പതിഞ്ഞത്. ഇരുഭുജനായ മാനുജനാൽ സൃഷ്ടമായ വിദ്യാധാരയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിൽ കേരളവർമ്മയെങ്കിലും സമ്പന്നനായും കേന്ദ്രീഭവിച്ചു. നാലുവശത്തുനിന്നും ഉൽക്കണ്ഠാഭരിതയെന്ന പ്രിയണങ്ങളും ഈ മനോഹാമനമായ ജീവിതകൃഷ്ണവിൻ്റെ ആപ്തപഥത്തിലായ താത്രയെ സംവീക്ഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ സുഖാഹ്ലാദപ്രഭാവങ്ങളിൽ കിടന്ന വലിയൊരളവും വർദ്ധിച്ചുകിട്ടിയിൽ കാണിക്കാത്തതും നേതരസമ്മതിക്കുന്നതായത് സ്വാഭാത്മകമായ സുഹൃത്തുക്കളുടെവേദപരം ണ് വിജയപ്രൗഢികളുടെ വിജയഭരങ്ങളിൽ മനോഹരമായി വട്ടം കാണിക്കുന്ന സംഭവവും ബിരുദ സമ്പന്നശ്രീകൃഷ്ണൻ്റെ അമ്മി മഹേശ്വരനേതരം അവിടുന്ന് നേകുകയുണ്ടു. ഭാഗ്യവശമെന്നാൽ ജ്യേഷ്ഠൻ, പത്മിതപക്ഷപാതിയായ വിശാഖനാതിയനാൾ രാജകുമാരൻ, ഇരുന്നിരിക്കുകയുണ്ടായ മേധാമയൻ മരുഭാരം കേന്ദ്രീഭവിക്കുകയും ഈ ചെറുപ്പതിൽ പ്രാർത്ഥിച്ച അത്യുൽക്കണ്ഠ വെറും ഭയനമൊഴികെ ആതിരുന്നതുകൊണ്ട് ബലത്തിൽ പെട്ടിരിക്കുന്നു.

നല്ല വഴിക്കു തിരിയുന്നതിനുള്ള സകല സാഹചര്യങ്ങളും, കേരളവർമ്മയെ കേന്ദ്രീഭവിക്കുകയും സുഖമെങ്കിലും പ്രാണപ്രയോജനത്തിന് വലിയൊരുതലിയും വിദ്യാനന്ദനത്തിൽ വാസനാനുഗ്രഹം വിഹരിക്കുന്നതിനാൽ വാണിജ്യമുണ്ട്. വിദ്യാവിഖ്യാസത്തിൽ പ്രാണപ്രിയതയോടുകൂടിയ സേവനത്തലം അദ്ദേഹം സംഭവിച്ചു വലിയൊരു കടമയെക്കുറിച്ചുള്ളതുകൊണ്ടുതന്നെ മുമ്പത്തെ പത്മവത്സ്യയെപ്പോലെയെ വിപ്ലവപരനും രാജകുമാരിയുടെ സഹിതവൈദ്യയും കണ്ടു വിജയത്താൽ ഉൽക്കണ്ഠയായിട്ടുണ്ട്. സഹിതാമൃതസാഗരത്തിൽ തലേയും നീന്തിക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുള്ള കേരളവർമ്മയെൻ്റെ അഭിമാനത്തിൽ ജ്യേഷ്ഠസഹോദരൻ്റെയും മക്കളിടയിൽ തിരുമനസ്സിലേയും സഹിതവൈദ്യപ്രകടനങ്ങളാൽ പ്രേരകമായിത്തീർന്നു. വയസ്സുകൊണ്ട് യാഥാർത്ഥ്യവും വിദ്യകൊണ്ട് വൃദ്ധനായിത്തീർന്നതന്നെ വലിയൊരു കടമയെൻ്റെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സ്വപ്രിയതയെ അഭ്യസിപ്പിച്ചുവന്ന രാജകുമാരി

പ്രശംസാർഹമായ ഉപന്ധിയിൽ സത്യാഭിക്ഷവാൻ അവിശ്വേതം അധികകാലം വേണ്ടിവന്നില്ല. കാലചക്രം ഭൂതനാലു വശം കറങ്ങിയപ്പോഴേക്കു തിരുമനസ്സിലെ വിജ്ഞാനചക്രവും വിപുലമായിത്തീർന്നു. ആരുടെ അനുകാംക്ഷയാണു് കിട്ടുന്നതുകൊണ്ടു് തൃപ്തിപ്പെടാതെ ചിന്തയും പിന്തയും വെട്ടുതടയ്ക്കേണ്ടതാണു് ചുറ്റുപാടും നോക്കിക്കൊണ്ടു് ഗണപതിപ്രാണലിനംരംഭിച്ചതെന്ന് തിണ്ണയിക്കുവാൻ പ്രമാസമാണു്, സംസ്കൃതഭാരതം ഹിന്ദുസ്ഥാനിഭാരതം, ഇംഗ്ലീഷ്ഭാരതം, ഏതായാലും സഭാഭാരതം അഭാരതം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിൽ, ബലിമുക്തിയായ റാണി തിരുമനസ്സിനെക്കുറു് പ്രശ്നിച്ചിട്ടു മാതൃകയും ഏല്പാവാതെയും ബലിമുക്തിയിൽ തീർത്താക്കി. ഗൃഹിതന്നതെന്തിനും മാനസികമായ തന്മയത്വം ഉപമാവസരം ഉണ്ടാകമാതിരുന്നു. വിദ്യാവിഷയത്തിൽ അഗ്രാജ്ഞാനസ്തോത്രം പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന റാണി തിരുമനസ്സിലേക്കു ആ വിശദപ്രശ്നത്തിന് കടക്കുവാം വേണ്ടിവന്നു. ആയിരത്തു സഞ്ചയിച്ച വിശ്വാസനംകെ ആം വിപ്രവർത്തിയായ പ്രാണവല്ലഭന്റെ സഹവാസംകൊണ്ടുമാണു് പിച്ചുചെയ്ത തിരുവാതിരപ്പന്തുകളും ഹൃദയസ്തോകങ്ങളും കീർത്തനങ്ങളും മറ്റും സുഖമെയും സുഖമായും ആ മേളിയിൽ നിന്നു് കലാശിത്തത്തു്

ഏല്പുവിധത്തിലും അന്യരൂപമായിരുന്ന ഈ വേദതിമാത്രത്തെ മൈവാഹികളിവിതം സുഖപരിവൃണ്ണമായി ആരംഭിച്ചു. പക്ഷികളാഴ് കഴിക്കുകയെന്ന ഈ റാണി തിരുമനസ്സിലെ ഇണഗതിക്കെക്കുറിച്ചു് പരസ്പരം ചോദ്യങ്ങൾക്കു് മൈവാഹികളിൽ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. “നമ്മുടെ ഇന്ത്യാരാജ്യത്തുള്ള അനവധി രാജാജിമാരിൽ അവർക്കുള്ള ഉന്നതപദവി, ധനം, അവസ്ഥ ഇവയെ ഒഴിച്ചുവെച്ചാൽ എത്രപേരാണു് ആശംസ്യകളായിരിക്കുന്നതു്? അവരുടെ സ്ഥാനമാനങ്ങൾ വേദാന്താൽ അവരിൽ അധികംപേരും നിരക്കരകളായിരിക്കുകയല്ലാതെകളായിരിക്കുക. നമ്മുടെ മഹാറാണിയോ? എന്തു പരിഷ്കൃതമായ രാജ്യത്തിലെയും രാജാജിമാർക്കുപോലും ഒരു





തിരുവനന്തപുരത്തുതന്നെ താമസം തുടർന്ന് രാജരാജവർമ്മകൾ  
 തിരുവനന്തപുരം ൧൦൨൪ മീനമാസത്തിൽ ദിവംഗതനായതോടു  
 കൂടി കടംബകാശ്വരൻ പൂർവ്വാധികം അവതാളത്തിലായി. കേ  
 രളവർമ്മദേവന്റെ മാതാവായ പൂരം തിരുനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ  
 താമഴിയിൽ പ്രായപൂർത്തിയും ഭരണഭരണപുഷ്പിച്ചുമുള്ള പുരുഷ  
 വാർഷിപ്പംതാഴെ. എന്നാൽ ധീരയും വിദ്യയിയുമായിരുന്ന ആ  
 തമ്പുരാട്ടി തന്റെ മൂന്നു സഹോദരിമാരുടേയും അവർക്കു സ  
 ന്താനങ്ങളുടേയും ഭരണം തുച്ഛീകരമായ വിധത്തിൽ നടത്തി  
 വന്ന ക്രൂരിന്മേൽ കരുവെറുപ്പോടുകൂടി അവിടുത്തെക്കണ്ടായ  
 മരണായ ദ്രാമസംഭവം ആ മനസ്സിന്റെ കണക്കിലധികം  
 പശ്ചാത്തപ്യംതന്നി. സ്വപ്നിയത്തന്നെ ജ്യോതിഷാഗ്രസരൻ  
 മായിരുന്ന ശ്യാമപ്പിള്ളി നമ്പൂതിരി സമ്പന്നപരിശ്യാഗിനായി  
 സ്നന്ധസിച്ച് കാശ്ചിതംകൂടി പ്രയാണം ചെയ്തപ്പോൾ അവി  
 ടുന്ന് നിരാലംബയായി, അണുരൂർത്താളായ ചെറുകിടംകാ  
 ലപ്പിള്ളിയിൽ നിന്നും വിരോധത്തോടെ എത്താനും കാര്യമായി കരം  
 ക്ഷിപ്തിരുന്ന ആ മരവരന്റെ തന്റെ ത്രികാലത്താനും  
 കകാജ് മരണം ആസന്നമായിരിക്കുന്നതായ് കണ്ടതിനാലും  
 തന്റെ പ്രാണപ്രയസിച്ചും ഹൃദയത്തത്തിൽ കടികൊണ്ടി  
 രുന്ന സുധാനാദിലാക്കും സാധിതപ്രായദായതിനാലുംകാജ്  
 കാശിപ്രയാണത്തിന് പെട്ടെന്നു മരിന്നു. പൂരം തിരുനാൾ  
 തമ്പുരാട്ടി അവിടുത്തെ പതിനഞ്ചാമത്തെ വയസ്സിൽ രാജരാജ  
 വർമ്മ മുത്തകൊതിയമ്പരയെ പ്രസവിച്ച ശേഷം രണ്ടു പുത്രീ  
 കളുടേയും മാതാവായിത്തീർന്നവരിലും കാലക്കൈവരീത്വ  
 ഞ്ഞാൽ ആ രണ്ടു അമ്മമാർക്കുതന്നെയും യാഥാർത്ഥ്യത്തിൽ തന്നെ  
 അകാലപരമം പ്രാപിച്ചു. പിന്നീട് അവിടുത്തേക്കു തുടർച്ച  
 യായി കേരളവർമ്മദേവനെക്കൂട്ടി ആറു ആൺ സന്താനങ്ങളുണ്ടാ  
 ണമായത്. കേ പുത്രീയുടെ പരിലാളനസ്സും അനുഭവിക്കുന്ന  
 തിരു അവിടുത്തേക്ക് അതിരറ്റ ആഗ്രഹമുളവായി. അമ്മി  
 രേണ ആ ആഗ്രഹവും സാധിച്ചു. ആത്മവല്ലഭയുടെ അഭി

ലാഭമകളും ഇങ്ങനെ വികസിക്കുമായത് കണ്ട് ആനന്ദത്തിലും  
 ഈ മുല്ലപ്പിള്ളി നമ്പൂതിരി ലോകവ്യാപാരങ്ങളിൽ നിന്നും വിര  
 മിക്കുന്നതിന് അപ്പോൾ തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു. മുമ്പന്മാർ ആഗ  
 സ്റ്റർഗ്ഗ മന്ദിരം അടുത്ത കാശിൽ വെച്ച് കാലയത്നം  
 പ്രാപിച്ചു മദ്യപ്രായത്തെ അപ്പോഴേക്കും അതികൂരിക്കാതി  
 രുന്ന പൂരം നിരന്തരം തമ്പുരാട്ടി ഇങ്ങനെ കൂട്ടുകേന്ദ്രം വന്നു  
 വിപര്യയ്ക്കുണ്ടാക്കിയതായതുസമേതം ചെയ്തതി. പക്ഷെ, വിവി  
 യുടെ നിഷ്പന്നമകത്വം ഇതുപോലെയാണെന്നു തൃപ്തിപ്പെടാതെ  
 കൂർത്തതായ പവ പരീക്ഷകൾക്കും ആ സമരീതയെ വിധേയ  
 യാക്കി. കടംബോധങ്ങളുടെ കലഹോദ്യമങ്ങളും ഉപജാപങ്ങ  
 ലും മുൻപന്മാരുടെയ പ്രാപിച്ചപ്പോൾ വാടിയൊടിഞ്ഞ അവി  
 ദത്തെ പെരുന്തും വീഴും വിട്ടുപോയി. തന്റെ താവഴിയി  
 ലുള്ള അംഗങ്ങളോടുകൂടി ആ വിരവനക മുത്തപുത്രന്മാർ നേ  
 തുറപ്പത്തിൽ മാർഗ്ഗമാകട്ടെ ലക്ഷ്യപുറത്തു കൊട്ടാരം എന്ന  
 തേക്കുമായി വിട്ടു അന്യ നാടുവാണിരുന്ന ആയില്യം തിരു  
 നാൾ തിരുമനസ്സിലെ കല്പനപ്രകാരം കാണികുപ്പള്ളി കോയി  
 കൽ താമസിക്കുന്നതിന് വേണ്ട സകല സൗകര്യങ്ങളും അവ  
 കൾ ലഭിച്ചു കോട്ടവാർ വലിയകോയിതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സു  
 കൊണ്ട് സ്വകടംബത്തിന്റെ ഈ കോസമ്പിയിൽ കലയ്ക്കു  
 സഹായക്കാലാത് രാജകീയപ്രസാദമുണ്ടാകാനും അമസം  
 ക്രമംതെ അനന്തപുരം എന്നൊരു പുതിയ കൊട്ടാരം പണി  
 തിച്ച് മാതാവിനും മന്ദ്രം താമസമാക്കുന്നതിനും സഹായിയായ  
 ഇ. മഹത്താമാജ്ഞാനപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ സ്വകടം  
 ബോധങ്ങൾ സ്ഥിരവാസമാക്കിയതോടുകൂടി മാത്രമേ വലിയ  
 കോയിതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെക്കു തെസ്സമാധാനമുണ്ടാ  
 യുള്ളു.

അവിടുത്തെ ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ ഏതാനും ആത്മസു  
 ഹൃത്തുക്കൾ ഉണ്ടായത് അവിടുത്തെ ജീവിതസൗഖ്യമേതെ  
 പോയിപ്പിടുന്നതിന് പര്യാപ്തമായിരുന്നു. വിശാഖം തിരു

നാൾ മന്നാംമുറയെമ്പാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അവിടുത്തെ പ്രാണസ്നേഹിതനും സഹചാരിയുമായിരുന്നു. അവിടുത്തെ ജീവിതത്തെ നല്ലപോലെ ഏരിച്ചു സുഹൃദ്പ്രമുഖന്മാരുമായി ചെയ്തമാറുന്നതിനും കത്തെപ്പൊഴുക്കും ചെയ്യുന്നതിനും ഇരയിരയ്ക്കു സുവർണ്ണാവസരമുണ്ടായി. ഇവരിൽ പലരും മുമ്പുതന്നെ പരിചിതന്മാരായിത്തന്നെവെങ്കിലും കൂടാതെ സൗഹൃദമർദ്ദത്തിനും സാഹചര്യത്തിനും സ്വന്തം സൗകര്യങ്ങൾ ധാരാളമായി അവിടുത്തെക്കു സിദ്ധിച്ചു. അവരിൽ പ്രധാനി സർ. ടി. മാധവരായർ ദിവാൻജി ആയിരുന്നു വലിയുകോയിത്തമ്പുരാൻ മഹാദീനാണി തിരുമനസ്സിലെ പള്ളിക്കൽ കഴിച്ചതില ശേഷമാണ് പ്രശസ്തമതിയും ഗംഭീരമായ മാധവരാജരുടെ പ്രത്യേകദൃഷ്ടിയിൽ പതിഞ്ഞത്. വടക്കിശ്വരീവല്ലഭനായ കമാക്കേറ കോമരനമ്പലങ്ങത്തിൽ മാധവരായർ വലിയ ഭരതസൂക്തം പ്രശ്നിച്ചു വിശേഷിച്ചു 'അവിടുത്തെ ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷാഭ്യസനത്തിൽ മാധവരാജർ ഏതാനുംകൊക്കെ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു സർവ്വവിളിതമാണ്. മാധവരാജരോടു ഇരുന്നിവിശേഷമായ ആരോരും സ്വപ്നമാനവും അവിടുത്തെക്കുണ്ടായിരുന്നു. അന്നു കശമനായ ഈ മന്ത്രിവർ മി ആയിലും തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുമായി അല്പം സന്ദർശിച്ചിട്ടായി മന്ത്രിപദമൊഴിയുന്ന തുവരെ വലിയുകോയിത്തമ്പുരാൻ സായി വലിയ മൈത്രിയിലും സൗഹൃദമർദ്ദത്തിലുമാണ് കഴിഞ്ഞുകൂടിയത്. ധാരാളമായി അന്യോന്യം സന്ദർശനങ്ങളും കത്തെപ്പൊഴുക്കും നടത്തുന്നതിലും വിവിധവിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ച് അന്യോന്യം ആശയവിനിമയനം ചെയ്യുന്നതിലും മറ്റും പ്രത്യേകം ഉത്സാഹം രണ്ടുവേർക്കുമാരുപോലെ ഉണ്ടായിരുന്നു.

൧൯൪൨-നോടടുത്തു മാധവരാജരുടെ പെണ്മുറയ്ക്കുള്ള പരോക്ഷമായി അപഹരിച്ചുകൊണ്ട് വലിയുകോയിത്തമ്പുരാൻ ഏതാനും സന്ധ്യകളിൽ 'സന്ദീപ്തവാടി'യെന്ന പത്രികയിൽ 'രാജകുമാരൻ' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും

പരേതനായ സന്ധ്യകവി വിലപട്ടത്തു രത്നവവർത്തന്മാർ സഹ  
മിക്കുകയാണെന്ന ചേരിൽ ദിവാൻജിയുടെ പരിഷ്കാരങ്ങളെ  
സാധൂകരിച്ചുകൊണ്ട് തുടർച്ചയായി മറുത്തോടുകയും ഏഴുതുക  
യും തമിഴാദി അപരിചിതരായിരുന്ന അവർ രണ്ടുപേരും ആ  
പ്തമിത്രങ്ങൾക്കകയും മെമ്പർ കൂടെ ചില പഴമക്കാരെങ്കിലും  
ഇപ്പോഴും കർമ്മാജ്ഞാതിരിക്കുമല്ലോ. നാട്ടിൽ മലയാളപക്ഷി  
ഇടകടലും എപ്പോഴായിരുന്നിരിക്കുമറിച്ച് 'മാലകേരളം':—

'പാണ്ട താളിൽ പരക്കെ പ്രമീതരമകരം  
അസ്ത്രതന്നിനിക്കറി—  
മുണ്ടായ് വന്നൊരവസ്ഥാനുരൂപിന ദിവ്യ—  
നല്ലതും കെട്ടുതും  
നന്നാ മോളിൻ കരംകൊടുക്കു കസിതസംഹാരം  
തോരനാധിവിജാനം  
പുഷ്പം സംസ്കരണൻ ചന്ദികരകരിയാ  
കെട്ടു വിളംബരമി?'

എന്നെഴുതിയതിൽ 'സാധരിക്കേതൻ'—

'ഏകാകുലോളിൽ ചൊന്നതെന്തിനാ  
മുള്ളിടം കെട്ടുകാട്ടി  
പ്രേമോദരം വാളിപ്പിളകിപ്പിളകയാടകാ—  
പം കടിക്കു തിട്ടക്കരം  
നാമരേണുപ്രാണാപാപനപദ്യകരം  
മുള്ള കലക്കുഴി കി  
മീരോദരംകരം പുണ്യകലകവിടെയും  
മല്ലോപരാത് കാണുകിട്ടേ?'

എന്നാണ് മറുപടി എഴുതിയത്. ഇക്കാരണത്തായാലും മായ  
വരായരുടെ ഭാര്യ മരണപുണ്യത്തേയും നീതിനിഷ്ഠയേയും ഉൾ  
മെന്നസ്ഥിതിയേയും പററി അവിടുത്തേക്കു വളരെ ബഹുമാന  
വും അഭിനന്ദനവുമുണ്ടായിരുന്നു. കോട്ടയ്ക്കുകയ്ക്ക് ഒരു പുതിയ  
പെൺപള്ളിക്കൂടം തുടങ്ങി വിജയം തുറന്നു-സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ  
അന്നു നടന്ന യോഗത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷൻ മായവരായരും പ്രാസം  
ഗികൻ കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാണുമായിരുന്നു.  
ആറുരുൾ മുത്തറാണി തിരുമനസ്സിലെ ആഗ്രാഹപ്രകാരം

സ്ഥാപിച്ച ഈ സ്കൂളിന്റെ ഉൽപ്പാദനാവസരത്തിൽ ടിവാന്റെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചാണ് വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് പ്രസന്നിതയ്ക്ക്. മറ്റെ കന്നി മഹാത്മിവാന്റെ അനുജനായിട്ട് അവിടുന്ന് പത്തനംതിട്ടയിൽ എഴുന്നള്ളുകയും അവിടെ വെച്ച് വംശമേന്മയ്ക്കു പാതിനിയായിരുന്ന 'വെറുണ്ണാലത്ത്' എന്ന മറ്റൊരു മായി പരിചരണത്തിന് തോന്നുകയും ചെയ്തപ്പോൾ അവിടുന്ന് മേലപ്പട്ടണിയിൽ കുന്നു സ്ഥിതിയുണ്ടായിരുന്ന സാമന്തിനാലും കയ്യിൽ സമയമായാലായാലും തിരുമനസ്സിലെ മിതം നോക്കുന്ന നോക്കുന്ന പ്രവർത്തിക്കും ആരംഭിക്കുകയും സേവകന്മാരുടെ ഉപദേശങ്ങൾ മേൽനോട്ടം ടിവാന്റെ പ്രവൃത്തി കളെപ്പറ്റി ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തതാൽ അദ്ദേഹത്തിൽ അല്പം സേവകന്മാരുടെപ്പോലും മറ്റൊരാളെയും തിരുമനസ്സിലെ ആപ്തമിത്രമായിരുന്ന വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ കാര്യമോടു ആ മനസ്സിൽ തന്നെ ആയിരിക്കാമെന്നു സംശയിച്ച് മേലവരായർ ഉദ്യോഗമൊഴിച്ചുനൽകി ഒരു കൊല്ലം മുമ്പു മുതൽക്കു വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ കൂട്ടുകൂടെ സന്ദർശിക്കുന്നതായി. എന്നാൽ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ താൽപ്പര്യത്തിൽ കാര്യമോടു സൗഹൃദമനുസരിച്ചായിരുന്നുവെന്ന് അന്നു നസിറു ബായിയെന്ന 'മിഷിൻ' അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചിരുന്നതിനാൽ മാത്രമാണ് അവരുടെ ആമന്ത്രണമേയും പുറംകൊണ്ടു സൗഹൃദപരമായിരുന്നു. മായവരായർ തിരുവിതാംകൂർ വിട്ടുനൽകിയ മുമ്പ് അവസാനമായി മറ്റെ മീനും മറ്റും അവിടുത്തെ സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ വളരെ സങ്കടത്തോടുകൂടിയാണ് മാത്രം പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞതെന്ന് അവിടുന്ന് മേലപ്പട്ടണിയിൽ കുന്നും 'പെരിട്ടീസ്' ആരംഭിച്ച നഗരത്തിൽ വേണ്ടിയും 'കോമലത്ത്' ഇംഗ്ലണ്ടു രാജ്യത്തിൽ വേണ്ടിയും ചെയ്തത് മായവരായർ തിരുവിതാംകൂറിൽവെച്ചായി ചെയ്ത് അതിനെ ഒരു മാത്രം കാര്യമെന്ന പ്രശ്നം മേൽനോട്ടമായിരുന്നു വിശദം

തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിനോടൊപ്പം വലിയ കോതിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. മാധവരാജർ പിന്നെയും ഉദ്യോഗസ്ഥപദവികൾ മേൽക്കൂട്ടുകളിൽ ഇൻഡെൻറിയം ബറോറായിലും പരിവസിക്കുമ്പോൾ അവിടുത്തെ പലപ്പോഴും സ്നേഹമധ്യങ്ങളായ ഐശ്വര്യം അയയ്ക്കുമായിരുന്നു.

മാധവരാജരുടെ സഹപാഠിയും സർക്കോർട്ടിലെ ജഡ്ജിയുമായിരുന്ന സമാധിവാർപ്പിട്ടയും അവിടുത്തെ ആപ്തമിത്രങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരാളായിരുന്നു. കൂലേട്ടന്റെ തേവാരത്തുകോയിക്കൽ വന്ന് അവിടുത്തെ മുഖം കാണിക്കുകയും കാരണം കരാറിയത്തുളള അറിച്ച് അഭിപ്രായം ചോദിക്കുകയും പരിവസിച്ചിരുന്നു. ഗോപാലാജി മകൾ ഗോപാലം സ്വസ്ഥമാക്കിയ ആലപ്പുഴ ജമ്പ് ജി ചെല്ലപ്പാപ്പിള്ളയേയും കൊണ്ട് സമാധിവാർപ്പിള്ള അവിടുത്തെ മുഖം കാണിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തെ പരിവസപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. അവിടുത്തെ ചെല്ലപ്പാപ്പിള്ളയും അവിടുത്തെ സ്നേഹിതനായിത്തീർന്നു. ഗോപാൽ സമാധിവാർപ്പിള്ളയുടെ ഗൃഹത്തിൽ ഒരു കല്യാണത്തിനു അവിടുത്തെ ക്ഷണിക്കുകയും ക്ഷണം അവിടുന്ന് സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തതായി കാണുന്നു. നിഷ്പക്ഷമഹാനും സത്യസന്ധനുമായ ന്യായാധിപതിനെന്നു വിദ്യാതി നേടിയ സമാധിവാർപ്പിള്ളയെ അറിച്ച് അവിടുത്തേക്കു പ്രത്യേക താല്പര്യമായിരുന്നു. ചെല്ലപ്പാപ്പിള്ള പിച്ഛാമത്തു് ഒന്നാം ജഡ്ജിയായി തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നപ്പോൾ അവിടുത്തെ കൂടുതൽ പ്രീതിക്കും സ്നേഹത്തിനും പാത്രമായി. വിശാലം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഗോപാൽ സിംഹാസനാരൂഢനായയുടനെ ചെയ്ത കൃത്യങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് ചെല്ലപ്പാപ്പിള്ളയെ നിർബന്ധമായി പെൻഷൻ കൊടുത്തു ജോലിയിൽ നിന്നും പിരിച്ചുതാങ്ങാനു കാണുന്നു.

വേദാഗ്രീശ്വരസ മുതലിയാർ ജഡ്ജി, കട്ടൻതറ, അയ്യപ്പത്തുക്കുന്ന്, കൃഷ്ണപാമിത്തുർ, പെണ്ണാർ മാമനാറ, പെണ്ണാർ



ശങ്കണ്ണിമേനോൻ, ചേച്ചൻ ശങ്കരപ്പയ്യൻ, നമുക്കിവിടെ  
 പിള്ള, പപ്പുപിള്ള ജപ്പി എന്നിങ്ങനെ അന്നത്തെ കട്ടയിൽ  
 ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കുവേണ്ടി അവിടുത്തെ മിത്രങ്ങളും സഹ  
 ചാരികളുമായിരുന്നുതായി കാണുന്നത്. ഇവരിൽ കട്ടൻ  
 തമ്പിയും മേനോൻ ജപ്പിയും തിരുമനസ്സിലെ സവിശേഷ  
 മായ സ്നേഹങ്ങൾക്കുപാത്രമായിത്തീർന്നവരാണ് കേട്ടിട്ടുള്ളത്.  
 ഇവരിൽ പലരും മന്ത്രിമാർക്കിടയിൽ വെളി പറയുന്നതിൽ  
 തേവയത്തു കോയിക്കലും കടപ്പുറത്തും മറ്റും വലിയ കോതി  
 തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിന്നിപ്പ് സമ്മേളിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു.  
 ഇവരിൽ ഏതാനും പേർ പല ആ പട്ടണങ്ങളും അവിടുന്ന്  
 മൂലാനുഭവം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്നേഹിതന്മാരും ആശ്രിതന്മാരും  
 കഴിവുള്ള സഹായങ്ങൾ ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നതിൽ വലിയ കേം  
 തിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കുണ്ടായിരുന്ന സന്നദ്ധതയും  
 മഹാമനസ്സുതയും വാചാലകനായിരുന്നു.

തിരുമനസ്സിലെ പള്ളിക്കൂട്ടൻ ശേഷം തിരുവിതാംകൂ  
 റിൽ നസിഡത്തുമാരും പട്ടാളം കമാൻഡ് ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന  
 മിക്ക യൂറോപ്യന്മാരും അവിടുത്തെ സുഹൃത്തുക്കളായിരുന്നു.  
 അമ്പലമുക്ക് സഹയാസവും നിത്യസമ്പക്കവും അവിടുത്തെ  
 ആംഗ്ലിക്കാപരിവർത്തനം ചെയ്തിട്ടിരുന്നതിന് സവിശേഷ  
 ണം പട്ടാളമായിരുന്നു. മിക്ക ദിവസങ്ങളിലും അവരുമായി  
 നസിഡൻസിയിൽ കന്നിപ്പു കൂടുകയും ചോരമിന്നാൻ തുട  
 ങ്ങിയ കായികവിനോദങ്ങളിലും കളികളിലും ഓഗസ്താക്കക  
 യും ചെയ്യുമായിത്തീർന്നു കാണുന്നു. സൽസാരമായും ഒരു  
 കേരളക്കൈകളിൽ തന്നെയും ഏഫ്. എൻ. മാർട്ടിനിയെ  
 എന്ന നസിഡത്തിൽ അവിടുത്തെക്കുറിച്ച് പ്രത്യേക ബഹുമാ  
 നയും ആദരവുമായിത്തീർന്നുകൊണ്ടിരുന്നുണ്ട്. മാർട്ടിനിയെ  
 പ്പോലുള്ള കരുണാമീതളസ്വഭാവനായ ഒരു നസിഡത്തും മാധ  
 വനാമയപ്പെട്ടവെ ഭരണപരമായതായ ഒരു മന്ത്രിവരും  
 ആയിട്ടും തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെപ്പോലെയെ ഒരുക്കുക

കേരളത്തിലുള്ള ഒരു രാജപുത്രനായ ഒരു മലബാറുകാരൻ തിരുവിതാംകൂർ രാജ്യത്തിന്റെ ഭരണത്തിൽ ഒരു നവീനാഭ്യന്തരം സമാരംഭിച്ചു. മാതൃകാപാത്രമായ പരമേശ്വരൻ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ അഭ്യന്തരകാര്യങ്ങളിൽ മാർഗ്ഗരേഖയായി തീർത്തതും അപ്രധാനമല്ലാത്ത ഒരു സ്ഥാനമുണ്ടെന്നുള്ളതു് നിരാകരിക്കുവാനാവാത്ത സംഗതിയാണു്.

വിനീത ജോലിയിലിരുന്ന രസിയപ്പനാരിൽ അവിടുത്തെ സൗഹൃദത്തിനും സ്നേഹത്തിനും പാത്രമായിരുന്നവരിൽ ബല്ലാർഡ് അഗ്രഗണ്യനായിരുന്നു. മൗദാഭരണത്തിൽ അദ്ദേഹം രസിയപ്പനായി വന്നതു മുതൽ മിക്ക സാമ്പ്രദായങ്ങളിലും വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് രസിയൻസിയിൽ എഴുന്നള്ളുന്നതും ബാപ്റ്റിസ്റ്റ്, 'ക്രോക്കി' മുതലായ കന്യാകൃഷ്ണകളിൽ വിശദമായിരുന്നതും ഏകദേശം അന്തിനസംഭവം തന്നെയായിരുന്നു. രസിയൻസിയിൽ കയ്യെത്തുന്ന എല്ലാ സഭാമണ്ഡലങ്ങളും അവിടുത്തെ ക്ഷണിക്കുകയും അവിടുത്തെ സന്നിഹിതതാതിരിക്കുകയും ചെയ്യാതിരുന്നു. മൗദാകുന്നിയിൽ ബല്ലാർഡ് അവിടുത്തെ പാത്രാധിപൻ പകരം രസിയൻസിയിൽ നിൽക്കുകയും 'മിഷൻ' താമസമെമ്പതു അവിടുത്തെ സുഹൃദ്ഗണത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും കുന്നിമണ്ഡലം കല്ലത്തായിലെ ബിഷപ്പിന്റെ സന്ദർശനത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു നടത്തിയ സുഹൃദ്സമ്മേളനത്തിൽ അവിടുത്തെ സന്നിഹിതനാകുകയും ആഴ്ചക്കാലത്തായി പരിവർത്തനം ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്തതായി ചോദ്യപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു. ആ ആഴ്ച മിഥുനത്തിൽ തന്നെ ബല്ലാർഡ് കുന്നുകുടിയെത്തുകയും അതിൽ ശേഷം മിസ്സ് ബല്ലാർഡിനെ മലയാളം പഠിപ്പിക്കുന്നതിനായി മൗദാ മിഷൻ മണ്ഡലം കാളത്തിൽ മലയാളപണ്ഡിതനായിരുന്ന മാമൻ അവിടുത്തെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് നിശ്ചയിച്ചതായി കാണുന്ന ബല്ലാർഡും മൂന്നുവർഷത്തിൽ അന്നു പ്രായം താല്പര്യം ഉദ്യമങ്ങളായിരുന്നതിനാൽ വലിയ

കൊതിക്കുമ്പോഴെന്നിച്ച് പലപ്പോഴും നാത്തുകൾക്കു പോകുകയുണ്ടു. ൧൦൪൪ ഇടവത്തിൽ ഇവരുടെ ഗുരുത്തിന്റെ ഫലമായി വേളിക്കാരുടെയും കയ്യൂ ഒരു നായാട്ടു സങ്കേതം ഉണ്ടാക്കി. ചിലസന്ദർഭങ്ങളിൽ അവിടുന്ന് തനിയെ ഗുഹയാവിനോടൊന്നിനു പോകുമ്പോൾ നിഹനിക്കുന്ന വന്യജന്തുക്കളെ ബല്ലാർഡിന്റെ ആവശ്യത്തിലേക്കായി അയച്ചു കൊടുക്കുകയുണ്ടു. റസിഡന്റിന്റെ പതിക്കു വീണുവരുന്നതിൽ അതിജീവിതത്തിനായി ആദ്യമായി ആറുക്കൽ മുതൽ തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ വീണ അയച്ചു കൊടുക്കുകയും വലിയ കൊതിക്കുമ്പോൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കയ്യൂണകളെക്കൊണ്ടുവരുത്തുന്നിച്ച് അവിടെ ചെന്ന് അതിന്റെ പ്രയോഗരീതികൾ പ്രദർശിപ്പിച്ച് മോയരുടെ മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു. ൧൦൪൮ മീനം ൧൧-ാം തീയതി മുതൽ ൧൨-ാം തീയതി വീണ പണിയിച്ചു കൊടുക്കുന്നതിനായി ഒരു ഇരട്ടിക്കുടി ബല്ലാർഡ് അവിടുത്തെ അടുക്കൽ അയച്ചുതന്നുപോൾ ഒരു വേലകളും വെള്ളിക്കെട്ടുകളും മറ്റു ചിത്രപ്പണികളും കൊണ്ട് അതിമനോഹരമായ ഒരു വീണ ആയാളെ ഇവരും ൩൧-ാം തീയതിയിൽ ഏല്പിച്ചതിനെപ്പറ്റി റസിഡന്റു അനേകമോളം കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിച്ചതായി കാണുന്നു.

ബല്ലാർഡും അവിടുത്തുകുടി പലപ്പോഴും ചതുരംഗത്തിൽ ഏല്പിച്ച ധാരാളം സമയം ചിലവാക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു. ചതുരംഗം മോശമായതിൽ അവിടുത്തേക്കു അനിതരസാധാരണമായ പ്രാഗത്ഭ്യമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ബല്ലാർഡിനെ നിഷ്പ്രയാസം അവിടുത്തേയ്ക്കു പരാജിതയാക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. പാശ്ചാത്യരീതിയിലുള്ള ചതുരംഗത്തിൽ അവിടുന്ന് അതുതക്കമായ പാടവം സ്വയംഭാവമുള്ളതായി അവിടുത്തെ യൂറോപ്യൻ സുഹൃത്തുക്കളുടെ സവിശേഷമായ ശ്ലാഘയ്ക്കു പാത്രമായിട്ടുണ്ട്. അക്കാലത്ത് പ്രകൃതിമണിയായ തിരുവത്താലിന്റെ സൗന്ദര്യവിഭവത്തിൽ മതിമയക്കി ഇവിടെ ഏതാനും മാസം

അഭിനയിച്ച അദ്ദേഹം വിരക്തനായ 'നിതോഡാർജാൻ സൻ' എന്നയാളുമായി ചിത്രമെടുത്തു. രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റെ പരിവർത്തനത്തിനും മുമ്പെങ്കിൽ മലിയാളിയിൽ വെച്ചു നടന്ന കലാപ്രദർശനത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനായി. ഏതാനും ചിത്രങ്ങളോടുകൂടി അവിടന്നു പോയപ്പോൾ അവിടത്തെ പല പ്രമാണികളായ യൂറോപ്യൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്ക് ശുപാർശകളാക്കുക വാങ്ങിയതും ബല്ലാർഡ് മൂലാന്തിരമാണ്. അന്നത്തെ മലിയാളി ഗവണ്മെന്റായിരുന്ന 'ഹോബാർട്ട് പ്രഭുവി'നെ സന്ദർശിക്കുന്നതിനും അവിടത്തെ ചില പ്രസിദ്ധചിത്രങ്ങളെ 'വീരനാ'യിൽ വെച്ചു നടത്തിയ സർവ്വലോകകലാപ്രദർശനാവസരത്തിൽ അവിടെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനും അവിടേനിന്നും സ്വച്ഛന്ദമധ്യം അഭിനയിക്കുവാനും ലഭിക്കുന്നതിനും മറ്റും പരിയരുകായിത്തന്നെ അവിടത്തെ യൂറോപ്യൻ സുഹൃത്തുക്കൾവഴി പല കത്താശകളും ചെട്ടുകൊടുത്തതായി കാണുന്നു. 1903-ൽ ആറുവർഷം യൂറോപ്പിലൂടെ സഞ്ചരിക്കിയ ചിത്രമെടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നവരാൻ പള്ളിക്കൂടകളിലൂടെയോ കൂടി വരിയകൊണ്ടിരുന്നവരാൻ തിരക്കറസ്റ്റിലേയ്ക്കും അവിടത്തെ പേരിലുള്ള പ്രതിപത്തി വർദ്ധിച്ചു.

1903-ൽ കത്താശകളിൽ ബല്ലാർഡ് പിടുന്നതും അവയിൽ പോയപ്പോൾ പകരം ജോലി നോക്കിയ 'മെജർ ബ്ലൂംഫീൽഡ്' ഭൂമുരുന്ന അവിടത്തെ മിത്ര സംഘത്തിലുൾപ്പെട്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുക്കലാണ് അവിടന്നു ആദ്യമായി 'ക്രിക്കറ്റി' പരിശീലിച്ചത്. അതിനുശേഷം മറ്റു പല സായിപ്പന്മാരായി ചേർന്ന് തിരക്കറസ്സിലും ക്രിക്കറ്റിലും സ്ഥാപിക്കുകയും ആ പെരുമ്പടവിലുണ്ടായിരുന്ന പൂർവ്വാധികം ഉത്സാഹം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇവരെക്കൂടാതെ 'ആൽഫ്രഡ്' ആന്തോൺ, 'ക്യാപ്റ്റൻ ഡാൽറിംബിൾ,' 'ഡാക്ടർ ഹൈ,' 'കേണൽ മാളിൻ,' 'മേജർ ബെൻഡിഡ്,' 'മെജർ ഐലിസ്,' 'ഡാക്ടർ ഓമസ്,' 'ഡേവിഡ് സൺ,' 'മെജർ

മേ, മേൽ ചേർത്താൻ, ഡാക്ടർ നാസ്റ്റ് എന്നിങ്ങനെ അനു-  
 യയി യൂറോപ്യൻ സമുത്തരങ്ങൾ അവിടുത്തെക്കണ്ടുപോയിരുന്നു.  
 ഇവരിൽ പലരും നായാട്ടുവിനോടുകൂടി അവിടുത്തോട്  
 സാമവലിക്കുക പതിവായിരുന്നു. ലക്ഷ്യവേഗത്തിൽ അവിടു-  
 ത്തെക്കണ്ടുപോയിരുന്ന സാമവലിവും സംഭാഷണസല്ലാപങ്ങളിലും  
 കായികവിനോദങ്ങളിലും പ്രമതിപ്പിച്ചു ചാതുര്യവും ഇവക്കെല്ലാം  
 വരുത്തും. ഭക്തകണ്ഠമായ പ്രശംസയെ സമാർജ്ജിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.  
 വിശാലംതിരുന്നാൾ തിരുനെല്ലിക്കൊണ്ട് അയച്ച ഒരു തിരുവെ-  
 ഴത്തിൽ “അവിടുത്തെക്ക ലക്ഷ്യവേഗത്തിലും ബോധ വലിയ പാർ-  
 വത്തപ്പുറം കേണൽ സ്കൂപ്പർട്ട്” ഇന്ന് സാമാധനത്തിൽ  
 ഏകാന്ത പെടാത്തു. അതറിഞ്ഞു് വളരെ സന്തോഷിക്കുന്നു.  
 നാളത്തെ മത്സരത്തിൽ അവിടുന്ന് സംതാനം ക്രമംകെട്ടി ഇതി-  
 ലുപരിയായി വിജയം സമ്പാദിക്കുമെന്ന് അവർ ആശംസി-  
 ക്കുന്നു” എന്ന് പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. ദമ്പിദ്യങ്ങളാകും മറ്റു  
 യൂറോപ്യന്മാരുമായി അനുസ്മരയായി നില്ക്കുന്ന കൈഗ്രീബ  
 ഡാ അവിടുത്തെക്ക വിരമത്തിൽ സന്തോഷപ്രഭമായിരുന്നു.

ഇക്കാലത്തു് അവിടുന്ന് ഉഗ്രയാദിഖിലകളിൽ പൂർവ്വമായി  
 കാ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി അനുകൂലനായിത്തീർന്നിരുന്നു. 1043  
 യുഗാമാസത്തിൽ കഴിഞ്ഞുള്ള വള്ളത്തിൽ പോയി ഒരു രണ്ടുൻ  
 പനിമയയും കാട്ടുപന്നിയെയും വെടിവെച്ചു കൊന്നതായി  
 അവിടുന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. നായാട്ടിന്റെ ആവശ്യ-  
 ത്തിനായി ശീതയിൽ നിന്നും ഒരു പുതിയ കോൽ ആയാണു-  
 ധ നാമാസത്തിൽ വരുന്നത്. മൗലിമാണു ഇലാമാസം മാറുന്ന-  
 പൂർവ്വകാലത്തോളംതന്നെ സമീപം ആറ്റിൽനിന്ന് പലക്കും  
 ഉപദ്രവകാരിയായിരുന്ന ഒരു വലിയ ചീങ്കണ്ണിയെ വെടിവെ-  
 ച്ചുകൊന്നു. പിന്നീട് മൗലിൻ മേടം ൨൭-ാംതീയതിയിൽ  
 നിന്നും ഒരു പുതിയ രീതിയിലുള്ള കൈത്തോക്കു വരുത്തിയ  
 പ്പോൾ അതിനെ ഉപയോഗിക്കേണ്ട രീതികളെല്ലാം ‘മേൽ  
 മേയ്ക്കുക’ അടുക്കൽനിന്നും പഠിച്ചു. അതുവരെ സാമാന്യ

അന്ധരെ കാണാൻ മൃഗത്വവിരോധം നടത്തിയിരുന്നു. വിശ്വംഭരനിയന്മാർ, മാധവനാഥ, വലിയകോയിത്തമ്പലം എന്നിവരുടെയും ഭാര്യകൾക്കായി ചേർന്ന് നടത്തിവന്നിരുന്ന കളിയുപ്പഴ കാപ്പിത്തോട്ടത്തിൽ അവിടുന്ന് പോകുന്ന അവസരങ്ങളിലെല്ലാം അടുത്തടുത്തു വന്നങ്ങളിൽ മൃഗത്വവിരോധത്തിന് വേണ്ട സന്നാഹങ്ങൾ ചെയ്തിരുന്നു. ഗുരു കന്നിമാസത്തിൽ തോട്ടത്തിലെക്ക് പോകുമ്പോൾ അത്തുറ, കളിയുപ്പഴ, അയ്യപ്പം, കായ് എന്നീ വനപ്രദേശങ്ങളിൽ താമസിച്ച് ഏതാനും മാനുഷങ്ങളും ഒരു കാട്ടുപോത്തിനെയും വെട്ടുകൊന്നി വനങ്ങളിൽ തടയാട്ടിന് പോകുമ്പോൾ അവിടെയുള്ള കാണിക്കാരും മറ്റും അത്യാട്ടിയ വേണ്ട സകല സന്നാഹങ്ങളും ഭരണാധികാരി ചെയ്തുവന്നിരുന്നു. മൃഗങ്ങളുടെ വരവു കാത്തുകൊണ്ട് ഏതാനും മണികളും കൈകൾക്കുറുമ്പുകളും മറ്റും കൈകൾ കഴിക്കുന്നതിന് അവിടുത്തെ ഒരു താമരയെ പ്രതാപവുമായിരുന്നു. ഗുരു ഗുരുവും ഗുരുവും മേൽ കൈകൾക്കുറുമ്പുകളും വിശേഷപ്പെട്ട അടുത്തടുത്ത കൈകൾക്കുറുമ്പു വരികയും വാങ്ങിയതായി കാണുന്നുണ്ട്.

കരിയുപ്പാരിയിലും മുന്തിയതെക്കും ഉത്തരവും ഉത്തരവും ഇങ്ങനെയെ പ്രശ്നപ്പെട്ടിരുന്നു. ഗുരു മേൽക്കൽ അഗ്രഗണകാലത്തിൽ നിന്ന് ഒരു കന്നാടകം കരിയുപ്പാരി അവിടുത്തെക്കുറുമ്പു പതിവായി രാവിലെ കരിയുപ്പാരി ചെയ്യാതിരിക്കുകയും പലപ്പോഴും കരിയുപ്പാരി ചെയ്ത് ഒരു മനയാനയിൽ ചേർന്ന് കളിയും കഴിയും കട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള പലവസ്തുക്കളും മറ്റും കൈകൾ കഴിക്കുന്നത് അപ്പുർ സംഭവമല്ലായിരുന്നു. വിരോധത്താലും പലതരത്തിലാണെന്നിട്ടു പോകുന്നതിൽ അവിടുത്തെക്കുറുമ്പു മേൽ പത്തു മണിയായിരുന്നു. ഏതാനും പ്രാണസുഹൃത്തുക്കളോടുകൂടി പ്രകൃതിയെ അറിയാൻ എന്തെങ്കിലും സ്ഥലത്തെക്കുറിച്ച് ഉത്തരവുണ്ടായിരുന്നു അവിടെ കഴിക്കുകയെന്നത് അവിടുത്തെക്കുറുമ്പു പ്രിയന്മാരായിരുന്നു.

യിരുന്നു. പലപ്പോഴും വിശാഖം തിരനാൾ കനാമുറത്തമ്പലം ഈ വിനോദയാത്രകളിൽ പ്രധാന ചങ്ങാതിയായിരുന്നു. ജന്തുശാസ്ത്രത്തിലും സസ്യശാസ്ത്രത്തിലും മറ്റും താല്പര്യമുണ്ടായിരുന്ന വിശാഖം തിരനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഈയവസരങ്ങളിൽ പല മാതൃകകൾ ശേഖരിച്ച് ബാംഗ്ലൂർ, കൽക്കത്താ, ഓസ്ട്രേലിയൻ മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലെ ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർക്കു അയച്ചുകൊടുക്കുകയും പകരം ആ പ്രദേശങ്ങളിൽ സാവസാധാരണങ്ങളായ മാതൃകകളെ സ്വീകരിച്ചു സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ അന്യാഘ്രമമായ വാസന അവിടുത്തുള്ളതായിരുന്നു. വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഈ വക സംരക്ഷണത്തിൽ വലിയ പ്രതിപത്തിയില്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും ഉത്തമസ്തോമിതന്മാരുമായി സൈപ്രസല്ലാപത്തിനു ഈ വിനോദയാത്രകൾ അത്യന്തം പ്രയോജനകരമായിരുന്നു. പൂജപ്പുര, വേളി, കഴിന്തൂട്ടം, പാങ്ങപ്പാറ, എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽ വിനോദയാത്രകൾ പോകുകയും അവിടെ വെച്ച് കൊണ്ടുപോയിട്ടുള്ള കട്ടിസ്സാക്കമം മറ്റൊന്നു കഴിച്ച് തൃപ്പിത്തയുകയും പതിവായിരുന്നു. സായിപ്പന്മാരും മറ്റാരുമായും മറ്റും ഈ വിനോദയാത്രകളിൽ ഭാഗം താക്കളായിരുന്നു. മിക്കപ്പോഴും കതിരപ്പുറത്താണ് ഇത്തരം സൗകന്മാർട്ടസംഗമം ഉന്നതരൾക്കായി സഞ്ചരിച്ചിരുന്നതു്. മറ്റു മസന്മാർക്കിടയിൽ:—

“പാറത്തൂട്ടം പരക്കവിലെഴുത്തുകൾ ചേർക്കുവീ  
 കാനംസ്തോതവകവെക്കിനാൽ യന്നിറങ്ങുന്നവളും  
 കറവറം മതസ്ഥകൾക്കുണ്ടാകാത്തതാണു അർപ്പം  
 അർപ്പം അതേ നിലയാട്ട് കളിച്ച് തരം വെക്കേണ്ടത്”

എന്ന പദ്യത്തിൽ ഈ വിനോദയാത്രകളെ പകർത്തിക്കുന്നുണ്ട്.

സായിപ്പന്മാരായും മറ്റും ഇങ്ങനെ സമ്മേളിക്കുന്ന ചില അവസരങ്ങളിൽ അവരുടെ കതിരയിലും കയറി സവാരി ചെയ്തുകൊണ്ടുനിന്നു അവിടുത്തുള്ള കൌതുകമുണ്ടായിരുന്നു. ഏതു കതിരെയുടെ പുറത്തും യാതൊരു അപകടവും ഘടിക്കാതെ സവാരിചെയ്യുന്നതിനു തക്ക സാമർത്ഥ്യം വലിയകോയിത്തമ്പു



കാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വളരെ മുമ്പുതന്നെ സത്യാഭിച്ഛിതനും ഭവേസമത്തിൽ മാതത്തിലേക്കു വരുത്തിയ പുത്തൻ പന്ത്രണ്ടു കരിങ്കുളരെ പുറത്തു പട്ടാണമില്ലാതെ, കണ്ണാനിനേയും നയിച്ചു ആയില്യംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ തിരുമനസ്സിലെ അത്യുതപരമനന്നാക്കിയതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. സ്വരൂപമാരുണാതിരുന്ന ഒരു ആര്യേലിയൻ കരിയെങ്കട കായ്ത്തിൽ അവിടുത്തെ ഒരു മറ്റു താഴ്വരമുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് നിശ്ചയിക്കുവാൻ പ്രയാസമാണ്. വല്ല സമയത്തും അതിന്റെ കാലിൽ പഴക്കകടയാ വേറെ വല്ല സുഖക്കേടുകൾ ഉണ്ടാകട്ടെ വെച്ചു നോക്കി അവിടുന്ന് വിചാരമുണ്ടായി കഴിക്കാമുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ദിവസം ഏഴുനേരമെങ്കിലും മാതത്തിൽ പോയി ആ കരിയെങ്കട തോറക്കേക്കു അനേകമായിട്ടില്ലെങ്കിൽ അവിടുത്തെക്കു അന്ന് ഉറക്കമുണ്ടാകുമായിരുന്നില്ല. അത്രയും അറിയുന്ന ആ കരിയെങ്കടക്കു അവിടുത്തെ സ്തോത്രം.

സംഗീതാഭ്യസനത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഉത്താഹാരം നാൾക്കു നാൾ അഭിപ്രയിക്കപ്പെട്ടുപണയത്തെയുള്ള. ഭവേണികരിലകമാത രേഖയുസമമാക്കേർന്നയും പ്രാണപ്രയസിയുടെയും കല്യാണ കൃഷ്ണഭാഗവതത്തെയും മറ്റും സഹായത്തോടുകൂടി വീണാവാതെ തത്തിൽ പ്രശംസാർത്ഥമായ പ്രയോഗമായുണ്ടായപ്പോഴേക്കു ഹിന്ദിൽ മുതലായ മറ്റു സംഗീതസാമഗ്രികളിലേക്കു അവിടുത്തെ ശ്രദ്ധ പതിയുവാനാരംഭിച്ചു. ശാക്തീയശാക്തീകം ഭക്തം അഹിന്ദിൽ പരിശീലനം ആരംഭിച്ചതായി രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു. ദിവസന്തോറും അമരണിത്തറയിൽ കറയാതെ അത് അഭ്യസിച്ചുവന്നു. മകാട്ടാരത്തിൽ മിക്ക അവസരങ്ങളിലും സദിക്കളും സംഗീത സമസ്തകളും താങ്ങിയിരുന്നവയ്ക്കു വലിയ തുകയായിത്തന്നുവാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു പ്രായേണ സന്നിധി തന്നാകാതെയിരിക്കുകയില്ല. അവിടുത്തു സാരംഗി പരിശീലിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചത് അന്ന് സുപ്രസിദ്ധനായ പരമേശ്വരേശ്വരവരുടെ അടുക്കലാണ്. ആയിരത്തു തിരുവനന്തപുരത്തു

അമിതസങ്കടാനന്തരമായിരുന്ന മൗരവർമ്മാവതയുടെ സംഗീതവൈകുണ്ഠം കേട്ടാസ്വപിക്കുന്നതിൽ അവിടുന്ന് കൈതളുകൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു. ശാമൻ ചിങ്ങം പാത്രം കല്യാണശ്രദ്ധാദായകൻ അഭിനയനന്ദവകമായി ഒരു വൈരമോതിരം സമ്മാനമായി കൈമാറ്റമുണ്ടാകുകയും ചെയ്തു. ആ തുലാം വസ്ത്രം-ശാമൻ-ആയിലും തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും അവിടുത്തെ അഭിമതപ്രകാരം ഒരു അട്ടമോടൻ വീരശ്രദ്ധാദായകല്യാണശ്രദ്ധാദായകൻ സമ്മാനം ചെയ്തു. രാജാ അവാസരങ്ങളിൽ വെങ്കിളാഭി രാഗവർണ്ണം അഭ്യസ്തനായിരുന്ന മകനും വലിയകോയി അമ്പലം തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് പല പാരിതോഷികങ്ങളും നൽകി അഭിനയനം പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവിടുന്ന് പണിപ്പെട്ട കരസ്ഥമാക്കിയ സംഗീതജ്ഞനായ ഒരു പല വീടത്തിൽ പാലിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട് അതോടൊപ്പം ചെറിയകൈയെഴുതുന്നതിനും

അവിടുത്തെ വിജ്ഞാനസമ്പത്തിനെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനായി പുസ്തകപാഠങ്ങളും ഉദ്യോഗാർത്ഥികളുടെയും താമസം മുഴുവനും കൂടാതെ തുടർന്നു. വാസ്തവമോടൊപ്പിച്ചാൽ, കേരളവർദ്ധനവെന്ന് വിജ്ഞാന നിരണം ആജീവനാന്തം വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്നവനെ ഇതാണ്. ആശാന്റെയും മറ്റു ലഭ്യമായും ശാസ്ത്രീയമായും മറ്റും പക്ഷേനിയും ലഭിച്ച വിജ്ഞാനധനത്തെ വിദ്യാശ്വസനീതംകൊണ്ടു എത്രമാത്രം പരിപൂർണ്ണമാക്കിയെന്ന് പരിശോധിക്കാൻ വിഷമമാണ്. അവയെല്ലാം പക്ഷേനിയും ലഭിച്ചത് അടിസ്ഥാനമാക്കി സപ്രയത്നംകൊണ്ടു കെട്ടിയെഴുതിയ ആ വിജ്ഞാനമെല്ലാം എത്ര മനോഹരമായും ഗംഭീരമായിരുന്നു. സ്വപ്രയത്നംകൊണ്ട് തുടങ്ങുന്നതിൽ തിന്ന കിട്ടിയ അല്പധനത്തെ, എത്രമാത്രം വലിപ്പിക്കാമെന്നു കേരളവർദ്ധനവെന്ന് ജീവിതം ഒരു അമർദ്ദാശ്വാസമായി പരിലസിക്കുന്നു. വിജ്ഞാനകല്പമം ശാഖാപശാഖകളായി വികസിക്കുന്നതിന് അവിതിബോധമകര

അപ്രചരണങ്ങളാൽ ചതുരപാതങ്ങൾ അവിട്ടന്നു സ്വീകരിച്ചു. കൈക്കളിയുടെ ഇംഗ്ലണ്ടു ചരിത്രത്തിന്റെ ഏറ്റവും അഗ്രങ്ങളും പ്രതിഭാസമായി മൗൽന-നോടിയെയും വായിച്ചുനിൽക്കുന്നു. അതുപ്രകാരം അനവധി ഇംഗ്ലീഷ് പുസ്തകങ്ങളും സംസ്കൃത ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഗ്രന്ഥാപുരം പരിശീലിക്കുകയും ചിലരെ സംസ്കൃതം പഠിപ്പിക്കുകയും മറ്റും അവിട്ടന്നു നിർവ്വഹിച്ചുവന്നു. മൗൽന കുന്നി ന്നാലേ- 'ഖളിതാസഹസ്രനാമകോഷം' പഠിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചതായി കാണുന്നു. അടുത്ത കുന്നി വനം- 'ത്രിപുരസ്കരകോഷവും', മൗൽന ഇടവത്തിൽ 'സേതുബന്ധവും, അടുത്തവർഷത്തിൽ 'ശൈവനകോഷവും' വാല്മീകീരാമായണവും നിഷ്കന്തായി പഠിക്കുന്നതിന് ഇടക്കിടെ അവിട്ടത്തെ വനത്തിൽ ഭക്ഷ്യമുപേക്ഷിക്കാത്തതും ആയിരത്തു പാലിതോഷികങ്ങളായി ലഭിച്ച പല സംസ്കൃതകൃതികളെ വായിച്ചുപഠിക്കുന്നതിനും അവിട്ടത്തേക്കു സാധിച്ചു. മൗൽന ഇടവം മറ്റൊരേ- പ്രസിദ്ധ സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായ ജീവാനന്ദൻ അയ്യപ്പക്കുറുത്ത 'വിവേകമുന്യാമണിയും' അടുത്ത ചിങ്ങത്തിൽ അപ്പാഴിക്കിതർ അയച്ച 'ഖളിതാസഹസ്രനാമകോഷവും' മറ്റു ഗ്രന്ഥങ്ങളും അവിട്ടന്നു പാലായണം ചെയ്യുന്നതിനും പഠിക്കുന്നതിനും ഉത്തരവായി പ്രമേദിപ്പിച്ചതായി കാണുന്നു. ഇങ്ങിനെയും അനേകമനുഷ്ഠാനങ്ങളെ വിദ്യാഭ്യാസകാര്യത്തിലും അവിട്ടത്തേക്കു പ്രധാന മുഖതല നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. മൗൽന ഇടവത്തിൽ നാലാംമുറത്തമ്പലം മസൂരിപിടിച്ചു കിടച്ചിരുന്നപ്പോൾ ഗ്രന്ഥാപുരം ഇഷ്ടാലയം ചെമ്പ് പരിചരിച്ചത് വലിയകോതിത്തമ്പലം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടാണ്. ആ മൗൽന അവിട്ടന്നും അക്കാലത്താണ് ആ സുഖഭോജന വിധിയെന്നായി. വാണിജ്യം ഭണ്ട തിരുമേനികളെയും ഈ സുഖഭോജന സംഗ്രമിച്ചു ബാധിച്ചവരിലും അവർ വന്നതു വെറും 'മണ്ണൻ' എന്ന പദവയെ ക്ഷുദ്രസ്വീകരിച്ചിരുന്നു.

ഇങ്ങനെയുള്ള പലപ്പോഴും സ്വഗൃഹമായ അവിടുന്ന് അന്തരപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ എഴുന്നള്ളുകയും കടംബാഹങ്ങളുടേയും മറ്റും കേന്ദ്രമെമ്പര്യങ്ങൾ പ്രത്യേകം അനേപയിക്കുകയും പരിവായിരുന്നു. ആ അവസരങ്ങളിൽ മാവേലിക്കര, എണ്ണയ്ക്കുടാട്, ഗ്രാമം, കാമാങ്ങ, ആറന്മുള, തിരുവല്ല എന്നിങ്ങനെയുള്ള കൊവിലകളും സന്ദർശിക്കുന്നതിൽ അവിടുന്ന് ഭക്തസൂക്തം പ്രശ്ശിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഈ തമ്പുരാക്കന്മാരിൽ ആ കരങ്കിലും തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നുവെന്ന് അവിടുത്തെ കാണകയും ആതിഥ്യം സ്വീകരിക്കുകയും പരിവായിരുന്നു. റാണിമാർ തിരുമനസ്സുകളാണിച്ച ചിലപ്പോൾ ആറുങ്ങൾ ചെന്ന് ഏതാനും ദിവസം കഴിച്ചിരുന്നു. ആ സന്ദർഭങ്ങളിൽ അവിടുത്തെ രണ്ടാമത്തെ ഇന്ദ്രാധിപനെന്ന നിലയിലായിരുന്ന കിളിമാനൂർ എഴുത്തുകയും അവിടുത്തെ അമ്മാവന്മാരെയും മറ്റും കാണുകയും പരിവായിക്കിന്നിരുന്നു.

ഇങ്ങനെ ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ അവിടുത്തെ ജീവിതം ശാസ്ത്രാഭ്യസനം, കവിതാശ്വസനം, ഭൂഗതാലിഖകരും, സുഹൃത്സമേളനം, അജ്ഞാപനം, ഗുഹനനിർമ്മാണം എന്നീ ജോലികളിലും സുഭഗസുന്ദരമായ ഭാര്യസുഖാനുഭവങ്ങളിലുമായി കഴിച്ചുകൂട്ടിയതായി കാണുന്നു.

## അദ്ധ്യായം ൪.

### സാഹിത്യപരിശുദ്ധി

അനന്ത മീനന്മാരായ മഹാശയന്മാർ വളരെ ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ കവിതാവാസന പ്രാപ്തമാകുന്നതായും പ്രാപിക്കുന്ന കവിതയിൽ കേരളവർമ്മവേൻ തരത്തിലുള്ളതാണെന്നും, സത് കവിതപരമമായതായും സാധാരണക്കാരും നിരന്തരമായ അഭ്യസനം കൊണ്ടും മറ്റും ഉപരികമായിട്ടുള്ള സ്വഭാവമായിത്തീർന്നുള്ള, സമസ്തവിധാസംസ്കാരങ്ങളായ ആ പുണ്യശ്ലോകങ്ങൾക്ക് ഏതാനുംപേർക്കു കൈവന്നിട്ടുള്ളതായ വാസനാശക്തിയുടെ മഹിമകൊണ്ടു ചാലുരയിൽ തന്നെ വളരെ ശ്രേഷ്ഠമായ അത്യാസരതം കൂടാതെ ആ അമൃതപ്രസാദം കൈവർമ്മവേൻ കവിതാനി അമൃതമായി ഹൃദയവശം ചെയ്തത് എന്നാണെന്നും അതിനുമുമ്പായി അറിയാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും ചതുർത്ഥാധ്യായത്തിൽ മാത്രമേ സവിധത്തിൽ കാവ്യശാസ്ത്രങ്ങൾ പരിശീലിച്ചുവന്നിരുന്ന കാലത്തു തന്നെ ഏതൊരു തിരുമനസ്സിലെ കവിതപരമായ ചെറുപ്പാലോലിപ്പിത്തനമായി തരത്തിലായിരുന്നു. ഇക്കാലത്തു രചിച്ചിട്ടുള്ള അനവധി സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ ഇപ്പോഴും അമൃതമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. കേരളവർമ്മവേൻ അമൃതമായി കവനം ചെയ്തത് സംസ്കൃതഭാഷയിലായതിനാലാണെന്നും അത്യാമൃതമാണെന്നും. അക്കാലത്തെ വിചാരാനന്ദം കവികളും സാധാരണമായി സംസ്കൃതഭാഷയിലായതിനാലാണെന്നും കവനം ചെയ്യുന്നതിൽ വലിയ ദൈവസഹായമായിത്തീർന്നിട്ടു. വിശേഷിച്ചും പ്രകടമായതായിട്ടും അതിനുമുമ്പായിട്ടും ദൈവഭാഷയായ കേരളവർമ്മവേൻ അന്ന് അതിമാത്രമായ സ്വന്തമാണെന്നായിരുന്നു. വലിയകാവ്യങ്ങളെപ്പോലെയും കൂടാതെ മകൾ തിരുനാൾ രാജകുമാരൻ:—

ശീതം കോത്തമന്തര മഹേശ്വര  
 ശീതാംശു നാമകാന്തര  
 മഹേശ്വര കന്യാപുത്രാർ  
 നിരമാലം മാതൃമഹസി

എന്നൊരു പദ്യം മെച്ചിച്ച് മഹാഭാരതവു നിരമനസ്സിലെ പത്ര  
 നായ ശ്രീപത്മനാഭൻ തമ്പി ഭുവനീരം നിരമനസ്സുനിയിച്ച  
 പേറ്റം ഈ ആശയത്തെക്കൊണ്ടു മലയാളഭാഷയിൽ പദ്യ  
 രാഗി നിബന്ധിക്കണമെന്നു ആജ്ഞാപിക്കുകയുണ്ടു്:-

'വല്ലാത്ത മനസ്സാവാതെത്തരികി  
 കണ്ടു യാതൊരു കാര്യം കൂടാ-  
 മെല്ലെ ശീതം നല്ലൊരു പാട്ടിൽ കവന  
 കലാശ്ച ചെയ്യുന്നതല്ല  
 കല്പനയ്ക്കു വിചാസത്തിന്നു കവിതയാ  
 മഹേശ്വര കന്യാപുത്രാർ  
 പദ്യം നാമകാന്തര ചെയ്യുന്നതിനെ പരി  
 താപനാശം നാമകാന്തരം'

എന്നിതാദി രണ്ടു കലാപദ്യങ്ങൾ മെച്ചിപ്പതാണ് ആവിടുന്നത്  
 ആദ്യമായി മലയാള ഭാഷയിൽ കവിതയുണ്ടാക്കിയതാണ് പ്ര  
 സിദ്ധമാണല്ലോ. ഇതുപോലെ പ്രകൃതപ്രേരണ ഉണ്ടായി  
 ഒല്ലങ്കിൽ അക്കാലത്തു സംസ്കൃതപദ്യങ്ങൾ മെച്ചിക്കുന്നതത്രെ വി  
 ച്ചാറാക്കു പ്രിയതമമായിട്ടെന്നതു് അക്കാലത്തെ വിദ്യാഭ്യാ  
 സരീതിയുടെ സ്ഥിതിക്കു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ആദ്യമായി കവ  
 നം ചെയ്തതു് സംസ്കൃതത്തിലായതിനെക്കുറിച്ച് ആരും ആശ്ച  
 ള്യപ്പെടുന്നതല്ല.

എന്നാൽ ഇതു ചെയ്യുന്നതിൽ ഇത്രമാത്രം കവിതാ  
 നൈപുണ്യം പ്രശസ്തിപ്പിക്കണമല്ലോ എന്ന് ആശ്ചര്യപ്പെടാ  
 തെവർ ചുരുക്കം. ആവിടത്തെ ബാല്യകൃതികളിൽ പ്രധാനമാ  
 യ 'തിരുനാൾ പ്രബന്ധം' 100 നൂറ്റാണ്ടു ഭീനമാസത്തിൽ  
 ആയിലും തിരുനാൾ മഹാഭാരതവു നിരമനസ്സുകൊണ്ടു് സിം  
 ഹാസനാത്രംനായശേഷമുള്ള ആദ്യത്തെ നിരമനസ്സുതെക്കെ  
 ിച്ച് മെച്ചിട്ടുള്ളതാണ് അതിന്റെ ആവിഭാവത്തെക്കുറി

ല്ലി" ഗ്രന്ഥകാരൻ തന്നെ "മഹാമന്ത്ര മീനത്തിൽ ആതിഥ്യം ക  
 യാശാജാവിന്റെ തിരുനാളിൽ വന്നിരുന്ന പന്തളത്തു പാമ്പന്തി  
 പുരത്തെ ഓടാവു തിരുനാളിനെ ഉദ്ദേശിച്ചുണ്ടാക്കിയ ഏതാനും  
 ശ്ലോകങ്ങൾ എന്നെ കേൾപ്പിച്ചു", അതാൻ ഒന്നും ഉണ്ടാക്കിയില്ല  
 യും എന്നു ചോദിച്ചതിന് 'ഒരു ചെറിയ പ്രബന്ധം ഉണ്ടാക്കി  
 യിട്ടുള്ളതു് നാളെ അക്കോട്ടയക്കാ' എന്നു പറഞ്ഞു് അന്നു രാ  
 ത്രി മൂന്നാം നാലോ മണിക്കൂർ കകാജു എഴുതിയുണ്ടാക്കിയതാ  
 ണ് ഈ പ്രബന്ധം" എന്ന് പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്ന പന്തള  
 ത്തു തന്മൂലം ചോദിച്ചവസരത്തിൽ രാത്രി കൊണ്ടു വല്ലതും  
 കത്തിക്കുറിക്കാമെന്ന് വിചാരിച്ചാണു് ഈ മറുപടി പറഞ്ഞ  
 ത്തു്. അതുപോലെ തന്നെ അടുത്ത ദിവസം അറുപത്തഞ്ചു  
 പദ്യങ്ങളും ഒരുതു ഗദ്യങ്ങളുമുള്ള പ്രബന്ധം എഴുതിത്തീർക്കുക  
 യും ചെയ്തു. ഇതിലെ കവിതയുടെ സ്വഭാവത്തെപ്പറ്റി നോ  
 കുന്നതായാൽ, ബാലസഹജമായ ശബ്ദരൂപം എവിടെയും പ്രക  
 ഷമാണു്. കവിയുടെ പദയുക്താനുപപാദവത്തെ പ്രശം  
 ഷിക്കുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ആരേയും വിസ്മയത്തിലാക്കുന്നതാണു്.  
 സഞ്ചാരാശങ്കയ്ക്കു് ശബ്ദപ്രവാഹം ഗദ്യങ്ങളിലും പദ്യങ്ങളിലും  
 ഒരുപോലെ പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. കവിതയുടെ വസ്തുനാവൈ  
 ഭവത്തെ വിശദീകരിക്കുന്ന ചില ഭൂതനാഥഗദ്യങ്ങളും ഈ കൃ  
 തിയിലുണ്ടു്. കേരളവർഗ്ഗ വലിയ കോതിത്തമ്പുരാന്റെ വസ്തു  
 നകൾ പരിമിതങ്ങളല്ല; ശരീരത്തിൽ മുഴുവൻ അലങ്കാരമാരം  
 വലിച്ചവരായി നടക്കുന്ന കവിതാവരാംഗനയെയാണു് നാം അ  
 തിൽ വീക്ഷിക്കുന്നതു് നിക്ഷിപ്തകവിതയിൽ അർദ്ധകല്പനാ  
 ചാതുര്യത്തേക്കാൾ ശബ്ദാലങ്കാരധാരണിയാണു് സാധാരണയോ  
 യി, അതു് വിശേഷിച്ചും അനന്തീതബാല്യനായ ഒരു കവിയു  
 ളെ കൃതിയിൽ—സ്ഥലം പിടിക്കുന്നതു് വൈദികീ കേരളവർഗ്ഗ  
 ദേവൻ സ്വയംവശ്യമായ ഭീതിയല്ലെന്ന് ഈ പ്രഥമ കൃതിത  
 ന്ന സ്പഷ്ടമാക്കുന്നു. ദീപ്തസമാസങ്ങളും അഭോചദ്യോതകങ്ങ  
 ഉമായ പദവിന്യാസങ്ങളും ദീപ്തവസ്തുതകളും കൊണ്ടു ലാളിത്യ



‘വുമാധുതും കാഞ്ഞിരം കവിതാമാർഗ്ഗമാണ് ഇതിൽ നമ്മെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നത്’—

‘മുഖ്യത പ്രത്യേകി പൂർവ്വപരിപാടിപരമസംഗ്രഹത്തിനാലോ  
സംഗ്രഹം പ്രകാശിതമായപ്പോൾ ആദ്യത്തെ പാഠപ്രദീപ്തി  
കൾ സംഗ്രഹത്തിൽ ചിലവു നൽകേണ്ടതും തുടർപാഠപ്രദീപ്തി  
മാധുര്യം പ്രദാനം ചെയ്യേണ്ടതും മാത്രം അർത്ഥം’

എന്നും മറ്റും തോന്നുക. ഇന്നുകണ്ടാവുന്നതെന്നു ധാരണയ്ക്ക് ഇത്ര കൃതിയിൽ അന്നു അവിടുത്തെക്കുറേ അനുഭവങ്ങളായി തോന്നിയ ചില ഭാഗങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തു.

‘മുഖ്യപാഠപ്രദീപ്തി പ്രാഥമികപ്രദീപ്തി  
പരിമിതികളാൽ പരിമിതമായിരിക്കാൻ  
അതിൽ കഴിയുന്നപരിധിയിൽ അതിവേഗം  
തീർത്തുപോകാൻ സന്നദ്ധതയോടെ’

എന്ന പദ്യം,

‘മുഖ്യപാഠപ്രദീപ്തി പ്രാഥമികപ്രദീപ്തി  
പരിമിതികളാൽ പരിമിതമായിരിക്കാൻ  
അതിൽ കഴിയുന്നപരിധിയിൽ അതിവേഗം  
തീർത്തുപോകാൻ സന്നദ്ധതയോടെ’

എന്നായിട്ടു പിന്നീട് ശുപാർശപ്പെടുകയാണ്.

അവിടുത്തെ മറ്റൊരു ബാല്യകൃതി ‘ശ്രംഗാരമഞ്ജരി’യും അതാണ്. ഇതു ചെറുപ്പത്തിലെ ഒരു അനുഭവസ്മരണയെക്കുറിച്ചാണ്. ശ്രംഗാരമഞ്ജരിയെന്നും ഉണ്ടായത് ആശ്ചര്യകരമായിരിക്കുന്നു. അവിടുത്തെ അക്കാലത്തെപ്പോഴും പരിനിഷ്ഠയോടെ പഠിച്ചും ഉണ്ടായെങ്കിലും ഇത്ര കൃതിയെ ബാല്യപാഠപ്രദാനം വിശദീകരിച്ച് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ കണ്ടെത്തില്ല. അപ്പോഴേക്കായിരുന്ന പി. പി. കൃഷ്ണചന്ദ്രൻ അവർകൾ അവിടുത്തെ അക്കാലത്തിൽ പിന്നീട് നിർമ്മിച്ചപ്പോൾ അവിടുന്ന് ഇങ്ങനെ എഴുതുന്നു. ‘ശ്രംഗാരമഞ്ജരി എന്നൊരു അന്നു ആയിരത്തിത്തന്നെ മഹാഭാരതത്തിന്റെ അർത്ഥപ്രകാശം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിലെ കവിതയ്ക്കു പാകം വേറെ

ജൂനിയർമാർക്ക് അത്ഭുതപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ല. അതിലെ ചില ജ്യോതിഷരും ഭരണികൾ നാനാവിധങ്ങളായ പര്യായം. അവിടെയും ഒരു മാതിരിയായതാണ് എന്റെ പക്ഷം. സമ്പൂർണ്ണനവോത്ഥാനത്തിൽ ഒരു ജ്യോതിഷം ഉണ്ടാക്കിയ കലണ്ടറായതാണ് നല്ല സാഹചര്യമാണ് അതിനായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു.

தேவநாபாளையம் காவலகத்தில்  
கொள்ளப்பட்டிருக்கிற ஊரா  
ஸ்வச்சந்திரன் தீர்மானத்தின்படி  
சுயமாக ஊராட்சிக்கு உட்பட்ட  
பகுதிக்கு உட்பட்ட

[illegible]

ഇങ്ങനെ മൂന്നോ നാലോ ഡോക്ടർമാരോട് മാത്രമേ ശ്രദ്ധയൂണ്ടായിട്ടുള്ളൂ." അതിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ ആയിരത്തിത്തന്നെ തിരുമനസ്സിലുറക്കുകയും ചെയ്തു. "അദ്വൈതവസ്തുതയിൽ മനോരമമണ്ഡനായിത കോമളമണ്ഡനായകായിത വഞ്ചിതവസ്തുതാമണ്ഡനമോ രാമവർമ്മ കലശലാക്കിയിട്ടുപതി മഹാഭാരതാവിഭാജിതി. അതും ഹി—

[illegible]

എന്ത് പ്രത്യേക പ്രശ്നമുണ്ടെന്നു, പ്രധാന ഗുണമെന്തെന്നു തിരിച്ചറിയുന്ന കാര്യമാണ് കോയിത്തറയിലെ ഇതിൽ സൂചിപ്പിച്ചത്. അവിടുത്തെ ചാലുകുതിരകളിൽ അന്തസ്സമെന്നു കരുതുന്ന ശബ്ദാധാരകളും ഇതിൽ പലമണ്ഡലം പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കേരള കാലി വിഭാഗി വിഭാഗത്തിൽ  
വരുന്ന കേരളകാലിവിഭാഗം  
കേരളകാലി വിഭാഗം  
കേരളകാലി വിഭാഗം

എന്നിങ്ങനെ യമകവും മറ്റു ശബ്ദചിത്രങ്ങളും ഇതിലും ഏതെങ്കിലും സൂക്ഷ്മമാണ്.

‘നക്ഷത്രമാല’ എന്ന ഖണ്ഡകൃതിയും ആയില്യത്തിന് നാൾ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു അഭിയാദവെച്ചതാണ്. ഇരുപതോളം പദ്യങ്ങളുള്ള ഈ ചെറുകൃതിയിൽ സന്ദർഭത്തോടൊക്കെ അഭ്യായ അനേകം ശബ്ദഭവചിത്രങ്ങളും തുതനോല്പേദങ്ങളും അവിടന്ന് മനഃപൂർവ്വം വർത്തിയിട്ടുള്ളത് സംഖ്യസഹജമായ ശബ്ദപ്രയോഗിയുടെ പരമാകൃതിയിൽ പരിവർത്തിതമാണ്. അവിടുത്തെല്ലാം അയനസൂക്ഷ്മമായ പരസ്പരധീനത എത്ര പദ്യത്തിലും പ്രകടമായിട്ടുണ്ട്. അവിടന്ന് ആയില്യത്തിനും തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു തിരുമുൽക്കോട്ടവെച്ച മറ്റൊരു കൃതിയാണ് ‘പാലക്കാട് കവിതകൾ’. ഈ മഹാകാവ്യത്തിന്റെ അപരനാമകളെ അനുകരിച്ചതും ചെയ്യുന്ന പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ ചിലമാറ്റങ്ങൾ വെച്ചാണ് പിന്നീട് ‘ശ്രീഭദ്രപദപത്മകേതകം’ എന്ന കൃതി രൂപമെടുത്തിട്ടുള്ളത്. അമരപ്രമാണ കർമ്മകൃതിയും പരസ്പരധീനതയും ഈ ശതകത്തിലെ കാലം പദ്യത്തിലും കാണാവുന്നതാണ്.

പുതുമുഖംകൊണ്ടു നന്മപ്രകാശം  
കാലംപോയിതന്നെ  
നന്മപോലും മറ്റൊരുപോലും  
തിരുവെഴുതിട്ടും  
മതിക്കൂട്ടാലുള്ളതും ! കാലംപോലും  
മൃതകൾക്കു പാലം  
മാവുകി കാലംകൊണ്ടുതന്നെ  
നന്മപോലും നന്മപോലും.

അവിടുത്തെല്ലാം പദങ്ങൾകൊണ്ടു എത്ര ഇത്രയൊക്കെ കാണിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നുവെന്ന് ആയില്യത്തിനായിട്ട് ‘ചിത്രാഞ്ജനം കാവലി’ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. എന്തെല്ലാം ശബ്ദഭവചിത്രങ്ങൾ അതിൽ സാധിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് നോക്കുന്നതായാൽ കവിനാവുന്നതെ അവിടുത്തെല്ലാം എത്രമാത്രം മാന്യപ്പെട്ടിരുന്നുവെന്ന്

ആക്കും മോക്ഷപ്രാപ്തമാകുന്നതാണ്. മണ്ഡലോക്തം, മൂലാശ്ലോകം എന്നിങ്ങനെയുള്ള ശബ്ദവിനാശത്തിൽ താഴെത്തന്നെ അവിഹിത പ്രയോഗിക്കേണ്ടതില്ല. അത്യാവധാന രീതിയിൽ പല വിദ്യകളും നിഷ്പ്രയാസം അവിഹിതമാക്കി കാണിക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നു. ആയില്യംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് പല കവിതാപരിഷ്കരണങ്ങളും കാരാകാര അപസരത്തിൽ നടത്തിയിട്ടുള്ളതിലൊക്കെ കേരളവർണ്ണനാൾ വിജയശ്രീലാളിത്തനായി പല സമ്മാനങ്ങളും വാങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. കരിക്കൻ ആയില്യംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് പലിടുകൊൽത്തമ്പലത്തോടു കൂടി കല്ലറയ്ക്കൽ എഴുന്നള്ളി അവിടുത്തെ കന്യയിൽ പരമപുത്രനായ ഒരു ചങ്ങിക്കുതിരയെ ഏല്പിച്ച് അതിൽ കയറി സവാരിക്കെടുത്തുകൊണ്ട് ശബ്ദമോർത്തു മണൽക്കുന്നിൽ നിന്നും സമുദ്രതീരത്തിൽ എഴുന്നള്ളുന്നതിനു മുമ്പ് ഒരു ശ്ലോകങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നതെന്നു കല്പിച്ചു. കല്പനപ്രകാരം നീന്തിച്ച ശ്ലോകങ്ങൾ. —

അംബാരികകു പുത്തൻതമ്പാരു  
 പ്രേംപ്രേമ കംബാരിക  
 അംകരപ്രേമം ഉപദേശം  
 കല്ലോല നില്ലോലം  
 നല്ല പാലാരി വെള്ളം മിശ്രിതം,  
 മല്ല പരമപുത്രൻ  
 പ്രാമുഖ്യം പ്രേമപ്രേമം  
 പ്രേമപ്രേമം

‘സംക്ഷേപ്തമാനതാതന്തരകരകരകര  
 ത്വംഗവിദ്യയാത  
 പ്രാമുഖ്യം പ്രേമപ്രേമം  
 ത്വംഗവിദ്യയാത  
 തിരുമനസ്സുകൊൽത്തമ്പലത്തോടു  
 ത്വംഗവിദ്യയാത  
 ത്വംഗവിദ്യയാത  
 ത്വംഗവിദ്യയാത

എന്നിവയാണ്. മറ്റൊരു കവി കേ. സി. കേശവപ്പിള്ള അവർകൾ ഇതിനെപ്പറ്റി—

தமிழகப் பொதுமக்கள் ஆரோ  
க்யத்திற்காகவும், தமிழக வளங்களைத்  
பாதுகாப்பதற்காகவும்  
மாநில மருத்துவமனைகளை நிறுவுதல்.

[illegible][illegible]

പ്രസിദ്ധരായ ചെട്ടി പിന്നീട് മലപ്പുറം സംസ്കൃതഭാഷാപ്രസ്ഥിയിൽ നിന്നും അതിന്റെ കടമയായ പതിപ്പും പ്രസിദ്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഈ കാവ്യതല്പരരായ പല പണ്ഡിതന്മാരുടെയും സവിശേഷമായ അഭിപ്രായങ്ങളിൽ പാർശ്വഭാഷിപ്പോൾ. മറ്റൊരപ്രകാരം ബ്രാഹ്മണാധികാരികളെന്ന പ്രസിദ്ധ പണ്ഡിതൻ അതിനെപ്പറ്റി :-

‘കാവ്യകാവ്യം 2. നാലാം  
സ്തവസ്തവകാണ്ഡം പ്രശസ്തം  
കാവ്യം 2. നാലാം  
സ്തവസ്തവകാണ്ഡം പ്രശസ്തം’

എന്നൊരു പ്രശസ്തപാട്ടും അവിടേക്കു കയറ്റിക്കൊടുത്തു. കവികേസര സ്വാമി ദീക്ഷിതർ ‘ബ്രഹ്മാർപ്പം’ പത്രാധിപർ ശ്രീനിവാസശാസ്ത്രി, കൃഷ്ണസ്വാമി അമ്മാൾ എന്നിവരെന്നിവരിൽനിന്നും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ സമ്പ്രദായമായ പല പണ്ഡിതകേസരികളും അവിടത്തെ കവനസ്വാമിപ്രകാരം അനുമാനിച്ചതായി കാണാം. അവിടത്തെ സംസ്കൃത കവന പദവയെക്കുറിച്ചും മനോഹര ചരിത്രത്തിന്റെയും ഒരു സമഗ്ര പരിഭാഷയും ഈ കൃതി. മേൽപ്രകാരം പ്രകാരം ശാസ്ത്രാർത്ഥപ്രകാരം നാണകർത്താക്കളായ വളരെ മേന്മയായ ഭിത്തിയിൽ കൊണ്ടു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രസ്തുത പ്രതിബിംബപ്രകാരം ഈ കൃതിയുടെ കാവ്യരചനകളിൽ മനോഹരമായ ഒരു പുതിയ പുതിയ ഉപാധിപ്രകാരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതായും പദപ്രകാരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതായും വിവരണം ചെയ്തുകൊടുത്തു. അവിടത്തെ കവന സ്വാമി ദീക്ഷിതർ. നാലാം പതിനഞ്ചു പട്ടാളവും പുതിയതും സകലകൃഷ്ണമുള്ള കംസവധിയെ, മനോഹര ചരിത്രമായ ഒരു കവനപ്രകാരം. പല പ്രകൃതികളെയും ഭാവനാസമ്പന്നമായ അവിടത്തെ കവിതാപ്രകാരത്തിന്റെ പ്രകാരം ഇതിൽ ആദ്യം ഭക്തികാർയ്ക്കും ഭിന്നപ്രകാരങ്ങളും ശബ്ദപ്രകാരം സമ്പന്നമായ അമാണകീടം വിളകുന്ന പ്രകാരം മറ്റൊരു ലാളിത്യം അവിടേ





കരംഗം-കുതി തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

കരംഗം-കുതി തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

തടമിട്ടതൊക്കിത

സ്വന്തം മോഹത്തി

അവിടുന്ന് പ്രാണനാശിച്ചുകൊണ്ടു പോകാൻ മരിക്കാൻ നോക്കി കവിച്ചുതന്നത് 'മുളിതാമോഹം'യെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവുകൾ വഴിയായും പലതരത്തിലുള്ള അറിവുകൾ വഴിയായും ഈ കവിതയിൽ മനോഹരമായൊരു അർത്ഥം ഉണ്ടാകുന്നു.

കേരളത്തിൽ വലിയൊരു കവിതയെപ്പറ്റി സംസ്കൃതകവനത്തിലാണ് വിശദീകരിക്കുന്നതെങ്കിലും കവിതയിലും കവിതയെ പരിശോധിക്കുന്നതിലും അനേകം പരിശോധനകളിൽ സംസ്കൃതകവിതയെക്കുറിച്ചുള്ള കവിതയെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവുകൾ കവിതയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കവിതയെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവുകൾ കവിതയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കവിതയെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവുകൾ കവിതയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

നവാദ്യതാണ് ഉണ്ടാകയും ഈശ്വരവിജ്ഞാപനം വിചാരിച്ചുകൊണ്ട് മുഖമുഖം നമിക്കുകയും അതിനെ ഏകാന്തതയോടെയും ചെയ്തിരുന്നു. പതിവായി വരികകൊണ്ടാണിത് ചെയ്ത് കഥകളി നടത്തിവന്നതും മഹാഭാരതം തിരുമനസ്സിലുപേക്ഷ അതിൽ സവിശേഷമായ പ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നതും ആക്ഷേപകളുടെ ആവിർഭാവത്തിന് പ്രത്യേകം പ്രേരകമായിരുന്നു. ഗന്ധർവ്വഗണികളായവർ വരികകൊണ്ടെന്നും, ചാർ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും ഏതാനും ആക്ഷേപകൾ രചിക്കുന്നതിനിടയായി. ഹനുമത്തേയും, മത്സ്യവർണ്ണനയും, പ്രലംബനയും, പ്രവചനം, രാജരാജനിയയും, സോമവാക്യത്തിന്റെയും ചാനം എന്നിവയാണ് കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിൽ അവിട്ടം മലയാളമാണെന്നു നൽകിയിട്ടുള്ള കൃതികൾ.

കഥകളിയിൽ അവിട്ടത്തേക്ക് അഭിരുചി ഉണ്ടാകുന്നുണ്ടെന്നു കേൾക്കുന്നവർ "എന്റെ ഇഷ്ടനായൊരു മാതൃകയായിരുന്നു എനിക്ക് ആട്ടം കളിയിൽ ആദ്യമായ ഒരു രാജാവിനെ കണ്ടിട്ടുള്ളത്. ഒരു ദിവസം 'അംബരീഷവർമ്മ' കഥ ആരംഭിക്കുമ്പോൾ അതിലെ 'കനകമയിരമിരാഗിമാരെ' എന്ന ഭാഗത്തിന്റെ കൈകൾ എഴുന്നേൽക്കുന്നവർ നാടകം നോക്കിയിരുന്ന രാജാവിന്റെയും കോണിട്ടു മനസ്സിലാക്കിത്തന്നിരുന്നു. അന്നുരാത്രിയിൽ ആട്ടം കളിക്കാൻ അംബരീഷവർമ്മ കെട്ടിയ കറുപ്പു വെളുത്തുള്ളി കൈനടനായ കറുപ്പു വെളുത്തുള്ളി കൈനടനായ പാട്ടിൽ അപ്പം തൊന്നിട്ടാണു കളി. കടന്നപ്പോൾ പാട്ടിലെ 'ഇതിനാൽ അങ്ങനെയൊരു പാട്ടാണിത്' ഇതിനെ അംബരീഷന്റെ വേരും കെട്ടിയ പണിക്കർ 'കനകമയിരമിരാഗിമാരെ' എന്ന പാട്ടായി കൈ കാണിച്ചു ശരിയായൊരു പാട്ട് അങ്ങനെയൊരു പാട്ടായിട്ടുള്ള 'കനകമയിരമിരാഗിമാരെ' എന്നാണ് അയാൾ കാണിച്ചതെന്ന് അദ്ദേഹം അറിയിച്ചു. സമയം പാട്ടായി വരിക തിരുമനസ്സ് അങ്ങനെയൊരു കൈ പ്രസംഗം





[illegible][illegible]

ഇത കൃതിയിൽ കേരളവർമ്മദേവൻ മനഃപൂർവ്വമായി പരിശുദ്ധി  
 പ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിലെ 'കലയാമി തവ പാദകമലം ദിവ്യപു  
 തവ', 'കാന്ത ! കളുതരാകാൻ കേൾക്കുമെന്താലോ', 'എന്തിനി  
 ഞ്ഞെന്ത സാഹസം തുടങ്ങുന്ന നീ പാപലാശയ്' എന്നു തുടങ്ങിയ  
 പദ്യങ്ങളും 'സംഭാവനീയതാഗമംഭീരമാസവരമംഭോതരേമ  
 ക്ഷണ വിതീർണ്ണം' എന്നു ഭംഗപകവും സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണു്.  
 'പരശുരാമവിജയം' അന്നു് ഇളമുറയായിരുന്ന അന്നും തിരു  
 നാൾ മോന്താന്നധവാർ രാജകുമാരൻ നാലാശ്വസരണം ഒരു  
 രാത്രി കൊണ്ടു് രണ്ടിപ്പനാണു് അവിടുത്തെ ആട്ടക്കഥകളിൽ  
 നീക്കം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു ഇതിൽ കാണുമതു് പ്രത്യേകവനമായതി  
 നാലായിരിക്കണം. എന്നാലും അവിടുത്തെ ഒന്നെസ്തരിക്കായ  
 ഗാർഭീര്യം അളക്കുന്ന ഏതാനും പദ്യങ്ങളും പരങ്ങുപുറം.  
 കഥാ സംവിധാനത്തിലൊ കവിതയിലൊ പൊതുതന്നെ ഇങ്ങാ  
 തിഗതം ഇക്കൂട്ടത്തിൽ കാണാറില്ല. 'ശ്രീരാമവ്രതദണ്ഡമത  
 കാളീദ്രത' എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഗദ്യകങ്ങളും 'താഹി താഹി  
 തപേദധനാശ്വരീ സാധസം തുടങ്ങുന്നീ' എന്നീ സുകമാര  
 പദ്യങ്ങളും ഉണ്ടെങ്കിലും മറ്റു കവികളിന്റേതല്ലെന്നു് അറിയുകി  
 ചു് ഇതു് ഒരു പടി താഴ്ന്നു നില്ക്കുന്നതായി നിമ്മത്തരമാകയാ  
 സഹായിതാലം തോന്നും. ഒരു രാത്രി കൊണ്ടു് അവിടുന്ന്  
 നിമ്മിച്ച സന്യസ്തകവനമായ തിടനാൾ പ്രബന്ധത്തിൽ അവി  
 ടുത്തെ കവിതാകാമിനി ലേതോഹാരിണിയായിട്ടു തന്നെ  
 പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ ഒരു രാത്രികൊണ്ടു് ചെയ്ത  
 പരശുരാമവിജയത്തിൽ അത്രയും കവനപാടവും കാണാനി  
 ല്ലാത്തതു് ഭാഷാകവിതയിൽ പേജത്തു് അഭ്യാസവും സാമത്രി  
 യും പ്രത്യേകവനത്തിൽ ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു് കൊണ്ടായിരിക്ക  
 ണം. വിശ്വപിസ്താപനമായ കാവ്യതല്പരം നിമിഷകവിതപം  
 പ്രദർശിപ്പിച്ചു നിമ്മിക്കുന്നതു് അങ്ങു് അത്ര സുകമല്ല തന്നെ.

ഇവയെല്ലാംതന്നെ തുടങ്ങലും മാതൃലഭ്യമായ കോതിത്ത  
 സ്വരം നിമ്മിച്ചു് അപൂർണ്ണമായിരുന്ന 'സോമവാക്രമം'

അവിടുന്ന് പൂർണ്ണിച്ചതായി കാണുന്നു. സുകമാനകവിയുടെ കൃഷ്ണവിലാസകാവ്യത്തെ ആശോ പൂർണ്ണിച്ചവൻ പാപ്പട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായതായി പറയുന്നതുപോലെ ഭാഗവതവിലാസ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സാമവാദ പ്രതിമുദ്രിച്ചിരിക്കാൻ ആരംഭിച്ചപ്പോൾ ഭരിക്കുകയും ഉണ്ടാകാ നിൽക്കിപ്പോൾ ഉത്തരവാർത്തം സൃഷ്ടിക്കാനുണ്ട് മാതൃലകൻ കവിതാവാരസനയെക്കാരും ഒട്ടും കവനല്ല അവിടുത്തെയെക്കണ്ടായി തന്ന കവനസാമർത്ഥ്യമെന്ന് ഉത്തരവാർത്തം പൂർണ്ണമാകുന്ന സാരതത്വപ്പെടുത്തി നോക്കിയാൽ ആരും ചോദ്യമാകുന്നതാണ്. വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ ആട്ടക്കഥകൾ അവിടുത്തേക്കു കോട്ടാകവ് തന്റെ തഴക്കമോ പഴക്കമോ സിദ്ധിക്കുന്ന തിരുമനസ്സ് മെച്ചിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് പ്രത്യേകം കാണുന്നതാണ്. അതിനാൽ അദ്ധ്യായ പല ഭാഗങ്ങളും 'നന്നാകാ' 'പോരാ' എന്നൊക്കെ പലപ്പോഴും തോന്നിയെക്കാം. അവിടുത്തേക്കു തന്നെ പല പ്രയോഗങ്ങളും അസംഗതങ്ങളായി ഹിന്നീടു തോന്നിയിട്ടുള്ളതാണ്. ഗോവിന്ദാനു വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതിൽ അഭിപ്രായാന്തരത്തിന് ധാരാളം വകയുണ്ട്. സൂക്ഷ്മഗ്രാഹിയായ ഭക്ത സദാകാർ വാത്സല്യപരസ്സരം ഈ കവനകാവ്യങ്ങളെ യഥാർത്ഥം മൂലനീക്കത്തിലിട്ടു മൂണ്. ഏതാതാമ്യം കോട്ടാസാഹിത്യത്തിൽ സാഹിത്യഗുണ പുഷ്പികൊണ്ട് അവിടുത്തെ കൃതികൾക്കു ഉന്നതമായ സ്ഥാനമുണ്ടെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി പക്ഷാഭിപ്രായമുണ്ട്. അപകാശമില്ല. കൈവരിയും, കമാസംവധാനം എന്നിവയിൽ ഒർപ്പമോയിക്കൊണ്ടുന ഉദാഹിതനെന്നുവന്നിടത്തത്തിൽ നിമജ്ജിതമായി പ്പോകുന്നതാണ്.

'ഭക്തം തിരുനാളു കോട്ടക്കും ചുമകൾ താ  
പാശ്ചാത്യ വാണിയോര  
ഭക്തൻ തിരുനാളു കോട്ടക്കും  
കോട്ടക്കും തിരുനാളു കോട്ടക്കും'

എന്ന് കോമുണി നെടുങ്ങാടി പക്കൽ തീർത്തി പട്ടണത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം ശിഷ്യൻ കേരളവർമ്മയെക്കുറിച്ച് മുന്നെങ്കിലും എന്ന് ആരംഭിക്കാനിരിക്കുകയുണ്ട് മഹാകവി ചരമശേഷം ജീവനുകൾ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത് സംഗതമാക്കിയിരിക്കുന്നു. തിരുമനസ്സിലെ ആശയങ്ങൾ കൂടെ മഹാകവിയുടെ തത്ത്വചിന്തയുടെ മകുടത്തിലേക്കുള്ള സോപാനപരമ്പരയുടെ ആദ്യത്തെ പടികളായിട്ട് പരിഗണിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്നുള്ള അവിഷ്കാരം പ്രകൃതികളായ ആശയങ്ങൾക്ക് ചുവക്കുവീശുകയുള്ള അതേപടി പ്രതിഫലിപ്പിക്കാവുന്നതായി തന്നെ അദ്ദേഹം എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. നവീനമായ ഒരു സാഹിത്യപരത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന ഒരു യുവകവിയെ അനുകരണകോശം കലാസാമ്രാജ്യം ക്രമേണ കരഗതമാക്കുന്നതു്.

കേരളവർമ്മയുടെ മരണാനന്തര ജീവിതം പ്രകടി കേരളാ ഹസ്ത ലേഖനങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതും രേഖീകരിക്കുന്നതിനുമായ ഈ യാത്രയുടെ ഭരണപരിഷ്കാരങ്ങളാൽ നാഗരത്നായ പരിതാപനികളുടെ ഫലമാണ്. ആ ശത്രിയെ അന്യർ സമാരംഭം വിദ്യാഭ്യാസപരമായി സാഹിത്യരചനയിൽ സമ്പന്ന പ്രയോജനമായിത്തന്നെ സമ്പന്നമാണ് പുരാണവിദ്യാഭ്യാസ സമ്പ്രദായങ്ങൾ നവീനമാക്കുകയും തീർക്കുകയും ചെയ്തതായിട്ടുള്ളതിനായിട്ടുള്ള നാട്ടഭാഷാവിദ്യാലയങ്ങൾ തുടങ്ങിയതിൽ പഴയ ആശയം അനുഭവപരമായിട്ടുള്ള പ്രവൃത്തികളിലും മറ്റും ക്രമേണ അന്തർഭാഗം ചെയ്തു. ഇന്നാട്ടിലെ അഴയായതെല്ലാം ഉദ്ധാരണം ചെയ്യുന്നതിന് നാട്ടഭാഷാവിദ്യാലയങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുകയെന്ന ചോദ്യത്തിനും തന്നെ മറുപടിയായി കൈക്കൊണ്ടു. ധാരാളം വിദ്യാലയങ്ങൾ സ്കൂൾ വകയായും മറ്റും തീർത്തതിനാലുള്ള വകയായും ഉണ്ടായപ്പോൾ അതിലേക്കു പാഠപുസ്തകങ്ങൾ കമീഷണറേറ്റിനായി ശേഖരണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന സമയം വിദ്യാഭ്യാസ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ കേന്ദ്രം സോഷ്യൽ സ്ഥാപനമായ കമ്മിറ്റി





മിഷിഗൺ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ അധ്യാപകനായി ജോലി ചെയ്യുന്നു.

[illegible]

അറിവുള്ളവനായിരുന്നു. ആ ആൾക്കു ഇംഗ്ലീഷിൽ പരിചയം കറവായിരുന്നു. അയാൾ *Lyng in Hospital* എന്ന് 'ആശുപത്രിയിൽ കിടക്കാ കിടക്കുക' എന്ന് അർത്ഥമുൾപ്പെടുത്തിയ അറബി ഇനം കാണുന്നു. മാതൃഭാഷയിൽ പുസ്തകമെഴുതാം; അത്ഭുതലിംഗം അതു വാങ്ങി തിരഞ്ഞു. കമ്മിറ്റിയുടെ ഒരു കമ്മിറ്റിയായി എന്തെങ്കിലും നിയമിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു അദ്ദേഹം റിപ്പോർട്ടിലെ അറിയിച്ചു. അന്നു നാടുവാണിരുന്ന ആയില്യം തിരുമനസ്സിലെക്കു ആദ്യം കര സമ്മതമെടുത്തായിരുന്നുവെങ്കിലും ചെവിൽ അവിടുന്നു സന്തോഷത്തോടുകൂടി കല്പിച്ചുവെങ്കിലും ഇങ്ങനെയൊക്കെ ഞാൻ ബുദ്ധിമുട്ടിനിൽക്കുന്നു. പരിമിതകാലത്തിനുള്ളിൽ അത്ഭുതലിംഗം കരിയുകയാൽ ഞാൻതന്നെ പ്രസിദ്ധനായി. എന്നു സഹായിച്ചിട്ടുള്ളവരിൽ പ്രാധാന്യം നിർദ്ദേശിക്കുന്നത് ചിരഞ്ജീവ വാക്യോക്താവെന്നതാണ്. പല പുസ്തകങ്ങളും പരിശോധിക്കുന്നതിലും ചിലതു് നൂതനമായി എഴുതുന്നതിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായം എനിക്കു വളരെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്."

ഒരു സാമാജികന്റെയും പിന്നീട് അധ്യക്ഷന്റെയും നിലയിൽ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ചെമ്പുഴയിൽ ശ്രമം കാഴ്ചപാക്കുണ്ടായിട്ട് അത്യന്തം പ്രയോജനകരമായിരുന്നു. അവിടുന്നു ഇക്കാലത്തു് കണക്കു, ഭൂമിശാസ്ത്രം, ചരിത്രം, ഭൗതികശാസ്ത്രം, സാഹിത്യം, എന്നിങ്ങനെ വിവിധതരങ്ങളിൽ വിവിധഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിലും മറ്റുള്ളവർ എഴുതിയവയെ പരിശോധിച്ചു് കാഴ്ചപ്പാടിയിൽ കഴിയുന്നത്ര സംസ്കാരം വരുത്തുന്നതിലും വളരെ പണിപ്പെട്ടു. കാഴ്ച ഗദ്യത്തിന്റെ അനൗപമ നില ഇല്ലാത്ത ശോചനീയമായിരുന്നു എന്നതിന്നു സംശയമില്ല. യൂറോപ്യർക്കുനിമത്തേയും ക്രിസ്തുമതപ്രസംഗികന്മാരുടേയും ചില അർത്ഥമെങ്കിലും സംസ്കൃതബാലകളായ കാഴ്ചവ്യാഖ്യാനങ്ങളേയും വിവർത്തനങ്ങളേയുമാക്കിപ്പാൽ കാഴ്ചഗദ്യകാഴ്ചകളായി അപൂർവ്വം കൃതികളെ

ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. സ്വാതിതിയനാൾ മഹാശാഖാവിന്റെ ദേഹികവരണം അവിടുന്ന് സകലാധർമ്മങ്ങളോടുകൂടി സ്വഗൃഹത്തിലേക്കു് ആതിഥ്യം സ്വീകരിച്ചു് ബഹുമാനീതനായ അരിപ്പാട്ടു കൊച്ചുപിള്ളയായുടെ 'ഇരട്ടപ്പാട്ടിന്റെ സാരോപദേശകൾ' എന്ന തുനി മാതൃമാണ് ആധുനികഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ മാതൃകയായി പരിഗണിക്കേണ്ട വിധത്തിൽ അന്നുണ്ടായിരുന്നത്. ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തിൽ പാവങ്ങൾ ഭീതിയോ നിരന്തരമാ അന്നു വ്യവസ്ഥപ്പെട്ടിരുന്നില്ല, സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ അനവാദങ്ങളായിരുന്ന പ്രാചീനഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ ഭീതി ഭിഷവാദം സംസ്കൃതമയമായിരുന്നു. വിഖ്യാതവരികളിലും കെട്ടപ്പെട്ടുകളിലും ശാസനങ്ങളിലും നീട്ടുകളിലും മറ്റും താഴെപ്പറയുന്നവയെ നല്ലപോലുള്ള നാദോദിക്കുകയാണ് അംഗീകരിച്ചു കാണുന്നത്. നീട്ടുകളിലും സാധനങ്ങളിലും നൂലാമാലപോലെ തുടക്കം മുതൽ ഒടുക്കംവരെ ഒന്നു വാചകമായി ഏഴുതിവന്നിരുന്നു. ഇങ്ങനെ അനുഭവിതമായിരുന്ന ഭാഷാഗദ്യത്തിന് ഒരു ഭീതിയും വിട്ടയും വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തിയതാണ് വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ സാഹിത്യരീതികളിൽ ഒന്നു പ്രധാന പ്രയോജനം. ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ ആധുനികരീതിക്ക് ഉപജ്ഞാതാവായിത്തീർന്നതിന് അവസരം ലഭിച്ചത് അവിടുന്ന് ബുക്കുകമ്മിറ്റി സംരക്ഷിക്കാനുദ്യോഗാണ്. ഇവിടുത്തെ മേൽ നോട്ടത്തിൽ ബുക്കുകമ്മിറ്റി അക്കാലത്തു ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭാഷാപോഷണം തീർച്ചയായി നല്ലവരുടെയും ശ്രദ്ധയെ അർഹിക്കുന്നു. പള്ളിക്കൂടങ്ങളിലെ ആവശ്യത്തെ പൂർണ്ണപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഈ വക ഗ്രന്ഥങ്ങളാണ് ആധുനികഭാഷാഗദ്യരീതിക്കു അടിസ്ഥാനങ്ങളുളളതെന്ന് നിർവ്വിവാദമാണ്. വ്യവസ്ഥാപിതമായ യാതൊരു പ്രത്യേക ഭീതിയുമില്ലാതിരുന്ന കാലത്ത് ഇത്രയും സാധിച്ചത് വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ അഗ്രാന്തപരിഭ്രമം കൊണ്ടാണെന്നുള്ളത് അനാചലപനീയം തന്നെയാണ്.

അഡിസൻ, സ്റ്റീവ്, സിംഗ്സ് മുതലായ അംഗങ്ങൾ ഗദ്യകാരന്മാരുടെ ഉതികളെ സന്നിഷ്ഠമായി വായിച്ചുപഠിച്ചു സംസ്കാരമാണ് വളർത്തുകോതിത്തന്നുവെന്നു ഗദ്യനിർമ്മാണത്തിൽ അത്യന്തം സഹായകരമായിത്തന്നത്. ഇംഗ്ലീഷ് ഗദ്യത്തിന്റെ രണ്ടാമിൻ ഭാഷാഗദ്യത്തെ തുല്യവൽക്കരിച്ച് സാധാരണയവശ്യങ്ങൾക്കായി സജ്ജീകരിച്ചതിന്റെ പ്രധാന പ്രഥമ പ്രവർത്തകൻ അവിട്ടനെന്നയാതിരുന്നു. മന്നാംപാറം, മണാംപാറം, മൂന്നാംപാറം, തിരുവിതാംകൂർ ചരിത്രം, വിജ്ഞാനമഞ്ജരി എന്നിങ്ങനെ ഇക്കാലയളവിലായ പുസ്തകങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിൽ അവിട്ടന്റെ ഭാരം സാമാജികന്മാരുടെ സഹായത്തോടെ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവിട്ടന്റെ പരിശ്രമനയും സംസ്കാരവും കൊണ്ട് മാത്രമേ അങ്ങനെയൊരു സംഭവസമിപ്പിത്തോളം ഏതാളെങ്കിലും കൈകൾ വെച്ചുവെന്ന് സാധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ അവയുൾപ്പെടെയുള്ള സമാനരത്നമാ, ശാസ്ത്രപരമായ നിമിത്തം ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്തവരികിലും ആധുനിക ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ ആദ്യമാതൃകകളെന്ന നിലയിൽ അവയുൾപ്പെടെ പ്രാധാന്യമുണ്ട്.

വളർത്തുകോതിത്തന്നുവെന്ന് തിരുമനസ്സിലെ മേൽനോട്ടത്തിൽ പുറപ്പെട്ട ബുക്കുകൾക്കായിട്ടുള്ള പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ പുസ്തകനിർമ്മാണത്തിൽ പലപ്പോഴും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൊട്ടംപുരം തമ്പുരാക്കന്മാരുടെ ശിഷ്യനായിത്തന്നെ വെക്കും പാച്ചു മുത്തമ്പർക്കും തിരുവിതാംകൂർ ചരിത്രം, മാലവ്യാപനം എന്നീ ലളിത മോഹനങ്ങളായ ഉതികൾ കമ്മിറ്റി സ്ഥാപിച്ചതിന്റെ അടുത്ത വർഷത്തിലാണ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത് കേരള വാർത്താപത്രം ബുക്കുകൾക്കായി വക പുസ്തകങ്ങളിൽ ഏതെല്ലാമാണു സ്വതന്ത്രമായി ചെപ്പിച്ചതെന്ന് സൂക്ഷ്മമായി അറിയാൻ യാതൊരു മാറ്റവുമില്ല. എന്നാൽ എല്ലാത്തിലും അവിട്ടന്റെ കൈയൊഴിയുണ്ടെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു് സാധ്യമായില്ല. ഗവർണ്ണർ മുതലുള്ള തിരുവിതാംകൂർ ഗവർണ്ണർക്കു ഗസറ്റിൽ അത്

ഗവർണ്ണർ ആ ചുറ്റുപാട് കടന്നു വിളിക്കുകയായിട്ടു വെച്ചിരുന്ന പുസ്തകങ്ങളുടെ പട്ടികയിൽ ഈ വക പുസ്തകങ്ങളുടെ പേരുകളും കാണാനുണ്ട്. അവിടുന്ന് ഗവർണ്ണർ ചിലപ്പോൾ വരുന്ന മാത്രമേ കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രസിഡൻറായി ജോലി നോക്കിയിരുന്നുള്ളൂ. അതിനു ശേഷവും, ആനാഴി മീനമാസത്തിൽ ഇന്ത്യാലർവ്വത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗവും അടുത്തയാഴ്ച തുലാമാസത്തിൽ ശിശുവും പരിശോധിച്ചതായി അവിടുന്ന് രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ഗവർണ്ണർ കമ്മീഷണറുടെ മുമ്പാകെ വന്ന് പേയ്മെന്റ് തിരിച്ചിട്ടാണുണ്ടാകുന്നതിന്നുപറ്റി ഏകദേശ ഒരു ലഘു പ്രബന്ധം അവിടുത്തെ പരിശോധനയും തിരുത്തലിനുമായി സമർപ്പിച്ചതായി കാണാം. സർ. ടി. മോഡറാതർ ഇംഗ്ലീഷിലെഴുതിയിരുന്ന തിരുവിതാംകൂർ ചരിത്രത്തെ മലയാളത്തിലേക്കു താഴെത്തന്നെ ട്രാൻസ്ലേഷൻ ഗവർണ്ണർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ഗവർണ്ണർ മീനമാസം ൨൦൦൯- ജൂലൈ ൧൨-നാളെ ഒരു ഇംഗ്ലീഷ് ഉപരി രാപ്പുസ്തകത്തിലെ ഗദ്യഭാഗങ്ങളെ മലയാളത്തിൽ വിവരത്തന്നെ ചെയ്തിരുന്നെന്ന് പരിശോധിക്കുന്നതിനായി ടി.വാൻ ശ്രീജാശാസ്ത്രികൾ തിരുമനസ്സിലെ പേയ്മെന്റ് അയച്ചു കൊടുത്തതായി കാണുന്നു. ബുക്കുകമ്മിറ്റിയിൽ കേരളവമ്മ ദേവൻ അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്നതു മുതൽ മലയാളഭാഷയുടെ ഉന്നമനത്തിനായി പഠിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നവരുള്ള അഭിവാജ്യം കൂടാമെന്നായിരുന്നു. സംസ്കൃതകവനത്തിലും ആട്ടക്കഥാനിർമ്മാണത്തിലും ഗദ്യഭാഷയിലും സമാഹരിച്ച പ്രവർത്തനം അവിടുന്ന് സഹായിക്കുന്നതിന്നു ഗവർണ്ണർ ചില കാലങ്ങളോളം കൈക്കൊള്ളത്തക്ക സംവിധിച്ചിട്ടു.

[illegible]

സാൽ ഇവയിൽ ചിലതെങ്കിലുമിപ്പോഴും ദീപസങ്ങൾ ചുരുക്കമായിരുന്നു. ഇത്തവസങ്ങളിലെല്ലാം വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ സന്നിഹിതനായിരിക്കണമെന്ന് മഹാജാപതിയെത്തന്നിലേക്കു ഏതാളെങ്കിലും നിർബന്ധവുമായിരുന്നു. ഏതു സമയത്തുതന്നെയും കേരളവർമ്മയോടു ഈ വിരോധങ്ങൾ കണ്ടു തന്നിരുന്നതിനായി വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നതാൽ തിരുമനസ്സിലെ കളനവും കൊണ്ട് ഉത്തരക്കുഴപ്പത്തിൽ പട്ടക്കാർക്ക് തെറ്റാത്തതു കോടിയോട് ചേർന്നു കൂടിയിരുന്നതും, ആത്മസ്വയംഭാവത്തോടു സദാ ഉന്നത വിരോധങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി തെറ്റാത്തതും ഇതുപോലെയും പലതും വേർതിരിച്ചുമാണല്ലോ. മഹാജാപതി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കേരളവർമ്മയോടുള്ള സഹവസത്തിനും സല്ലാപത്തിനും അത്രയും അഭിലഷിച്ചിരുന്നു. മഹാജാപതിയോട് തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കറയുന്ന ഒരു വിശേഷപ്പെട്ട ബന്ധമെന്തെന്ന് അവിടുത്തെ സമുദാനിപ്പി വേദവും പല സമ്മാനങ്ങൾ നൽകി തിരുമനസ്സിലേക്കു അവിടുത്തെപ്പോലായിരുന്ന വാത്സല്യത്തെയും ദാക്ഷിണ്യത്തെയും പ്രാശ്നിച്ചു. മഹാജാപതിയും സദാ വിശ്വപതി ദീക്ഷിതയുടെ മകനായ ഒരു കൊട്ടാരത്തിൽ വന്നു കയ്യിതാവുന്നതിനുള്ള അസാധാരണ സാമർത്ഥ്യം പ്രകടിപ്പിച്ചു. നിമിഷകവനത്തിൽ ഇയാൾക്കുണ്ടായിരുന്ന അഭിനന്ദനമയ സാമർത്ഥ്യം അവിടെ കൂടിയിരുന്ന പലരെയും ആശ്ചര്യപ്പെടുത്തുകയും കേരളവർമ്മയോട് കല്പനാസംഭവം നേർത്തെന്നു വലിയ കൊട്ടാരത്തിലെത്തിച്ചു. അയാളുടെ ഇന്ദ്രജാലപ്രകടനങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മഹാജാപതിയെത്തന്നുകൊണ്ട് കഥനായകനോട് ഇതിനെപ്പറ്റിയുള്ള അഭിപ്രായം കേൾപ്പിച്ചു. ഒരു ശ്രമവിഷയമെന്നു ദീക്ഷിതയുടെ പത്രം പറഞ്ഞിപ്പോൾ മഹാജാപതി അവിടുത്തെക്കേണിയില്ല. അതിന്റെ ശേഷം ആ മാസം മഹാജാപതിയോടുകൂടി വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ കൊട്ടാരത്തിൽ വിളിപ്പിച്ച് വിശ്വപതി ദീക്ഷിതയുടെ



മകൻ പട്ടുനിശ്ചാണത്തിൽ പ്രകടിപ്പിച്ച ചെപ്പടിവിളകൾ അവിടുന്ന് പ്രദർശിപ്പിക്കണമെന്ന് കല്പിച്ച അന്തലോമല്ല തിരുവാതം, സർവ്വതാമരം, പദ്മബന്ധം, നാഗബന്ധം, മഥുബന്ധം, അർദ്ധഭൂമകം എന്നീ തൂക്കങ്ങളുള്ള ഗണ്യവേദനാഭവേദി ശ്രീജാലോകുടി നിമിഷകവിത നിമ്മിക്കുന്നതിൽ കേരളവർമ്മ ഭവനെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് പരീക്ഷിച്ചപ്പോൾ അനന്യസുഖമായ വീര്യം അവിടുത്തേക്കു ലഭിച്ചു. ആ മകൾ ധർമ്മം കേരളവർമ്മദേവനും രാജാവി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും കൂടി മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ മന്ദാകെ വീണവായിച്ചു കേൾപ്പിച്ചു. സംഗീതകശലനാദി എന്ന മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കറേനേരം പിന്മാറ്റം വാങ്ങി. കൊട്ടാരം വക തോട്ടിൽ നിന്നും നോന്മരം ഒരു പൂവു വെട്ടിച്ച് വലിയ കോതിത്തമ്പുരാൻ ഒരു ചീന പണിയിക്കുന്നതിൽ ശുദ്ധമാസത്തിൽ കല്പിച്ചുനവദിച്ച പ്രകാരം ഉജ്ജ്വലിച്ചു വീണയാൽ കേരളവർമ്മദേവൻ അന്ന് പ്രയാഗിച്ചു. ആ ആഴ്ച മിഥുനം ധർമ്മം മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അവിടുത്തേക്കു അതി മനോഹരമായ ഒരു ഭാരവടി സഭയാലസ്യപകമായി സമ്മാനിച്ചു. ധർമ്മ മകൾ ധർമ്മം തിരുമനസ്സിലെ ശുദ്ധമാരം നങ്ക അരിയ അവസരത്തിൽ കേരളവർമ്മദേവൻ ചെട്ടി 'ശുദ്ധമാര' ശതകം ഭാഷം തിരുമനസ്സിലേക്കു സമർപ്പിച്ചു. ആ ആഴ്ച കംഭം ധർമ്മം മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കേരളവർമ്മ ഭവനെ കവിതാധാരാലയം സമ്മാനമായി ആറു വൈരം വെട്ടു കയ്യോളം സമ്മാനിച്ചു.

മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ വാസല്യം പലപ്രകാരത്തിൽ അവിടുന്ന് പ്രകാശിപ്പിച്ചു. ആ മാസം അവസാനത്തിൽ വിദ്യോദിതാമഹാരാജാവിന്റെ ഇതിരപത്രനായ 'വൃക്ക' ആഫ് ഏഡിൻബറോ'വിനെ സന്ദർശിക്കുന്നതിനായി മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മലിയാളിൽ എഴുന്നള്ളുന്നതിനായി നിയമിച്ചപ്പോൾ എഴുന്നള്ളത്തോടുകൂടി കേരളവർമ്മദേവനും

[illegible]

എണ്ണയിൽ വേരിൽ കുറയില്ലെന്നതോന്നാം. അപ്പോൾ ബങ്കുളായിൽ എഴുന്നള്ളി തിരുമനിക്കര കറുപ്പം സുഖമായിരുന്നു. ഭിയാൻജിയുടെയ്ക്കിപ്പോൾ കൈമലർപ്പുവിൽ താമസിക്കുന്നു."

ആയോഴ്ച മീറ്റനമാസം ൧൯-ാംത- രണ്ടാംമുറ താമസമാകുമ്പോൾ തിരുമാട്ടമ്പി അടിമയിൽ സംബന്ധിച്ച മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തേവാനന്തു കോതിക്കല്ലെഴുന്നള്ളി കേരള വർദ്ധവേദമായി വളരെനേരം കഴിച്ചുകൂട്ടി. എപ്പോഴെങ്കിലും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഭാവിയിൽ എഴുന്നള്ളിയാൽ വളരെ സന്തോഷം അവിടുത്തെ വേദഗുഹയിൽ കഴിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. ൧൦-ാം ൮ വൃശ്ചികം ൯-ാംത- തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് കേരളവർദ്ധവേദം കേരള സർവ്വപാദിപ്രസിദ്ധമായി. ആ ആഴ്ച കുംഭമാസം ൧൯-ാംത- വാണിപ്പർ, കൊച്ചുനമ്പ്യാക്കന്മാർ എന്നിവരോടു കൂടി വലിയകോതിത്തമ്പലം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ആറു മേൽ എഴുന്നള്ളുകയും അവിടെവെച്ചു് കൈമലർത്തൽ കരുതീ അവൻ വിജിതമാകും അവിടുന്ന് വാണിപ്പരും കൊച്ചുനമ്പ്യാക്കന്മാരും തിരിച്ചു നൽകുന്നതിനു മുമ്പായി തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു മേന്മയകയും ചെയ്തു. ആദ്യം വാഴ്ച വാസ്തു അവിടുത്തെ മികിതാവിട്ടും വലിയദേവാ കാണാഴിക്കുതാൽ കൈയ്യും, ശങ്കരൻ പ്രണവീ ആവരോഷാലോചനാർ അവിടുത്തെ മികിതാവിച്ചു സുഖക്കരായി ശുഭയെ അറവുണ്ടിച്ചു കിന്നേപ്പേരും മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തേവാനന്തു കോതിക്കല്ലെഴുന്നള്ളി വാലിയകോതിത്തമ്പലം സുഖക്കോതിക്കു കിട്ടിപ്പു് നേരിട്ടു അനേപയിച്ചിരുന്നു.

ആയില്യംതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് കേരളവർദ്ധവേദനെ പലപ്പോഴും കേരള രാജകുന്താക്കൾ പാഞ്ഞു് നന്ദിപ്രകാശം അടുക്കൽ അരുക്കത്തക്ക ഉപമയിപ്പാസം പ്രദർശിച്ചിരുന്നു. വിഗ്രഹങ്ങളായ രാജകുന്താക്കൾ കേരളവർദ്ധവേദനെ അറിയിക്കുന്നതിന്നു് എപ്പോഴും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് സന്നദ്ധനായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ തമ്മിൽ വിശ്വദ



മിഖസം ശംശസ്യാനം വിധിപ്രകാരം അവിടുന്ന് നടത്തുകയും  
 മറ്റു വിശേഷസ്ഥലങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുകയും ചെയ്തു. ദുർഗ്ഗാക്ഷേ-  
 ത്രത്തിൽ സ്വാമിദേശനം കഴിച്ചതിൽ പിന്നീട് മൃഗം-  
 ബാബു ഹരികേശൻ നടത്തിവന്നിരുന്ന സംസ്കൃതവിദ്യാലയം  
 അവിടുന്ന് സന്ദർശിച്ചു. അതിദലക്ഷായി മിഖ സംഭാവനകൾ  
 ചെയ്യാമെന്ന് ഏല്പുകയും ചെയ്തു. മടങ്ങിയെത്തിയ ശേഷം  
 രുർനാഥിയിലെ 'വിവിർബ്ബാക്കാം' കമ്പനിയിലായി എഴുന്ന  
 കത്തു നടത്തി ഏതാനും പുസ്തകങ്ങളും കരാ പണവും ഈ  
 വിദ്യാലയത്തിനു സംഭാവന ചെയ്തു. ഇപ്പോൾ രാമസ്വാമി  
 ശാസ്ത്രികൾ ചുമത്തിയ കേരളവർദ്ധനവെന്നപ്പാറി പ്രസിദ്ധി  
 കാശിയിലെ പണ്ഡിതന്മാരായ് താമസിക്കുമ്പോൾ പരന്നിര-  
 ന്നതിനാൽ അവിടുത്തെ സംസ്കൃതം അറുപ്തം സ്വീകരിച്ചു.  
 ഹൃദികൾ മൃഗം-കുശിയിൽ നിന്നും നിർദ്ദിഷ്ട അംശത്തിൽ  
 സം പ്രയാഗ് നിശ്ചിതം, 'സംസ്കൃതം ഭാഷാശാസ്ത്രം' എന്നയാളി-  
 ന്റെയും അദ്ധ്യക്ഷൻ്റെയും മകന്മാരും മേൽനോട്ടത്തിൽ  
 അവിടെ നടത്തേണ്ട മതകാര്യങ്ങൾ കേരളവർദ്ധനവ് ഇതിൽ  
 വിധി അനുസരിച്ചു. അനന്തരം പൂനയിലെത്തി പ്രസിദ്ധ  
 സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായിരുന്ന 'ബോധാധനാമഹാ'യ്ക്കു കാശിയിൽ  
 മരുമുപ്പ്. വലിയ കോമ്പിതന്മാരായ് ബോധാധനാധിനി  
 ഏഴുന്നൂറ്റാണ്ടു സംഭാവനയായി വിളിക്കുക അറിയാട്ടു വഴി  
 മടങ്ങി ശംശാതിർത്ഥം പ്രിയമാനായി കൈരളവർദ്ധനവ്  
 ന്നു ഏതാനും മുമ്പം സംസ്കൃതത്തിൽ അറുപ്തം ശേഷം  
 ഹന്ത സ്മരണ- നിവന്തന പൂരക്കത്തം.

ഈ വിശേഷസഞ്ചാരം കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചെത്തിയതു മുതൽ  
 കേരളവർദ്ധനവ് അറുപ്തം വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ ചോക്യാ-  
 രുജ്ഞായിരുന്നില്ല. കണക്കു വെച്ച് ആഴ്ചയിൽ ഒരു മിഖസവും  
 വിശേഷാൽ കല്പിക്കുന്നു. അവസരങ്ങളിലും മാത്രമേ വലിയ  
 കൊട്ടാരത്തിൽ എഴുന്നള്ളാമെന്നായിരുന്നുള്ളൂ. ദീപ്ത മൃഗലയം  
 വിശേഷ സന്ദർശനത്തിൽ പ്രത്യേക സമ്മാനങ്ങൾ അർപ്പിക്കേണ്ട



കണ്ടെന്നു. കേരളവർമ്മയുടെ പള്ളിക്കൂടങ്ങളിലും മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലും പ്രസ്ഥാനം ചെയ്ത നാലുവടങ്ങളിൽ വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സന്നിഹിതനായിരിക്കുക പതിവായിരുന്നു. മാധവരായർ ഒരു പേരടക്കം ആത്മസുഹൃത്തുക്കളായിരുന്നു. മിക്കപ്പോഴും ഇവർ ഒന്നിച്ചു പ്രകൃതം കാണാതെ സംഗതിക്കുള്ളപ്പനി അവരവരുടെ താല്പ്രായങ്ങളെ തുറന്ന് പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്യാതിരുന്നിരുന്ന മാധവരായർ ആയില്ല. തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ അപ്രീതിക്കു പാത്രമായി ശരണൻ ദിവ്യൻ മോളി കാണിയപ്പുറം തുടങ്ങി കാരുണ്യമോശനായ ഒരു ക്രിസ്തു അപ്പം ശൈലീധരമോത്തായി പാതപ്പെടുന്നു. (Vide P. 6, Life of H. H. Visakham Thirumal Maharaja by Rev. Sundaram Pillay) മാധവരായരുടെ ഭരണമാധിര്യമുള്ള വാഴ്ത്തി കോട്ടയം റിപ്പബ്ലിക് വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ചേർത്തപ്പോൾ ഒരു വലുതും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ കൈവന്നിരുന്നതിനാൽ ആർക്കും പ്രതികരണമുണ്ടായില്ല. പക്ഷെ ആത്മകാരണം മാധവരായർ പല ദാശാരികളിൽ നിൽക്കുന്ന വിരഹിതന്റെ കൈ കയ്യടവലിലും, ഇതര ദാശാരികളായിട്ടും നിൽക്കുന്ന തിരുമനസ്സിലെ അരാധകത്വത്തിനോടുകൂടിയ വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ ഒരു അപ്പം അപ്രീതിക്കു കാരണമാകയും ചെയ്തു. ഇതിനെപ്പറ്റി വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ ആത്മകഥാകഥനരൂപമായ ജീവചരിത്രഗ്രന്ഥത്തിൽ ൨൦൧൧ കാര്യമാരൻ മാധവരായരുടെ ഭരണനയത്തെപ്പറ്റിപ്പോലും മെതിയോട്ട പിൽത്താങ്ങിപ്പണിയിൽ ഇത് പ്രമാണിച്ച് കാരുണ്യമോശനായർ തമ്മിൽ തുടർച്ചയായ പ്രസ്താവത്തിനൊത്തെയും അവരുടെ സ്വഭാവഗുണങ്ങളെ പ്രസ്താവിക്കുന്ന സൈദ്ധാന്തങ്ങളായിത്തീരുന്നതിൽ അവർ അവദിച്ചിട്ട് എന്ന് പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഏതായാലും മഹാകാലാവതിരുന്നതിലെ വിശ്വസ്തമായ സേവകപ്രമാണികൾ ശംഖുമുഖസ്തു കൊട്ടാൻ ആ

ഗവർണ്ണമെന്റിന്റെയും 2-ാം ഓരോ വ്യാജപ്രസ്താവങ്ങളുണ്ടാക്കി അപ്പോഴത്തെ സഭയ്ക്കെതിരെ ഉദ്ധരിച്ചിരുന്നതിനായി നീവൃദ്ധനും ചെയ്തവണിയാണ്. ഈ ഘട്ടത്തിൽ കേരളവൽക്കരണ വിശാലമായിരുന്നു നിർമ്മാണത്തിലെ പാർലമെന്റും സഹകാരിയുമാണെന്ന് ആയിട്ടും നിരസാരം നിരസനസ്തിലേക്ക് കറുത്തതോന്നിത്തുടങ്ങിയതോടുകൂടി അവിടുത്തെ മുഖ്യമന്ത്രിയെന്ന വാക്കുപ്രകാരം കൗതുകകരമായും ഇതിൽ വരുത്തലാക്കിയിട്ടു.

മാധവരാജയുടെ സഹപാഠിയായിരുന്ന ശേഷശാശാസ്ത്രി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്നത്തെപ്പോലെയായി ദിവാൻപാലം സ്വീകരിച്ചു. 1967-ൽ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ സഹനികൾ ഉൾപ്പെടെ സാധനമായി ഒരുത്തി നായകോപദേശം സത്യസന്ധനമായിരുന്ന ശേഷശാശാസ്ത്രിയെ മഹാരാജാവു നിർമ്മാണത്തിലെ ഒന്നിത്തെയും അംഗമാക്കിയിട്ടും നിർമ്മാണത്തിലെ അംഗമായിരുന്ന പ്രീതി സമ്പാദിക്കുന്നതിനും സാധിച്ചിട്ടില്ലാത്ത മാത്രമല്ല, കറുത്തതോടുകൂടി അവിടുത്തെ മേലവർത്തമാനം നിർമ്മാണവും ദിവാൻപാലത്തിലും പാർലമെന്റിലും ചെയ്തു. ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നതിൽ അദ്ദേഹം മന്ത്രിയും പലപ്പോഴും ദിവാൻപ്രായശ്ചാരയിൽ അതിനാൽ. അവർ സ്വീകരിച്ച ശേഷശാശാസ്ത്രിയുടെ ദിവാൻപാലത്തിൽ കഴിഞ്ഞ 10 അഞ്ചു കൊല്ലത്തിനിടയിൽ മുന്നിലധികം പ്രാവശ്യം സജ്ജമായി. ശാസ്ത്രികൾ നിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ മുമ്പ് മുമ്പിലായിരുന്നതിൽ ഒന്നിച്ച് ജോലിയിലിരുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വാതന്ത്ര്യാനുശാസനം പലപ്പോൾ സിദ്ധിച്ചതിൽ മുമ്പെ നായകരും അദ്ദേഹം ശാസ്ത്രിയുടെ ചിന്താശാലി എന്നതിനാലാണ് അദ്ദേഹം ദിവാൻപാലം അലങ്കരിക്കുവാൻ ശാസ്ത്രികൾക്ക് സാധിച്ചത്. ശേഷശാശാസ്ത്രി വിശാലമായിരുന്നു നിർമ്മാണത്തിലേയും കേരളവൽക്കരണവും സ്റ്റേറ്റ് നായകമായിരുന്നു.

ആയിട്ടുള്ളതായ ചില സംഭവങ്ങൾ കേരളവൽക്കരണ രാജകോപത്തിന് ഇടപാടി. അതിന് മേൽക്കൂട്ടമായ



സംഗതികളെപ്പറ്റി അവിടുത്തെങ്ങനെ 'വിശ്വാസവിജ്ഞം' കേവലത്തിന്റെ മൂന്നാംസ്ഥിതിയിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശേഷത്തോടൊന്നിച്ച് യഥാർത്ഥമായി പറയുന്ന കത്ത് ആയിരത്തിത്തൊന്നായി തിരുമനസ്സിലെ കോപാധിനനാക്കിയതും അവിടുന്ന് റസിഡന്റ് മുഖാന്തിരം മരിയംഗിഗവർണ്മെന്റുമായി ഏഴത്തുകയ്ക്കു നൽകി അപരോധികളുടെ മേൽ വേണ്ട നേപടികൾ നടത്തുന്നതിനു സൗകര്യം വരുത്തിയതും മറ്റും അതിൽ വെളിച്ചം കൊടുത്തു. കേരളവർമ്മഭവനാൽ മഹാലാഭാവു തിരുമനസ്സിലെ അറിച്ച് വിവരമിതമായി ഈ എഴുത്തയച്ചതെന്ന് മിക്കവാറും അറിഞ്ഞതുകൊണ്ട് ഇത്തരം രാജദ്രോഹഭ്രമങ്ങളെ കണക്കാക്കി അമച്ഛ കലയണമെന്ന് മഹാലാഭാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് നിശ്ചയിച്ചു. ഈയിടെയായി വലിയകോതിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ അറിച്ച് ചെന്നുവെച്ച അദ്ദേഹത്തെ ഈ എഴുത്തുസംഗതി പ്രകാരമൊക്കെ ചിന്തകാക്കിത്തടയാ അവിടുത്തെ പ്രാധാന്യം സമാധാനമാക്കുവാൻ മഹാലാഭാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് നിശ്ചയിച്ചു. വിശ്വാസവിജ്ഞം തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കോതിത്തമ്പുരാൻവേണ്ടിപ്പോ സ്വദീനീയ വേണ്ടിപ്പോ മഹാലാഭാവു തിരുമനസ്സിലെ അറിയൽ മേൽ ചേർന്നു ചേർന്നു കൊടുക്കണമെന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടും തിരുമനസ്സിലെ നിശ്ചയത്തെ പൂരിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. തിരുമനസ്സെങ്കിലും കേരളവർമ്മഭവനാൽ പേരിൽ രാജദ്രോഹകരനും ചുമത്തി കാലാവധി കൂട്ടാതെ കാരാഗൃഹവാസം ചെയ്യിക്കുവാൻ രാജമല്ലാതെ പാർപ്പിച്ചു. മറ്റും കാര്യം മഹാലാഭാവു കേരളവർമ്മഭവൻ മേന്മയനുസരിച്ചു.

ഈ രാജശിക്ഷയ്ക്കു പ്രത്യക്ഷമായ കാരണം കേരളവർമ്മഭവന്റെ ചാപല്യമായിത്തന്നെയുള്ളതും ആന്തരിക മേന്മ വേറെയുണ്ടായിത്തന്നെന്ന് വിശ്വാസവിജ്ഞം തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സ്വദീനീയമായിത്തന്നെത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാജകല്പനയനുസരിച്ച് കേരളവർമ്മ വലിയകോതിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ആലപ്പുകൊട്ടാരത്തിൽ പ്രവൃത്തി ചെയ്തോ

വസ്തിയെ ശുദ്ധീകരിക്കാനായി പാപ്പിഷ്യാനാജൻ നിയമിച്ചത്. ത്രിവിക്രമൻതമ്പി തേവാരത്തുകോയിക്കൽ ചെന്ന് രാജരാജനും കേരളവർമ്മദേവനും കാണിച്ചപ്പോൾ യാതൊരു സംഭവവും അവിടന്ന് പ്രാശ്നിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് പഴമക്കാർ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ച് ഏതാൽ അവിടുത്തെ ഇഷ്ടപ്രാദേശശാരിയെ ഈ സമരവും കണക്കിലെക്കും ക്ഷോഭിപ്പിച്ചപ്പോൾ ആ പതിവുതാമസിനീതതെപ്പോലെ സ്വപ്രിയനാമനെ അനഗതിക്കുവാൻ സന്നദ്ധനായെന്നും മറ്റും കവിസമരമായ രീതിയിൽ വിശാഖവിഭവത്തിൽ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. അവിടുത്തെക്കു അതിദൃഷ്ടമായ മനോഭവനവും സമുദയം ഇതുകാരണമുണ്ടായിരുന്നതിനെപ്പറ്റി സംശയമൊന്നുമില്ല.

സ്വപ്രിയനായ ഇദ്ദേഹർ രാജസ്വാമിശാസ്ത്രികൾ മറ്റൊരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ അഭിപ്രായപ്രകാരം കേരളവർമ്മദേവന്റെ സ്വന്തിമാനത്തിലൊന്നി ക്ഷാത്രാചാര്യനും ചെന്തുന്നമെന്ന് ഉപദേശിച്ചതിൽ യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടാകാതെയിരുന്ന ശേഷമാണ് അവിടുത്തെ മണ്ഡനവിധിക്ക് വിധേയനാക്കിയതെന്ന്.

‘അതാചാരി മോഹമയ ആരാധനാചാരിശാസ്ത്രിയും  
അതിനെക്കണ്ടു കട്ടാളക്കൊന്നാൽ കേറ്റാക്കുകും.  
നാലരൂപമുണ്ടായാൽ സ്വസ്ഥ സാഹിത്യശേഷിതും  
ദാരുണ പൂർവ്വമായ അടുത്തനുഭവത്തും’

ഏതാനുദശിമുള്ള പാക്കുകളിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. കേരളവർമ്മദേവനെ ഉപദേശിച്ച് ദേവഭാര്യ വരുന്ന മറ്റൊരാളിനി അതിനനുചകാണു സ്വീകരിക്കുമെങ്കിൽ അവിടുത്തെ സ്വസ്ഥവെളിച്ചത്തനാക്കാമെന്നായിരുന്ന മറ്റൊരാളായ തിരുമനസ്സിലെ സമഗ്രമെന്ന് കേരളവർമ്മദേവൻ.

‘ശ്രീമാൻ അയ്യപ്പൻ ചരിതരക്കുക  
മോചനാസ്വപ്നാലാലാല കട്ടാളാലന  
മണ്ഡാരി അവരെയും പരമമേകീതം  
സ്വസ്ഥാരിതി ക്കിതിപതിക്കിതിമാമ്മന്യ’



കാലഗ്രഹവാസം കാവ്യ നിർമ്മാണത്തിന് പ്രത്യേകം പ്രചോദകമാണെന്നുള്ളതിന് ധാരാളം ഉഷ്ണ തത്വങ്ങളുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹകാല്പനയ്ക്കുള്ള നിലനിന്ന ഈ ബാധനകാലത്ത് കേരളവർമ്മദേവൻ കവിതാനിർമ്മാണത്തിലും മറ്റു സാഹിത്യസംരംഭങ്ങളിലും വ്യാപൃതനായിരുന്നതായി കാണുന്നു. ഈയിടെയ്ക്ക് 'ജ്ഞാപണസാഹസ്രം' 'തല്പ്രണാടകരകം' 'പ്രതിയാസവസ്വപ്രാജ്ഞാ', 'മന്ത്രിതാംബാദനാത്രം' എന്നിങ്ങനെ പല സംസ്കൃതകൃതികളും അവിടുന്ന് രചിച്ചു. ഇവയിൽ മിക്കതും മനോമുക്തിനിർവ്വഹയാകയാൽ പ്രത്യേകം ഔസപാദ്യതയുള്ളവയാണ്. ജ്ഞാപണസാഹസ്രം കേരളവർമ്മദേവന്റെ സംസ്കൃതകൃതങ്ങളിൽ അതിപ്രധാനവും അതിവിശിഷ്ടവുമായ ഒരു കാവ്യനല്ലെങ്കിലും. കാലോ വൃത്തത്തിന് കാലോ വിശിഷ്ടമായി അമ്പതു വിശിഷ്ടങ്ങളോടുകൂടിയ ജ്ഞാപണസാഹസ്രമാണ് ജ്ഞാപണസാഹസ്രം. അവിടുത്തെ പ്രമുഖമായ അപരാധത്തെ ക്ഷമിക്കുന്നതിനായി ആരിഷ്ടംതിരുന്നാൻ തിരുമനസ്സിനോട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതാണ് ഇതിലെ പ്രത്യേകം. ഈ സംഗതിയെ പരിസ്തരിച്ച് ആയിരം പട്ടാളം കേരളത്തിലേക്ക് അയച്ചു പര്യട്രം ആയിരം തിരുന്നാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തിരുസ്തരികയാണെന്നുള്ളത്. അവിടുന്ന് സ്വഗ്രഹപഥനത്തിൽ അമലിഷയോടാണ് പ്രസ്തുതം രചിച്ചതെന്ന്:-

‘കേരളം’ ‘ജ്ഞാപണസാഹസ്രം’ ‘പ്രതിയാസവസ്വപ്രാജ്ഞാ’  
‘തല്പ്രണാടകരകം’ ‘ജ്ഞാപണസാഹസ്രം’ ‘പ്രതിയാസവസ്വപ്രാജ്ഞാ’  
‘തല്പ്രണാടകരകം’ ‘ജ്ഞാപണസാഹസ്രം’ ‘പ്രതിയാസവസ്വപ്രാജ്ഞാ’  
‘തല്പ്രണാടകരകം’ ‘ജ്ഞാപണസാഹസ്രം’ ‘പ്രതിയാസവസ്വപ്രാജ്ഞാ’

എന്ന പദ്യത്തിൽ നിന്നും മറ്റും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. വികാരവിചാരണകൾ കവി മഹാജ്ഞാപണസാഹസ്രം കേരളവർമ്മദേവന്റെ കടമയല്ലെന്ന് അറിയപ്പെട്ടു. അങ്ങനെയിട്ട് അപേക്ഷിച്ചിട്ടും ഹൃദയമാനമുടനായിട്ടല്ലാത്തതാണ് സൂരണിമാണ്. കാലഗ്രഹവാസംകൊണ്ടു ജ്ഞാപണസാഹസ്രം അപരാധിയുടെ ക്ഷമാ

അദ്ധ്യക്ഷനായും ആയില്യംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ആരംഭം വായിച്ചപ്പോൾ തന്നെ മനസ്സിലാക്കിയതിനാൽ പിന്നീടുള്ള ഭാഗങ്ങൾ വായിക്കാതെ ഗ്രന്ഥപ്പുരയിൽ അതിനെ സൂക്ഷിക്കുന്നത് ഏറ്റവും ഉചിതമായിരുന്നുവെന്ന് കേട്ടിട്ടുണ്ട്. വികാരതരംഗിതമായ നിഘണ്ടുവുമായിത്തീർന്ന ഈ നഗ്നപ്രദർശനം വായിച്ചാൽ മനസ്സിലാക്കി വലിയകൊതിയുണ്ടാകാൻ തീരുമെന്നുള്ള വിവരമാവിട്ടിരിക്കുവാൻ പാഞ്ഞു പോയ കേരളം അവിടുത്തെത്തുന്ന സംശയമുണ്ടായിരുന്നതിനാലാണ് ആയില്യം തിരുനാൾ മഹാശാക്താവ് അതു മുൻപായി കാണിത്തന്നതെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അത്രമാത്രം ഹൃദയദ്രവീകണശക്തിയും വികാരോദ്ദീപകത്വവും സഹൃദയമഗ്രസന്മാരായ അവിടുന്ന് ആ കൃതിയിൽ പ്രതീക്ഷിക്കാതിരുന്നില്ല. വായുവത്തിൽ ഏതു കഠിനശ്വാതം വന്നാലും മനസ്സ് അമിയിക്കത്തക്ക ഒരു ദൈവവും അമാപണസഹസ്രത്തിലേ കവിതയുണ്ട്. പശ്ചാത്താപം കൊണ്ട് ഹൃദയം മിട്ടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന ഈ ക്ഷമയായവനും വായിച്ചാൽ മനസ്സിലാക്കുവാൻ തീർച്ചയായും ചുമക്കേണ്ടതാണിത്. സ്വപുരുഷമായ ഇവൻ രാജസ്വാമിശാസ്ത്രികളുടെ നിർബന്ധമുണ്ടായ പ്രേരണയോടെയാണ് ഈ ശ്ലോകപുഷ്പമാലകൊണ്ട് മഹാശാക്താവിനെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ അനുവദിക്കുന്നതിന് കേരളവർമ്മദേവൻ സമ്മതിച്ചത്. ഉദ്ദേശ്യമായ ഈ അമാപണസഹസ്രം ഇനിയും അമൂല്യമായിരിക്കുന്നത് കേരളത്തിന് തന്നെയാണ്. വലിയകൊതിയെപ്പോലെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് വിത്തോശവിഷ്ണുനാഥവും മാനുഷാനിതാവും മറ്റും നമുക്കിരുന്ന് നായി ഏതൊക്കെ കേൾവീണുപണിക്കുന്നുവെന്നു കേൾക്കുക.

“ഭാരില്യംഭാരി തിരുനാളു കടന്നു  
 വാസനയും കേരളം മുറിയുമായി  
 നഗ്നപ്രദർശനം ഗ്രന്ഥപ്പുരയിൽ  
 കേൾക്കുക അദ്ധ്യക്ഷനായും മഹാശാക്താവിനോട് സമുദായം

സന്നാഹപരകരണമുതൽ മദ്ധ്യസ്ഥതർക്കരക്തം  
 മീത്തുപോന്നതിന്നു വേദാന്തം വിശദമാക്കി  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 കർമ്മശാസ്ത്രം മുതൽ മുമ്പു തോന്നാത്തതും.

അതാതിതരം മറ്റു തർക്കം നോക്കി സമാപ്തമാക്കും  
 സമാപ്തിക്കു തുടർച്ചയാകട്ടെ മറ്റു മറ്റു തർക്കം  
 മറ്റു തർക്കം വന്നാൽ മറ്റു മറ്റു തർക്കം കർമ്മശാസ്ത്രം  
 കർമ്മശാസ്ത്രം വിശദം കർമ്മശാസ്ത്രം മുതൽ.

അതു തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും.

കർമ്മശാസ്ത്രം തോന്നാൻ മുമ്പു  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും.

സന്നാഹപരകരണമുതൽ മദ്ധ്യസ്ഥതർക്കരക്തം  
 മീത്തുപോന്നതിന്നു വേദാന്തം വിശദമാക്കി  
 തോന്നാൻ മുമ്പു തോന്നാത്തതും  
 കർമ്മശാസ്ത്രം മുതൽ മുമ്പു തോന്നാത്തതും.

മുമ്പു തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും.

തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും  
 തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും തോന്നാത്തതും.

‘മാർഗ്ഗം’ ഇത് കേരളീയർ  
 കരുതുന്നില്ലെന്നും വ്യക്തമാക്കി  
 കർമ്മശാസ്ത്രം വ്യക്തമാക്കി,  
 ‘സാധനം’ കർമ്മം വ്യക്തമാക്കി.

ഈ വിധം ഒരു സങ്കടമായി വ്യക്തമാക്കി നമ്മുടെ തത്വജ്ഞാനം  
 അതു കൈക്കൊള്ളാതിരിക്കാൻ ആവുന്നതല്ല. ഈ ആയിരം  
 തിരുന്നാൾ പൊന്നത്തുറയിൽ 2 കഴിയ്ക്കുവാൻ കേരളം  
 അതിന്നിടയിൽ പ്രവേശിച്ചിട്ടുള്ളത് എത്ര സംഗതമായിരിക്കുന്നു!  
 ഇത്ര ഇപ്പോൾ ഒരു സംഗതിയെ അറിയിച്ചു. അതായത് വിശ്വ  
 തികളിലായി ആയിരം പട്ടണങ്ങളിലായി ഈ മഹാകാവ്യം  
 വലിയകോയിത്തമ്പലം തിരുമനസ്സിലെ പാണ്ഡിത്യത്തി  
 കർമ്മം സർവ്വതീർത്ഥാടകന്മാരും സർവ്വമഹാമുഖ്യ  
 മേൽ നിർമ്മാണത്തിൽ ആവുന്നതും പരിവർത്തിതമാക്കി.  
 അവിടുത്തെ കൃതികളിൽ ഈ കാവ്യത്തിന് മഹനീയമായ സ്ഥാ  
 നമാണമുള്ളത് ഈ മഹാകാവ്യത്തിലും അനവധി ശബ്ദവൈ  
 ചിത്ര്യങ്ങളും ഇപ്രമാണങ്ങളും വെച്ചുവെക്കുന്നതിന്റെ പക്ഷം  
 മഹിമയിൽ അവിടുന്ന് തൊടുത്തീടേണ്ടത്. അതിലായി  
 മാത്രം —

‘സാധനം’ പാണ്ഡിത്യം കർമ്മം  
 കർമ്മം പാണ്ഡിത്യം  
 കർമ്മം പാണ്ഡിത്യം കർമ്മം  
 കർമ്മം പാണ്ഡിത്യം  
 കർമ്മം പാണ്ഡിത്യം  
 കർമ്മം പാണ്ഡിത്യം  
 കർമ്മം പാണ്ഡിത്യം  
 കർമ്മം പാണ്ഡിത്യം

എന്ന അർത്ഥമായി വായിച്ചാൽ കർമ്മമായിട്ടും പ്രതിഭാ  
 മായി വായിച്ചാൽ ദൈവമായിട്ടുള്ള ദൈവം ഇതിലുള്ള  
 അണ്. കേരളത്തിന്റെ നിർമ്മാണ സർവ്വതീ  
 പ്രവാഹം കർമ്മമായിട്ടും പ്രതിഭാമായിട്ടും മഹാകാവ്യം  
 കർമ്മമായിട്ടും ഈ മഹാകാവ്യം ഈ കാവ്യം ഉടനെ പ്രസി

മലപ്പുഴയ്ക്കു നൂറുനൂറായി കേരളീയർക്കും വലിയ അനുഗ്രഹമായി  
കിട്ടും

ഈ മാധ്യമസമയം ആത്യന്തര തിരസ്കാര തിരമന  
സ്ഥിതികളെ കരുണാദർശനത്തെ പൊടിപ്പിക്കുന്നതിന് സാധിക്കാതിരുന്നതിനാൽ പരമാത്മാവും കൊണ്ട് കഴിയിരുന്ന കേരളവർഗ്ഗവേദൻ പെരുന്തും കൈമാത്രയോട് വിട്ടുപോയ് ആ പ്രവാചനയാൽ രാജിപ്പതാൻ സുപ്രസിദ്ധമായ യമപ്രണാമ ശതകം. ഇത്രമാത്രം പാരമ്പര്യവും കൈമാത്രസമിതിയും പ്രതീകാത്മകമായി കൈമാത്രയുടെ സമീപിക്കുന്ന ഒരു പ്രസ്ഥാനം ചാരുതയ്ക്കായി സമ്പത്സമുദായ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ വളരെ ദർശനോടെ. യുവാവിധാസികൾ ക്രമണനായ കംസനെ വധിക്കുന്നതിനായോട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന രീതിയിലാണ് ഈ ആചാരം പരമ്പര രാജിപ്പിച്ചത്. ജാതിനേതൃത്വവും മാത്രം പ്രാകരണം വെട്ടിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ രാജിപ്പിച്ച ഈ കൃതിയിൽ സ്വതന്ത്രവികാസങ്ങളുടെയും ചിന്തകളുടെയും അനിവർത്തമായ തള്ളൽകൊണ്ട് അതിപരമ്പരയെ അന്തരിച്ചതാണ് വ്യാപിച്ചു കാണുന്നത്. ഈ കൃതിയെ സമ്പന്നതയ്ക്കായി വിനയം മറയ്ക്കൽ ആദ്യമായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ ചാരുതയുടെ പരമ്പര കേരളനാട്ടു രവിവർമ്മയുടെ അതരം. ഒരു പ്രതിപാദനോടായി കലാജ്ഞായരുമായി അതിനോടുകൂടി അയച്ചു എഴുത്തിൽ 'പ്രാചീനമോളംവിശദമായ പ്രാചീനമോളം നയാദിശിഷ്യവർഗ്ഗം പാകരണവ്യവസ്ഥയോടൊത്തായി കരുതുന്നതായോ അപ്രാചീനമോ പ്രകടമായിത്തന്നെ തത്വപ്രണാമശതകമിതിയെ വെളിവാക്കും സമുദായനാടിപ്പോരായോട് പ്രാചീനമാസിൽ എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. യമപ്രണാമശതകത്തിലെ ചില രസാകർഷക മൊഴിയെ അതിൽ ചിലർ വ്യാഖ്യാനിച്ചു കേട്ടിട്ടുണ്ട് ഉദാഹരണത്തിനായി—



ബന്ധുൻ കാരുണ്യമേന്മ കവിപതി തുരന്നു  
 ഉദ്യം കർമ്മപഥത്തിൽ  
 സംഗ്രഹാർത്ഥകരമായ പ്രതിരോധം -  
 മോശം! പാർവ്വതം  
 കാളീയേ പ്രേമം പഞ്ചമം മനോഹരം  
 കർമ്മം ഉദ്യമം  
 ഹിംസാശാസ്ത്രം കർമ്മശാസ്ത്രം കർമ്മം  
 കർമ്മം കർമ്മം കർമ്മം

എന്നൊരു ശ്ലോകം മാത്രം ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളുന്നു. കേരളവർമ്മ  
 രേഖന്റെ കവിതാകാമിനി നാനിപ്രേരമ്പായി തമപ്രണാമ  
 ശതകത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഒരു കവിക്കേസരിയുടെ നി  
 ശിതയാക്കുകയുടെ ന്യായപ്രസരം ആർക്കു ഏതു ശ്ലോകത്തി  
 ലും കണ്ടെത്താൻ കഴിയും.

ഇതിന്റെ പശ്ചാത്താപം മോശാശ്ലോകം കേരളവർമ്മരേഖ  
 ന്റെ പ്രതീകാത്മകമായി സൂക്ഷ്മമാകുന്നു. അറിയാത്ത താമ  
 സിക്കുമ്പോൾ കവിച്ച് 'ഭഗവാനാശ്വോത'ത്തിൽ:-

പ്രേമം കർമ്മം പഞ്ചമം | ബന്ധുൻ  
 കർമ്മം കർമ്മം കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം കർമ്മം

എന്നും 'ശത്രു സമോരോപാർത്ഥ നാഷ്ടക'ത്തിൽ:-

ബന്ധുൻ കർമ്മം ബന്ധുൻ കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം ബന്ധുൻ കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം ബന്ധുൻ കർമ്മം  
 ബന്ധുൻ കർമ്മം ബന്ധുൻ കർമ്മം

എന്നും മ. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094.

ജീവിയും പശുക്കൾക്കൊക്കെ വ്യക്തമാകാൻ. ഈയിടെ ജ്ഞാതീയ കൃതികളിലെല്ലാം ജനരാശി കൊടുത്തതായ പഞ്ചമനോവൃത്തി നല്ലപോലെ പ്രതിഫലിച്ചുകാണാം.

അദ്വിതീയ ഭാഗം മഹാഭാരതത്തിലും ഫലപ്രദമായിരുന്നു. ഇക്കാലത്താണ് ഏ. ഏർ. രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ, കവിവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ, ചെമ്പുറത്ത് കേരളവർമ്മപ്പുരാൻ, തുറവൂർ നാലാമത്താൾക്കുട്ടി എന്നിവരുടെ ഗുരുസ്ഥാനം കേരളവർമ്മവേർ കൈയെറിയ്ക്കുന്നത്. കേരളത്തിലെ പണ്ഡിതരാജനെന്ന പേരിൽ പരത്തിയ കേരളവർമ്മവെന്ന ഇന്ദ്രാധരായി ലഭിച്ചത് ഇവരുടെ മാഗ്യാതിരേകംകൾ ആവാതമാണ്. അവിടുത്തെ ശിഷ്യന്മാരിൽ അന്നുഗൃഹീത കവികളായ രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനും നാലാമത്താൾക്കുട്ടിയും പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നത് അധികതാമനുഷ്യാനുഭവത്തോടു കൂടിയ കണ്ഠിപ്പാട്ടുകളായിട്ടാണ്. കാവ്യനാടകങ്ങളും മറ്റും പഠിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള കഴിഞ്ഞതിനശേഷം വ്യാകരണം, അലങ്കാരം, മതമായ ശാസ്ത്രങ്ങളിലേക്കു ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ അദ്ദേഹം തിരിച്ചു. ഇവരെ സിദ്ധാന്തകൾക്കു മുമ്പു അഭ്യസിപ്പിച്ചുകൊടുത്ത കാലത്താണ് അവിടുന്ന് പ്രബുദ്ധനായ ഒരു മഹാപുരുഷന്റെ നെരിപ്പിൽ അദ്വിതീയമായ ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിപാദനം ഇദ്ദേഹം ഉദ്ദേശവാൻ പ്രയാസമാണെന്നുള്ള വാക്കു ശോധനീയമായിരിക്കുന്നു. സർവ്വമുക്തിദായകമായ പ്രതി അവിടുന്ന് ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടു പോകുകയും ചെയ്തു. തന്റെ കൈവശം പ്രസ്ഥാനത്തിനായി പണ്ഡിതൻ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഒരു വാക്കു അയച്ചുകൊടുത്തതിൽ പലപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നും അറിയുന്നതുകൊണ്ട് ഉദ്യോഗസ്ഥൻ കൈയെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടു ഏതാനും വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പ് അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടതായി

കഥനം കൃഷ്ണമാവാട്ട്-ൽ നൽകിയതും നഷ്ടത്തിലായി. ഇങ്ങനെ മിക്കവാറും നഷ്ടപ്രായമാർരിക്കുന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അനേകങ്ങളിൽ ഗദ്യരചകന്മാർ പ്രാമാണ്യത്തോടെ അത് വലിയ അനന്തമാർരിക്കും. വ്യാകരണകാരന്മാരുടെ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ മരിച്ച 'യമപ്രണാമനകം' കർമ്മപാണ്ഡിത്യപ്രകർത്തിന്റെ നിശ്ശേഷമാർക്കീനിട്ടതുകിൽ അതുതപ്പെപ്പാവാൻ ശിഷ്യന്മാരിൽ കൊച്ചുപ്രഭോയിത്തന്നുവന്നെത്ര. ആർ കാലാഭവമ്, സന്യസ്തന്റെ പുറമെ ഇംഗ്ലീഷ്, കണക്കു, മുതലായ മറ്റു വിഷയങ്ങളും അവിടുന്ന് അഭ്യസിച്ചു. കേരളസാഹിത്യകടംബത്തിലെ അനന്തരായകാശിയാതിരണമെന്നുള്ള ആശംസയോടു കൂടി മാതുവൻ പ്രിയശിഷ്യന്മാർ കാട്ടത്തിൽ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചത് സമവസാധിക്കാൻപിടുന്നതിലും അവിടുത്തെ സാധിക്കാതിരുന്നില്ല. കേരളവർമ്മൻ കവനത്തിലും ശിഷ്യന്മാരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഒരു ഗണാധികാരി ഉണ്ടായി അദ്ദേഹത്തിലും നിരന്തരത്തിലെ എഴുതിക്കണമെന്ന് ശിഷ്യന്മാരെ ആജ്ഞാപിച്ചു. അപ്പോഴപ്പോഴെങ്കിലും സമയത്തിന് അപ്പോഴെങ്കിലും മീമാംസാപരമായി കഴിച്ച് 'കൊച്ചുപുത്' ഗുരുമക്കൾക്ക് നിശ്ചിതസമയത്തിൽ അയക്കും മൊല്ലി കേൾപ്പിച്ചപ്പോൾ കേരളവർമ്മൻ സന്തോഷവാനായി. അവിടുന്ന് മെച്ചമൊഴുവുന്നിരുന്ന അയ്യപ്പവും ഇതും തമ്മിൽ ആശയത്തിലും പദപ്രയോഗത്തിലും അസ്സംഭവമായ ചെറുകുറുപ്പും കണ്ട് അവിടുന്ന് സന്തോഷപരവശനായി.

'സകല സുഖസുഖാരി നന്ദനീ കളനീയപേ  
കളനീയപേ കളനീയ കളനീയ കളനീയ കളനീയ  
കളനീയ കളനീയ കളനീയ കളനീയ കളനീയ  
കളനീയ കളനീയ കളനീയ കളനീയ കളനീയ'

എന്ന പദ്യം അവിടുത്തെ ഗണാധികാരിയെ ഒരു കല്പനകൾക്ക് പ്രിയശിഷ്യന്റെ കവിതാവിഷയത്തിലുള്ള ബാധമുൾ

പലപ്പോഴും അവിടുത്തെ അസുഖോടിയെ മൗനിച്ചിരിക്കുകയും വിഷണുശാലിയായ 'കൊള്ളപ്പ'ന്റെ മനോമുഖമേ വികസിതമാക്കിയത് ഘബിരിപ്രവരനായ മോശൻ തന്നെയാണു്.

കുന്താവികരവിധരനും കാന്താഹൃദയവരനുംകൊണ്ടും ആയില്യത്തിനാലും തിരുകോട്ടയിലെ കുന്താഹൃദയവരനുംകൊണ്ടും അതദ്വൈതമായ വലിയകോതിത്തന്മാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അരിച്ചുവെച്ച കഴിച്ചുപട്ടിയ നാലഞ്ചു കൊല്ലത്തേക്കു കേതുക്കൾ തീർത്തതിന്നു ക്ഷമാപണസമ്പ്രദായം സമർപ്പിച്ചിട്ടും അമലബനായി വന്നിട്ടില്ലാത്ത മോശാജാമു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നാമനീങ്ങുന്നതുവരെ ബന്ധനമോ പനയെടുപ്പോ ആയിത്തോന്നിയില്ലെന്നു കേരളവർമ്മാജി മോശാജാമു വിശദമാംഗമിനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും അഗ്നിയന്മാരെയും മറ്റും പരിശുദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുവന്നുവെങ്കിലും പരിശുദ്ധിച്ചുകൊണ്ടും വിശുദ്ധനായ അവിട്ടം അംഗമിനോടുകൂടി ദിവസങ്ങൾ പത്തു നാളെങ്കിലും സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടാക്കിയ ശേഷം മറ്റൊരു മനുഷ്യനെ നിയമിച്ചിട്ടെന്നതിന്നും വന്നിട്ടില്ലാത്തതായും നിരപരാധനായും മുമ്പിൽ അന്ത്യോത്തമ്യമുണ്ടെന്നും വിശ്വസിച്ചു പ്രസന്നനായി വരുത്തുന്നതിന്നും മറ്റും ബന്ധനരൂപം മോശാജാമു കുന്താഹൃദയത്തിനെക്കുറിച്ച് മേഴിച്ചും ഉപേക്ഷിക്കുന്നതായ മോശാജാമിന്നു കൂടി സ്വാമപ്രകാരം കൊണ്ടു ശോകചാരവശ്യത്തിന്നു ചോക്കിയതിൽ വ്യാകുലപ്പെട്ടും മറ്റും ഇങ്ങനെയുള്ള ആയില്യത്തിനാലും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും നാമനീങ്ങുന്നതുവരെ സ്വാതന്ത്ര്യബന്ധനത്തിൽത്തന്നെ കഴിഞ്ഞു കൂടാനാണു് വിധി നിശ്ചയിച്ചതു്. അംഗമിനോടുകൂടി കലാസനാജനം പുനാജാമു മറ്റിങ്ങവരവരനും ആയില്യത്തിനാലും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടും ആസന്നമുതലായി കിടക്കുമ്പോൾ പലതരമേയും നർത്തനംത്താൽ കേരളവർമ്മാജിയും മോശാജാമിയും തമ്മിൽ ആഹ്ലാദമുണ്ടായി കണ്ടുകൊള്ളുവാൻ കയ്യുപ്പു് കല്പിച്ചു. മറ്റിങ്ങയുണ്ടായി. ലു

കൂട്ടായ ധീരനായിരുന്ന കോളവർമ്മദേവൻ വിധിപ്പെടുത്തലിൽ സമരസംഗ്രമമായി വല്ല സാഹസവും പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന അദ്ദേഹം മരിച്ചതിനെത്തുടർന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണയ്ക്കായി ഒരു പ്രതിഷ്ഠാപനം നടത്തിയതായിരുന്നു. വിപ്ലവ വേളയിൽ പങ്കെടുത്തതിൽ അദ്ദേഹം പങ്കാളിയായിരുന്നു. വിപ്ലവകാരികളായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവർ. വിപ്ലവകാരികളായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവർ. വിപ്ലവകാരികളായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവർ.

— .0' —

## അദ്ധ്യായം ൩.

പ്രത്യാഗാമനവും സാഹിത്യപരിശുദ്ധവും.

കേരളവർമ്മദേവന്റെ ജീവിതത്തെ ആവരണം ചെയ്തിരുന്ന കാലഘട്ടപടലം വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ സ്ഥാനാഭ്യർത്ഥനത്തോടുകൂടി നിശ്ശേഷം മാറി. കാരണം കേരള കരിപ്പാട് നാളെ. അതെങ്ങും പിന്നെയും ശാന്തമായി. മഹാറാണി തിരുമനസ്സിലെ പ്രയാസാധാരങ്ങളും പ്രായ്നകളും സ്ഥലങ്ങളായും, 'മാനാഭധർമ്മിത'മായ 'ലക്ഷ്മി' കേരള ലക്ഷ്മി വിശാഖം തിരുമനസ്സിലെ ഉച്ചിതനാദം നടക്കും മുമ്പു തന്നെ പിടുന്നയും കണിച്ചു കൂടി. ഈ ഘട്ടത്തെ 'വിശാഖ വിജയത്തിൽ' കേരളവർമ്മദേവൻ ഇങ്ങനെ വാണിപ്പിക്കുന്നു—

“ഉത്തരകലശലിനീകേ മദമാർഗ്ഗശാഖമുപരിസ്തതഃ  
സ മൃഗ്ഗുതഃ പ്രിയതേ ഏത ഗതഃ വിധാമതേനസം  
നിരോഃ കേന്ദ്രകരണനിരത മഭയകരകരം  
മുഹൂർത്തേ സമാനതേ സമാനകോരീകിരീടാഃ.

മുതിർന്നവൻ അർത്ഥമവയം കലാപാതാമഃ  
പരമേശ്വരനെ തുപൽ മൃഗസ്തംഗം  
ഉപവിവരത് വൃന്തമു മകനാമകം  
ശ്രീമതിസ്തതഃ സുതമുദയം മഹിമ

സേവ്യപ്രേമിനിനേരംനേരസുതാമതഃ  
സസന്നസ്തപരി മൃഗിപുരോരോരഃ  
തലോരഃ മഹിമ കലാപത വിശാഖ  
ശ്രീമാദകലാകിരണസു പുരൂരതഃ”

കേരളദൈവകാരുണ്യ വിധിഭവപരിശുദ്ധതയുടെ ഇത്തോടുകൂടി തിരുവാധാനം ചെയ്തു. ആപത്സന്ധി മാറിമപ്പോൾ ജാഗ്രതയും അവിടുത്തെ ജീവിതജന്യലക്ഷണങ്ങൾ പിന്നെയും പ്രത്യക്ഷമായി. പ്രാണസൂത്രമായ വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വഞ്ചിപ്പല്ലത്തോടപ്പോൾ കരണലയിയിൽ നിന്ന് കേരളവർമ്മ

മദവനെ കൈയെറി. മഹാമാലാഖ തിരുമനസ്സിലെ കാരണ്ണാ  
തിരുകൾ കേൾക്കുമ്പോൾ മനം കളുപ്പിച്ചപ്പോൾ അവി  
ടുന്ന് ഈ പദ്യമാലയെ തുപ്പാക്കേളിൽ അടിയറ വെച്ചു—

‘ശരണം വെച്ചു മരണം ബുദ്ധമരണം പരമപദം |  
കരുണാപൂർവ്വതയോടെ വരണം പരമപദം |  
കൈയെറി മനം കളുപ്പിച്ചു തന്നെ വരണം  
കൈയെറി മരുതയെ കൈയെറി മരുതയെ |

മഹാമാലാഖ മനസ്സിലെ കാരണ്ണാ  
തിരുകൾ കേൾക്കുമ്പോൾ മനം കളുപ്പിച്ചപ്പോൾ  
അവിടുന്ന് ഈ പദ്യമാലയെ തുപ്പാക്കേളിൽ  
അടിയറ വെച്ചു—

തിരുമനസ്സിലെ കാരണ്ണാ  
തിരുകൾ കേൾക്കുമ്പോൾ മനം കളുപ്പിച്ചപ്പോൾ  
അവിടുന്ന് ഈ പദ്യമാലയെ തുപ്പാക്കേളിൽ  
അടിയറ വെച്ചു—

കരുണാപൂർവ്വതയോടെ വരണം പരമപദം |  
കൈയെറി മനം കളുപ്പിച്ചു തന്നെ വരണം  
കൈയെറി മരുതയെ കൈയെറി മരുതയെ |

മറുപടി ഈ പദ്യമാലയെ അവസാനത്തിൽ കേൾക്കുമ്പോൾ വരിക  
കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തിരുമനസ്സിലെ കാരണ്ണാ  
തിരുകൾ കേൾക്കുമ്പോൾ മനം കളുപ്പിച്ചപ്പോൾ  
അവിടുന്ന് ഈ പദ്യമാലയെ തുപ്പാക്കേളിൽ  
അടിയറ വെച്ചു—

സമഗ്രമായൊരു സന്തോഷം വിശാഖം തിരുമനസ്സിലെ  
കാരണ്ണാ തിരുകൾ കേൾക്കുമ്പോൾ മനം കളുപ്പിച്ചപ്പോൾ  
അവിടുന്ന് ഈ പദ്യമാലയെ തുപ്പാക്കേളിൽ  
അടിയറ വെച്ചു—







അയ്യപ്പക്കുറുപ്പി വലിയകോയിത്തമ്പുരാണെന്നൊരു മഹാമാരു  
 വൃത്തിമനസ്സുകൊണ്ട് കല്പിച്ച് നിയമിച്ചു. എന്നാൽ അ  
 പ്തോഷപ്പോൾ വിലയേറിയ പല നിർദ്ദേശങ്ങളും നൽകി നവീ  
 നഗദ്വേദം മനത്തിൽ വിശദമായിത്തന്നെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട്  
 കേൾപ്പിച്ചുവെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആയിട്ടും  
 കേരളം ഇപ്പോൾ മഹാമാരു തിരുമനസ്സുമാരുള്ളായ ഏഴ്  
 ഇരുന്നൂറുകൾ കൊണ്ട് ഈ സംഗതി സമ്പൂർണ്ണമാകുന്നതാണ്  
 മറ്റും കൂടെ വേണ്ട വിശദമായിത്തന്നെ തിരുമനസ്സു  
 കൊണ്ട് ഇങ്ങനെ പ്രഖ്യാപിച്ചു. “ഇതൊക്കെ തിരുമനസ്സു  
 കൊണ്ട് എന്ന പ്രത്യേകം ഇഷ്ടമായിരിക്കുന്നതാണ്.  
 ആ മഹാമാരു അർപ്പിച്ച് മലയാളിയുടെ സ്വഭാവം ഈ  
 കഥയിൽ ഏറ്റവും സരസമായി വിവരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അന്ന്  
 ആ കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നിധി  
 യിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നതും കഴിച്ചുകൂട്ടിയതും ചെയ്തിട്ടുള്ളതും എ  
 ന്ത് പ്രതിപാദിച്ചു നോക്കുന്നതായിട്ടും അത് എത്രയും  
 ഹൃദയംഗമമായും ഭക്തിയുടേതും ഇരിക്കുന്നു. മഹദ്വൈതസംഗ്ര  
 ഹത്തിൽ അകലെയുള്ള ചരിത്രം ചേർത്തിട്ടുള്ളതിൽ ഇത്രയും  
 കിരണത്തിൽനിന്ന് ചരിത്രസംഭവമായ സംഗതികളേയും ഈ  
 പുസ്തകത്തിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെയും സംഗ്ര  
 ഹിച്ച് പ്രതിപാദിച്ചു കാണിക്കേണ്ടതാണ്. ഈ  
 ആത്മീയ കൃത്യം തന്നെ ഭാഷാതത്വകരമായതും യോഗ്യ  
 തമുള്ളതാണ്.” വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊ  
 ണ്ട് ഭക്തിസമർപ്പനയ്ക്കു കീഴെ ഭാഷാതത്വകരമായതും

ഇതാണ് സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പുസ്തകം  
 അതിൽ താഴെപ്പറയുന്ന  
 മഹാമാരു കല്പിച്ചു നിയമിച്ചതാണ്  
 അതിന്റെ പേര്  
 സമർപ്പിച്ചതാണ്  
 അതിന്റെ പേര്  
 അതിന്റെ പേര്  
 അതിന്റെ പേര്

ചെന്തൊന്നു പുഴയടുത്തുനിൽക്കിയിട്ട്  
 ചിന്നുന്നതും തട്ടുന്നതും  
 തെന്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും

ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും  
 ചാത്തൊന്നിന്റെ തലയെടുപ്പിച്ചുകൊടുക്കും

എന്നീ പട്ടണങ്ങൾ വിശാലം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലേക്കു ന്നു  
 യദ്യ കർമ്മങ്ങളാലും തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ എഴുതി  
 യിരിക്കുന്നു "ഇതിൽ അകത്തും പുറത്തും നിങ്ങളുടെ ശ്ലോക  
 ങ്ങളൊക്കെയും ഞാൻ വളരെ കഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവ എത്രയെ  
 നന്നായിട്ടുണ്ട്. ഉത്തരങ്ങളായ പാശ്ചാത്യപ്രകൃതികളിൽ  
 നിന്ന് കാണാവുന്ന ശ്ലോകവും പ്രകൃതമായ ആശയങ്ങളും  
 കഷ്ടനാശങ്ങളും നമ്മുടെ സ്വാമിത്വത്തിൽ നടപ്പാക്കുന്നതു  
 കൊണ്ട് താൻ സിദ്ധിക്കാവുന്ന ഗുണങ്ങൾ എത്രമാത്രമുണ്ടെ  
 ന്ത് ഇവ നല്ലപാലെ പൂർണ്ണമാണ്. ഒന്നിനേക്കാൾ മറ്റൊരു  
 മഹാകവിയുടെ 'ചുരുങ്ങിയൊരിക്കലും', 'ഇവിടെ' ആയ് കി  
 കിം' മുതലായ കൃഷ്ണന്റെ സങ്കല്പമായിട്ടുണ്ടെന്നു  
 എനിക്കു നല്ല നിശ്ചയമില്ല. മണ്ണിലായിട്ടുള്ളതായി തെളിയി  
 ക്കപ്പെട്ടതായ നമ്മുടെ ചാത്തും നിലംകൂടിയ നേരിട്ട ഉണ്ടാക്കാവ  
 ുന്നതായ അനവധി ഭവനങ്ങൾ ഇവയിലുണ്ട് ഇതൊക്കെയും  
 ന്നു 'കുടുംബം' വിദ്യ എന്ന ചാടികയിൽ വിശ്വവിശ്വതായ  
 അഹല്യാക്കുമാരിയുടെ ഒരു ജീവചരിത്രമുണ്ട്. ആ മഹദ്വാരം

അതിന്റെ മീപവദിതം മഹദ്വരിതസംഗ്രഹത്തിൽ മുഖ്യതയോടെ ചേർത്തിട്ടില്ലെന്നു വരികിൽ ഈ ലേഖനത്തിന് ലഭ്യമായ ഒരു തർജ്ജിമ എഴുതി ആ പന്തുകളിൽ ചേർക്കുക. ഇതിൽ നിന്നുപോകാൻ കഴിവില്ലാത്ത തോലികളെടുത്ത് മഹാനാളായ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ചോദ്യങ്ങൾ വേണ്ട ഉപദേശവും നിർദ്ദേശങ്ങളും നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്നു തെളിയിക്കണമെന്നും

മഹദ്വരിതസംഗ്രഹം, അക്ബർ എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള അഷ്ടാശ്വതഥാദി രചിക്കുന്ന തിരുവെഴുത്തു വലിയകോതി ആവശ്യം തിരുമനസ്സിലെ കവിതാമന്ദിരം ഇരുതിട്ടുള്ള വിനയോദിതം മഹദ്വരിതം കൊണ്ട്. അദ്വൈതാചാര്യന്റെ അനുഗ്രഹത്തോടെ പരമേശ്വരനാഥനായിരുന്ന അവിഷ്ണു സംസ്കൃതകവന വാസനയുടെ പ്രകടനത്തിൽ പ്രയോജനമായിരുന്നു കേരളത്തിൽ നിന്ന് കരകൊണ്ട വിശാഖം തിരുമനസ്സിലെ പേർ തോന്നുന്നതിന്നുപോലെയും ആദരവുമാണ്. കേരളാശാലിനായ മഹാകാവ്യ തിരുമനസ്സിനോടു ഏതൊരു കവിതയ്ക്കു തോന്നിയ കൃതികളെയും 'ശുദ്ധാശാശതകം', 'വിശാഖവിജയം' എന്നീ കാവ്യകൃതികൾ കൊണ്ട് വലിയകോതി ആവശ്യം പ്രകാശിപ്പിച്ചു. തന്റെ പ്രാണസുഹൃത്തും അതിർപ്പാൻ ആദാർ പാത്രമായ വിശാഖം തിരുമനസ്സിലെ കവിതാചിന്തയോടു കൂടി കവിതാവിഷയമായ അതിർപ്പാൻ ആ സമുദായം അനുഗ്രഹമായി പ്രവർത്തിച്ചു. ആ ലിപ്യുദ്ധിതയുടെ പുണ്യമായ വിജയാട്ടം വിശാഖം തിരുമനസ്സിലെ ഗുണാശിമയെ വെളിപ്പെടുത്താൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഏതൊരു മഹാകാവ്യ വിഷയവും സന്ദർഭപ്രദമായ മാനസോല്പാസവും വാഗ്ദത്തമായ കവിതാവാക്യവും ഒന്നിച്ചു സംഗ്രഹിക്കുന്നതും ഉത്തമകാവ്യങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ചിരുന്നതും പശ്ചാത്യ മായ അന്തരീക്ഷം ഏകീകൃതം ഉണ്ടാകുന്നതാണല്ലോ. വിശാഖം തിരുമനസ്സിലെ ശുദ്ധാശാശതകം സന്ദർഭത്തിൽ തിരുമനസ്സിലെ തിരുമനസ്സിലെ പേർ 'ശുദ്ധാശാശതകം'

കു. മോശമുൽ ആയിലും തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ തുലാഭാ  
രം നടന്നപ്പോൾ അതിലേക്കു ചെ് പിടുന്നതും അമൃദ്രിതമായി  
തന്നതുമായ തുലാഭാരതകത്തിൽ ചില മാറ്റങ്ങൾ ചെയ്ത്  
ഇപ്രകാരത്തിൽ താൽ പ്രസ്തുതത്തി. ബാല്യകവിതയെന്ന്  
പരിഗണിക്കാവുന്ന ഈ കൃതിയിൽ അസംഗതങ്ങളായി തോ  
ന്നിയ ഭാഗങ്ങളെ സംസ്കരിച്ചും ഭാവവിധ ഭേദഗതികൾ വരു  
ത്തിയും പരിഷ്കരിച്ചതുകൊണ്ട് മാത്രം പ്രസ്തുതങ്ങളൊന്നും ചെയ്  
തില്ല. ചിത്രശ്ലോകാദിമുഖമുള്ള നവമശ്ലോകം കേരളവർമ്മ  
ഭേദകൻ പാഠപ്രകാശനാകട്ടെത്തന്നെ സമ്പന്നീധിമാസ  
ത്തെയും അനൂപതകരമായ വിധത്തിൽ വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്.  
അർദ്ധശ്ലോകബന്ധം, സർവ്വശ്ലോകബന്ധം, അർദ്ധശ്ലോകപ്രതി  
ബോധം, ഏകാക്ഷരം എന്നു കൂടാതെ ശബ്ദമെ. ചിത്രശ്ലോകം  
അവിഭജ്യത്തക്ക അഞ്ചുസൂക്തങ്ങളായിരുന്നു.

ഇതിന്റെ അംഗീച്ച 'വിശഖരണിജ്ഞം' മഹാകാവ്യം  
കേരളവർമ്മഭേദകൻ സംസ്കൃതകവനസാമന്തത്തിന്റെ ഉദ്യ  
തപത്തെയാണ് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത്. അനൂപമായ വാക്  
പ്രവാഹം, മനോഹരമായ വഴിനാളെവവിശ്വം, അദ്വൈ  
പുവമായ ലാളിത്യം, അസ്പഷ്ടമായ ചിന്താസൗകര്യം  
എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഗുണസന്നിപാതത്താൽ അവിടുത്തെ സം  
സ്കൃതകവനങ്ങൾക്കെല്ലാം മുന്നേകുമായിട്ടാണ് വിശഖരണി  
യത്തിന്റെ നിയമം. ഇപ്രകാരം സ്തോത്രങ്ങളോടുകൂടിയ ഈ മഹാ  
കാവ്യം കേരളത്തിലുണ്ടായുള്ള സംസ്കൃതകാവ്യരത്നങ്ങളുടെ പ  
രിപന്നനാപ്രസംഗം നൽകാൻ തികുന്നകാലത്തോളം സംസ്കൃതി  
ശൈലിയിലുള്ളതാകുന്നതിരിക്കും. സുകമരഗന്ധീയമായ നവ  
മല്ലിയും ശബ്ദാർത്ഥംഖരപ്രധാനമായ ഭഗവതീതിയും അ  
വിഭജ്യത്തക്ക ഭേദപാലയ സ്വാധീനമായിത്തന്നെയാണ് ഈ മ  
ഹാകാവ്യം ഉള്ളതെന്നു പോയിക്കും. എന്നാൽ അവിഭ  
ജ്യത്തക്ക കാളിദാസാദികളിപ്ര മീനമാർഗ്ഗത്തിലേക്കാരും മുക്കാൽ  
പ്രളയികളുടെ മീനീധിമാണ് പ്രത്യേകം പദമെടുത്തായി

യന്നത്. പക്ഷെ കാളിദാസകവിയുടെ ലാളിത്യസാരത്യാദി  
 ഗുണങ്ങൾ വിശാഖവിജയത്തിൽ അനസ്തുതമായി പ്രകാശിച്ചു  
 കാണുന്നുണ്ട്. വഞ്ചിരാജപുരംവന്ദാമകർണ്ണിച്ചുണ്ടായിട്ടുള്ള  
 വേദാന്തസംസ്കൃതകാവ്യവും വിശാഖവിജയത്തിനോടു കിടപി-  
 ടിയിട്ടുവന്നിട്ടു. പാച്ചുരുത്തരിന്റെ ഓദീഭാമവർദ്ധിജയം പ്ര-  
 ശസ്തമായ ഒരു മഹാകാവ്യമെന്നല്ലാതെ കവിതാഗ്ദൃഷ്ടാന്തിയും  
 മനോധർമ്മപ്രസരത്തിലും വിശാഖവിജയത്തെ സമീപിക്കുന്നി-  
 ട്ടു. കേരളചമരവൈകുണ്ഠ കവിതാപതികർത്താവും പാണ്ഡിത്യ-  
 ത്തിന്റെയും ഒരു സമാധാനിത്തേജപരമായ നിലവിൽ മാത്ര-  
 മല്ല അതിന്റെ പ്രാപം. അവിടത്തെ സമീപിതകവി-  
 ത്വത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട മിമിസംഭവങ്ങളെപ്പറ്റി അതിൽ  
 വണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ സമാധിതകവിതാപരമായും ഈ മ-  
 ഹാകാവ്യത്തിനുള്ള പ്രാധാന്യം വിസ്തൃതവ്യക്തം. അവിടത്തെ  
 ഒരു വാസവേദം അനന്തപുരംചമരക്കു നിമിത്തമായ സംസ്കൃ-  
 തത്തെ ച, ത്, ത എന്നീ സ്വരങ്ങളിൽ സ്വതസ്സ്വികമായ പരമാ-  
 ത്വത്തോടു വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇക്കാരണത്താൽ ഈ കാവ്യ-  
 ത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ അദ്ധ്യായം സർഗ്ഗങ്ങൾ കല്പിച്ചത് പ്രൈവനാ-  
 യിപ്പാത്രം സിദ്ധപ്പെടുത്തിയത് വിശാഖാതിജനാരു തിരു-  
 മനസ്സുകൊണ്ട് ഈ ചമരകാവ്യം പൂർവ്വമാണെന്നിടമുണ്ട്. ദി-  
 വംഗംതന്നെ. തിരുമനസ്സുവേണ്ട പതിനാലു സ്വരങ്ങൾ വാ-  
 ങ്കിപ്പാനായിക്കുന്നതിനെ സാധിച്ചു. വിശാഖം തിരുമനസ്സി-  
 ലെ അപമാനത്തിന്റെ കീഴ്ന്നിടത്തു ആദ്യമത് പതിനഞ്ചുവ-  
 രുക്കുള്ള സ്വരങ്ങൾ മണപതിശാസ്ത്രങ്ങളുടെ വിദ്യനിമിത്തം  
 മിമിസംഭവംതന്നെ. തിരുമനസ്സുവേണ്ട പതിനാലു സ്വരങ്ങൾ പ്ര-  
 സിദ്ധീകൃതമായി. രണ്ടും സ്വരങ്ങൾ വിജയോന്മുഖിത്താദർശി-  
 യിലും മിമിസംഭവംതന്നെ. ചമരകാവ്യം മുഴുവനും കാവ്യരചനയിൽ നി-  
 ന്നും മണപതിശാസ്ത്രങ്ങളുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ ചമരം പ്ര-  
 സിദ്ധപ്പെടുത്തി. വിശാഖവിജയം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ  
 പതിനേഴാം പാശ്ചാത്യയാത്രയായ പല സംഗ്രഹപരിഭാഷിത

കേസരികൾ അതിലെ കവനപാദവർത്ത മുദ്രകളിനും പ്രശം  
സിച്ച് ഗദ്യരീതിയിലെ വിദ്വാൻ കലസങ്കീർത്തിലെ അംഗങ്ങളായ  
ശിവരാമശാസ്ത്രി, നിരോപതിശാസ്ത്രി, രാജാപുർ ശ്രീനിവാസ  
മീനീതർ, കവിപ്രഭുക്കന്മാർ കോമരാനന്ദപാർ, കാഞ്ചീപുരം അ  
നന്തപാർ, കോമരപാർ അപ്പശാസ്ത്രികൾ എന്നുള്ളതി  
ന്ദ വിദ്വാന്മാരികൾ അവിടുത്തെ അഭിനവിച്ചതിനവസാനമിട്ടു.  
ഈ പ്രാധസർ കൈവർ മുതലായ പല പാശ്ചാത്യ സംസ്കൃതപ  
ണ്ഡിതന്മാർ ഇക്കാലത്തോടുകൂടി ഇതേ രീതിയിൽ ഇതു മനോഹ  
രമായ ഒരു മഹാകാവ്യം മെച്ചിൽ അമൃതപരതന്ത്രമായി.  
സംസ്കൃതപണ്ഡിതമോക്ഷത്തിൽ വിശാലവിജ്ഞാന്റെ പ്രസി  
ദ്ധീകരണത്തോടുകൂടി കേരളവാചസ്പത്യകോമിതന്മാരായും മ  
രിച്ചു പ്രശസ്തിയും ബഹുമാനവും അന്യോദേശമായിരുന്നു. കേരള  
ത്തിലെ പണ്ഡിതവൃന്ദവും ഈ കാവ്യമഹാകാവ്യത്തിന് സ്വാ  
ഗതമരുളി. കൊടുങ്ങല്ലൂർ കടത്തിക്കുറുപ്പൻനമ്പ്യാൻ തിരുമന  
സ്സിലേയ്ക്കു—

“വെള്ളിത്തൂണുവെട്ടിയ കെട്ടി  
 ദിവ്യത്തിനേതര കൃതം മഹത്  
 കീഴ്ന്നിടേതര ഉന്നിത നാഥ  
 മഹിമയാകുമെപ്പറയുക.”

എന്ന തുടങ്ങിയ പട്ടണത്തുകൂടി വിശാഖവിജയവും തുലാഭരണശതകവും അയച്ചു കൊടുത്തപ്പോൾ അവിടുന്ന് ആനന്ദപുരം കത്തിലാങ്ക് പ്രശംസാസൂചനയിൽ അനുമോദനപത്രമയച്ചതിന് —

[illegible]

எது நாள்? கேள்வி யும் கேள்வி நியதி யுமிருந்தால், உலகம்  
என்று உருவம். கேள்வி யுள்ள நியதி யுமிருந்தால், உலகம்  
உருவம் உருவம் உருவம் உருவம் உருவம் உருவம் உருவம் உருவம்

വിജയത്തിന്റെ പ്രതീകം അയച്ചു കൊടുക്കുകയും അവരെ  
 ല്ലാം ഏകകണ്ഠമായി അതിലെ സ്വാതന്ത്ര്യാതിശയത്തെ പുക  
 ശ്ശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനാണ്. മറ്റൊരു തുലാം മണ്ഡലം  
 കണത്തിക്കുട്ടൻ നമ്പൂക്കൽ നടുവത്തുപുൽ നമ്പൂതിരിയുടെ  
 പേര് അയച്ചു മര കുത്തിൽ:—

‘വിശാഖവിജയം കാവ്യം വിശാഖഗുണവിശ്വരൂപം  
 വിശാഖമാതൃമഹാഭാരതം മഹാഭാരതം’  
 ‘അമ്പലക്കുളം മഹാ, മഹാഭാരതം മഹാഭാരതം’  
 ‘മഹാഭാരതം മഹാഭാരതം മഹാഭാരതം’

എന്ന് മറ്റുപ്രതികാരങ്ങൾ.

ബ്രഹ്മകാലിനി പ്രസിഡൻറു സ്ഥാനത്തേക്കു കേരളവർമ്മ  
 ദേവനെ നിയമിച്ചപ്പോൾ തന്നെ രാജകീയഗ്രന്ഥപ്പുസ്തകങ്ങളെ മേല  
 നോക്കുന്നതിനും വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അ  
 വിടുത്തെ ചുരുക്കമെടുത്തു. രാജകീയഗ്രന്ഥശാലയെ കെട്ടി  
 തന്നെപ്പോയി പൂർണ്ണ ഗ്രന്ഥശാലകളിൽ വെച്ച് കണക്കുവെക്കാനാക്ക  
 തെമെന്നുള്ള അഭിപ്രായം തന്നെപ്പോയി പൂർണ്ണ ഗ്രന്ഥശാലകളിൽ  
 തന്നെ വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് വലിയകോ  
 റിത്തു നോക്കുന്ന പേരുകൾ ഇതാ നിയോഗിച്ചത്. ഉൾക്കൂർ  
 വലിയകോർ, പാലക്കാട്, ചെറുകാട്, പൂവള്ളി നമ്പൂതിരി;  
 കൂട്ടപ്പുറം, സാമൂതിരി, ചിറ്റാട്ടു, പാലിയത്തപ്പൻ എന്നിവ  
 രുടെ ഗ്രന്ഥപ്പുസ്തകങ്ങളായിരുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റ് വരു  
 ത്തി രാജകീയ ഗ്രന്ഥപ്പുസ്തകങ്ങളായിരുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റ് വരു  
 ത്തി പേരുപോലെയുള്ള, നവസാഹസികലിസ്റ്റ്, എന്നു  
 തുടങ്ങിയവ അവിടന്നു തന്നെ മറ്റൊരു ലിസ്റ്റ് പകർത്തിയെ  
 ഴുതിയതായി കാണുന്നു. അടുത്ത വർഷം ആരംഭത്തിൽ ധാതു  
 കാലം, മാതൃഭൂമിയും, ശബ്ദകൗസ്തൂഭം എന്നു തുടങ്ങിയ  
 ഗ്രന്ഥങ്ങളും അവിടന്നു തന്നെ പകർത്തി എഴുതി. ഇവിടെയു  
 ണ്ടായിരുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പകർപ്പുകൾ കൊടുത്ത് പകർത്തി  
 നും വിവരവും അവിടന്ന് അതവയി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സമ്പാദിച്ചു.



നവോദയൻ, കോൽവാപ്പുർ എന്നു തുടങ്ങിയ ഭൂസ്ഥലങ്ങളിലെ  
 സംസ്കൃത പണ്ഡിതന്മാരുമായി ഏഴുതുകത്തുകൾ നടത്തി അന  
 ഘധിപുസ്തകങ്ങളും ഗ്രന്ഥങ്ങളും അവിടേ സംഭരിക്കി. വാസ്ത  
 വത്തിൽ അവിടുത്തെ നിരന്തരമായ കോണാണു വലിയ  
 തകരാറും ഗുണമുള്ള അപൂർവ്വഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ഒരു നിക്ഷേപമാ  
 യിത്തീർന്നിട്ടുള്ളതായിട്ടുണ്ട്. ഭൂസ്ഥലവാസ്തുപ്രകടനം തിരു  
 തിൽ അമൃതിതങ്ങളായ ഏതാനും ഗ്രന്ഥങ്ങളെ പകർത്തിയെഴു  
 തിച്ച് ലോകോപകാരാർത്ഥം അവിടേ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി  
 യിട്ടുണ്ട്. മേപ്പത്തൂർ നാലാമത്തെ ചോലന്മാരുടെ 'മാതൃമാരാജ  
 പ്രശസ്തി', 'കുകുസേവരം', എന്നു തുടങ്ങിയ സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങ  
 ലും, 'ചെല്ലൂർ മഹാദാസ്തം', രാമപുരത്തു വാടകയുടെ 'അയ്യപ്പദീ',  
 മോഷാലൈയം മഹാസ്വ, രാമായണമന്ദിര, 'കോതമന്ദിര' എന്നു  
 തുടങ്ങിയ മണിപ്രവാളകൃതികളും ആയിലും തിരുവനാൾ തിരു  
 മനസ്സിലെ അഭിജ്ഞാനശാകന്തളവും ഇപ്പോഴായിരുന്നെങ്കിലും  
 ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ പരിശോധിച്ച് പ്രകാശിപ്പിച്ചത് അറിയാത്ത  
 ഭാഷയ്ക്കു മെച്ചപ്പെട്ട ഒരു പ്രശസ്താസനമാണെന്നുള്ളത്  
 ആരും വിട്ടുവീഴ്ചവന്നതല്ല. പ്രാചീന ഗ്രന്ഥപ്രസിദ്ധീകര  
 ണത്തിൽ അനേകരെ ആണാടി ചോങ്ങവസ്തു സംരക്ഷകനായ  
 പ്രൊഫസർ സന്തോഷിജി മുമ്പായി ആരോപിച്ചിരുന്നു പലതരം  
 പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളത് സന്തോഷിജി മുമ്പാകെ അപലപ  
 നമം പ്രാപിച്ചപ്പോൾ "തിരുവിതാംകൂറിലേക്കു അദ്ദേഹത്തി  
 ന്റെ മരണം അപരിഹാര്യമായ ഒരു നഷ്ടമാണ്. ഒരു പ്രാണ  
 സമൃത്തും പല അദ്ധ്യക്ഷങ്ങളിലും വിലയേറിയ സഹായം  
 ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു പണ്ഡിതപ്രവർത്തനം എന്തിനു നഷ്ടമായി.  
 പ്രാചീന ഗ്രന്ഥങ്ങളും സംസ്കൃതം അദ്ദേഹത്തിനും വാഗ്ദ  
 മ്യത്തിൽ ആഗ്രഹം ഉണ്ടെന്നും ധർമ്മം ആ പരമ്പര  
 നേതാവായിട്ടും ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു" എന്നാണ് കേ  
 രളവർമ്മയുടെ പ്രസ്താവന. തുടർച്ചയായും അദ്ദേഹത്തിൽ സന്തോഷിജി  
 യുടെ ഒരു സ്തൂപിതാമരം പലപ്പോഴും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഗുണമു



അക്കാലത്തു മഹാകാലാവതിമതസ്സിലേയും ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സ്ഥാധികാർത്ഥകാരുടേയും കറും ഉത്സാഹത്തിൽ പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന 'വിദ്യാവിലാസിനി'യിലാൽ ആദ്യമായി ഇതിനെ പ്രസിദ്ധം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്. അന്നവധി സഹൃദയന്മാർ ഈ പരിശ്രമത്തെ മുതുകടന്നു അഭിനന്ദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ പ്രോത്സാഹിതനായി അവിടന്ന് ഇതിനെ പുരിപ്പിച്ചു വിന്നീട്ട അതിൽ ചില പരിഷ്കാരങ്ങളോടുകൂടി കുന്നിച്ചെടുത്തു 'കേരളവിഖ്യാസം' അച്ചുകൂടത്തിൽനിന്ന് പുറപ്പെടുവിപ്പിച്ചു. മൗഢ്യവൃദ്ധന്മാരും അവിടത്തുള്ള അച്ചുകൂടത്തിന് ആദ്യപ്രതി ലഭിച്ചു. വിശാഖത്തിനൊരു തിരുമസ്സിലേക്കു ഈ കാവ്യാശങ്കരളം സമർപ്പിച്ചപ്പോൾ 'മമ്മ് മലയാളത്തിൽ ഭരതകൃഷ്ണകൃതിയാതി ഏതെന്നേക്കും നിമനി പൂരെയ്' എന്നിങ്ങനെ പ്രശംസിച്ചു. പൂർണ്ണ അഭിനന്ദിച്ചു കരുതിരേവെന്ന് കേരളവർമ്മാചന്ദ്രൻ അമ്മച്ചുകൊടുത്തു.

സംസ്കൃതപദപ്രയോഗബുദ്ധമായ ഈ കേരളീയ കാവ്യാശങ്കരളത്തിന്റെ ആവിർഭാവം കാവ്യാസാഹിത്യത്തിന് എത്രമാത്രം പരിപോഷകമായിരുന്നുവെന്ന് പരിഭാഷിതന്മാർ വിഷയമാണ്. മലയാളകാവ്യാചരിത്രത്തിൽ ഒരു പ്രധാന സംഭവമായി അതിനെ പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്. കേരളവർമ്മാചന്ദ്രന്റെ പ്രയത്നം മറുകവികളെ എത്രമാത്രം തട്ടിയെന്നതിനെപ്പറ്റി കണക്കില്ല. കാവ്യാനാടകത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനപ്പെട്ടിട്ട് കേരളകാവ്യാശങ്കരളമാണെന്നുള്ളത് ആദ്യം അപലപിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. ഇദംപ്രഥമമായി ശാങ്കരളം മലയാളഭാഷയിൽ രംഗപ്രവേശം ചെയ്തപ്പോൾ അതിനെത്തുടർന്ന് സംസ്കൃതത്തിൽ നിന്നും ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്നും തർജ്ജിമകളായും അനുകരണങ്ങളായും അനേകം ദൃശ്യകാവ്യങ്ങൾ ഭാഷയിലുണ്ടായിരുന്നത് വ്യത്യസ്തമായി അവർകൾ കാവ്യാപോഷിണിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പുതിയ പുസ്തകപ്പട്ടികയിൽ നിന്നും സൂക്ഷമാകുന്നുണ്ട്. സംസ്കൃതകാവ്യാശങ്കരളങ്ങളായും



“ആ മഹാനാഥാവർ ഏകൻ? വലിയകോമിത്തമ്പുരാനവർകൾ ഉണ്ടാക്കിയ കളിപ്പാട്ടുകളായ ശ്ലോകങ്ങളെ താനർന്നെന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതു്. ഈശ്വര! ഇപ്പോൾ ആ കേരള കാളിദാസൻ ഇതു കേൾക്കാൻ ഇവിടെ ഉപേന്ദിതനുമെങ്കിൽ ഞങ്ങളുടേയും അർഹയും ചന്ദ്രാ പൂർവ്വമായകമായിരുന്നു തന്നെക്കുറിച്ചു താല്പര്യം നടത്തേണ്ടെന്നു പറ്റാത്തു്. നാടകം കാണുന്നതിന്നു ആളുകൾ ധാരാളമുണ്ടായിരുന്നു. ഒരോ ശ്ലോകത്തിന്റേയും അർത്ഥസാരത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന പശ്ചാത്താപത്തിൽ നിന്നും അവിടുത്തെ ശാകുന്തളനാടകത്തെ ജനങ്ങൾ ഏതെന്നു കൊണ്ടുവന്നു പുതിയ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു്.”

നടത്തിലകത്തു നിൽപ്പാൻ നാടയണുപിള്ളയും നമസ്കാരമായ മോക്ഷ പാല നടയായും കൂടി പോഷിക്കുവാൻ അഭിനയിച്ചതായ നാട്യശാല കേരളീയരെ ‘ചുവടുതട്ടത്തിൽ ആദരിച്ചുവെന്നതിന്നു താക്കോൽ പരശ്വരവർണ്ണിച്ചു. ഇവരുടെ കൂട്ടം നരകനാശമായ ശ്ലോകങ്ങളും വാക്കുകളും കേൾപ്പിച്ചതിനാലാണു നാടകത്തെ ഒരു കേൾപ്പിന്നു ഏകമെന്നതിന്നു. അന്നു ചൊല്ലിപ്പിറ്റു, ശരിയായ കേരള പാഠം വർദ്ധിച്ചതിന്റെ പ്രത്യക്ഷമായിരുന്ന ശ്ലോകം നാട്യശാലയോടടുത്തു എന്താണോർക്കു ചെറിയ പശ്ചാത്താപം അഭിനയിക്കുന്നതു് ഇപ്രകാരമായി കേൾപ്പോൾ അപ്പോത്തരവും ഇതുപോലെ അഭിനയിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നു അവിടുത്തെക്കണ്ടായ അഭിലാഷം ഇത്രവേഗം പരിവർത്തനമുണ്ടാകാൻ അപ്പോൾ ഇല്ലാതിരുന്നെങ്കിലും ആ ആഗ്രഹം അവിടുത്തെ പ്രതീക്ഷയെ അതിലംഗിച്ചു ബഹുപരിചരിക്കുന്ന പ്രസി അവിടുത്തെ പൂർവ്വതാൽപര്യങ്ങളായി മിശ്രമായിത്തീർന്ന കേരളീയർ നിന്നും കൂടിച്ചേർന്നിൽ നിന്നും മിന്നമാത്രം ഇന്നുവീരനാടകാധിനതം അനേകം നാടകനാടകക്കാർ കൊണ്ടുവന്നതോ കൂടി അപാരാകതയും മലയാളികൾക്കെല്ലാം പ്രേമപൂർവ്വമായിരുന്നതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടാൻ പറ്റാത്ത അപാരാകതയുള്ളതാ പൂർവ്വകേരളീയനാടകമെന്നു വരുത്തിവെച്ചു അഭൂതപൂർവ്വമായ അഭിമുഖീ വിസ്തരനീയമാണു്.

മുസ്ലീംഗമിച്ച് തിന്ന ശോവുകന്റെ പിതൃഗമിക്കും ബഹു  
ശോക്കമെല്ലാം' എന്നു വിധത്തിലാണ് പ്രാണനെ മലയാളി  
കളുടെ അനുസ്മരണം നടക്കുന്നിടത്തും നല്ലപോലെ ഒരു  
മുനിക്കുന്നുണ്ട്. കേരളവർമ്മാന്റെ വെട്ടിത്തെളിച്ച നാലുപേ  
രിൽ അവിടുത്തെ അനന്ദിപ്പോൽ അതോടൊത്തർ അനന്ദ  
മതികയാ ഭൂനാട്ടുവന്ത, നാനാമതത്തിലുള്ളവയെ നാടകനിർമ്മി  
തം ഭാഷാസാഹിത്യഭണ്ഡാരത്തിന് എന്താൽ അമൃതപ്രദന  
മെന്നു സാധിക്കുന്നതിലുൾപ്പെട്ടിട്ടു. അന്ധനാകുന്ന  
പുറമെ ഒരു പന്ത്രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തിൽ  
മലയാളീ 'കൊടുമുടി' കൊടുമുടി തന്മൂലം 'കുട്രാ  
ണീനാടകവും' കണ്ടതിന്റെ തന്മൂലം 'ഖജനാനാലയം'  
'പ്രതിക'യും മറ്റും നിർമ്മിക്കുന്നതിന് ഭാഷാശാസ്ത്രവും തന്നെ  
അത് പ്രേരകമായിരുന്നു. കേരളവർമ്മാന്റെ നാടകകര  
സ്വഭാവ ശാക്തേയത്തിൽ കൈമാറ്റിച്ച് ഭാഷയുടെ 'ഭാവി  
ശ്രേണി' പിടിച്ചുനടക്കുന്ന ചാലി പഠിപ്പിച്ചു. അക്കാലത്തുണ്ടായ  
നാടകകൃത്ത് ചിന്താപാലം കൊള്ളി കേരളകുലിയാസന്റെ  
ശാക്തേയവും അതിന് പിന്നീട് ഏതെങ്കിലും ശൈലീപരമായ  
വിഭിന്നത്വം 'ചന്ദ്രിക' നാടകവുമായെന്നു സുപ്രസിദ്ധ  
മാണല്ലോ.

പ്രത്യേകമനോഹരമായി കേരളവർമ്മാന്റെ സീമിതഗ  
തിയിൽ എന്തെന്നില്ലാത്ത ഒരു ഭാവമോ പ്രത്യേകമല്ലാത്ത  
അമൃതകൊല്ലത്തെ ഭരണാഭാവം അവിടുത്തെ മനോഹരതയിൽ  
വരുത്തിയെല്ല മറ്റും ആരോടും അടുത്തുപെട്ടുത്താതിരിക്കുമി  
ല്ല. വേദത്തിലുള്ളകൊല്ലം നിറച്ചുമാത്രമല്ല പ്രീതികൊണ്ടും  
മുന്നോട്ടുവെക്കുന്ന കൊല്ലം പാഞ്ചസത്യാഭാവം കൊണ്ടും  
മറ്റും തന്നെത്തന്നെയാകെ സാഹസികപട്ടാളം നടത്തി  
യിരുന്ന ആവർദ്ധ ശാക്തേയതം ചിന്താപരമായ ഭാഷാപോഷ  
ണകരമായതായ ഒരു അന്ത്യമുഖമായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു.  
രാജകാർമ്മ്യമില്ലാത്തതിലൊട്ടൊന്നും സാഹിത്യസേവനമൊ



നഗ്നിലെ ഏല്പാഴിൽ നടത്തിയ ഉപന്യാസപരീക്ഷയിൽ കേരളപാണിനിക്കു ലഭിച്ച സമ്മാനമായ സാമ്പത്തു രൂപം കല്പിച്ചു നൽകി. ആ ധനവിൽ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ ജീവചരിത്രമെഴുത്തുനമ്പിഴം ഉത്തരോത്തരപര്യടനത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു വിവരണം എഴുതുന്നതിനും കേരളവർമ്മദേവൻ മാതൃകീയരചനയിലൂടെ ആ മകനും സഹോദരനും ആ ഗുണമം ഏകീകൃതനായിട്ട് ആരംഭിച്ചതായി കാണാം. ആയിടത്തു മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സഞ്ചാരം കഴിഞ്ഞു മടങ്ങിയെത്തിയപ്പോൾ കേരളവർമ്മദേവൻ കൊല്ലത്തുമെന്ന് അവിടത്തെ സമീകരിച്ചു. സമീകരണത്തിൽ മിക്കവാറും ൨-൩-൪ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ആശങ്കകരമായതുകൊണ്ടും ജീവചരിത്രത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിവചനകോയിത്താവഴാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കു സായമുകൊടുത്തു. ആയിടത്തു മറ്റും തിരുനാൾ ഇളയരാജാവിനു സഞ്ചാരമായി കിട്ടുവാനുണ്ടായപ്പോൾ കേരളവർമ്മദേവൻ ഉത്തരോത്തരനായി ഓരോരുത്തർ വിവരങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചുവന്നു. മിക്കവാറും ൧൪-൧൫ ഇളയരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നാട്ടുനീക്കിയത് കേരളവർമ്മദേവനെ വ്യസനാഭ്യന്തനാക്കി. ചിലശരി ഗവണ്മന്ത്രാലയ ഏൽപ്പാഴിലെ പാലിപ്പിന്നെ പസിയൻസിയയിൽ മെന്ന് ൧൪-൧൫ സഞ്ചാരം കാട്ടിയിൽ ദർശനമനുഭവിക്കാൻ ൧൪-൧൫ മനസ്സിലെ ഇളയരാജാക്കന്മാർ അവിടം സായിപ്പിനെക്കുറിച്ച് വയറ്റിൽ കൈപ്പടത്തിയിരിക്കുന്നു.

ആ ഇളയരാജാവു അസ്ഥാനത്തിൽ അവിടന്ന് ഒരു ഉത്തരകേരളവർമ്മദേവന്റെ പാലിപ്പാഴ്ച്ച. മഹാരാജാവു പരിവർത്തനം അന്ന് കൊല്ലം എഴുന്നള്ളിയിരുന്നതിനാൽ കേരളവർമ്മദേവൻ പൂർവ്വം പാലിപ്പാഴ്ച്ച താഴെനില്ക്കു. ആയിടത്തു അവിടത്തെ പാലിപ്പാഴ്ച്ച വർത്തമാനത്തിൽ കേരളവർമ്മദേവനും മേൽ നാണയം ഉള്ളിൽ ലക്ഷ്യവേഗം ചെയ്യുന്നതിൽ ജി.സി. കാ' എന്ന യാത്ര വിജയിയായി മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ സമ്മാനത്തിനർഹനായി. തിരു



വന്നതപുറത്തുനിന്നും ചെന്നിരുന്നവരിൽ കേരളവർമ്മഭവൻ  
 രണ്ടാമനായും കുമാനാസ്സർ ജേജർ ഹെയിൽമാൻ ഒന്നാമനായും  
 ജയിച്ചു. ഇന്ദ്രലേഖയുടെ പരിഭാഷകനും തിരുനൽവേലി ക-  
 ലകൃതരായിരുന്ന ഫ്ലൂമർഗ്ഗ് മൂന്നാം സ്ഥാനത്തിനെ അവകാ-  
 ശിയായുള്ള കേരളവർമ്മഭവൻ കൊല്ലത്ത് താഴ്ത്തിയിരുന്ന  
 പ്ലോറം ബന്ധുക്കളായിട്ടും മിത്രങ്ങളായിട്ടും പല തപാലക്കാരാൽ  
 മിക്ക കൊട്ടാരങ്ങളിൽനിന്നും അവിടെ വന്നിറങ്ങിയിരുന്ന  
 അവിടെനിന്നും അരിപ്പാളത്തിൽ പ്രിയമാരാവിന സ്വപ്ന-  
 മകളായ ശയാമക്കുമാര സ്വാമിനിക്കയും കേരളത്തിൽ കളഭം,  
 വിളക്കു മന്ദാരം വഴിപാടുകൾ നടത്തി സ്വാമിദേശനും ചെമ്പുക-  
 യും സംഗീതശേഷം മാവേലിക്കര, ഏറ്റുഴയ്ക്കാട്, തിരുവല്ല,  
 ചങ്ങനാശ്ശേരി, പുന്നീ കോവിലകങ്ങളും സന്ദർശിച്ചു. മൈ-  
 കക്കത്തത്തിൽ മാവേലിക്കോട്ടയിൽനിന്നും പൂർവ്വം ഈ കാലത്തു  
 നമ്പ്യാരെ കാണുന്നതിന്നു കരാനേരം സന്ദേശമായി സല്പ്രിയ-  
 നത്തിന്നും സന്ദേശിച്ചു. മൈക്കത്തത്തിന്നും നേരെ പര-  
 മ്പ്രസാദം കിട്ടിയിരുന്നതിന്നു തിരിച്ചു ചെന്നതിനാൽ അതിനിന്നു  
 കേരളത്തിൽ സന്ദർശിക്കാത്തതും പ്ലോറം പാട്ടു നമ്പ്യാരെ ചിന്തി-  
 യ്ക്കുവാൻ കാരണമായി. വഴിയിലെ ഗുരുവായൂർ മഹാക്ഷേത്രത്തി-  
 ലും ചെന്നാതിരിക്കുന്നതിനാൽ വക അപ്പൻകാവിലും  
 സ്വാമിദേശനും വഴിപാടുകളും നടത്തി വന്നതും പര-  
 മ്പ്രസാദം കിട്ടിയതിൽവേണ്ടതിന്നും ചെപ്പു ചെന്നൈക്കാരും  
 അവിടത്തേക്കു മെരുക്കുവാനും നൽകിയതു കൂടാതെ, ചെന്നൈ  
 പ്രമാണികളും പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും അവിടത്തെ സന്ദ-  
 ശിച്ചു. വല്ലാതെ നിറക്കെട്ടാക്കിയ കേരളത്തിൽ ചെന്നായി  
 പരമേശ്വരനെ ആരാധിക്കുകയും പല വഴിപാടുകൾ നടത്തു-  
 കയും ചെയ്തു. ദക്ഷിണവഴി ഗുരുവായൂർ കേരളത്തിൽ ഒരു  
 വീരശ്രോതൃലയും കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഗോവതിക്കേരളത്തിൽ പ്രിയമാ-  
 രായ കൊടുങ്ങല്ലൂരിരുന്ന സാലിയും നടത്തു ചെയ്തു. അടുത്ത  
 ദിവസം ഏറണാകുളത്തേക്കു സ്വാമിദേശനും നടത്തുകയും മാ-



വാൽനക്കുരക്കുര ഉൾക്കിരിച്ചിരിക്കുക നിരീക്ഷിച്ചു. ഈ താളത്തിൽ തിരുപ്പതിയിലെത്തി ചൈത്യർ മറ്റൊരാളാവിന്റെ കൊട്ടാരത്തിൽ താമസിച്ചുകൊണ്ട് റാണിമാരോന്നിച്ച് സ്വാമിദർശനം ചെയ്യുകയും വഴിപാടുകൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. കാഞ്ചീപുരം, പാണ്ടിപ്പെരി, ചിദംബരം, മധുര മുതലായ പ്രധാനസ്ഥലങ്ങളും സന്ദർശിക്കുകയും ക്ഷേത്രദർശനം ചെയ്യുകയും സാധിച്ചു. പാണ്ടിപ്പെരി മതിരാശിയെക്കാൾ മനോഹരമായ നഗരിയായി കേരളവർമ്മഭട്ടാര തോന്നി. മധുരയിൽ മീനാക്ഷീക്ഷേത്രം, തിരുമലനായ്മ്മൂർത്ത കൊട്ടാരം, മുതലായവ സന്ദർശിച്ചു. കററാലം, ആഴ്വരമുക്ക്, കൊട്ടാരക്കര, കൊല്ലം എന്നിവഴിയായി കുംഭകോണം എല്ലാവരും തിരുവനന്തപുരത്ത് സന്ധ്യയ്ക്ക് തിരിച്ചെത്തി. അവിടുത്തെ ഭാഗ്യദിനനായ തിരുനൽവേലി കൃഷ്ണസ്വാമിനായരുടെ പേരായ മുൻപ് ഹൈന്ദവമതം അയച്ച മണ്ണിൽ അറുപ്തരൂപ വെച്ചു മുഖം പരേതനായ റാണിമാരോന്നിച്ച് തിരുപ്പതിയിൽപോയി സ്വാമിദർശനം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇവിടുത്തെ ഒരു മറ്റൊരാളായ് ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ സ്വസ്തവിഗ്രഹത്തിനവേദി വട്ടരെ പരമ്പരയ്ക്കും ചെയ്യുന്നതിനാൽ അവിടുത്തെ തിരുനാളം അതിന്റെ സമീപത്തിൽ അങ്കിതമായിട്ടുണ്ട് എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

ആയാഴം മീനം നാലാം അവിടുത്തെ മതിരാശി സവകലാശാലയിലെ ഒരു ഹൈന്ദവമായി അംഗീകരിച്ചതായി കെ. പി. ശങ്കരമേനോൻ പറയുന്നു. അദ്ദേഹത്തേക്കു ലഭിച്ച ഈ ബഹുമാനം ലഭിച്ച നാലുവർഷത്തിൽ വിശാഖരതിനാൾ തിരുമസ്തുകൊണ്ടു കേരളവർമ്മഭട്ടാര ഇങ്ങനെ മറ്റൊരു മാപ്പ് വരയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. “കർമ്മാലയവാരാധിന്റെ കഥ വട്ടരെ വഴനങ്ങമേഴപ്പട്ടം പടക്കുര തിരുവനന്തപുരത്ത് സെൻറ് ജാർജ്ജ് വനായ് അങ്ങോട്ടു ചുരുക്കം. ഈ സ്ഥാനത്തു നിൽക്കുന്ന ഗ്രാൻഡ് സ്ഥിതിനോട് അറുപ്തരൂപയെങ്കിലും സിസ്റ്ററായ ഉപകാരം അവിടുത്തെ

ഇത്രത്തോളം അഭിനയിക്കുന്ന ഏതറിയാനതിൽ തൊൻ സ  
രക്ഷിക്കുന്നു. എന്നാൽ—

‘നാലരലം മോചിതവരക  
പ്രാമണ്യമിഹ അഭി  
നയിച്ചാതി കൃഷ്ണപ്പൂർ  
സാമ്രാജ്യമപി തെരുവൻ’

എന്ന ഒരു ഹെർപ്പാ ആക്കിയിരിക്കുന്നുവെന്ന് ര.മ.കൊല്ല  
ത്തിനടുത്ത് ഗവണ്മെൻ്റ് സർ വിദ്യുത ഡെനിസന്റെ ഏഴുതുറവ  
നപ്പോൾ അതിനെ തൊൻ എത്ര സഭാകാഷയോടുകൂടിയൊ  
രൻ വായിച്ചതെന്ന് എന്നിങ്ങനെ രാമയ്യയ്ക്ക് ഇപ്പോൾ തൊൻ  
നാട്ടുകാരായ ഹെർപ്പാക്കളിൽ ഉപരിയായി നിൽക്കുന്നു. ഇ  
ന്ത്യയിലുള്ള യൂറോപ്യൻ ഹെർപ്പാക്കളിലും എഴുപതുപയസ്സില  
ലികം പ്രായമുള്ള ബിഷപ്പ് കാരഡെപറ്റും ശീർഷ്ക പോകാൻ  
അവരായ 21, കാർമൽക്കൾപ്പം 21 പെന്തേക്കോസ്തൽ ഉപരി  
വായസ്സു ഈ നിരയിൽ നിന്നുകൊണ്ട് തൊൻ ഇവിടത്തെയും  
സെനറിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടതിനെക്കുറിച്ച് അഭി  
നയിക്കുന്നു. കേരളവർദ്ധനവയെ സെനറിൽ പ്രവേശനം കഴി  
ച്ചു കലയാളത്തോടു എത്താൻ പ്രയത്നം കരയായിരുന്നു  
വെന്ന് നിർദ്ദേശിക്കാൻ പ്രയാസമാണ്. സമകലാശാല  
യിൽ ഏതെങ്കിലും കലാകാരന്മാർക്കിടയിൽ സ്ഥാനത്തെക്കു  
റിച്ച് അവിടന്നു പല അപമാനങ്ങളിലും ശക്തിപ്പെട്ടതായി ഉൽ  
ഭവമായിപ്പിരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദ്രാവിഡകലാകാരന്മാർക്കുള്ള ചോർഡിൽ  
അവിടന്ന് ഒരു സാമൂഹികനായിരുന്നെന്ന് മലയാളഭാഷയ്ക്കുവേണ്ടി  
ചെയ്തിട്ടുള്ള സഹായം ഒട്ടും വിപുലമല്ല. പലിക്കുക താമസം  
ചാരപുസ്തകങ്ങളെയും നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിൽ അവിടത്തെ അഭി  
പ്രായം യഥാസമയം വേണ്ടി സമകലാശാലാധികൃതന്മാർ  
പ്രവർത്തിച്ചുവന്നു.

വിശാഖം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മംഗലം മാങ്ങ  
പുറത്തിൽ നാട്ടുനീക്കിയത് കേരളവർദ്ധനവയെ വളരെ മെൻ

കേരളമായ ഒരു സംഭവമായിരുന്നു. പ്രേഷിതങ്ങളായി കഴി  
ച്ച ഇവരുടെ പരസ്പരബന്ധം ഇത്ര പെട്ടെന്നു ദുഃഖിയുടെ  
കുഴപ്പവും കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ളതിൽ ഒന്നാമതായ ഭാഗത്തിന്  
കേരളവർമ്മദേവൻ വശംവദനായി. ഈ പ്രാണസൂത്രത്തിന്റെ  
വിശ്വാസം അവിടുത്തെ കഠിന നാളത്തേക്കു മേൽപറഞ്ഞിരുന്ന  
കിയിരുന്നതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്. കേരളവർമ്മദേവനും വിശാഖര  
തിരുനാൾ തിരുമനസ്സും അമ്മിളുണ്ടായിരുന്ന നിശ്ചാലസ്സേന  
‘വിശാഖവിജയ’ത്തിൽ നിന്നും ആക്കം സുവ്യക്തമാകുന്നതാ  
ണ്. സ്വമാശ്വരന്റെ പുത്രനായ ശ്രീകൃഷ്ണ തിരുനാൾ തിരു  
മനസ്സുകൊണ്ടു മൗനമു മിക്കും ദാഹം- സിംഹാസനാരൂഢ  
നായപ്പോൾ അതിനെ പുറത്തുവിട്ട് ഒരു പാട്ടാപഹാരം കേ  
രളവർമ്മദേവൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ അഭിമാന വെച്ചു കാണിച്ചി  
രുന്ന മുതൽ അവസാനം വരെ അവിടുത്തെ നാലാമതായി പ്രവ  
ഹിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു.

മാതൃവക്ത്രവന്നിനി വിദ്യാദിനാ മഹാഭാരതത്തിന്റെ സുവ  
ർണ്ണബിംബി മൗനമു കണ്ടോടും മറ്റും ആശ്ചര്യബിംബമുപാ  
കേരളവർമ്മദേവൻ കോതിത്തുടങ്ങി. പ്രശസ്തിപരമായി ‘വി  
ദ്യാദിനാ മഹാഭാരതം’ എന്നൊരു സംസ്കൃതകാവ്യം രചി  
ച്ചു. മഹാഭാരതത്തിന്റെ ജീവതസംഭവങ്ങളെ മുതൽക്കായി  
ആരംഭിച്ച പട്ടങ്ങളിൽ അടക്കി പ്രതിപാദിക്കുന്നതാണ്  
ഇതിലെ പ്രമേയം. ‘വിദ്യാദിനാ നിലയത്താം ശരദാം ശതം  
സാ’ എന്ന സർഗ്ഗത്തിന്റെ പൂർണ്ണങ്ങളായിട്ടാണ് എല്ലാ ഭാഗ്യ  
ങ്ങളും രചിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഈ കാവ്യത്തെ ആഴ്ത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കു  
മ്പോൾ ഗണപതിശാസ്ത്രികളുടെ പ്രിയഭാഗിനേയനേയും ആ  
വിട്ടു കണ്ടിട്ടുതാനും നാലു മേടം മാസം- ‘ബാർക്കനാറ്  
സ്കിത്ത്’ എന്നതാൽ ആഴ്ത്തിയ വിദ്യാദിനാമകളെ ജീവമരിത്ര  
ഗ്രന്ഥത്തെ ഭാഗിക്കുമെന്നു അയച്ചുകൊടുത്തു. അവിടുത്തെ കാ  
വ്യത്തിന് ഒരു കിപ്പണം തുടങ്ങാത്തതാണ് ആദ്യത്തെ പട്ട  
തായും കേരളപാണിനിയുടെ ആ ദിവസത്തെ ദിനസരിക്കാ

പ്പിൽ കാണുന്നു ഈ കാവ്യത്തെ പിന്നീട് നാട്യവൈദ്യൻ മുതലായ പതിനൊന്നു ഭാഷാകവികൾ മനോരമാപത്രാധിപരാകുന്ന വർഗ്ഗീസു മാപ്പിളയുടെ ഉത്സാഹത്തിൽ തർജ്ജിമ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. മദ്ധ്യകാല ഈ സംസ്കൃതകാവ്യം കേരളവാണിനിയുടെ മലയാളപ്രാഖ്യാനത്തോടുകൂടി കോട്ടയം സി. എം. എസ്സ് അച്ചുക്കുളത്തിൽ അച്ചടിച്ചിട്ടു. മദ്ധ്യകാല പ്രൗഢ കേരളപണ്ഡിതൻ വർഗ്ഗീസു മാപ്പിള അവർകൾക്കു ഇങ്ങനെ ഏഴുതിക്കുത്തന്ന “പ്രതിഭാശാലിയായ ശങ്കുണ്ണിയുടെ കൃതിയും മഹാകാലം ഏഴുതും കിട്ടി വളരെ സന്തോഷമായി. മദ്ധ്യകാലം കൃഷ്ണലിഖിതമായിട്ടുള്ള ഏഴുതും കൃതിയുടെ വൃത്താനുസൃതമായ ഒരു ഭാഷാന്തരം നീക്കം മറ്റു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നതിനെ തമ്മുടെ നാട്ടിലെ സ്രീഭരണങ്ങൾക്കു പ്രിയതരമോ തിരുവാതിരപ്പാട്ടു രീതിയിൽ ഇപ്പോൾ ആവിർവിച്ഛിദ്യയ്ക്ക് ഏതീക്കു ഏതാകാം സന്തോഷപ്രദമായിരുന്നെന്ന് വിശേഷിച്ച് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. തമ്മുടെ ചക്രവർത്തിയുടെ അംഗവേദനവരികളായ കഥാവസ്തവും പാകമല്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് തികഞ്ഞ ശങ്കുണ്ണിയുടെ കവിതാപാരമ്പര്യമൊത്തു ചൊല്ലുവാൻ ഇത്ര ചെറുപ്പം രാകുരുകമായതിൽ ആശ്ചര്യമൊന്നുമില്ല. നിങ്ങളുടെ ഈ സദാജ്ഞ സർവ്വസാക്ഷിമാക്കിത്തീരുന്നതും അത്ത് യാതൊരു അധികാര വിരുദ്ധം അതിനു കലിക്കുമെന്നു ഞാൻ ആശംസിക്കുന്നു.”

ആത്മാഭ്യുക്തകാലത്തിൽ അവിടുത്തെ ബ്രഹ്മവിദ്യോപദേശവും സാഹിത്യഭേദികാഭാവമുള്ള ഇലപ്പൻ രാമസ്വാമി ശാസ്ത്രികൾ പരമലാകപ്രാപ്തനായി. അതിനാൽ അപ്പൻ മഹാകാലം വയ്യിക്കുപ്പിൽ “തിരുവതാംകൂറിലെ രാജസ്ഥാനകവിയും ഏഴുതും ഇവയൊന്നും പ്രാണസ്തോത്രമായിരുന്ന ഇലപ്പൻ രാമസ്വാമി ശാസ്ത്രികൾ ദിവംഗതനായ വൃദ്ധനായവനായ ഈ അറിയാതിരുന്നതിൽ ശാശ്വതമായ ദുഃഖരീതിയിൽ പ്രാവർത്തിക അഭ്യർത്ഥത്തിന്റെ ആത്മ

വിൻ സർഗ്ഗാതികളുടേതാകട്ടെ" എന്നു മറ്റൊരിക്കലും അന്നു തന്നെ ജ്യോഷ്ഠർ മുതുകോയിത്തമ്പുരാൻ അയച്ച മറ്റൊരിൽ "ശ്രീശങ്കരോപമാനശ്രീമദാനന്ദനാഥഗുരുവരങ്ങൾ ശ്രീമേരിനീസനാഥം ശ്രീപുരോഹിതപുരപ്പുറംവേദം. ഇതു പരബ്രഹ്മവും അനന്താഖണ്ഡരൂപവും തികഞ്ഞ ഒരു പഞ്ചധിതവസ്തുതന്റെയും നിഷ്പന്നകാരം സർഗ്ഗജ്ഞസമ്പന്നമായ സ്നേഹിതന്റെയും നിയോഗം എന്താവും എന്താ പ്രിയതമയുടേയും ആ പുണ്യപുരുഷന്റെ വ്യക്തിമാഹാത്മ്യം അറിഞ്ഞിട്ടുള്ള മറ്റു പ്രാവര്യമേയും ഏതെങ്കിലും ഉള്ളതല്ലേ—

‘കോലംപോലൊരു മനുഷ്യമണിത  
രൂപംപോലൊരു മനുഷ്യം  
കാലം കൾക്കകളിൽകാലം  
മോഹാത്മ്യംപോലൊരു  
രോഹിതം സമുദായപ്രഭുവായ  
ഇതിഹാസം കർമ്മം  
പ്രാപ്തമാകുകവിശ്വവിജയകാരി  
ശ്രീമേരിനീ ശ്രീപുരം”

എന്ന് പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. അമാനുഷപ്രഭാവനായ ആ പഞ്ചധിതവസ്തുതന്റെ അകാലമേറ്റിത്തോൾ അവിടുത്തെ കൂടി അതിവധികം വ്യാകുലപ്പെടുത്തി.

‘കർമ്മപുണ്യമായ വന്നവരുംകർമ്മപുണ്യം  
മിഥ്യയും ബ്രഹ്മജ്ഞാനംപോലൊരു വിജയം’

എന്നും മറ്റും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യപരമ്പരകളുടെ മകനകളുമായ പ്രശസ്ത കാരണഭൂതനായ ഈ പഞ്ചധിതവസ്തുതന്റെ കൈമുറയേറ്റവന്റെ അപഞ്ചലമായ സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രമായിത്തന്നെയെന്ന് പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ

മരണയ കരോസം സ്വാമിയിൽ മുതൽ മരണത്തിൽ വരെ വഴുതുന്ന പെരുന്തോടൊമ്പലപ്പുറന്റെ പ്രസാദത്തിനാൽ അവിടുന്ന് അതികേമമായി ഒരു സഹസ്രകലശം നടത്തി. ആ ഭക്തന്റെ അടുമിഷ് നിർമ്മിച്ചതെങ്കിലും എഴുന്നള്ളി സ്വാ

മിടന്നു നടത്തുകയെന്നതിൽ കേരളവർദ്ധദേവൻ നിർബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. വടക്കുപാശ്ചാത്യ സാമ്രാജ്യങ്ങളെ കാണുന്നതിനും സ്പർദ്ധിക്കുന്നതിനും ഈ സന്ദർഭങ്ങൾ പ്രയോജനപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. സ്വന്തം കലശം അടിച്ചതിനാൽനിടയ്ക്കു പ്രതിദിവസം പത്തു രൂപയ്ക്കു വീതമുണ്ടാക്കി കവശാഭിഷേകസമയത്ത് ഭഗവത്തന്നിയിൽ ഋഗ്വേദോക്തമായ പാഠാരണമെങ്കിലും ചെയ്തിക്കണമെന്ന് അധികത്തെ ശ്ലേഷസംഹാരൻ നിശ്ചയിച്ചതനുസരിച്ച് അവിടേക്ക് മിച്ചുനാടൻ 'പ്രാബ്രാഹ്മണശതകം' മഠത്തു മീനമംഗലത്തിൽ 'കേരളവിഖാലം' അച്ചുപുടത്തിൽ നിന്ന് ആദ്യമായി ഇതു പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. ആയിരക്കണക്കിനു പാഠിത്യത്തിൽ അധിക പരിശുദ്ധമിച്ഛാത്ത നിന്ദയും വയ്ക്കുന്ന താമസിപ്പിക്കുന്ന പഥമം വേഷവർണ്ണനകാര്യം വെളിച്ചവും ഇല്ലാത്തതായിത്തീർന്നു. വിമിശ്സയെ ബുദ്ധിമുട്ടുവളരെ ഉണ്ടാക്കുന്നവനായിത്തീർന്നു. 1923-ൽ ഇതിൽ കവിതാശൃംഗാരം അധികമാണു മിച്ഛാത്തതെന്നു അറിയാതെ ചിലർ ചിലവുഭരിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അധികത്തെ കവനവായുരും ഇതിലും സവിശേഷം വികസിക്കാത്തതും 'പുണ്യപ്രതിഭാസമുണ്ടായ മയ്യൂരഖലം' എന്നീ പദ്യങ്ങളിൽ പലതരം ഭിന്നതയെ ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു.

അവിടത്തെ ഏകദേശം രണ്ടു പുഷ്പങ്ങളായ അടത്തലും പകരമാസം പാതിയായി സുഖമായി പ്രസവിച്ചുവെന്ന സന്തോഷവത്തമാനം ശ്ലേഷകൻ കവിമുഖേന അറിഞ്ഞു. ഇതിൽപോലെ ഇപ്പോഴത്തെ വലിയകോയിത്തമ്പലാൻ നിരമസ്സുകൊണ്ട് എന്തെങ്കിലും സ്മരണയോടു ചുറ്റുന്നതും മാസങ്ങളോളം കഴിഞ്ഞു. ആ പ്രിയസംഹാരോടു കൂടെ അകാകനിസ്സംഭാവം കേരളവർദ്ധദേവനെ വാഴ്ത്തുകയെന്നു ചെയ്തു. മഠത്തുകനി വർദ്ധന പൂർണ്ണമായ ആചാര്യത്തിനായി നിരവനത്തുപുറത്തു എത്തിയിരുന്ന മുത്തുകൊമ്പിത്തമ്പലാൻ നിരമസ്സിലേക്കു 'ഇളയസംഹാരലിക്ക സുഖമിപ്പു; ചേറും വരണം' എന്ന്



കല്പയുള്ളി നമ്പൂതിരിയുടെ ഒരു കവി വന്നതനുസരിച്ച് അവിടുന്ന് അരിപ്പാട്ടേക്കു തിരിച്ചുപോയി. ഏതാനും ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ രോഗത്തിന ശമനമുണ്ടെന്ന് ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഏഴുതൃക്കുട്ടി കേരളവർമ്മദേവർ സമാധാനപ്പെട്ടു. എന്നാൽ തൃക്കാംഗുളംതീയതി സമയം വീണ്ടും അധികമായിരിക്കുന്നതായി ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഏഴുതൃക്കുട്ടി പറഞ്ഞു. അവിടുത്തെ വപ്പാത്തെ പരിശുദ്ധിപ്പിച്ചു. രോഗപകലു തന്നെ ആ മഹതിയുടെ നിശ്വാസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കവി അവിടുത്തെക്കുറിപ്പി. അന്നത്തെ ദിവസത്തിന്റെപ്പിൻ ഇക്കാരെ പ്രയോധിക്കുന്ന ഘോരം ജ്യേഷ്ഠൻ ഒരു മറുപടി എഴുതിത്തീർത്തു. കൊടുപ്പന കൈയ്ക്കു എഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ഒരു കവി എന്റെ മുമ്പാകെ കൊണ്ടു വന്നു വെച്ചു. വാസ്തവം കൈകളോടു കൂടി ഞാൻ സസംഭ്രമം അതിനെ പൊട്ടിച്ചുനോക്കി. പക്ഷെ എന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ മാവേലിക്കര നിന്നും അയച്ച കവിയായിരുന്നു. എന്റെ ഹൃദയത്തെ പിളർക്കുന്ന കരാരിപോലെ നാവുവാക്കുകൾ അതിൽ അടങ്ങിയിരുന്നു. 'പോറ്റി ഇന്നു കാലത്തു മരിച്ചു.' എന്റെ ഇരശ്ചരവി മേലു വെന്തോ! എന്ന് ഞാൻ നിമിത്തം ചുരുട്ടുനോക്കുന്നതും നല്ല പൂർവാചിണി. പ്രിയപ്പെട്ട എന്റെ സഹോദരീ വൃദ്ധയായ മാതാവിനെയും നാലു ജ്യേഷ്ഠസഹോദരന്മാരെയും അഞ്ചു മാനുഷങ്ങളായും വെടിഞ്ഞു നീ എവിടെയാണു പോയതു! നീ ചന്ദ്രശാലിതന്നെ. സഹൃത്തിൽ നിന്ന് നീ അങ്ങനെ അന്തരിച്ചാലും. സഹോദരൻ നിമിത്തം തിളങ്ങുന്നതായ എന്റെ ദുഃഖത്തെ ഇപ്രകാരം പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നത് യുക്തമല്ല. അവളുടെ പരിഹൃതമായ ആത്മാവ് ഭരണത്തിൽ സമാധാനം താൻ വന്നിരിക്കട്ടെ. "ഊവണകരോമമായ ഈ ഭരണവന്തമാനം മേട്ടമുക്കനെ വൃദ്ധമായ പ്രിയമാതാവിനെ സമാശ്വാസിപ്പിക്കുന്നതിനായി അന്തരത്തെ അരിപ്പാട്ടേക്കു എഴുന്നള്ളി മാതാവിന്റെ ആശാനിഷേധമായിരുന്ന ഈ മഹാ അനുജപ്പുത്രിയുടെ വേർപാട് അവിടുത്തെ ബന്ധു.

മിത്രങ്ങൾക്കു ഏതുമാത്രം മനോവ്യഗ്രഭയങ്ങളിൽനിന്നു കണക്കി  
ല്ല. കള്ളിയിൽ ആറാടി ഉപാപവേശനത്തിൽ കിടന്നിരുന്ന മാ  
ത്തവിന്റെ സമീപത്തിൽ കേരള വർമ്മദേവൻ ചെന്നപ്പോൾ  
ശിശുവിനെപ്പോലെ അവിടുന്നു വാവിട്ടു കരഞ്ഞപ്പോൾ വി  
കാരനശംഗിതമായ അവിടുത്തെ മനസ്സിനെ സമാശ്വസിപ്പിക്കു  
വാന്നു കൈകൾ നീയെ ന്നിടവാന്നു അവിടുന്നു ശക്തനായി  
ല്ല. ആ സ്ഥിതിയെപ്പറ്റി ഡയാനിൽ “അതിൽ പിന്നീടുണ്ടാ  
യ സംഭവങ്ങൾ അവസ്ഥനീയങ്ങളത്രെ. അങ്ങനെയൊരു ഉദ്യമിദ്ധ  
മുള്ള വിചാപങ്ങൾക്കു അവസാനമില്ലാതിരുന്നു. അങ്ങനെയൊരു കിട്ട  
വിധത്തെ താഴ്ന്നതനായ കൊച്ചുപുരുഷനെ ഏകദേശം അപ  
കൃഷ്ടകാരം അടുത്തു കൊണ്ടുവന്നു. അത്രപുരുഷനായ കള്ള  
കളോടു കൂടി അൻ ആ പ്രിയശിശുവിനെ ഏറ്റത്തു താഴെ  
കയും അത് ഏകദേശം ലാളനത്തെ സസന്തോഷം സ്വീകരിക്കു  
കയും ചെയ്തു.” ഈ സംഭവങ്ങളുടെ നിശ്ചിതത്തിനു ശേഷം  
പ്രിയമാനായ അക്കാലത്തായ് ഭാഗ്യമായിത്തീർന്നു. ജീ  
വിതത്തിലുള്ള സകല ആശങ്കയും അവർക്കു് ഭഗവൽക്കേരി  
നിരന്തരമായി ശ്രീകൃഷ്ണം തിരന്നു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് പണി  
യിച്ചു കൊടുത്തും ‘ശ്രീകൃഷ്ണവിധാസം’ എന്നു് അവർ നാമകര  
ണം ചെയ്തതുമായ കെട്ടിടത്തിൽ മാതാവില്ലാത്ത ഈ ശിശു  
ക്കളെ ഇല്ലത്തിൽ കൊണ്ടു കഴിച്ചുവന്നു.

കേരളവർമ്മദേവൻ ‘സാൽ ഏഷ്യാനിക്കു മസാക്കെസ  
ററി’യിലെ സാമാജികസ്ഥാനം ആധാരപാത്രം വഹിച്ചു. അ  
ക്കാലത്തു ഏം. ആർ. ഏ. എസ്. എന്ന സ്ഥാനം യഥാർത്ഥ  
പാണ്ഡിത്യമുള്ളവർ മാത്രമേ കിട്ടിയിരുന്നുള്ളൂ. സർ. മോണി  
യർ വില്യംസിന്റെ ഗുഹാശല്പകാരമാണ് അവിടുത്തെ അംഗ  
മായി സ്വീകരിക്കുവാനിടയായത്. ഈയിടത്തു കേരളവർ  
മദേവൻ സംസ്കൃതത്തിലും ഇംഗ്ലീഷിലുമുള്ള പല ഗ്രന്ഥങ്ങൾ  
പരിഭാഷിപ്പിച്ചു വന്നിരുന്നു. അക്കാലമായി കേരളാ മതമായ  
വയെ കേന്ദ്രീകരിച്ചുനിന്നതിനായി സെക്കുലർമിഷ്യനുകളോടും ചെ

കാരണം ചെയ്തിരുന്നു. ഇംഗ്ലീഷിൽ ചേക്ക് സ്ത്രീയുടെ നാടകങ്ങൾ, കെബ്ബിൽ സിന്റെ കർത്തവ്യം, സഹായകരമായ, അഡി സന്റെ സ്പെക്ടറററർ, മറ്റേയുടെ ഇറ്റീഷിന്ത്യ ചരിത്രം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ കണ്ടും മൂന്നും തവണ വായിക്കുക പതിവായിരുന്നു. പല ഇംഗ്ലീഷ് വ്യാഖ്യാനികകളും അവിടുന്ന് സോത്താഹാര പാരായണം ചെയ്യുന്നതിൽ അത്യാസക്തി പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു. സ്കാട്ടിന്റെ ആഖ്യാനികകൾ ആണ്ടത്തോളം അവിടുന്ന് പിന്നെയും പിന്നെയും വായിക്കുന്നതിൽ സന്തോഷം പ്രദർശിപ്പിച്ചു. ൧൭൩൯ ധനുമാസത്തിൽ 'റോമിയോ ആൻഡ് ജൂലിയറ്റ്', 'ഹാംലെറ്റ്', 'കരതല്ലോ', 'സിംബർലൈൻ', ആത്മസ്പർശി മുതലായവ വായിച്ചിരുന്നതായി അവിടുത്തെ ഡയറിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു.

തിരുവനന്തപുരത്ത്, സർ. മേജർമാഗ്സ്ട്രേറ്റുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയോടെ ബ്രിട്ടീഷ് ഉപനിവേശം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് സ്ഥാപിച്ച സംസ്കൃതകാളിദിന്റെ മേൽ നോട്ടം വഹിച്ചത് ആദ്യം മുതൽക്കു തന്നെ കേരളവാർത്തയായിരുന്നു. സംസ്കൃതപാരശാഖ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനേക്കുറിച്ച് ആവേശമുള്ളതായിരുന്നു കേരളവാർത്തയുടെ അധ്യക്ഷനായും സമ്പ്രദായികമായി, വീരഭാവം മാർട്ടർ ഏണിവർ അംഗങ്ങളായും മേൽ കമ്മിറ്റിയെ ഗവണ്മെന്റു സിദ്ധിച്ചു. അവരുടെ റിപ്പോർട്ടിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നൂറ് മേൽ ൨൧൦൦൦ വലുതായിക്കൽ മാളികയിൽ സംസ്കൃതപാരശാഖ ആരംഭിച്ചു. അന്നു ദിവസം പ്രസംഗമുണ്ടായ കേരളവാർത്തയെ—

‘ബ്രഹ്മതത്ത്വങ്ങളെ സിന്ധുതരി  
സ്തംഭമാക്കി കേരളീ  
ഭാര്യയെപ്പോലെയ്ക്കി മഹാമഹിമയോ  
ഭാര്യയെപ്പോലെയ്ക്കി മഹാമഹിമയോ  
ഇല്ലാത്തതെല്ലാ മഹാമഹിമയോ  
മഹാമഹിമയോ മഹാമഹിമയോ  
മഹാമഹിമയോ മഹാമഹിമയോ  
മഹാമഹിമയോ മഹാമഹിമയോ  
മഹാമഹിമയോ മഹാമഹിമയോ

കുറഞ്ഞ പട്ടം പെട്ടെന്നു ചെിച്ചു ചൊല്ലി. സജ്ജാദീക്കി  
 തർ പാരതാലാപാക്കനായി കിരണസ്തിയെ ഉപദേശപ്രകാ  
 രം ഭരണം നടത്തിവന്നു. കോളവർമ്മദേവന്റെ പ്രിയഭാഗി  
 നായൻ അപ്പോഴേക്കു നല്ല പണ്ഡിതനും ബി. ഐ. ബിരുദധാ  
 രിയുമായിത്തീർന്നതിനാൽ സന്യസ്തപാരശാഖയുടെ ചുമന്നവക്കു  
 മനായി അവിടുത്തെ നിരൂപിപ്പാൽ കൊള്ളാമെന്ന് അവിടുന്ന്  
 അഭ്യർത്ഥിച്ചു. ൧൦൩൯ ഈശാം ൧൩൦൦-ൽ മുതൽ മാവേലിക്കര  
 സ്റ്റേഷൻ സ്ത്രീയ്ക്ക് അധ്യാപകനായി കേരളപാണിനിയെ നി  
 രൂപിച്ചുവെങ്കിലും, നിവൃത്തിയുള്ള പക്ഷം സന്യസ്തപാരശാഖ  
 യുടെ പേര് നോട്ടം അവിടുത്തെ കോളവർമ്മദേവന്റെ വി  
 ചാരിച്ച് ആ ദേശം ൧൧-൧൨-ൽ ഭാഗിനേയനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ട്  
 പത്തക്കുന്നിലെത്തി ദിവാൻജിയെ സന്ദർശിക്കയും പ്രിയ  
 ശിഷ്യനെ പരിചയപ്പെടുത്തിയ ശേഷം യോഗ്യതകളെക്കുറി  
 ച്ച് വിശദമായി വല്ലാക്കയും സന്യസ്തപാരശാഖാധ്യക്ഷനാ  
 യിത്തീരാനുള്ള അനുമതിയ്ക്കായി ചർച്ചിക്കുകയും ചെയ്തതായി  
 കേരളപാണിനിയുടെ അനന്തര മിനസരിക്കുറിപ്പിൽ പ്രസ്താ  
 വിച്ചിരിക്കുന്നു. മിഥുനമാസം ൧൦൦൦- കേരളവർമ്മദേവന്റെ  
 അഭ്യർത്ഥനപ്രകാരം സന്യസ്തപാരശാഖയിലേക്കു ഒരു പാരപ  
 കൃതി തുറന്നു നാലാമതാസ്പ്രികളുമായി ആരംഭിച്ചു കേര  
 ളപാണിനി അദ്ധ്യാപകനായെ കോളവർമ്മദേവൻ അഞ്ചു  
 ഞ്ചം മീഡ മേഗെന്തികൾ ചെയ്ത് രണ്ടു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ  
 ദിവാൻ ഗവണ്മെന്റുക്ക് അയച്ചു കൊടുത്തു. ആ കർമ്മക  
 ണിൽ കേരളപാണിനിയെ സന്യസ്തപാരശാഖയിലെ ഇൻ  
 സ്പെക്ടറായി ആണ്ടിൽ ഇടത്തു രൂപം വേതനത്തോടുകൂടി  
 നിയമിച്ചപ്പോൾ ആ വിവരം അന്നു മാവേലിക്കരയായിരുന്ന  
 പ്രിയഭാഗിനേയനെ ഏഴുതി അറിയിച്ചു. അവിടുത്തേക്കു നിശ്ച  
 യിച്ച സ്വത്തനം തീരെ അപയോച്യമാണെന്ന് ദിവാൻജിയുടെ  
 പേക്കു കേരളവർമ്മദേവൻ ഏഴുതിയിട്ടും പൗരത്തക്ക ഫലം  
 ഉണ്ടായില്ല. സന്യസ്തപാരശാഖയിലെ പരീക്ഷകൾ നടത്തു

നത്തിലും ഉത്തരജടലാസുകൾ പരിഭവമായിട്ട് ജനാപജന  
ക്കൾ നിർണ്ണയിക്കുന്നതിലും കേരളവർമ്മാഭവൻ തന്നെ സുഗ്ര  
ധാരകൾ വഹിച്ചു.

മനോരമ, വിപ്രാവിനോദിനി എന്നീ മാസികാപത്രങ്ങളുടെ ആവിഷ്കാരം അക്കാലത്തു മലയാളസാഹിത്യലോകത്തെ ആകമാനം ഒന്നിച്ചെങ്കിട്ടു. മലയാളപാഠകന്മാർക്ക് അകങ്കണനായിരുന്ന കേരളവർദ്ധനവിലിറങ്ങുകയെന്നും അതിനപ്പുറം നല്ലിടേക്കു വ്യത്യസ്തമാപ്പിച്ചു അവർകളുടെ നവീനസംരംഭം. ഏതൊരു പ്രയോജനകരമായ വ്യവസ്ഥയെക്കുറിച്ച് 'മനോരമ'യിനം പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നെങ്കിലും 'മനോരമ' എന്ന തത്ത്വത്തെ പലപ്പോഴും മനസ്സിലാക്കിയിരുന്ന വ്യത്യസ്തമാപ്പിച്ചു മനോരമിനം മനോരമ കോളനിയുടെ 'മനോരമ' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധിച്ചു. മലയാളസാഹിത്യത്തിന് ഏകദേശം ൧൦൦൦൦ വർഷമായിരുന്നു നിലനിൽക്കുന്നത്. മനോരമയുടെ തിരുവനന്തപുരം കേരളവർദ്ധനവ് അതിന്റെ നവീകരണത്തിനും ഉപസഹായിച്ചുവെന്നും, കേരളത്തിലെ സാഹിത്യസമൂഹത്തെ കണ്ടുപിടിച്ച് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് നയവർദ്ധനവ് വ്യത്യസ്തമാപ്പിച്ചു പ്രയോജനപ്പെടുത്തി, കണ്ടുപിടിപ്പിച്ചു അക്കാലത്തെ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളോട് മനോരമയുടെ മനോരമയുടെ അടുത്തകാലത്തുള്ള 'മനോരമ'യിൽ സമഗ്രത, ചിത്രപ്രശ്നങ്ങൾ, മനോരമയുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ, എന്നിവയുടെയും കവിതാപരമായ ഏകദേശം. അതുവരെ തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിൽ ഒതുങ്ങിയിരുന്ന പല വ്യവസ്ഥകളും പല വ്യവസ്ഥകളും ഇതിന് അവയുടെ സാഹിത്യവികാസത്തിനായി സഹായകമായി. ഈ സാഹിത്യലോകത്തിൽ കഴിഞ്ഞിരുന്ന പലരെയും വെളിച്ചത്തുകൊണ്ടുവന്നതിന് സംശയമില്ല. കൊടുമുടി കണ്ണിത്തറയുടെയും മനോരമയുടെയും വെളിച്ചം.

കുറിച്ചതച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഒരു 'വല്ലാത്ത' യുദ്ധംകാരുണമായിത്തന്നെ  
വെന്ന്—

'കൂട്ടക്കൊല ചെയ്തിട്ടില്ല' താമിളവര  
പ്രിപ്രാതി അൻ വല്ലഭം  
നട്ടംവെണ് കരോരശ്വേ കവികൾ  
കർമ്മപഥമുണ്ടാക്കുവാൻ

എന്നിത്യാദി പദ്യത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു അക്കാലത്തെ  
വേറെ പല കവികളെ അപേക്ഷിച്ചും പരമാർത്ഥമായിത്തന്നെ.  
കേരളവർമ്മദേവൻ ഭരണാഭ്യർത്ഥനയിൽ ഒന്നും ഏഴുനാളിത്തന്നെപ്പോൾ  
കുഞ്ഞിരുട്ടൻതമ്പുരാൻ മേലും മറ്റൊന്നു തിരിയെ മരണാർത്ഥ  
യിൽ—

'ഗിരിമലധിപനല്ലേ നയ്യരാൻ കഴുതിപ്പിച്ച  
ഗിരിമലകളെ ഏതൊ വീരൻ വിജയം വിജയം  
വിജയമേകവി കോവിൽ നയ്യരാൻ ദാത്രനേനി  
നന്നാവിതള കെട്ടുകൊണ്ടു പിൻവാങ്ങിത്തന്നു'

എന്നൊരു പദ്യം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ഇവേ വർഷംതന്നെ  
ഒരു പത്രത്തിൽ അതിന്നു മറുപടിത്തന്നി:—

'മേലതാളമേനോരമേതല്ലവരും  
നഖരോമലമോളം പുക്കുതന്നിടവേ  
പലക്കളെ മരയ്ക്കരി കൊണ്ടിടതെ  
നാലമ്പലം മലയിൽ മത്ത കിടപ്പു

കവി ഭാരത സമൃദ്ധൻസനേഹം  
ഉവി മന്യുക്കുക്കിടവേ കലരും  
അവൻപരിതരകളെ സൂക്ഷനതി  
നവരോമകിത്തൊരി മൊഴുപ്പാൻ'

എന്നു രണ്ടു പദ്യങ്ങൾ കേരളവർമ്മദേവൻ ചേർക്കുകയും ചെയ്തു.  
മിഥുനം വർഷം കുഞ്ഞിരുട്ടൻതമ്പുരാൻ:—

'മോഷ്ടാവരംകൊണ്ടതെ പൊലിടുകൾവേതാ  
ഉമ്മിനമ്പലകുമാരനേ  
കൊന്നാകുന്നതും തിരുത്താൻവരുകവിതരും  
വഞ്ചിക്കുന്നവർക്കു കാൽ

അക്കാലം തിന്നത്തക്കിട്ടില്ല പാകിയിരുന്ന  
 ഭാര്യയോട് തിന്നത്തക്കിട്ടില്ല  
 അക്കാലം തിന്നത്തക്കിട്ടില്ല പാകിയിരുന്ന  
 പാകിയിരുന്ന

എന്നും മറ്റും കേരളവർദ്ധനവെ കവിതാപാകത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഇതുവരെ കേരളവർദ്ധനവെ പല സമസ്തകളും ചിത്രപ്രശ്നങ്ങളും മറ്റും അയക്കുകയും അവയ്ക്കു പുരസ്കാരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. അക്കാലം കളിപ്പാട്ടു സമാഹരണമായ പ്രതിഭാവിമാസം സോല്ലാസം കവിതാപാകത്തിൽ അയക്കുകയും ചെയ്തു. കേരളവർദ്ധനവെ അക്കാലം —

എന്നും മറ്റും കേരളവർദ്ധനവെ  
 തിന്നത്തക്കിട്ടില്ല പാകിയിരുന്ന

എന്നു നടുവെത്തുണ്ട് സമസ്തകളിൽ എഴുതിയത് അക്കാലം കേരളവർദ്ധനവെ കവിതാപാകത്തിൽ പാകിയിരുന്നതാണ്. കേരളവർദ്ധനവെ നടുവെത്തുണ്ടായുള്ള പദ്യരൂപമായ എഴുത്തുകൾ പലതും മനോരമ മാസത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി നീന്തിട്ടുള്ളതാണ്.

എന്നും മറ്റും കേരളവർദ്ധനവെ  
 തിന്നത്തക്കിട്ടില്ല പാകിയിരുന്ന  
 എഴുത്തുകൾ  
 കേരളവർദ്ധനവെ  
 തിന്നത്തക്കിട്ടില്ല പാകിയിരുന്ന  
 കേരളവർദ്ധനവെ  
 തിന്നത്തക്കിട്ടില്ല പാകിയിരുന്ന

എന്നും മറ്റും കേരളവർദ്ധനവെ നട്ടിവിടുന്നതായിരുന്നു കേരളവർദ്ധനവെ എന്ന കവിതയിൽ നടുവെത്തുണ്ടായ മറ്റും ഈ പാകത്തിൽ എത്രയെത്ര പദ്യങ്ങൾ ചോദ്യങ്ങളായും ഉത്തരങ്ങളായും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതാണ് കേരളവർദ്ധനവെ. കേരളവർദ്ധനവെ അവകാശപ്പെട്ട് അനവധി പദ്യങ്ങൾ എഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

சூதாட்டம்: ஐந்தாம் வகுப்பிற்குள் எதிர்ப்பு  
 காரணமாக வகுப்பிற்குள்  
 மாற்றியமைக்க வேண்டியிருக்கிறது  
 மேலும் கவனிக்கவேண்டிய  
 எதிர்மறைகளையும் கவனிக்கவேண்டிய  
 வகுப்புகளில் கவனிக்கவேண்டிய  
 கவனிக்கவேண்டிய கவனிக்கவேண்டிய  
 கவனிக்கவேண்டிய கவனிக்கவேண்டிய

[illegible][illegible][illegible]

உருகித் தாதுதலுக்கு உட்பட்டிருப்பது  
உயர்நீதிமன்றத்தின் உத்தரவு.



എന്നുമുദിച്ചൊരു വിമലകമലമുള്ള മലാളാ  
നിന്നുവെല്ലവെഴിതന്നിളയു തരക്കാൾ'

'നടുവെല്ലുൾ തരക്കാൾ  
പുറവെല്ലുൾക്കാൽ കാക്കക്കുതിരം  
മുറവെല്ലുൾക്കാൽ കാക്കക്കുതിരം  
കുറവെല്ലുൾക്കാൽ കാക്കക്കുതിരം'

എന്നിങ്ങനെയുള്ള ചട്ടുപ്പാട്ടുകൾ

'മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും'

എന്നുതുടങ്ങിയ സമസ്താപുരണങ്ങളും

'മീനകവം നല്ലവിനാശം കൊടു  
തന്നെക്കൊല്ലി പ്രകടനം കാഴ്ചകം  
വിശിഷ്ടാഭം വിശിഷ്ടം മേലുത്തരം  
മുതലകൾ പൂർണ്ണമായൊരു മൂലം'

എന്നിങ്ങിനെ മേലുള്ളതും സകലം മറ്റും മനോരമപരമായി  
കേൾക്കുവർത്തനം കാഴ്ചകം കാഴ്ചകം കാഴ്ചകം. അ  
ക്കലത്തുണ്ടായ മറ്റുപ്രകാരങ്ങളും മാധ്യമങ്ങളിലും കൂടി  
കേൾക്കുവർത്തനം കാഴ്ചകം കാഴ്ചകം കാഴ്ചകം വിശിഷ്ടാഭം  
മുതലകൾ പൂർണ്ണമായൊരു മൂലം—

'മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും'

'മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും  
മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും മേഴും'

സുബാസന്ദ! ബാക്കത്തിനിൽ  
ചരിവേക്കൾ പരമ  
അബദ്ധം സംഭവിക്കുന്നതിന്നു  
തന്നെ ശ്രദ്ധാതിക്ഷേപം

എന്നുൾ, 'കേരളസഞ്ചാരി'യിൽ 'പത്രസംസ്ഥ' എന്ന പേരിൽ-

സപാദനം അകറ്റിട്ടു മറ്റുള്ളവരെപ്പറ്റി  
കുറച്ചൊക്കെ താൽപര്യമുള്ളവർ  
സപാദനം സംഭവിച്ചു കൈക്കൊള്ളുന്ന ഗുണ  
മില്ലെന്നു സാക്ഷ്യം നൽകിയിട്ടുണ്ട്  
സപാദനം അതിവേഗം തുടങ്ങിയതിനാൽ  
വിവരമില്ലാതെ മത്സ്യക്കടലിൽ  
സപാദനം കൈക്കൊള്ളുന്ന മറ്റുള്ളവരെപ്പറ്റി  
കുറച്ചൊക്കെ പേരുകൊണ്ടു്

'പത്രസംസ്ഥ'യുടെ വർദ്ധനവ് പത്രസംസ്ഥാരി  
നായവരെ കേരളീ ഭാഷയെക്കുറിച്ചു  
കുറച്ചൊക്കെ മനസ്സിലാക്കുന്ന ഉപാധിയെന്നാൽ  
'സഞ്ചാരി' തിരുവെഴുത്തു വിട്ടുതരികെ

'കേരളത്തിൽ' അതാൽ  
കേരളത്തിൽ സാധാരണ കേരളത്തിൽ  
കേരളത്തിൽ  
കേരളസഞ്ചാരിയെപ്പറ്റി സാക്ഷ്യം

എന്നിടത്തുനിന്നും, 'സഞ്ചാരി'യിൽ:—

പത്രത്തിൽ പരിചിതമായിട്ടുള്ള  
സാക്ഷ്യം വിജ്ഞാപനം  
പത്രത്തിൽ കയറുന്ന കേരളത്തിൽ  
സഞ്ചാരിയെപ്പറ്റി  
കേരളത്തിൽ കയറുന്നവർ  
സാക്ഷ്യം നൽകുന്നവർ  
കേരളം പരമമായ പ്രിയതമൻ  
കേരളത്തിൽ

എന്നും മറ്റും അവിടുന്നു ഇഴയടിച്ചു മെച്ചപ്പെടുത്തി പത്രത്തിൽ  
ഇതാക്കുന്നതായാൽ അതുതന്നെ ഒരു പുസ്തകമായി  
തീർന്നു.

മുതിർത്തായ ഉത്സാഹമെന്നു അതിശയോക്തിഭേദമീ  
 പ്രാതെ വഴ്ത്തിക്കാവുന്ന വസ്ത്രീസമാപ്തിയുടെ നിർമ്മാളമെന്നാൽ  
 ബാധിതമായ 'കവിസമാജ്ഞി'യിൽ നിന്നു പുഴുറ്റപ്പെട്ടവന്നു  
 'അശ്വാപോയിണി' സഭയുടെ സ്ഥിരാഖ്യക്ഷനും മാസികയുടെ  
 അദ്ധ്യക്ഷകാർക്കിയുമായ കേരളവർദ്ധവേൻ ആ നിമിഷിൽ  
 ചെത്തിടുമുള സേവനം പ്രത്യേകം പ്രതംസ്ഥാനമാണു്. മൗനമു  
 വൃദ്ധികൾ മൗനം- കോട്ടയത്തുവെച്ചു കൂടിയ കവിസമാജ്ഞ  
 മായംചെരിയത്തിൽ അതിപ്രധാനമായ ഒരു സംഭവമായിരു  
 ന്നു. മൂന്നുദിവസം നീണ്ടുനിന്ന ആ സഭാസമാഹരണത്തിൽ സന്നി  
 ഹിതനാകവാൻ കേരളകാളിഭാസന സാധിച്ചില്ലെങ്കിലും അ  
 വിടെ നടന്ന കവിതാപരീക്ഷകൾക്കു ചോദ്യമുണ്ടാക്കി അത  
 ച്ചിരന്നതു് അവിടുന്നായിരുന്നു. അമണിത്തൂർകൊണ്ടു സഭാ  
 ചാക്കെത്തക്കുറിച്ച് പ്രശ്നാവൃത്തത്തിൽ ഇരുപതു പദ്യങ്ങൾ  
 തിർമ്മിക്കണമെന്നായിരുന്നു 'ചെടികാവിലേതി'യുടെ നിർദ്ദേശം.  
 അതിലും അടുത്തുദിവസം നടന്ന കവിതാചാതുര്യപരീക്ഷയി  
 ലും മറ്റൊരു കവി കെ. സി. കേശവപിള്ളയാണു് ഒന്നാം സമ്മാന  
 അതിനവനായതു്. പ്രകൃതികവിതയിൽ 'സംസദൃശകവിമണി'  
 കണ്ണത്തിടുൻ തമ്പുരാൻ തന്നെ വിജയശ്രീലാളിതനായി.  
 ഇദ്ദേ കവിസമാജ്ഞയെക്കുറിച്ച് കേരളവർദ്ധവേൻ മൗനമു  
 വൃദ്ധികൾ മൗനം- അവിടുത്തെ പേക്കു്

'മേൽത്താഴെ ചെട്ടി മെട്ടിനകമൊഴെട്ടാ

താരികുശ്ശൊച്ചുതൻ

കാല്യാലാഭമേ നിരന്തരസുഖം

മേഴുതുപുട്ടിട്ടാക്കട്ടെ

വിശ്വമസ്തുവരസം കടലിടേണമേ

ശ്രീകൊളിയിക്കൈതപാ

കാക്കിക്കുറ്റുപാ: ഉപാനിതംതാ

നിക്ഷാളതകാണി വാ'

കേരളപാകിണ്ണമിപ്പാ കവിതയെഴി ക

താഴെത്താകവിച

മെഴുതെ മേഴുതെ ശ്രീകവി സരസി താ

മുതൽ ഇല്ലാത്തതാ



[illegible]

മായി ഉൽക്കണ്ഠിതനാണെങ്കിലും എനിക്കാഗ്രഹമുള്ളതുപോലെതന്നെ ഇതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യസിദ്ധിക്കായി ശ്രമിക്കാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ള വാസ്തവത്തെ വ്യസനത്തോടുകൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു എന്ന് അവിഷ്ണു പരിതപിച്ചുകൊണ്ടു. സമാഷ്ടിപ്രസംഗത്തിൽ ഗദ്യങ്ങളുടെയും പദ്യങ്ങളുടെയും മീതിക്കു സാധ്യതയായ ഐക്യരൂപം കാക്കാപണ്ടിതന്നാകെല്ലാവരും നിഷ്പക്ഷപാതയായി ഐക്യമത്യന്തോടുകൂടി ഏരിച്ച് പ്രവസ്ഥപ്പെടുത്തണമെന്ന് കേരളവർമ്മദേവൻ ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു. സർവ്വകലാശാലയിലെ മലയാളപരിഷ്കർത്താക്കളുടെയും പാഠ്യപുസ്തകങ്ങൾ നിരക്കത്തക്കുന്നതിലും കാക്കാപണ്ടിനിസമകരകൂടി ചുരുക്കപ്പെടുത്തിയാൽ നന്നായിരിക്കുമെന്ന് 'കേരളമിത്രം' 'കേരളസഞ്ചാരി' മുതലായ മലയാളപത്രങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ച അഭിപ്രായത്തെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തി വലമായി പിൻതാങ്ങിയെങ്കിലും അതുകൊണ്ടു വലിയ ഫലമൊന്നുമുണ്ടായില്ലെന്ന പരാമർശത്തില്ലല്ലോ. കേരളവർമ്മദേവനോടൊത്തുവന്നു നിന്നിരുന്നപ്പോഴാണ് കാക്കാപണ്ടിനിസമയക്കു അത്യുഷ്ണമായതുകൊണ്ട് അവിടുത്തെ സകല ഭൂതങ്ങളും ഭാഷയുടെ അമൃതത്തിനായി വിനിയോഗിച്ചുവെന്നുള്ളത് പ്രസ്താവ്യമാണ്.

---



കരകളെക്കൊണ്ട് അവിടുന്ന് പ്രോത്സാഹനം നൽകിയിരുന്നതു കൂടാതെ, ഉത്തമകാര്യങ്ങൾ ചെയ്ത് അവിടുത്തെ സാക്ഷിത്വ നായകത്വത്തെ വെളിപ്പെടുത്തി, സ്നേഹിതനായ യേശുരത്തു വെളിച്ചം നൽകി. അദ്ദേഹം പ്രകാശം 'അമരകശരണം' അവിടേ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി. അതിന്റെ അർത്ഥസാരത്തിലുള്ള —

സ്മരണാഭാസമകരണവ്യവസ്ഥയാ  
മിഷ്ടമൊട്ടു ചിത്തം  
ദൈവാനന്ദം ദിവ്യസ്നേഹം കൈമാറുക  
പ്രാപ്തമാകട്ടെ

എന്ന പട്ടത്തിൽ ഈ സർവ്വത പ്രകടമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു കൂടാതെ, അതിന്റെ കരുത്തുള്ളതായി മാതൃഭരണവന് അയച്ചു കൊടുത്തപ്പോൾ —

സമുദരിനിമിഷമായതുകൊണ്ട്  
മിഷ്ടമൊട്ടു ചിത്തം  
ദൈവാനന്ദം ദിവ്യസ്നേഹം  
കൈമാറുക

സമുദരിനിമിഷമായതുകൊണ്ട്  
മിഷ്ടമൊട്ടു ചിത്തം  
ദൈവാനന്ദം ദിവ്യസ്നേഹം  
കൈമാറുക

മിഷ്ടമൊട്ടു ചിത്തം  
ദൈവാനന്ദം ദിവ്യസ്നേഹം  
കൈമാറുക

എന്നീ ചോദ്യങ്ങളെ പ്രശ്നാവിഷ്കാരം പ്രസ്താവിച്ചു. ഇതിന്റെ ഉത്തരം പരിച്ഛേദം 'മിഷ്ടമൊട്ടു ചിത്തം' അയച്ചപ്പോൾ നിന്നും മാതൃഭരണവന്റെ ഉത്തരത്തിലാണ് പ്രതിഭാസം ഉണ്ടായത്.

അദ്ദേഹം മണിപ്രവാളത്തിൽ സന്യസ്തനായതുകൊണ്ട് പരിച്ഛേദം 'മിഷ്ടമൊട്ടു ചിത്തം' അയച്ചപ്പോൾ നിന്നും മാതൃഭരണവന്റെ ഉത്തരത്തിലാണ് പ്രതിഭാസം ഉണ്ടായത്.



അവിടുത്തെ നല്ലപോലെ സ്വാധീനപ്പെട്ടിരുന്നതുകൊണ്ട് സംസ്കൃതപദങ്ങളെ ചുരുക്കുന്നതിനപ്പുറം തീരെ ഒഴിക്കുന്നതിന് സാധിച്ചിട്ടില്ല. ഭൂലത്തിലെ പദങ്ങൾക്കു ശരിയായ ഭാഷാപദങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ച് അർത്ഥപരിഷ്കരണ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിന് ആശയഗാഢീഭൂതം കൊണ്ടു ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ സംവിചിതപ്പെടുന്നതും വരുവുമാണ്. ഏകിലും സംസ്കൃതപദപ്രയോഗത്തിൽ ഭാഷാശാക്തങ്ങളിലേക്കാൾ കൂടുതൽ നിഷ്പന്നം അമരകമണിപ്രവാളത്തിൽ എവിടെയും സ്പഷ്ടമാണ്. കവ്യത്തിന്റെ ജീവനായ ശ്രോതാക്കൾക്കിടയിൽ വേണം കവ്യവർത്തനത്തെയും ഭാഷാകാവ്യത്തും അത്യാവശ്യമായ പ്രാസനിയമത്തെ പ്രായേണ ഉപേക്ഷിക്കാതെയും കഴിയുന്നതും സംസ്കൃതപദങ്ങളെ കുറച്ചു സർവ്വലഭിതമായ രീതിയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഈ പരിഭാഷ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന് അമൂല്യമായ ഒരു നേട്ടമാണെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി രണ്ടു പക്ഷത്തിനവകാശമില്ല. ശ്രോതാക്കൾ സ്വന്തമായ ഈ കവ്യതൃപ്തിയിൽ വലിയകോതിയെ വ്യാപ്തം കൈവശപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെന്നും പാശ്ചാത്യരായ പല സഞ്ചാരികൾ ഇത് പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും ആശയപുറപ്പെടുവിച്ചവർ ഉത്തമശ്രോതാക്കൾക്കിടയിൽ അകമാനം തിരസ്കരിക്കുന്നതാണ് വാരിയൊരു വശമായിരിക്കണം. ഈ പരിഭാഷയിൽ വൃത്തഭംഗം, തന്മിശംഗം മുതലായ ദോഷങ്ങളെ ഉത്തരവനം ചെയ്ത് ഒരു ശാസ്ത്രീയാചാര്യൻ ആയിട്ടുള്ള കേരളപത്രികയിൽ ഒരു ലേഖനം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതിനെത്തുടർന്ന് ഒരു വാദപ്രതിവാദം തന്നെ കോലാഹലമായി നടന്നു. മറ്റു മേനവർ, ഭാഗവതകന്യകാർ തുടങ്ങിയവർ മുതലായ സഹൃദയന്മാരോടുകൂടി വലിയകോതിയവ്യാപ്തം പക്ഷത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. കേരളപത്രികയുടെ അധിപർ ഗണനാർ കരം വമ്പനം കേരളവർമ്മവേദനതിരുവിത മുഖപ്രസംഗം ഏഴ് തിയ്യൂ കൂടാതെ അതിനുമുമ്പായി അവിട്ടാഴ് അയ്യൂ കൊണ്ടു വേലനത്തിൽ ചില ഭാഗങ്ങളെ അധിപതയെ അനു

കേരളത്തെ പ്രത്യേകിച്ചു വെറിക്കൊച്ചാണ് മീനം മാനം വെ  
പത്രത്തിൽ ചേർത്തത്. ചേക്കേറിയന്നു കടന്നു പിന്നീടു 'കേര  
ളസഞ്ചാരി' പത്രത്തിലേക്കു വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ അയ  
ച്ചു കൊടുക്കുകയും അതിൽ ചേർക്കുകയും ചെയ്തു. അതിലൂടെ  
യിരുന്നു—

'പാകൽ സൂരി' യെ സാക്ഷാൽ മരിക്കുവാൻ  
വെട്ടുന്നതിന്റെ പറ്റം  
അയാൾ തിരുത്തു ചേക്കേറിയൻ തന്റെ  
അമ്മയ്ക്കു തന്നെക്കൊടുത്തു  
ധീരജ്ഞാന്റെ പട്ടികയിലാകെ പാകം  
ചേർത്തു സിന്ധുതാമി—  
നാലാം വകുപ്പുള്ളതായതാണിത്—  
അതിന്നു കേരളം

എന്ന പട്ടം 'കേരളം' പ്രിയപ്പെട്ടതെ വെട്ടിപ്പിച്ചു പത്ര  
ധർമ്മം വിസ്തരിക്കുന്നതിന് പ്രയോജനിച്ചു. ഇതിനെക്കുറിച്ച്  
മുന്നെ മീനം മാനം— കേരളം വെട്ടിപ്പിച്ചതിന്റെയും സന്ദ  
ർഭമനുസരിച്ചു കേരളത്തിൽ ഉദയമുഖം തമ്പുരാ  
ന്റെ പേർ 'കേരളപ്രിയ'യെ കേരളം അയച്ചു എഴുതുന്നത്  
ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ട് കഴിഞ്ഞുപോയ ഇതിനും വെട്ടിപ്പിച്ച  
തിനുമെ പറ്റിയതായതാണിത്. പാകം വെട്ടിപ്പിച്ചതായതാ  
ണിത് എന്ന് എഴുതിക്കൊണ്ടു. 'കേരളസഞ്ചാരി'യിൽ വലിയ  
കോയിത്തമ്പുരാൻ—

'പാകൽ സൂരി' യെ സാക്ഷാൽ മരിക്കുവാൻ  
വെട്ടുന്നതിന്റെ പറ്റം  
അയാൾ തിരുത്തു ചേക്കേറിയൻ തന്റെ  
അമ്മയ്ക്കു തന്നെക്കൊടുത്തു  
ധീരജ്ഞാന്റെ പട്ടികയിലാകെ പാകം  
ചേർത്തു സിന്ധുതാമി—  
നാലാം വകുപ്പുള്ളതായതാണിത്—  
അതിന്നു കേരളം

കേരളം സൂരിയെ സാക്ഷാൽ മരിക്കുവാൻ  
വെട്ടുന്നതിന്റെ പറ്റം

நிதிகளாகக் கட்டித் தர வேண்டிய பணம்  
சுருதியிட்டுக் கொடுக்கத் தகுந்த அமைப்புகள் இருக்கவேண்டும்.

അതുകൊണ്ടുകൊണ്ട് സർക്കാരിനും  
കിരട്ടി കിട്ടിയ പട്ടികയ്ക്കും അതോ  
അതുകൊണ്ടുള്ള കലാപ്തിയും  
സർക്കാരിനും അതോ കലാപ്തിയും

மேலும், உறுதிப்படுத்துவதற்காக  
மேலும் கருவிகளைப் பயன்படுத்துவதற்காக  
உதவிக் கொடுக்க வேண்டும் என்று  
உறுதிப்படுத்துகிறார்களா?

[illegible]

அன்று இரவு நகரத்தைக் காட்டி நினைவி  
 னாகியுமாதலால் வேண்டிய  
 இனாதுணி பூரிவெகிழும் நய மறநம்  
 உவந்திழ நோவனாழை  
 விரதமும் உயர் இரவு நகரத்தை நினை  
 டுது உவந்தும் உவந்து  
 உவந்தும் உவந்தும் உவந்து  
 உவந்தும் உவந்தும் உவந்து

പ്രതിരോധത്തിനും സേനാസേനാ  
പ്രതിരോധത്തിനും സേനാസേനാ  
സേനാസേനാസേനാസേനാസേനാ  
സേനാസേനാസേനാസേനാസേനാ

എന്നു കൂടി ൨൦൧൪ ഏപ്രിലിലാണ് ഇക്കാരണത്താൽ സംഭവിക്കുന്നത്.

ഈ പാഠകാലാവലംബത്തെപ്പറ്റി മന്ത്രിക്ക് മീനം മരം തീയതി കൊടുത്തപ്പോൾ കണ്ടതിൽമുൻതമ്പുരാൻ നിരന്തരപ്പിരോധം അയച്ചു കൈയടങ്ങിയിൽ—

[illegible]



അതിനോടു മത്സരിക്കുവാൻ പ്രാപ്തനാക്കിയതായ ഉത്തരീമിസ  
 ദേശം മാത്രമേയുള്ളതായി നമുക്കു ഇതുവരെ അറിവുള്ളൂ. മധ്യ  
 പൊക്കമിതമായ ഈ മേഖലനക്ഷത്രം അതിന്റെ ആവിർഭാവ  
 കാലത്തു തന്നെ സമുദ്രതാഴ്വരയ്ക്കു മുമ്പായ പല പാമ്പിന്ദ്ര  
 നാദരെയും വശീകരിച്ചു. ഈ മേഖലകൾ വലിയ ഈ സുകമാ  
 രകാലവും എത്രമാത്രം ചെറുപ്പം ചെറുതായിത്തീർന്നിരുന്നുവെന്ന്  
 അതിന്റെ ഭൗമപരിസ്ഥിതിയിൽ അദ്ദേഹം എഴുതിച്ചേർത്ത പീഠി  
 കയും പിന്നീട് മലയാളഭൂമിയിൽ പ്രതിഭാപൂർവ്വ മത്സ്യ  
 നവീകരണവും തെളിവാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഒരു മയൂരത്തിന്റെ സ്വ  
 സ്തൃവസ്തുതയിലുള്ള വിവരങ്ങൾ കൂടി അതികർഷണീയമായ രീതി  
 യിൽ 'ബയൻ' മെട്ട് എല്ലാപ്രകാരത്തിലും സമുദ്രനാകു  
 നീയായ അദ്ദേഹം കൂടി ചെല്ലൂർ ഈ മയൂരസമുദ്രകാലവും  
 ആമെന്റാൻ ആദ്യപ്രാപ്തിയായും? വിദ്യാവിനോദിൻ  
 നിൽ ഈ കാലത്തെ നിരൂപണമെല്ലാം സമുദ്രതാഴ്വരയെക്കുറി  
 യായ സി. അപ്പനുമേന്മവെളുക്കുകയും 'അമ്മൾ അമ്മ' ആദ്യ  
 പരിവൃത്തി വാചിപ്പും. കാരാ മഹാ വാമിപ്പും മറ്റും അതിൽ  
 മത്സ്യം കൂടി കൂടിയാണ് വന്നു. അമ്മൾ അമ്മ കൂടി തന്നെ  
 നാദരെയെക്കുറിച്ചിൽ അദ്ദേഹം പെരിൽ അമ്മൾക്കു അസൂയ  
 യില്ല' എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ചെറു മിഷൻ മേഖലയെ  
 മലയാളഭൂമിയിൽ ചെറു മെട്ട് പ്രതിഭാപൂർവ്വ മത്സ്യ  
 നവീകരണത്തിൽ മയൂരസമുദ്രം ഉയർത്തുകയും ഹൃദയഗോ  
 മായിത്തീർന്നിരുന്നു. വീശമോക്കിട്ടെങ്കിലും 'നോമ്പനായി  
 മയൂരസമുദ്രത്തെപ്പറ്റി പ്രതിഭാപൂർവ്വതയോടെ ഉണ്ടായ  
 ഒരു ആശ്ചര്യവും സന്തോഷവും അതിലെ കഥാസന്ദർഭത്തെ  
 കൊണ്ടുവന്ന മാതിരിയിലാണ് പ്രസ്താവനയിൽ അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള  
 ഒരു കേരളീയനായ ഈ മേഖലയിൽ തന്നെയാണ് നായ  
 കൻ. ഈ സമുദ്രം ആരെ ഉദ്ദേശിച്ചും ആ ദേശം അത്യ  
 ന്ത ഉൽകൃഷ്ടപദവിയിൽ ഇരിക്കുന്ന അതിവിഷിഷ്ടമായ ഒരു  
 മാതൃഭൂമി. തന്റെ അത്യന്ത പ്രിയപ്പെട്ടവനി. കേരളത്തിൽ

ഖലങ്ങളെ അറിയാപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു സ്ത്രീയെന്നും. സന്ദർഭമോ അത്യാവശ്യകതയായിട്ടുള്ളതെന്നും. മയൂരസന്ദേശത്തിന്റെ ഒരു അദ്ധ്യായത്തെ ചേർന്ന ഒരു പുസ്തകത്തോട് കൂട്ടുമ്പോൾക്കി ഹൃദയീകേരളം ആവശ്യമില്ല. ഇങ്ങനെ ഒരു അദ്ധ്യായമുള്ള മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങളെക്കാൾ ഇതുവരെ വായിച്ചിട്ടില്ലാത്തതെന്നു പറയാം. ഇതിലെ ശ്ലോകങ്ങൾക്കു സുവസ്തുതയിൽ ഒരു അല്പം ഉണ്ടായാൽ ഉള്ളതുപോലെ ഒരു വിശദീകരണ കാണപ്പെടുന്നതും "

മ. പുരമനവന് മയൂരസന്ദേശത്തെപ്പറ്റിയുണ്ടായ ഈ ആഹാര ഭാഷയെ പക്ഷെ പാതയ്ക്കു നാമെന്തുള്ളതിൽ? ചേരന്റെ പല പദങ്ങളിലും അദ്ദേഹം അതന്റെ ഒരു അദ്ധ്യായത്തിൽ മതിയെന്നു വികാരമില്ലാത്തതായിട്ടുള്ളതെന്നുള്ളതു ഉൽഭവ ലക്ഷണമായിരിക്കുന്നതോ? സ്വപ്രതിഭയെപ്പോലും നിശിതമായി, നിർദ്വണ്ഡമായി, നിശ്ചിതമായി നിരൂപണം ചെയ്യുന്ന കേരളവാണിനി കേവലമല്ലാത്തതായ കാളിദാസന്റെ നവീനവന്ദിതരീതി പാലശ്ലോകം സിദ്ധിച്ചത് ഈ മയൂരസന്ദേശത്താലാകുന്നു എന്നു നിശ്ചയിച്ചു കൊണ്ടുണ്ടെന്നു പറയാം. കാളിദാസപ്രതിഭയോ = സ്വരത്നം പരീക്ഷിക്കുന്നതും മോശമെന്നു നന്ദാദികൾ തന്നെ ഒരു കാഴ്ചയിൽ പാലാലയം മാത്രത്തിന്റെ പരമകരപ്രമാണവും. മയൂരസന്ദേശത്തിൽ " ഈ മോശമെന്നു സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ മാത്രമേ ഇദാനീനം അതായതും കേവലസികന്ദരരിൽ ഒന്നാമനായ തീർപ്പുപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഇന്ദ്രദേവമാകത്താവുകയുണ്ടാകുമ്പോൾ സഹായിച്ചിരിക്കുന്നു. മയൂരസന്ദേശത്തിൽ മോശമെന്നു ചേർത്തതുകൊണ്ട് ഒരു മാതൃകയെപ്പോലെ പുണ്യങ്ങളെന്റെ അംഗം മണ്ഡനാദി അതിർവാ മലയാളത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നത്.

ഇതിനാൽ കേരളവാളിന്റെ ദാരിദ്ര്യകോശിത്തന്നുതന്റെ ഭാഷാകലനസമയം മയൂരസന്ദേശത്തിൽ അതിന്റെ അത്യാവശ്യമായിട്ടാണ് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്. 'ഉള്ളം കവിത്തയ്യ പറയുന്ന സാധിതസുപ്രസാദത്തിന്റെ തത്ത്വപരമ്പരകളെപ്പോലുള്ളതല്ല' ചെറുകാക്കത്തു വലയുന്ന' വശ്യവാക്കായ ഒരു

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

അതാൽ പുനും വലിച്ചെറിയാതെ അല്ലെങ്കിൽ കർമ്മയോഗത്തിൽ  
 ചേർന്ന് വായിച്ചുനോക്കിയാൽ അങ്ങോട്ടുണ്ടാകുന്ന സത്യരൂപപ്ര  
 യോഗം കറവാണെന്നു കാണുന്നതു കൂടാതെ അങ്ങനെയൊരു പരി  
 ശ്രമം നിഷ്പ്രയോജനമായിരുന്ന പക്ഷാത്കാപത്തിനു താ  
 തൊതവിധത്തിലും ഇടയില്ലെന്നു അവർ ഒടുവിൽ നിശ്ചയമാ  
 യിപ്പോയപ്പോഴാണ് അത് എന്ന് കേരളവർമ്മദേവൻ അവ  
 താരികയിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതിനെ ശ്രദ്ധിക്കാതെയാണു് പ  
 ക്ഷം 'അസ്സപചതനിതംബത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ച്' ലംബമാണ  
 മായ അബ്ബരുപസ്ഥിതിയിൽ നിന്നും അംബരമല്ല  
 ത്തിൽ വിപ്രാപ്തമായി പണ്ഡിതസ്ഥിതിയായ 'ഹിരണ്യ  
 വർമ്മ' എന്ന് അറിയുന്ന അർത്ഥം എന്ന് പ്രാദേശികരായ  
 സന്യാസന്മാർക്കുമാത്രം അപരിചിതമായിട്ടുള്ളതു് അങ്ങനെയു  
 ണ്ണിന്റെ നിമിത്തം സമ്യക്താമസിനുള്ളിൽ വാചസ്പത്യ  
 ന്നും അർത്ഥം എന്ന് അന്യരായും ചെല്ലപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്  
 ഏ. ഇതു് സമ്യക്താമസിൽ ആദ്യം ചൂഷിതമായിട്ടുള്ള ഒരു പാശു  
 കത്തെ ഇപ്പോഴും അങ്ങനെയും ചെയ്തു നോക്കി വിവരണം  
 ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണു്. ഏതാറും അപരിചിതമായിട്ടുള്ള ഒരു  
 പക്ഷാത്കാപം മുതിർന്ന കാൽനീളം, ഏകദേശം സ്വതന്ത്രമായ  
 ഒരു കീതിയാണു് അത്, അപരിചിതമായിട്ടുള്ളതു്. സം  
 ക്ഷേപണങ്ങളും മറ്റും പ്രത്യേകം തരത്തിൽ ചേർത്തതി  
 ന് വിജയകരമായി അവിടുന്ന് പരിശുദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതു് സമ്യക്  
 ത്തിന്നും പാത്രങ്ങളുടെ നിമിത്തം വികാശവിമരണങ്ങൾക്കു് അ  
 നനുണമായ കീതിയിലാണ് സമാധാനം നേടിയിട്ടുള്ളതു്.  
 കർമ്മാഗതിയിലോ സമാധാനത്തിലോ പരിശുദ്ധതൻ പര  
 തങ്ങളെ താഴെ 21 സ്വതന്ത്രവും പ്രവർത്തിച്ചതായി കാണാം  
 നീളം. അർത്ഥം അങ്ങനെയായിട്ടുള്ള ഒരു വലിയ നേട്ടമാ  
 ണെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി ഒരു പക്ഷാത്കാപം താഴെ 22. അ  
 ത്തിൽ പരസ്പരം ഗദ്യപുസ്തകങ്ങൾ അപ്രകാരമായിരുന്ന ക  
 മൗണ്ഡ് അർത്ഥങ്ങളെ ആവിർഭാവം തീർച്ചയായും അങ്ങനെയായി



കൻറ ഭാഗധേയമായി പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്. മലയാളഭാഷയിലെ ആഖ്യാതികാപ്രസ്ഥാനത്തിൽ അക്ബറിന ഒരു പ്രധാനമായ സ്ഥാനമുണ്ട്. മഹാബലൻ അക്ബർ രാഗമാപ്പു ത്തേരു ബാസൽമിഷ്യൻ അദ്ധ്യക്ഷന്റെ അഭിപ്രായത്തിനെപ്പറ്റി സകല ഏകദാകളും ചെറുപ്പത്തിനായി കേൾക്കുന്ന ചെറുപ്പമേതവരെ ചെറുപ്പമെടുപ്പത്തിൽ കേൾക്കുമ്പോൾ ഏഴതി അയച്ചുകൊണ്ടു.

‘മഹദ്വരിതസംഗ്രഹം’യും അവിടുത്തെ ഗദ്യകൃതികളിൽ ഒട്ടും അപ്രധാനമല്ലാത്ത ഒരു പ്രസിദ്ധീകരണമാണ് ഇതിന്റെ നിഷ്കാശത്തിൽ അന്ന് ബുക്കുകൾക്കിടയിൽ മെമ്പറന്മാർക്കായിരുന്നവരുടെ സഹായം അവിടുത്തെക്കണ്ടായിരുന്നവർക്ക് മുമ്പ് പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. എന്നാൽ എല്ലാം അവിടുത്തെ പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമായിരുന്നതിനാൽ അക്കാദമിയിലെ സംഭവസ്ഥിതികളോടും പുതിയതായ ചെറുകുറുപ്പും വരുത്തുവാൻ അവിടുത്തെക്കണ്ട സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. മഹാബലൻ ഇവയ്ക്കിൽ മഹാബലൻ പ്രസിദ്ധീകരണവും കൂടിയ ഈ ഗ്രന്ഥം ബുക്കുകൾക്കിടയിൽ വരുത്തായി പ്രസിദ്ധം ചെയ്യുന്നതിനുമുമ്പ് ഇതിലെ പുതിയ ഭാഗങ്ങൾ വിട്ടുവെക്കുന്നതിനുമുമ്പ് ചെയ്ത പുസ്തകങ്ങളായും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നവയ്ക്ക് മുമ്പത്തെ പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. ഇത്തരം ഒരു മഹദ്വരിതമാലിക അക്കാദമി എന്തായാ വിജ്ഞാനാഭിഷേക പ്രയോജനകരമായിത്തീരും നിഷ്കരികുവാൻ പ്രയാസമാണ്. തിരുവിതാംകൂറിലും സർക്കാർ ശാലയിലും വളരെക്കാലം ഇത് ഒരു പാഠപുസ്തകമായിരുന്നിട്ടുണ്ട്.

മഹാബലൻ വലിയകോയത്തുവാൻ തിരുമനസ്സിലേക്കു എഫ്. അർ. എച്ച്. എസ്. എന്ന ഒപ്പിലും കിട്ടി. അതിനെത്തുടർന്ന് അധികം കഴിയുന്നതിനുമുമ്പ് വിദ്യാഭ്യാസ ചക്രവർത്തിനിന്നു ഒരു അനൗദ്യോഗികമായിട്ട് കൂടത്തിൽ തി

അമൃതസ്തീരമേക സി ഏ സ്തം. ഐ എന്ന സ്ഥാനവും ലഭിച്ചു. ഇരയവസരത്തിൽ അവിഷ്ണുക്കൾക്കു നാനവധി സുഹൃത്തുക്കളിൽ നിന്നും ലഭിച്ച മംഗളാശംസകൾക്കും അനന്തോദാരക്കയീകൾക്കും കണക്കില്ല. അന്നത്തെ റസിഡന്റായിരുന്നതാളം പരോപകാരസ്ഥാനം വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ അഭിപ്രേക്ഷയിൽ അസ്ത്ര പ്രഭാകരവും അന്യാപുരുഷസൗജന്യനിവൃത്തായ ഹിന്ദുസാധിപ്പിന്റെ പ്രചരകപ്രകാരം മഹാമാണവ തിരുമനസ്സിലെ സമ്മതത്തോടുകൂടിയാൽ മഹനീയമായ ഈ സ്ഥാനം അവിഷ്ണുക്കൾക്കു കൈമാറുമെന്നു. ഹിന്ദുധാരാ അവിഷ്ണുക്കൾ നിവൃത്തസ്ഥാനത്തിൽ പാത്രമായിത്തന്നെ സഹൃദയനായിത്തീർന്നവർ അവരുടെ പൊതുക്കളിൽ നിന്നും നല്ല പാലവ്യവസ്ഥകൾക്ക്. മുമ്പിൽ ആശംസനമാസം വെക്കൽ. അന്ന് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അധിഷ്ഠിതനായിരുന്ന മിസ്സസ് ഗ്രിഫിൻ്റെ പേക്കു അയച്ച ഏഴത്തിൽ അവിഷ്ണുക്കൾ ഈ പദ്ധതിയിൽ ലഭിക്കുന്നതിന് കാരണപ്രദനായ അവരുടെ മനോഹരന്റെ അകാലമരണത്തിൽ അഭയോദനം പ്രകടിപ്പിച്ചുകാണുന്ന ഗ്രിഫിൻ്റെ സ്മാരകത്തിനായി മരിക്കാൻ വിദ്യാഭ്യാസധാരകളുടെ പരോപകാരത്തിൽ ആരംഭിച്ച സന്നദ്ധതയെക്കുറിച്ചുള്ള വാർത്തകൾ അന്യരായ മഹാമാണവിനി അമൃതസ്തീരകാലത്തും മൊത്തം ഉപാസനോപനകൾ ആഗസ്റ്റ് ൧൧-ാം തീയതി അവർ പ്രകാശനമാക്കിയ അന്തരകൂടി അയച്ച ഏഴത്തിൽ “അദ്വൈതത്തിന്റെ പ്രശ്നകവാതപ്രശ്നത്തിനും സ്നേഹത്തിനും പാത്രവും അദ്വൈതത്തിന്റെ മഹനീയയോഗ്യതകളെ പരിഹരിക്കുന്നതിന് സന്നദ്ധരും അദ്വൈതത്തിന്റെ സമനസ്സിലെ ഏകദൈവ ആവർത്തിക്കുവാൻ സാധിച്ചവെന്ന് അഭിമാനിക്കുന്നവനായ അന്ന് ആ മഹാപുരുഷന്റെ സ്മരണയ്ക്കായി യഥാഭേദം പ്രവർത്തിക്കുവാൻ മരിക്കുമെന്ന് അറിയാതെ പരിവർത്തിക്കുന്നത് ഞാൻ മഹാപുരുഷനായും എന്ന് ഏഴത്തിൽ മരിക്കും. ആ നവംബർ മാസത്തിൽ ഈ പദ്ധതിയിൽ ഉള്ള മുദ്രയും മറ്റും അന്നത്തെ റസിഡന്റായിരുന്ന പി. തോം



കെ. എ. മദ്രാസ് മദ്രാസ് സിവിൽ സർവ്വീസ് എൻ്റെ പ്രാബല്യം  
 യായ മഹാമാലിനിയുടെയും സിവിൽ സർവ്വീസ് മഹാമാലിനിയുടെയും  
 മുഖിൽ വെച്ച് തരികയാക്കിത്തന്നു. എന്നാൽ ഇതുകൊണ്ട് ലിംഗം  
 മോചിതമായിത്തന്നു. പരിമിത ശക്തിയുള്ള ഒരു സ്ത്രീയെ സി  
 കരിച്ചു ഒരു വലിയ മീനിലിൽ കൊലപ്പെടുത്തപ്പെട്ടിരുന്ന  
 ഞ് എൻ്റെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. 1962-ൽ നടന്ന മോചനപ്ര  
 ക്തിയിലുള്ള ഒരു അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗത്തിൽ "ഇന്ത്യയെക്കുറിച്ചുള്ള  
 എൻ്റെ ജീവിതകാലത്തിൽ പങ്കെടുത്തവരിൽ ഏതൊരു  
 ന്നിൽ അദ്ദേഹവും ഞാൻ പുനർകാലമായിട്ടുതന്നെ ഉപ  
 യോഗിക്കും എൻ്റെ പ്രമേയ മഹാമാലിനിയെ അഭിനയിക്ക  
 യും അതിനനുസരണമായി മഹാമാലിനിയായിത്തീരുന്ന  
 മോചനപ്രവർത്തിയിൽ നിന്ന് എന്തിനെ ലഭിക്കുകയും ചെയ്യ  
 ത്തിനാൽ എൻ്റെ അമ്മിൻ്റെ ക്രോധകരമായ സാഹചര്യം സി  
 ലിറ്റിറ്റിക്കും എന്തിനും ഉപയോഗപ്പെടുത്തി ഇനി ആര  
 ന്നികളെങ്കിലും മോചിതനായ ആദ്യശ്രമത്തെ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന  
 മെന്നാൽ എന്തിനാലും ആഗ്രഹമുള്ളത്" എന്ന് അവി  
 ട്വൻ പറഞ്ഞു കാണുന്നു.

നിരവധിയാളരെ പൊതുജനങ്ങളുടെ വകയായി  
 അവിടുത്തെ അംഗീകരിക്കുന്നതിനും ഒരു മഹാമാലിനിയെ സമർപ്പി  
 ക്കുന്നതിനുമായി ആ ജൂൺ 19-ാം തീയതി കോളാശ്രമ  
 ളിൽ വെച്ച് ഒരു യോഗം നടന്നു. മഹാമാലിനിയെ മോചി  
 യായി അവിടുന്നു ചെയ്ത പ്രസംഗത്തിൽ, "മഹാമാലിനിയെ  
 ഗംഭീരപുഷ്പമായ എൻ്റെ വസ്ത്രമാലയെൻ്റെ നിക്ഷേപി  
 ഏന്തിക്കു കൊണ്ടു തന്നെ മോചനമാണെന്നും ഇപ്പോൾ മോചന  
 നിക്ഷേപനവും ലഭിച്ചുതന്നെ, അവിടുത്തെ മഹാമാലിനിയെക്കുറിച്ചുള്ള  
 സമർപ്പി എൻ്റെ മാതൃഭാഷയുടെ ഉന്നമനത്തിനായി പരി  
 ശ്രമിക്കുവാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടായി. എന്നാൽ ആഗ്രഹത്തിന്  
 തക്ക മാറ്റം വരുത്താത്തപോലെ കാര്യം ചെയ്യുവാൻ കഴിഞ്ഞി  
 ട്ടില്ല. ബുദ്ധ കമ്മിറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനെന്ന നിലയിൽ ഏതൊ

നവ പുസ്തകങ്ങൾ തർജ്ജിമകളായും അനുകരണങ്ങളായും രചിച്ച് ഭാഷാപാലിനി സഭാസഭാജനന നിയമിച്ച് മാതൃഭാഷാപാലിനി പ്രൊസാരിപ്പിക്കുവാൻ കൈകൾ നീട്ടിയിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ ഇനിമുൻപുള്ളും ഭാഷയിൽ സാധിക്കാത്തതായിരിക്കണമെന്നു വിനിയോഗം, വെല്ലുവിളിയും സമുദായത്തിൽ ഒരുത്തർക്കിടയിലും പോലെ മാത്രം. ഭാഷാനാലോചനാസമാഹരണങ്ങൾ കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൊണ്ടു സമുദായം ആവിർഭവിപ്പിക്കുന്നതിനു ഓരോ കാലത്തെയും ഒരു തട്ടപ്പാടും ഉണ്ടാകണം 'എന്നും സാവിത്രി പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

[illegible]

അതിരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ കമ്മീഷന്റെ പരിഷ്കരിക്കുവാൻ വലിയൊരു കമ്മിറ്റിയെ സമർപ്പിക്കുകയും സമർപ്പിച്ച നിർദ്ദേശങ്ങളെ അതതുപോലെ സ്വീകരിക്കുന്നതിന് അന്നത്തെ ദിവാൻജിയായിരുന്ന ശങ്കരസുബ്ബർ സ്വാഭാവികമായി ചില പാത്രപുസ്തകങ്ങളെ നിശ്ചയിക്കുന്ന അധികാരം നാട്ടുഭാഷാധ്യക്ഷനിൽ തന്നെ റിജിസ്റ്ററായിരിക്കണമെന്നും ബുദ്ധിമുട്ടിയില്ലാതെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ വിട്ടുകൊടുക്കുവാൻ പരിശ്രമമാണ് ദിവാൻജി അഭിലാഷമെടുത്തത്. ഗവണ്മെന്റിന്റെ ചട്ടങ്ങൾക്ക് അനുപാദിച്ച് പുസ്തകങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതിന്റെയും മറ്റും പുസ്തകങ്ങൾ ഗവണ്മെന്റ് അറിവുള്ള ഉദ്യോഗക്കാരനും ദിവാൻജി നിശ്ചയിച്ചു. കേരളവാഗ്ദേവൻ കോട്ടയത്തുവെച്ച് അന്നത്തെ റിട്ടാബ്രാസ പരിഷ്കാരങ്ങളെ പരാമർശിച്ച് ഒരു പ്രസംഗം നടത്തിയത് ദിവാൻജിക്കു അഭോദ്ധ്യപ്പെടുന്നതുകയും കൗടുകാധികമായി അതിൽ അവിടുത്തെ സമാധാനം പോയിക്കുകയും ചെയ്തതിനെ തുടർന്ന് അവർ തമ്മിലുണ്ടായ സെക്കന്ററി ബുക്കുകൾ വായിച്ചു പുരോഗമനത്തെ മനസ്സിലാക്കിയെന്നുള്ളതിന് സംശയമില്ല. ചുവർച്ച അവരിൽനിന്നും അവിടുന്ന് ടി. കെ. പ്രസ്താവനയ്ക്കു കരകൾ ഇക്കാരെ പറ്റിയും യൂറോപ്യന്മാരും നാട്ടുകാരായ അനേകം നിജപക്ഷപാതികളായ ബുക്കിമാന്മാർ കോട്ടയത്തെ പ്രസംഗത്തെപ്പറ്റി എന്തെങ്കിലും മോശിക്കുമ്പോൾ ദിവാൻജി ഒരു മാത്രം വിട്ടു പ്രസംഗത്തെപ്പറ്റി അത് നിരൂപണം ചെയ്തതിന് സമാധാനമാവശ്യപ്പെടുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിലായിട്ട് താൻതന്നെ പ്രോത്സാഹനവുമായിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല തന്നെ വരുമ്പോഴെല്ലാം അഭിമാനത്തെ അതപ്പെടുത്തുന്നത് ഈ പണത്തിൽ കാട്ടിയ സാഹിത്യചരിത്രമേറ്റം മുന്നിൽ വന്ന് എങ്ങനെ പ്രതീക്ഷിക്കാം.

ദിവാൻജിയുടെ പ്രാതികൂല്യത്തെപ്പറ്റി സർ മേക്ക  
 ബ്രാമംസ്ട്രിക്ക് ആതിഥേയരായ ഒരു കൗണ്ടിയിലും സൂചിപ്പിക്കുന്ന  
 ഒരു ആ ഏപ്രിൽ മാസം ഗവൺമെന്റിൽ കേരളവമ്മരേ  
 വൻ ദിവാൻ പദ്ധതിയുടെ വി കൃഷ്ണമാലാതികളെ അയച്ചു എഴു  
 ത്തിൽ "ബുക്കുകൾ, ഗവൺമെന്റിന്റെ വികസനവും മെമ്പർമാരു  
 ന്റെ വികസനമായ അതിർത്തികളായും, ഇന്നത്തെ ദിവാൻജിയു  
 കെ അനുസരിച്ചുള്ളതായ ഓണുകാലത്തുവെച്ച് കലിപ്പാക്ക  
 ഇരുപതാമത്തെ വയസ്സോളം പ്രസിദ്ധമാലാതികളെ വേദനയെ  
 അംഗം പോലും ഇല്ലാതെ കലിപ്പാക്കിയിട്ടു" എന്നു അറിവി  
 ട്തായ സമയത്തുപോലും. പുതിയ ദിവാൻജിയായ കൃഷ്ണമാലാതി  
 വാച്ചിന്റെ പേരു ഏപ്രിൽ മാസം തീയതി തിരഞ്ഞെടുക്കു  
 കൊണ്ടു ഇങ്ങനെ ഏഴുതന്നെ തിരഞ്ഞെടുക്കു മുൻഗാമി ബുക്കു  
 കലിപ്പാക്കിയും ബുക്കുവിടാലായിരുന്നതായ നാലോളം  
 വിദ്യാലയസംഗ്രഹത്തിലുള്ളതായ ബുക്കുകൾക്കു നൂതന  
 മായ സേവനത്തെക്കുറിച്ച് നല്ലപോലെ അറിയാത്തതി  
 ന്നും അഭിനയിക്കുന്നതിലും കഴിഞ്ഞിരുന്ന അദ്ദേഹം ഇങ്ങി  
 നെയായി അതിന്റെ വിദ്യാലയങ്ങളായ നിർദ്ദിഷ്ടപ്രയോജന  
 ത്തെ തീരെ വിട്ടുവെക്കുവാൻ പ്രവർത്തിച്ചുവന്നത്. ദിവാൻ  
 ജിയുടെ പ്രാതികൂല്യത്തെക്കുറിച്ചും നവീനകൃതികളുടെ തിരപ്പാ  
 ട്റ്റുകൾക്കു മിക്കവാറും ഉപയോഗശൂന്യവും നിർദ്ദിഷ്ടമായ  
 കമ്മിറ്റിയെ പരിഷ്കരിക്കേണ്ട കാര്യം ആസന്നമായപ്പോൾ  
 പുതിയ ദിവാൻ ഗവൺമെന്റ് വലിയകോമിത്തായാലാൻ തിരക്കു  
 സ്സീനോടുകൂടിയിട്ടു ഒരു പലതി തുടങ്ങാക്കി അയക്കുവാൻ  
 ഏ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ കോമിത്തായവരാണു മുഖതലപ്പെടു  
 ത്തിൽ. അവിടുന്ന് എം രാജരാജവർമ്മയവരായും മറ്റും യി  
 മിതിച്ച് മില നിർദ്ദേശങ്ങൾ രൂപവൽക്കരിച്ചതിനെ വലി  
 യകോമിത്തവരാൻ തിരക്കുസ്സുകൊണ്ട് അംഗീകരിച്ചു ഇത്  
 കസ്റ്റമറൈസ് പരാപര്യങ്ങളെ പരിശോധിച്ചത് തീരെ അ  
 തൃപ്തികരമായിരിക്കുന്നതെന്നും അവരുടെ കൃത്യമായപ്രാപ്തി





നിർദ്ദിഷ്ടകാലത്തു സാമൂഹികനീതിയെ നന്നാക്കിയും സമാധാനം സമ്പന്നമാക്കിയും കേരളരാഷ്ട്രവാസികൾക്ക് അപേക്ഷയുടേതായ ഫലമാണെന്നു പ്രസ്തേയിച്ചു വായ്പയെ നിവൃത്തിയാക്കി.

കേരളവ്യവസ്ഥാപകർ ഭാഷാപോഷിണീസഭയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനും ബഹുജനമിറ്റി പ്രസിഡൻറും തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെൻറിന്റെ നാട്ടുഭാഷയെ സംബന്ധിച്ച ഉപദേശാലയം എന്ന ഒരു യോഗത്തിൽ 1960 ജനുവരിയിൽ പങ്കെടുത്തു. അതിനിടയിൽ കേരളകാലിദാസന്മാർക്കിടയിൽ പ്രചാരം ലഭിച്ചതായി അറിയിക്കുന്നതിനും വർദ്ധിച്ചും കേരളവ്യവസ്ഥാപകർ സാമൂഹികനീതിയെ നന്നാക്കിയും സമാധാനം സമ്പന്നമാക്കിയും കേരളരാഷ്ട്രവാസികൾക്ക് അപേക്ഷയുടേതായ ഫലമാണെന്നു പ്രസ്തേയിച്ചു വായ്പയെ നിവൃത്തിയാക്കി. കേരളവ്യവസ്ഥാപകർ ഭാഷാപോഷിണീസഭയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനും ബഹുജനമിറ്റി പ്രസിഡൻറും തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെൻറിന്റെ നാട്ടുഭാഷയെ സംബന്ധിച്ച ഉപദേശാലയം എന്ന ഒരു യോഗത്തിൽ 1960 ജനുവരിയിൽ പങ്കെടുത്തു. അതിനിടയിൽ കേരളകാലിദാസന്മാർക്കിടയിൽ പ്രചാരം ലഭിച്ചതായി അറിയിക്കുന്നതിനും വർദ്ധിച്ചും കേരളവ്യവസ്ഥാപകർ സാമൂഹികനീതിയെ നന്നാക്കിയും സമാധാനം സമ്പന്നമാക്കിയും കേരളരാഷ്ട്രവാസികൾക്ക് അപേക്ഷയുടേതായ ഫലമാണെന്നു പ്രസ്തേയിച്ചു വായ്പയെ നിവൃത്തിയാക്കി. കേരളവ്യവസ്ഥാപകർ ഭാഷാപോഷിണീസഭയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനും ബഹുജനമിറ്റി പ്രസിഡൻറും തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെൻറിന്റെ നാട്ടുഭാഷയെ സംബന്ധിച്ച ഉപദേശാലയം എന്ന ഒരു യോഗത്തിൽ 1960 ജനുവരിയിൽ പങ്കെടുത്തു. അതിനിടയിൽ കേരളകാലിദാസന്മാർക്കിടയിൽ പ്രചാരം ലഭിച്ചതായി അറിയിക്കുന്നതിനും വർദ്ധിച്ചും കേരളവ്യവസ്ഥാപകർ സാമൂഹികനീതിയെ നന്നാക്കിയും സമാധാനം സമ്പന്നമാക്കിയും കേരളരാഷ്ട്രവാസികൾക്ക് അപേക്ഷയുടേതായ ഫലമാണെന്നു പ്രസ്തേയിച്ചു വായ്പയെ നിവൃത്തിയാക്കി.

ഈ ക്ഷേത്രം പരിശോധിച്ചു കണ്ടുകൾ തിരുത്തലും നാഷ്യ പത്രങ്ങൾ എഴുതിക്കൊടുക്കുകയും ആലും അത്ര സമകരമായ രേഖകളായി തോന്നുന്നു. ഗ്രന്ഥപരിശോധനാകൃത്യം — അതും കഴിവുള്ളിടത്തോളം പ്രശംസാർഹമായിരിക്കണമെന്നു വരുമ്പോൾ—എന്തുമാത്രം ഗുണമേകവും അസമകർമ്മമാണെന്നു് അദ്ദേഹം വാദിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ മനസ്സാക്ഷിയെപ്പറ്റി വേറെപ്പെടുത്തേണ്ടതായി വരുമ്പെന്നാണ്. സാഹിത്യചക്രവർത്തിമാനും അദ്ദേഹം കൊണ്ടു പോകുവാൻ അവിടുത്തെ വേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ള കഷ്ടപ്പാടുകളിൽ സമ്പ്രദാനമെന്തു് ഈ ഗ്രന്ഥപരിശോധനയും തൽപ്രശംസയും അയിരുന്നു. ഒരു ചിലവുകെങ്കിലും മേശപ്പുറത്തു് കന്നു പോലെ പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ ആരെയും പരിഭ്രമിപ്പിക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ വന്നു ചേരാതിരിക്കുവാൻ, എന്നാൽ അവിടുന്ന് അതീതലായും അനൗദ്വിതാകരത യഥാവസ്ഥം അവയെ പരിശോധിച്ചു് ഓരോന്നിന്നും അനൗപകാര അഭിപ്രായം എഴുതി അയക്കുക പതിവായിരുന്നു. നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം കാലതാമസം കൂടാതെ ഗുണകരമായ അഭിപ്രായങ്ങൾ അയയ്ക്കുന്ന കര്യത്തിൽ കേരളവർഗ്ഗക്കാർ താക്കരാക ഉദാസീനതയും പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. വാർഷികസമ്മേളനം അനുരോധത്താലും കൃത്യാനുരോധാലുത്തായും ജീവിതശ്രമങ്ങൾലാലും സാഹിത്യവ്യവസ്ഥയും അതോടുകൂടിയായിത്തീന്ന കാലത്തുപോലും ഇതിപരിശോധനയിൽ താക്കരാക മടിയും കാണിച്ചിരുന്നില്ല.

തിരുവനന്തപുരം അഭിപ്രായങ്ങൾ വേണ്ടി തിരികെക്കുടന്ന ഗുണകരമായ ഒരു സംഖ്യ അവിടുത്തെ പ്രാബല്യവും ദൈവാസംഗമ്യവും വകവെക്കുന്ന നാൾക്കുനാൾ വളർച്ചയെത്തി. മഹനാഭ മീനം മഹാപ്രഭു കണ്ണിത്തുറ തമ്പരക്കൻറെ പേരിട—

‘യഥാഭിമുഖം വാചസ്പത്യം’

പ്രകാശം പരമ്പരയോടെ തിരുവനന്തപുരം

കിരീഡി കിരീഡി താതാകാളക്കുറയ്ക്കുകയും  
കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്തതും അതിന്റെ ഗീതമാണ്

എന്നൊഴിയില്ലാത്തതും. മറന്നു മീനം മറന്നു-മറന്നു കടത്തുന്ന  
ഒരു ഉദയവർമ്മനമ്പ്യാൻ അയച്ച കത്തെഴുതിൽ 'ഇതല്ലാത്തതായ  
പരിശുദ്ധത്തിൽ അവിടുത്തെ പ്രാർത്ഥനാവിദ്യകളാൽനിന്നായി  
എനിക്കു ആദ്യമേ അറിയുന്ന ഈ അഭിപ്രായത്തെ പറ്റി അ  
യച്ചു. അതാണ് പലപ്പോഴും വിചാരിച്ചു. എന്നാൽ അതോ  
കൃതികളെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായത്തിൽ മറ്റൊരു വശം ഉൾപ്പെടി  
ക്കുന്നതിനായി തിരിച്ചിൽ അതിൽ ഇതുവരെ ഇടയാക്കാത്തതിനെ  
ക്കുറിച്ച് വ്യസനിക്കുന്നത് എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. മറന്നു മീ  
നം മറന്നു പ്രിയപ്പെട്ടവരായ മറ്റുള്ളവർക്ക് അയച്ച എഴു  
ത്തിൽ 'പ്രാർത്ഥനാ പരമ്പരയായാൽ ഇപ്പോൾ അത് നമുക്കി  
വരുന്ന സാഹിത്യവ്യവസ്ഥയോടും പൊരുത്തമുള്ളതായും ആകുന്ന  
പരിശുദ്ധതയില്ല. ചേരുന്നതിനും നവീകരണവും ചെയ്താൽ പരി  
ശുദ്ധതയില്ല. അഭിപ്രായത്തിനും പരിശുദ്ധതയ്ക്കും ഇടയിൽ വെ  
ലായതായ പരമ്പരയെക്കുറിച്ച് അറിയാൻ പറ്റില്ല. പലപ്പോഴും  
അവയ്ക്കു അപരതകൾ ഏകീകരണത്തിനും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും.  
ഒരു കാലത്ത് ഇക്കാര്യം ഉദയവർമ്മയായ വ്യവസ്ഥാപാലി  
എനിക്കു അറിയുന്നതാണ്. എന്നാൽ ഇപ്പോഴാകട്ടെ കൗ  
പോലെയെങ്കിലും കിടക്കുന്ന കൈയെഴുത്തു പ്രതികൾ നോക്കി എ  
ന്റെ മനസ്സു മടുത്തു. ഏതാനും പേരും മുമ്പ് അഡ്വോക്കേറ്റ്  
സി. ശങ്കരൻ നായർ (സർ) അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാഗിസ്ട്രേറ്റ്  
പരിശുദ്ധതപ്പെടുത്തിയ 'കേൾ' എന്ന ആഖ്യാനികയ്ക്ക് അപരതാ  
കൾ ഏഴ് അക്കമുകൾ ഏകീകരണം അപേക്ഷിച്ചത് വളരെ ദൈവ  
മനുഷ്യത്തോടുകൂടി ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടത് ചെയ്യുന്നത്. ശങ്കരൻ നായ  
രുടെ അപേക്ഷയെ സ്വീകരിക്കാതെത്തന്നെപ്പോൾ എനിക്കു മ  
റന്നുവർമ്മയെ ശല്യം ചെയ്ത് ഇരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാകാം. പ്ര  
മാണിയും സുപരിചിതനായ ശങ്കരൻ നായരുടെ അപേക്ഷ  
യെ നിരസിച്ചത് എനിക്കു അത്യന്തമേ ശല്യമായി നിന്ന് ഉ  
ള്ളപ്പെടാൻ ഒരു ന്യായവുമായി ഇതിനും പ്രയോജനപ്പെടും'







അനാഥങ്ങളെ കൂടുതൽ അഭിനയിക്കുകയും ദോഷഭാഗങ്ങളെ സുഖനകൊഴു നിർദ്ദേശിക്കുകയുമാത്രം പ്രയോജനകരമായിരിക്കുന്നത് അവിടുന്ന് ലഭ്യമാകാവാനുള്ളവയോടൊന്നിച്ച് ആദ്യമെങ്കിലും ഉച്ചസ്ഥിതിയനുഭവകർമ്മം ഇന്ന് ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ സ്ഥിതിവിശേഷമായിരിക്കുമെന്ന് ഉറപ്പിച്ചുകൊടുക്കുകയാണ് ഉത്തരം. അവിടുത്തെ ഗുണപരിശോധനയും അഭിപ്രായപ്രകടനവുമൊക്കെ സാഹിത്യകാരന്മാർ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള പ്രോത്സാഹനം അപരിമേയമാകുന്നു. സൗരജ്യബുദ്ധിയാടുകൂടി അന്നത്തെ യുവസാഹിത്യകാരന്മാരെ പ്രശംസിക്കുകയും പാരിസ്ഥാപികങ്ങൾക്കൊക്കെയും പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഇന്നും ഗുണഭാരിതപ്രതിഭകൾ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായിരിക്കുമെങ്കിലും വിമുക്തയാകുകയില്ലായിരുന്നെന്ന് സങ്കല്പം പറയാം. അവിടുത്തെ സൗരജ്യബുദ്ധിയുടെ സുഹൃത്തുക്കൾ അപരിമേയതത്വബോധം കൈവന്നിട്ട് അവിടുത്തെ സാഹിത്യ പ്രോത്സാഹനത്തെക്കുറിച്ച് ദോഷരോപണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണ് നീന്ത്ത് പക്ഷപാതികൾക്കു മുന്നോട് കാണുവാൻ കഴിയും. ഏതായാലും ഒരു കാര്യം തീർച്ചയാണ്. അവിടുത്തെ പ്രോത്സാഹനംകൊണ്ടു ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന് ദോഷമേതൊന്നും അധികം ഗുണമാനുഭവിക്കുകയും അത് ആർക്കും മിക്കയും സമ്മതിക്കാതിരിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. വല്ല ദോഷവുമുണ്ടെങ്കിൽ കാളിദാസകവി പറയുന്നതുപോലെ 'ഏകോഹിദോഷോ ഗുണസന്നിധൗ നിമജ്ജന്തിദോഷഃ കിംഭയേഷ്വദാഭഃ' എന്ന തീതിയിലാണ്.

ഒരു കൃതിയിലുള്ള ദുഷ്ടങ്ങളെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചാൽ അതു വാസ്തവമാണെങ്കിൽ അതിനെ സമ്മതിച്ചു പരിഹരിക്കുന്നതിനുള്ള വീണ്ടൊട്ടനൂറുകിടന്ന വിദ്യയെക്കൂടി മാതിരിയിൽ വല്ല മുട്ടത്തൻ സമാധാനവുമുണ്ടാക്കി അതിനെ സാധുവാണെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാൻ വേണ്ടതല്ല. മറ്റും ദുർല്ലഭമല്ലെന്ന് ഗുണപരിശോധനകൂടി നിറുത്തണമെന്ന് അവിടുത്തെ അനുഭവ





യന്ത്രശാലകൾ എന്നിവയ്ക്കു ധനമായും ഭവനമായും മംഗള പദ്യമായും മറ്റും കേരളവർഷഭാവൻ ചെമ്പ്കുളി സഹായം അപരിമിതമാകുന്നു. മനോരമ, വിദ്യാവിനോഭിനി, ഭാഷാ ചോഷിണി, രസികരഞ്ജിനി, കോളപത്രിക, കേരളപത്രിക, കേരളസഞ്ചാരി, മലയാളി, ഏഷ്യാനീപീഠിക, കേരളചിന്താമണി, സദാസനം മുതലായവയിൽ കേരളത്തിലുടനീളം പല പ്രദേശങ്ങളും മാസികകൾക്കും വാർഷികം, കൂടാതെ സാമാന്യ കളിം ഭവനങ്ങളും വാർഷികവും അയച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. മനോരമ മുതലും ചോഷിണി മുതലും കാലക്രമത്തിൽ അവിടുത്തെ കലാസവിശേഷമായ പ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നു. ആദ്യകാലത്തു് സമസ്തപുരസ്കാരങ്ങൾ, മിത്രപുഷ്പങ്ങൾ, ഭാഷാസമ്മാണങ്ങൾ മംഗളാശംസകൾ, പ്രശംസ, മുതലായവ ധാരാളമായി അവാന്യമെ പാക്കുകുളി അവിടുത്തെ പത്രികയിൽ നിന്ന പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നതൊഴിച്ചും അന്യരുകൾക്കുടനീളം ഉപദ്രവവും ചർച്ചിച്ചു മറ്റൊരും അവാന്യമെന്തും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതു് അശക്തമായിത്തീർന്നു. അവിടുത്തെ ഭാഗ്യവശമായും മറ്റും മറ്റൊരു പരിവൃത്തങ്ങളിൽ നിമുക്കുന്നതിൽ പറ്റു, മറ്റൊരു പരിവൃത്തങ്ങളിൽ നിന്നും ഭവനങ്ങളുടെയും മറ്റുമുള്ള അപേക്ഷകൾ പെട്ടെന്ന് കൈയും സാധിതവുമായിത്തീർന്നു. മറ്റൊരു കാര്യവും ചെമ്പ്കുളി സദാ സൂക്ഷ്മമായി സാധിതവുമായിത്തീർന്നു. മറ്റൊരു കാര്യവും ചെമ്പ്കുളി സദാ സൂക്ഷ്മമായി സാധിതവുമായിത്തീർന്നു. മറ്റൊരു കാര്യവും ചെമ്പ്കുളി സദാ സൂക്ഷ്മമായി സാധിതവുമായിത്തീർന്നു. മറ്റൊരു കാര്യവും ചെമ്പ്കുളി സദാ സൂക്ഷ്മമായി സാധിതവുമായിത്തീർന്നു.

കേരളീസുതന്മാരായതിന്നിടം—

കേരളീസുതന്മാരായതിന്നിടം  
 കേരളീഭരിത കായതിവരം  
 കേരളീയവനംകാലത്തും  
 സാമർത്ഥ്യത്തോട് മനോരമം

புதிதாக கட்டப்பட்ட இலக்குகளைப் பற்றி  
புதிதாக எழுதிக்கொடுக்கப்பட்ட  
புதிதாக எழுதிக்கொடுக்கப்பட்ட  
புதிதாக எழுதிக்கொடுக்கப்பட்ட

ആനുക 'മലയാളി'കൾ

[illegible]

എന്നും, 'നവോത്ഥാനം'യിലും—

[illegible]

മൃഗം കൈമാറ്റം ചെയ്യുകയും —

[illegible]

മറ്റു നാൾ, 'ചിട്ടാവിലാസത്തി' അ—

[illegible]

എന്നും മറ്റും നാനവധി മംഗളാശംസാപദ്യങ്ങൾ അവിടുന്ന് അത്ഭുതകൊടുത്തിടുന്നു.

ഇങ്ങനെ ഉത്തമ ശത്രുപദ്യകാവ്യങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം കൊണ്ടും, ബുദ്ധ കമ്മിറ്റി പ്രസിഡൻ്റായും ഭാഷാരാജാവിനീ സഭയുടെ സ്ഥിരാംഗമായും ഗുണപരിശോധകനായും വിദ്യാഭ്യാസങ്ങളുടെ വ്യവസ്ഥയായ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും കല്പനകൾക്കുമായും ചെയ്ത സാഹിത്യപ്രോത്സാഹനംകൊണ്ടും, മേൽമുദ്രാശാലകൾ വിതരണ കേന്ദ്രവു. മേൽമുദ്ര സമുദാനി.

---

മറ്റും അവിടം പ്രസ്താവിക്കുന്നു. വാതശമനത്തിനായി  
 ജലമുപയോഗം കഴിഞ്ഞശേഷം അന്നത്തിപ്പിഴയിൽ കഴി  
 ക്കുന്ന മൂട അല്ലെ നമുക്കുവന്നിടുന്ന ചെങ്കുലും കായ്ക്ക് വേദന







യിച്ച ഭൂതപുത്രൻ അഴിപ്പനിയടിത്തതിനും കാണ്മാനാവാൻ എന്റെ പ്രിയമാതാവിൻ തീർപ്പുമാരും ഇടയാക്കുമെന്ന് നിങ്ങൾ പ്രവചിച്ചത് വാസ്തവമായി പരിണമിച്ചു. പ്രിയമാതാ, മോഹചീനമാക്കേണ്ടിയാൽ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതല്ല എന്ന ഈ ചാരതാത്വ്യകരമാണ് എന്തെങ്കിലും അവിടന്ന് പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു. മോഹചാലിതയായി കിടന്ന മാതാവ് ൧-൭-൨൦൦൦-ൽ ൧൨-൧൨-൨൦൦൦-ൽ ചെന്നൈയിൽ പ്രാപിച്ചു. ഇതിനെക്കുറിച്ച് ൧൨-൧൨-൨൦൦൦-ൽ ൧൨-൧൨-൨൦൦൦-ൽ ൧൨-൧൨-൨൦൦൦-ൽ പത്രാധിപന്മാരോട് ചില പുള്ളു നാടകങ്ങൾ ഇപ്രകാരം അവിടന്ന് ഏഴുതവണ ചിത്രീകരിച്ചു. ഈ പുള്ളു നാടകങ്ങളിൽ ഇവയുടെ (താമിഴ്) ഏതെങ്കിലും പ്രിയമാതാവിന്റെ മോഹസ്ഥിതി അപകടത്തിലാക്കുന്നു. ഭൂതപുത്രൻ കമ്പികിട്ടിയതുകൊണ്ട് മാത്രം വളരെ പ്രതിമയിൽ നിത്യപരമ്പരയായിത്തീർന്നു. തിരിച്ച് ഒന്നാം തീയതി അതിരായിരം ഇവിടെ വന്നുചേർന്നു. അന്താരാഷ്ട്ര പത്രങ്ങളിൽ പ്രിയമാതാവ് എന്ന അക്ഷരമായി അതിരായിരം വിട്ടു ചെല്ലു വിട്ടു. ഈ പുള്ളു നാടകത്തിൽ പ്രിയമാതാവിന്റെ പത്ര സന്ദേശത്തിൽ അതിരായിരം നാലു പത്രമാരെ അവസാനകാലത്തിൽ കാണ്മാനതിനെ അവരെ സാധിച്ചു. ഭൂതപുത്രനായ ൧൨-൧൨-൨൦൦൦-ൽ ഭൂതപുത്രൻ അഴിപ്പനിയടി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നത്, ഒഴിഞ്ഞ പത്രങ്ങളെ കൊല്ലത്തിൽ കൂടുതലായി പലപ്പോഴും ഭൂതപുത്രനായി ചരിത്രരചിച്ചിരുന്നു. നല്ല വൈദഗ്ദ്ധ്യവും സൗന്ദര്യവും ഉള്ളവരായിരുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തെ മഹാശാലായ് നിരക്കുന്നതിലേക്ക് പിതാവിന്റെ സഹോദരിയായിരുന്ന ഈ മഹതിയുടെ മരണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വൃത്താന്തം സ്റ്റാൻഡർഡിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുമല്ലോ. അവിടത്തെ അപേക്ഷപ്രകാരം ഈ പത്രത്തിൽ പ്രിയമാതാവിന്റെ മരണത്തെപ്പറ്റി ഒരു പത്രാധിപർക്കു വേദിക്കുന്നതിന് കൃത്യമായ പ്രകടിപ്പിച്ചു. അന്ത്യം ൧൨-൧൨-൨൦൦൦-ൽ ചില പുള്ളു നാടകങ്ങൾ വേർതിരിച്ചു കേൾക്കുമെന്ന്



പേര് എഴുതിക്കാനും. ഒരു മിമിക്രം മത്സരം വലിയ കോമിക്സ് നൂറാൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ദിവാൻ കൃഷ്ണൻ മാധിരാമുവിന് ഇക്കാര്യം എഴുതുന്ന 'മാതാപിതാർ അന്ത്യോശിമം' എന്നതാണ് എഴുതുന്നത്. മഹാഭാരതം തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട 'മോളിറ്റി' എന്നും 'തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട' ആയുധമായി അത് ദീപകാലം രാജ്യം ഭരിക്കാനിടയാക്കുന്നതെന്നു കരുതുന്ന ഒരു യാതനാ ആഗ്രഹമുണ്ടല്ലോ. അമ്മ ഉത്തരം പറഞ്ഞതിനെക്കുറിച്ച് 'അമ്മയമ്മ' അനല്പമായ പാരിതോഷ്യമുണ്ട്. ആഗ്രഹം മുമ്പത്തെ മാതാപിതാർ സി. എം. എസ്. രാജി കിയായിരുന്ന വഴാഴ് ഉമ്മൻ പേര് 'പ്രിയമാക്കാവ്' അവരുടെ സഹോദരസഹോദരിമാരെ അപേക്ഷിച്ച് ദീപകാലം ഒരു വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നവരിലും ആ മനസ്സിനെയും വിശ്വാസം അമ്മയ്ക്കു കൈപ്പറ്റം തീർത്ത കരുന്നതിന് കാരണമാണ്. മരിക്കുന്ന ആളിന് വയസ്സുകൂടുന്നതും ആ മരണം കൊടുക്കുന്ന നല്ല ഉത്തരമായിരിക്കും. മനസ്സു തമാസിന്റെ അനശ്വരത്വത്തിൽ എന്തിനും പുണ്യവിശ്വാസമുണ്ട്. മൗനത്തിൽ എപ്പോഴും ഭക്തിയെന്ന ആ സുഖം കിത ഇപ്പോൾ സ്വർഗ്ഗാസ്വർഗ്ഗവിജ്ഞാനപെന്ന് തീർത്താണ്. എന്റെ ജീവിതത്തിൽ അത് ആദ്യമായി കണ്ട ശവമാലം എന്റെ മാതാപിതാർമാണ്. അത് നിറംമിട്ടു ചേറ്റാൽ എന്റെ കണ്ണുകൾ ബാഹ്യകണ്ണായിരുന്നു.

അവിടുത്തെ ഗുരുവരനായിരുന്ന സുബ്ബാഭിഷിത്തനും അന്നേദിവസം തന്നെ കാലയവനികത്തുളളിൽ മരണമു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരനായ പത്മനാഭൻ നാണശാസ്ത്രികളുടെ പേര് ആഗസ്റ്റ് നാലാം ഇപ്പോൾ കൈമാറ്റം അവിടന്ന് അയച്ചുകൊണ്ടു. 'നീക്കളുടെ പ്രിയസഹോദരനും എന്റെ ഗുരുവരനും മാനുഷസ്ഥിതിയായതായ സുബ്ബാഭിഷിത്തൻ ഇഹ ലോകവാസം ഉപദിഞ്ഞ വാഗ്ദാനം കേട്ടു അത് അത്യന്തം സങ്കടപ്പെടുന്നു. എന്റെ പ്രിയമാക്കാവ് അമ്മയ്ക്കുവെല്ലാം ദൈവം

തെരുക്കിയിട്ടു അന്ത്യരാത്രയായ കന്നാം തീയതി തന്നെ ഏകന്റെ സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രമായിത്തന്നെ ജീവിക്കുവാനും ഇഹലോകവാസം വെടിഞ്ഞതിനേപ്പറ്റി പൂർണ്ണമൃതതേങ്ങോടുപ്രദി നിങ്ങളോടു അന്തരപിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

‘ദൈവ മോഹ കളക്രാന്തി

ദൈവ മോഹ ച മഹാബലം

തന്മൂലം ന ചാപ്താമി

തത്ര പ്രാപ്താമഹിമം

എന്ന മഹദ്വചനം എത്രമാത്രം സാക്ഷ്യമിച്ചിരിക്കുന്നു? എന്റെ ക്ഷേത്രങ്ങൾ ചികിത്സാകൈപ്പട്ടും ഹേതുവാൽ അന്ത്യസമയത്ത് മാത്രസന്നിധിയിൽ ചെന്നു ചേരുന്നതിനും എനിക്ക് സാധിച്ചു. ഞാൻ ചെന്നു കണ്ടപ്പോൾ എന്നെ ഉള്ളഴിഞ്ഞു അനുഗ്രഹിക്കുകയും അന്ത്യോപദേശമായി എന്താനും വാക്കുകൾ പൂർണ്ണബോധത്തോടും പ്രദി ഉച്ചരിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്റെ മനസ്സിനെ ഭാരവിധത്തിൽ ആവർത്തിച്ചിരുന്ന രാജ സൂര്യൻ കര ഭരേ വിവസം തന്നെ എന്നെ കണ്ടുപിടിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ്തു. ഏതൊരു കാര്യത്തിലും സമാധിപ്പിക്കുമെന്നത് ഒരു അസംഗത അസംഗതം ആയിരിക്കുന്നു. സഹോദരന്റെ അന്ത്യനിമിഷങ്ങളിൽ അത്സമീപത്തിലായിരിക്കുന്നതിനും അന്ത്യമരം സമീപിക്കുന്നതിനും നിങ്ങൾക്കു ഇടനാകാത്തതിനെക്കുറിച്ച് ഞാൻ അന്ത്യം സന്തപിക്കുന്നു. ആ പുണ്യസ്ഥാകന്റെ അനന്തരകർമ്മങ്ങൾ യഥാവിധി നിങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കുകയല്ല. ഞാൻ അന്ത്യരൂപം മണി വാങ്ങിയ ഇത്തോളം പ്രദി അയക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ എനിക്കുണ്ടായ അന്ത്യോപദേശം പ്രാപ്തിച്ച് ധനവൃത്തം ധാരാളമുള്ള ഈ സമയത്തിൽ ഇതിൽ പ്ര. തൻ അയക്കുവാൻ കഴിയാത്തെന്നതിനും അനല്പമായ മനസ്സാവാമെന്നും

പ്രിയമാത്മാവിന്റെ സഖസംഗീതവും മറ്റും വളരെ കണിശമായി കേൾക്കുവാൻ അനുബ്ധിച്ചു. കവറിലമുകൾ, സവാരി, അല്പശ്ലേഷാനം മുതലായ സുഖാനുഭവങ്ങളെ അനുപൂരം ആയിട്ടുള്ള തീരെ പരിവർത്തിച്ചിരുന്നതിൽ നിന്നും

അവിടുത്തെ മാതൃഭക്തി എത്രമാത്രം അശ്രദ്ധവും ശക്തിമത്തുമായിരുന്നുവെന്ന് അതമാനിക്കാവുന്നതാണ്. മിസ്സ് വിമ്യം സിംഗ്ലർ അപേക്ഷ അനുസരിച്ച് പാഠശാലയുടെ വാർഷികം അവസരിച്ച് സന്നിഹിതനാകുന്നതിനെ സ്വമ്മാനദാനം നടത്തുന്നതിനും നിഷ്ഠത്തിലിപ്പാതിരിക്കുന്നതിനേക്കുറിച്ച് സെപ്റ്റംബർ ൧൦-ാം-നും മോർഗ്യൂ അയച്ച ഏഴത്തിൽ "പ്രിയ അവസാനിക്കുന്നതുവരെ എന്നിങ്ങനെയൊക്കെ പോകുന്നതിന് സാധിക്കുകയും പാവനവരിത്രവും സൃശീലയുടായ ഏകദേശ മാതാവിന്റേയ്ക്കിങ്ങനെ നമ്പരിയോടെ കത്തയയ്ക്കുകയും സമ്പ്രദായവും നൽകപ്പെടുകയും ചെയ്ത് വിശേഷിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ" എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഭരണനിന്ദ്രാഭാവും മറ്റനാലുനാളുകളും കൊണ്ടു അവിടുത്തെക്കണ്ടായ ഉദ്യോഗക്കാരും സാമൂഹ്യസ്വയസായങ്ങളിൽ ഏകദേശത്തിനുള്ള കൈവെച്ചും ഇക്കാര്യത്തെ ഏകദേശത്തിൽ നല്ലപോലെ പ്രതിഫലിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതയ്യല്ലെ അവിടുത്തെ ആരാഗ്യാതിന ഗണനീയമായ അഭിപ്രായ ഉദ്യോഗക്കാരെയും സാമൂഹ്യസ്വയസായങ്ങളെയും സാമൂഹ്യസ്വയസായങ്ങളെയും വേണ്ടതുപോലെ സെറകളും പരിശീലിപ്പിച്ചു. ആ കൂടൽ ഭരണത്തിന്റേയും സാമൂഹ്യസ്വയസായങ്ങളെയും പറ്റി നമുക്കിപ്പോൾ ഉദ്യോഗത്തിൽ മാത്രമാകാവുന്ന നിഷ്ഠത്തിലിപ്പാത്തതിനാൽ പരിശീലിച്ച് കൈവെച്ചുവെന്ന് ഏകദേശമായു കാണുന്നു. നിഷ്ഠത്തിന്റേയും സാമൂഹ്യസ്വയസായങ്ങളെയും മാറ്റി ഉദ്യോഗക്കാരെയും മാറ്റി ഇപ്പോഴായിട്ടായിരിക്കട്ടെ അന്നു അവസരത്തിൽ പോലും അതിൽ മാത്രം പാഞ്ഞു പരിശീലനം കൈക്കൊണ്ടു സാമൂഹ്യസ്വയസായങ്ങളെയും പറ്റി പിന്നീട് ഏകദേശമായു കാണുന്നു അവിടുത്തെ ചെയ്യുന്നത്.

സംവത്സരവീക്ഷയുടെ അവസാനത്തിൽ പ്രിയമാതാവിന്റെ തിരുമാസമടിയ്ക്കുകയും അതായതും ഇപ്രകാരം ചിലവു ചെയ്തു വളരെ മോടിയിൽ നടത്തുവാനാണ് അവിടുന്ന് ഉദ്ദേശിക്കുന്നതെന്ന് ആ കൂടൽ നോക്കി തിരുനൽവേലി വക്കീൽ

കൃഷ്ണസ്വാമിഅയ്യപ്പൻ അവിടുന്ന് അയച്ച ഏഴത്തിൽ പ്രശ്നാവി  
ച്ചുകാണാം. അന്തസ്സമിച്ച് വേഷം സമ്മീകരണങ്ങൾ ചെയ്  
യുന്നതിനും മറ്റുമായി അടിയന്തിരവിവരമായ ജൂലൈ ൨൧-ാം  
തീയതിക്കു ഏകദേശം ഒരുമാസം മുമ്പു അരിച്ചാട്ടു സ്വഗൃഹം  
ത്തിൽ എഴുന്നള്ളി. സഹസ്രാസ്വതന്ത്രനായ മേച്ചുക്കുറു  
മേൽക്കോട്ടത്തിൽ തിരുമാസ്തർക്കത്തിലും അതിരുകൾക്കായി നമു  
ന്നു് അവിടുത്തെക്കു വളരെ ചാരിതാർത്ഥ്യത്തിന്നു കാണാമൊ  
യി. ഒരിക്കൽ പ്രതി ഗംഗാസ്നാനം ചെയ്ത അമരം പ്രിയമായാ  
വിന്റെ അപരിഷ്കാരം ആ പുണ്യതീർത്ഥത്തിൽ നിരക്ഷരപി  
ച്ഛു മതകാല ചല തുമാറിയി അവിടുത്തെത്തുന്ന അത്ത  
ജാവരികൾക്കായി ഉത്തരവുമാത്രമല്ല നമുക്കുണ്ടെന്നും  
അഗ്രഹിക്കുന്നതായി കരുതുന്ന ഒരു ചെറു മാർഗ്ഗം കൃഷ്ണ  
സ്വാമിഅയ്യപ്പൻ വീടും പൂജയും എന്നാൽ ദൈവസ്വപ  
സ്വരൂപത്തെക്കുറിച്ചു അദ്ദേഹം വിശദീകരിച്ചു അവിടുത്തെക്കു  
സമ്മിച്ചുകൊണ്ടു് നൽകിയില്ല. ഈ വഴിത്തൊഴിക്കെക്കു  
രിച്ചു—

‘ദൈവമാണ് ദൈവമല്ല മറ്റൊരു  
പ്രാണിയമാണ് മറ്റൊരു പ്രാണിമാണ്  
ചാലാപ്രാണിയമാണെന്നു മറ്റൊരു  
പ്രാണിയമാണ് മറ്റൊരു പ്രാണിമാണ്’

എന്നു് അവിടുന്ന് ‘കേരളീപ്രഗല്ഭി’യ്ക്ക് അറിയിക്കുന്നു.

കേരളവജ്രദേവന്റെ ദാവത്യജീവിതം പ്രോത്സാഹിത  
വും ആനന്ദമയവുമായിരിക്കണമെന്നും

‘ഇന്നാണമെങ്കിൽ നമുക്കു് കർമ്മമു. മറ്റൊരു  
ദാനമാണെന്നു നമുക്കു് അറിയാമല്ലോ’

എന്നു് ദിവ്യഗാനം പൊഴിച്ചു മറ്റൊരിക്കലും അവിടുത്തെ  
ക്കു ഒരിക്കലും അനുഭവിക്കുവാനിടയാക്കാത്ത ദുഷ്ടിയിനെ—

‘തല’പുതു മലയാളത്തിലേക്കു് അയക്കുന്നു  
പുതു പുസ്തകത്തിൽക്കു മറ്റൊരു



നിക്കുള്ള ഒരു ആശംസയെ ഞാൻ കൈക്കൊള്ളുന്നു നിരവധി അപ്പു വയോഗ്ഗുതകളോടുകൂടിയ സംസ്കൃതമിത്തമായ മഹാനാളത്തിൽ യഥാർത്ഥസ്മിതപത്മിനിയെന്നതാണ് സർവ്വലാഭം അവിടുത്തെ സ്നേഹിതയായ മിസ്സ് ബ്ലാൻഡ് ഫോർഡിനെപ്പോലെ നിത്യകന്യകയായി അവിവാഹിതജീവിതം നയിക്കുന്നതിൽ അവിടുത്തെ സാധിച്ചിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും പ്രാപ്തികൾ പരീതപിതാവിന്റെ നല്ല ഒരു ആശങ്കയെല്ലാം ഒരു സഹത്തിനിൽ കേന്ദ്രീകരിക്കുകയും അതിന്റെ ഫലമായി സ്ഥിരമായ സഹായകരമായ ചെട്ടനോടെ, അതുപോലെ തന്നെ തന്റെ ആവേശങ്ങൾ സഹജീവിതത്തെ വേർതിരിച്ചു വെക്കുന്നതിനായി മോക്ഷപ്രദമായതാണ് ഇതിന്റെ വിജയപാലമായ ഒരു മനോഹരത മഹാഭാരതത്തിനുള്ള മനസ്സുകൊണ്ടു പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ഒരു ആശങ്കയെല്ലാം ഇതിനും പ്രസന്നതയും തനപ്രസാദം ഉണ്ടാകുന്നതിനും കഴിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു തന്റെ അഭാവം വരുത്തുന്നതും പ്രതിബദ്ധതയിരിക്കും എന്റെ ജീവിതസമ്പന്നമായ അവിടുത്തെ മനോഹരമായ വിജയം എന്നതിനും ഞാൻ എന്തു ന്യായവും ചെയ്യുമെന്ന് സാദാ ഭയപ്പെടുന്നു "

കേരളപാലമേയ്ക്കും ഈ വിജയപാലമെത്തിയ പലപ്പോഴും വശംവതനാകാതെയിരുന്നില്ല കട്ടികളെ കാണാതെ അതിനുള്ളിലെ ഉഷാകമായിരുന്നു. അവിടുത്തെ സ്ഥിതിയിൽ ഇരുന്നിട്ടുള്ള ഒരു മിസ്സും ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. "കഷ്ടം! എപ്പോഴാണ് ഞാൻ ഒരു മകന്റെ മുഖമേന്മ കണ്ടാണെന്നിടയാർ ചെയ്യുന്നത്? എന്ത്! മകൻ എന്താണ് പറയുമ്പോൾ? ഇപ്പോഴത്തെ സ്ഥിതിക്കു ഒരു മകളല്ലേ ദേവം? പക്ഷെ പെല്ലാം ഇവൾ മനോഹരല്ലാ നിശ്ചയിക്കേണ്ടത്. ഞാൻ എല്ലാം അവിടെ സമർപ്പിക്കും." ഈ അത്യാശ ഫലപ്രദമാകുമ്പോൾ അവിടുത്തെ ജീവിതം എത്രയും മുന്നിൽ മിന്നാമിന്നയായ പ്രാണങ്ങൾ റിതെ സമാധാനപ്പെടുക

നന്ദിനും സഹോദരികളുമാകുന്നതിനും കഴിയുന്നത്ര ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ നാൾ ചെല്ലുന്തോറും മഹാറാണി തിരു മനസ്സിലെ സന്താപത്തിന് മേൽ പ്രകീർത്തിക്കപ്പെട്ടു. സ്വന്തം കട്ടി കെട്ടപ്പെട്ടാലേ മാതൃനിർവ്വേദമായ സ്നേഹപാമ്പെഴുത്തോടു കൂടി പരിലാളിച്ചുവന്ന സഹോദരിയുടെ സന്താനത്തിൽ ചിലരുടെയും പ്രിയസഹോദരികളുടെയും സ്വമാത്മാവിന്റെയും ആത്മവിശ്വാസവും അവിഷ്കാരം വർദ്ധിച്ചുവന്ന ദൈവസമാസ്ഥയും തിരുമനസ്സിലെ വിഷാദാഗ്നി കൈമാലയും പോലെ തായി. കേരള ചരിത്രവർത്തനം മഹാറാണി തിരുമനസ്സിലെയും സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രമാകുകയെന്ന സർ, ശ്രേഷ്ഠാധ്യാപ്തി പന്തളംകോട്ടിയാർ വേദാന്താചാർദ്യ, മുതലായവർ കൈമാലയുടെ ആശ്രയത്തിലായിട്ട് ഉൽഭവമായിട്ടുള്ള അറിയിപ്പും മഹാറാണി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മാത്രം കേൾക്കുന്നതിൽ യാതൊരു കേന്ദ്ര പ്രവൃത്തിയാക്കിയ അനാഥർ ഇതിലും കാണിച്ചിരുന്നത് ഗൗരവ മിതം ഗൗരവം മാത്രമേ രണ്ടു രാജകുടുംബങ്ങളെ ചേർന്നു നൽകൂ. ചെറുപ്പം മാത്രം മാത്രം മഹാറാണി ശ്രേഷ്ഠാധ്യാപതിയുടെ ചോദ്യം കേൾക്കാതെ വെർ അയച്ചു എഴുത്തിൽ 'ആതിഥ്യം' എന്നു സൂചിപ്പിച്ചു. മഹാറാണി തിരുമനസ്സിലെ ചെറു ആകാശത്തെയും. തീർച്ചയായും അനാത്ത് മുഖ്യാനം കൈമാലയുടെ വെളിയിലായി. ....മഹാറാണിയിലെ പ്രഭാതം കേൾക്കുകയും ജീവിതം കൈമാലയെപ്പറ്റി എഴുതിയ എഴുത്തും സൂചക മാർഗ്ഗം! മഹാറാണി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് നാടകംബരയിൽ നിന്നും രണ്ടു ബാലികമാരെ കൈമാലയോട് സമ്മതിക്കുന്നതായാൽ എന്തിനെപ്പറ്റി സന്തോഷപ്രദമാകിയിരിക്കും! എന്നാൽ അക്കാലത്തെ അറിച്ച് മനസ്സിലാക്കുന്നതിന് കൈമാലയെപ്പറ്റിപ്പ. അവിഷ്കാര ഹിതത്തിന് വിശദമായ ചിലതും അറിയിക്കുന്നതിന് അനവശ്യതകൾക്കും മറ്റും ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വശമെങ്കിലും അറിയാൻ എഴുതിയ അതിൽ സൂചിക്കുകയാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നതാണ്."





മണിയോടുകൂടി പള്ളിയടക്കമിനെയുള്ള കോലാശ്വരൻ കൊട്ടാത്തതിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടു. കാരാണിനെയും മഴയുടേയും ശല്യം വകവെക്കുന്നതെന്തെന്നുള്ളതും അറിയുന്നതു പുറപ്പെട്ടു. അമ്മണിയോടുകൂടി ആ കമ്മട്ടങ്ങളെല്ലാം കഴിഞ്ഞു് തെങ്ങര തുങ്ങി." ഈ കാലത്തുതന്നെ കേരളവർമ്മയുടെയും ജീവിതസുഖത്തിലും പൂർണ്ണവിരാജിതവെന്നുള്ളതിലും സംശയമില്ല. അതോടുകൂടി അവിടുത്തെ മാനദണ്ഡാസം ഏതത്തക്കമാണി അറിയുമിട്ടു.

കേരളവർമ്മ വലിയകോടിയെപ്പോലെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അജയ്യമാരികളുടെ കോലാശ്വരനായി മഹാകാലാഭിനിമിത്തനായി സിദ്ധമിതനായി. ആ തിരുമനസ്സാകെ വിദ്യാഭ്യാസം, ഭിന്നമതങ്ങൾ, ഏതാ തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളുടെ മേലുപദേശം നടത്തുന്നതിൽ വിശേഷിച്ചു് ഒരു ഭാഗത്തും നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. അവിടത്തെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു് കൊല്ലത്തമ്പലമുക്ക് വിദ്യാഭ്യാസം ആരംഭിച്ചു് ക്ഷണന വിവിധ വിഷയങ്ങളിൽ അസാധാരണ ഉത്തരം സഹിച്ചു. വീണ്ടുമൊരു തവണ, ഇന്നുപോലും മിടുക്കമുള്ള സംവിധാനം. ഇങ്ങനെയൊരു കലകളിൽ ഈ തിരുമനസ്സാകെ അവിടത്തെ കൈപയ്യും ലഭിച്ചതായി അവിടത്തെ വാസല്യവും വളർത്തുന്നതായ് സന്താനങ്ങളില്ലാതിരുന്ന സങ്കടം ഇവയുടെ സങ്കടം കൈക്കൊണ്ടെടുത്തുള്ള ഒരു വ്യക്തിയെന്നാലു് അതോക്കിപ്പു് അവിടുന്ന് ഏതൊരു പരിഹാരം വിശദീകരിക്കേണ്ടതായ വാസല്യവും സൗജന്യമുൾക്കൊണ്ടു് അവിടത്തു് ഈ തിരുമനസ്സാകെ കാർത്തുൽ പ്രദർശിച്ചുവന്നു.

ഇതു സംഭവമായിട്ടുണ്ടായ കൃത്യമായ പ്രത്യേകതയും ഇടയ്ക്കു് അവിടുത്തെ ശല്യമുൾക്കൊള്ളുന്ന കോലാശ്വരനുമായും മുൻകാലങ്ങളിലെപ്പോലെ സംവിധാനവിശദം ചെയ്യുന്നതിന് അവിടത്തേക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഇപ്പോഴത്തെ ശല്യമുൾക്കൊള്ളുന്ന കോലാശ്വരൻ വിശദമായ അവിടുത്തെ തീരെ നിര

ഭരണഘടനാഭിമാനം. മാനവികതയോടനുബന്ധിച്ചു നിൽക്കുന്ന  
 ഭരണ മന്ദിരം ആഗസ്റ്റ് ൧൯-ാം-ാം-

‘പ്രണയിനി വീരേണ മഹിമയാ  
 മൃതമിതം മൃതമൃതപാദം  
 അമരം ചിഹ്നം ത അമരം  
 കവചം ച കവചം’

എന്നൊഴുതിക്കൊണ്ടും. സാഹിത്യസംരംഭകർക്കും ശരിച്ച് നി  
 വാണമായ അഗ്നിപാതകപോലെയ് അഭിമാനമുള്ള കേരള  
 വാഗ്ദേശം മലയാളം ജാതാപാലിനിന്നു തന്റെ വാർഷി  
 കപ്രസംഗത്തിൽ മെല്ലെ പ്രാദേശിക പ്രസംഗത്തിൽ അന്യാപദേശ  
 മതകരത്തിലെ ‘കിം പ്രസ്താവം’ മുതൽ ‘എന്ന പട്ടം സന്ദർശ  
 ശാൽ ഉപരികളെയും ആ പ്രസംഗം സഭയെ രാസികയിൽ പ്ര  
 സിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ അയച്ചുപോയ ആ പട്ടം ജാതാപാലപ്പെ  
 ട്ത്തി അയക്കുകയും അദ്ദേഹം ശതകം മുതൽ പരിഭാഷപ്പെ  
 ട്തതന്നതാണ്. ആദ്യം അതികൂടാ മെല്ലെ പ്രസ്താവിക്കുവ  
 അതിലായതാണ് ‘അന്യാപദേശമണിപ്രവാളം.’ അവിടുത്തെ  
 മാതൃകയും വ്യത്യസ്തതയുള്ളതായിരുന്ന ജാതാപാലകോയിത്ത  
 ന്നാൽ ഇതിന് ഏതെങ്കിലും ഒരു സംസ്കൃതപ്രാബ്ധം എ  
 ട്തിയിരുന്നതു് കേരളവർമ്മൻ ചെറുപ്പത്തിൽ തന്നെ പഠി  
 യ്തിരുന്നതിനാൽ ഈ കാവ്യത്തിൽ അവിടുത്തെ ഒരു വിശേഷ  
 പ്രതിപത്തി മനിക്കുന്നതിനാലായും. അവിടുത്തെ മണിപ്ര  
 വാളശ്ശ കാവ്യകൃതികളിൽ ലളിതവും പ്രസന്നവും ആയിരുന്നി  
 തെന്നതിനെ അന്യാപദേശപരിഭാഷ തെളിയിക്കുന്നു. സംസ്കൃ  
 തപദങ്ങൾ കൂടേണ കറങ്ങും ജാതാപാലങ്ങൾ കൂടിയും സുകര  
 മവും സ്തംഭപുമായ അവിടുത്തെ ജാതാകവിത അന്യാപദേശ  
 മണിപ്രവാളത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ശാകുന്തളൻജീമ  
 വിഭവയും ഇതിലേയും കവിതാഭിനി പരിശോധിക്കുന്നതാ  
 ണ് അവിടുത്തെ ജാതാകവിതയ്ക്കു് കാവ്യകൃതികളിൽ വന്നുവേ  
 ന്ന നവീനലാളിത്യവും തിച്ഛാമസകടാസ്സവും ആർക്കും  
 വെല്ലുവാകുന്നതാണ്.

ഇതു കൂടാതെ 'ശോണാദീശസ്തോത്രം', 'ബ്രീമുലപാപേതന ശതകം', 'ബ്രീപരമനാഭപാപേതനശതകം', 'കൈവേദയാഗം' 'സ്തോത്രശതകം' എന്നിവയാണ് കവിതസമാഹരണത്തിലെ പ്രധാനകൃതികൾ. 'ശോണാദീശസ്തോത്രം' അവിടുത്തെ പ്രിയതി ത്രമായിരുന്ന വഴങ്ങിപ്പുഴപ്പുഴക്കരയിലെ അപേക്ഷ അനുസരിച്ച് ലെത്തുർ ദേവനെ അർപ്പിച്ചതത്തിൽ സ്മരിച്ചിട്ടുള്ള ആർ പദ്യങ്ങളാണ്. 'ബ്രീമുലപാപേതനശതകം' മുഖ്യം ആതിഥ്യം തിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലേക്കു അർപ്പിച്ചവയുമാണ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതായ 'പാപപാപശതകം'യെ പരിശുദ്ധിച്ച് വേണ്ട വൃത്താസനമെല്ലാം ശരിപ്പെടുത്തിയ കമനീയ സംസ്കൃതകാവ്യമാണ്. ഈ രണ്ടു സംസ്കൃതകൃതികളിലും കേരളവാമദേവന്റെ സംസ്കൃതകവനംമാത്രമേ നല്ലപോലെ പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളൂ. 'വിശ്വവിജയ'നിജ്ഞാത്തിരശേഖര സംസ്കൃതകവനത്തിൽ ധാരാളമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിരിക്കുകയാകുന്നുവെങ്കിലും ഇവയിൽ അവിടുത്തെ കവിതാദീപം മങ്ങിയെങ്കിലൊന്നില്ല. 'ബ്രീപരമനാഭപാപേതനശതകം' എന്ന മണിപ്രവാളകൃതി രചിക്കുന്നതിനുള്ള സംഗതിയെപ്പറ്റി അതിലുള്ള —

'അക്കാമി രാജമേജിദപാപേതനശതകം  
തൃക്കുമാലൈക്കുട്ടി ചെല്ലാമാകിട  
ധിക്കാരെ തപശ്ശാശ്വപാപേതനശതകം  
നിക്കാലമിപ്പവേതന ചെല്ലാമാകിട'

എന്ന പദ്യത്തിൽ പ്രസ്താവിടുന്നു. കെ. സി. കേശവപിള്ളയുടെ മുമ്പുവെച്ചിട്ടും മുമ്പാകെ-ലെ ഡോക്ടറേറ്റിൽ 'പരമനാഭ പാപേതനശതകത്തിലെ ചില ഭാഗങ്ങൾ അസംഗതമായിത്തീർന്നി. ഈ വിവരമറിയിക്കുന്നതിനായി മൂന്നു മണിക്കു പരിചരകായിത്തന്നുവെന്നു മുമ്പു കാണിച്ചു. അതിന്റെ ഉത്തരവു ഉയർത്തിച്ചിരുന്നതുപോലെ തന്നെയാണ് മനസ്സിലായി. അതിൽ 'കാലോമ്മരീ സൗമസംഗമമാസച്ചിരച്ചർ' എന്ന പാദം മാറ്റം അമൺ അപേക്ഷിച്ചു. 'മാറമ്മ, ഇരുന്നോട്ടെ' എന്നു കല്പി-

മു. പ്രസ്തുതഭാഗം തിരുത്തലാക്കുന്നത് സകാലത്തും തിരു  
മനസ്സിലുള്ള ഏതും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ആ ഭാഗം തിരു  
ത്താൻ ന്യായമില്ലാത്തതാൽ തിരുത്തലാക്കേണ്ട ഏതറിഞ്ഞതു  
തിരുമനസ്സല്ലെന്നും. 'കാദംബരീ കവിത താൻ കിരമാനപരി  
പ്പേർ' എന്നോ മറ്റോ തിരുത്തലാക്കേണ്ടതും മറ്റും മറുപടി അയ  
ച്ചു' എന്ന് കത്തും. എന്നാൽ മാർച്ചുപ്പട്ടമേ 10.

'മലയാളവർഗ്ഗവർഗ്ഗങ്ങളിൽ നിന്നും  
കാദംബരീ കവിതകൾ വർദ്ധിച്ചു'

എന്നാണ് പ്രസ്ഥിതിക്കുന്നതായിട്ടും ചേർത്തു കാണുന്നത്.  
'കൈവരയാൾ' മണിപ്പുലാർ പ്രിയങ്കവിനേയന്റെ നിർമ്മാ  
സപ്രകാരം അപരപരമ്പരയിൽ പ്രാസപ്രയോഗനിയമ  
ത്തെ വകവെക്കാതെ കവിത മറ്റിത ഉണ്ടാകാമെന്നാണ്.  
പ്രാസത്തോടുകൂടിയും കൂടാതെയും മനോഹരമണിപ്രവാളപദ്യ  
ങ്ങൾ താവിത്തോളം അയന്നുസമർപ്പിക്കുകയാണെന്നും ഈ  
മദ്ധ്യകാലം പ്രത്യക്ഷമാക്കുന്നുണ്ട്. അവിടുത്തെ മായാകവി  
തകളിൽ ഏതൊരു മറ്റിതവു പ്രസ്താവമായത് ഈ 'പ്രാസ  
പ്രയോഗനിയമത്തെ മറിച്ചു നവ്യം കാവ്യം' തന്നെയാണു്.  
'സ്തരിശതകം', കേരളത്തിൽ സാധാരണയായി ആരാധിച്ചു  
വരുന്ന പത്തു ഇന്ദ്രാവതകളെ ഉദ്ദേശിച്ച് പത്തു പ്രാമനം  
മുദ്രകം കവിച്ച് മാരാ മാസികകളിൽ ആദ്യമായും പിന്നീട്  
പുസ്തകരൂപത്തിലും പ്രസിദ്ധീകരിച്ച അവിടുത്തെ അവസാന  
കൃതിയാണു്. പണ്ഡിതപാത്രങ്ങൾ ഒരു പോലെ ഉപകരി  
ക്കുന്നതെന്നു കരുതി നില്പിച്ച കേരളസംവർദ്ധകമായ ഈ  
കൃതിയിൽ സാമൂഹ്യവും പ്രസന്നതയും വരുത്താൻ അവിടുത്തെ  
പ്രത്യേകം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ പ്രാമനസഞ്ചയത്തെക്കു  
റിച്ച് വളരെ വലിയൊരു 24-ാം- കേരളവർഗ്ഗവർഗ്ഗങ്ങളോ  
ളിൽ ഇങ്ങനെ എഴുതിക്കാണെന്നു നിങ്ങളെപ്പോലെയാളെ ഒരു  
നല്ല സാമൂഹ്യൻ എന്റെ പദ്യങ്ങളെ അഭിനയിക്കുന്നതു്  
എനിക്കൊരു മാഹിതായ്കയും തന്നെ. ഈ നൂറ്റാണ്ടുകളെക്കുറി

മുപ്പ് ഇപ്പോൾ നിങ്ങളും മുമ്പു പാശ്ചാത്യ ഭാരതം മാത്രമല്ലാതെ മറ്റൊരും ഏകദേശപോലെയോ പതുങ്ങിയൊരു കാര്യം പ്രസ്താവിച്ചു കണ്ടിട്ടു. ഇവയെപ്പറ്റി ഓരോ, 'കേരളീപ്രശസ്തി', 'കേരളം' എന്നു തുടങ്ങിയ ചില മലയാളികൾ 'ശാശ്വതമാനികയിലും പട്ടു പാഠാഭിമുഖം അവിടത്തെ വകയായി കാണാനുള്ള'.

ഓഷാപോഷിണി സഭയുടെ സ്ഥിരാംശ്യങ്ങളെന്ന നിലയിൽ വ്യക്തമായ 18-ാം-ാം തീരുമാനമെടുത്തു വെച്ചു നടന്ന സഭാഭയാഗത്തിൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു അഭ്യർത്ഥനയായി നാം ഉപയുക്തവും ഉപസംഹാരവുമായി ഒരു പ്രസംഗങ്ങൾ വെച്ചു. വ്യക്തമായി മറ്റു മറ്റു എന്തിനായിട്ടുള്ളിൽ വെക്കുകയോ വെച്ചു നടന്ന ഓഷാപോഷിണി സഭയുടെ അവസാനം ഗതത്തിൽ അവിടുന്നു വെച്ചു അഭ്യർത്ഥനപ്രസംഗം അനിവാര്യമായിരുന്നു. അവിടത്തെ ഓഷാപോഷണയന്തിനോടും സാമീപ്യം ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും നിങ്ങളുമായി പരിചരിക്കുന്ന ഈ ഗോപിപ്രസംഗത്തിൽ ഓഷാപോഷിണി എന്ന ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്യണമെന്നു അവിടന്ന് സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥിരാംശ്യങ്ങളെന്ന നിലയിൽ അവിടന്നു മേൽക്കൂട്ടം സഭാനും വ്യക്തവും പ്രസംഗാനും പ്രായം അനുകരണമായിരുന്നു.

കേരളവർദ്ധനവെപ്പറ്റി യൂറോപ്പിൽ മറ്റും കേരളസഭയിൽ കൊണ്ടുവരിക. കേരളസഭയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കവികൾ ഗ്രന്ഥം കൈരളികാളിടാസരമായ അവിടത്തെ യൂറോപ്പിൽ ആ നിലയിൽ ഒരു 'കേരളയൂറോപ്പിൽ' കരുതുന്നെന്ന് ആ മാസത്തിലെ ഓഷാപോഷിണിയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെയായിരുന്നു. ഈ പ്രസ്താവത്തിൽ അവിടത്തെ ഒരു ചില അനുമാനങ്ങൾക്ക് അവസാനമിട്ടു. കേരളത്തിലെ കവി പ്രതിപാദനങ്ങൾക്കും നാനാതരത്തിലുള്ള പട്ടുപാഠങ്ങൾക്കും കാര്യം വെച്ചു അവിടത്തെ മറ്റേമാനം സിദ്ധിച്ചു. കേരളീയർക്കുള്ള ഉള്ളുകവികളായ അഭ്യർത്ഥനയും തിരുമനസ്സിലെ ആയു





ധാരിയായ ഒരു വരനെ ആദ്യമായി ലഭിക്കുന്നത് നമ്മുടെ ഈ തിരുമേനിക്കാണ്. കേരളവർമ്മേവൻ മറവുറ മേടം ൨൮-ാം നു പുറയിൽ കുത്തിയെഴുതുന്നതാണ് അയച്ച കൊടുത്തിൽ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താപിക്കുന്നു. 'മേന്മപുത്തുമായ ലോകത്തിന് കഴിഞ്ഞ നാലുനൂറ്റാണ്ടിൽ യാത്രപറയണമെന്നല്ലാതെ മേ 'നാശാത്രഹവും എന്തിക്കില്ലാതെ ഇല്ല എന്റെ കൈധികാരത്തിലും സംരക്ഷണത്തിലുമിരുന്ന ഒരു മാർത്തിമാരും വിവാഹിതരായി മനുപേന്മയും കർമ്മങ്ങളും ഭാഗ്യരഹിതരായി യുവാക്കന്മാരാണ്. അപരമമായൊരു കൈവെ വേദമപോലെ അന്തസ്സമില്ലാത്തവർ'.

കേരളസാഹിത്യചരിത്രവഴിയിലൂടെ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് പത്രാധിപന്മാരുടെയും വായനശാലക്കാരരുടെയും നിരന്തരശ്രദ്ധയ്ക്കൊക്കെ വിഷമിച്ച്, വഴിപ്രശ്നികൾ മറന്നു മുന്നോട്ടുപോയിപ്പോയ കൈയെഴുത്തുകളെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിനായി ഒരു വിജ്ഞാപനവും അയച്ചുകൊടുത്തു. "ഇക്കാലത്ത് നൂതനമായി പത്രങ്ങളും മേശികകളും ധർമ്മമേന്മയി പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. അതുപോലെ ഉള്ളതെന്ന വായനശാലകളും സമാജങ്ങളും പല സ്ഥലങ്ങളിലും ഉത്ഭവിച്ചു കാണുന്നു. ഇവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മംഗളശാസ്ത്രശാലകൾക്കും ഉപന്യാസങ്ങൾക്കും മറ്റും ബലശ്ശെപ്പട്ട് അയക്കുന്ന മുദ്രത്തുകൾക്കു ഇവയിൽ കണക്കില്ല. ക്രമത്തിൽ കൂടിവരുന്ന വരയാധികാരമായും അപരിഹാര്യങ്ങളായ കാര്യങ്ങളായൊലും ഇങ്ങനെ വരുന്ന അപേക്ഷകളെ സാധിച്ച് അറിയാൻ എന്തിനേ തീരെ നിർവാഹമില്ലാത്തതാണ്. ഇതിൽ പെട്ട് കരുണയോടു ഏകദേശമായി മനസ്സാലം ശോണാതികുണമെന്ന അപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളൂ." കൈയെഴുത്തു സമ്പന്നരായി സ്വജീവിതത്തിന്റെ ഏറ്റവും കരുണാലാസമർപ്പിച്ച ആ മഹാമനസ്സനെ ഈ വർദ്ധിച്ചുകാലത്ത് ആളുകൾ എത്ര നിയന്ത്രിച്ചു ഉപദേശിച്ചിട്ടാണു് ഇങ്ങനെയൊരു വിജ്ഞാപനം മനസ്സിലാക്കുന്നവർക്കു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുവാനിടയായത്!





സ്വാതന്ത്ര്യം നേടുന്നതിൽ കവികൾ ആഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുന്ന  
ത് ആശ്ചര്യകരമാണെന്നും പ്രസ്താവിച്ചതിനെത്തുടർന്ന് ഒരു  
ചെറിയ വാദകോലാഹലം മനോരമാപംക്തികളിൽ നമുക്കു  
അക്കാലത്തു പ്രബലനായായിരുന്ന കേരളവർമ്മ വലിയകോയി  
ത്തമ്പുരാൻ, കഞ്ഞിക്കുന്ന്തമ്പുരാൻ, പുനശ്ശേരിനമ്പി, രാജ  
രാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ, നടുവള്ളിപ്പൻ നമ്പൂതിരി, ചാത്തു  
ക്കുട്ടിനാണാടിയാർ എന്നുതുടങ്ങിയവർ അവരവരുടെ അഭിപ്രാ  
യങ്ങളെ പ്രകടിപ്പിച്ചു. കേരളവർമ്മയെ അവിടുത്തെ  
സുന്ദരിയഭിപ്രായത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൂട്ടത്തിൽ ഒപ്പിതീയാക്കു  
മെന്നുവരുന്ന സ്വാഭാവികമായും ഐക്യപ്രയത്നമുണ്ടാക്കിത്ത  
ന്ന പ്രയോഗിപ്പോൻ പ്രമേയങ്ങളായതാണെന്നു ഗമകിയായി  
വാദിച്ചു. പ്രാചീന കാലാകവികൾ ഒപ്പിതീയാക്കുമ്പ്രസം  
പ്രയോഗത്തിൽ പ്രായേണ നിർബന്ധമുള്ളവരായിരുന്നുവെങ്കി  
ലും അക്കാലത്തും സ്വാഭാവികമായും മാത്രമായിരുന്നാൽ മതിയെ  
ന്ന് തൃപ്തിപ്പെട്ടിരുന്നു. സ്വാഭാവികതയെന്നും വാണകമെന്നുള്ള  
പ്രസ്ഥാനങ്ങളെപ്പറ്റി ഉപയോഗിച്ചു കേരളവർമ്മയെപ്പറ്റിയെന്നു  
യായിരുന്നു. ആദിമകാലം മുതൽ അനുസ്മൃതമായി റ്റുടങ്ങുന്ന  
ഈ പ്രാസത്തെ പരിശ്രമിക്കുന്നതിന് മറ്റു ചില സംഗതിക  
ളിലും മുന്നിട്ടുതന്നെ പ്രാദർശിച്ചിട്ടുള്ള അവിടുന്ന് യഥാ  
സ്ഥിത കർത്താവായ പാണിനിയുപരിപാദനാഭിനിവേശത്തോടുകൂടി  
തീരെ വിസമ്മതിച്ചു. എന്നാൽ അവിടുത്തെ പ്രിയഭാഗിനേ  
യൻ, ഒപ്പിതീയാക്കുമ്പ്രസം കാലാകവിതയുടെ പരമതീയയിൽ  
മറ്റൊരാളെ ഒരു പ്രതിബദ്ധമായിത്തീർത്തെന്നുള്ളതി  
നാൽ മാത്രമല്ല മറ്റുകുറ്റങ്ങൾ കണ്ടതായശ്ചരിയെന്നും അഭി  
പ്രായപ്പെട്ടു. കൂടാതെ, ചില പദ്യങ്ങൾ ആദിതീയയിൽ മനോ  
രമാപംക്തികളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതായൊട്ടും ആകെ തൃപ്തി  
നടുവള്ളിപ്പൻ നമ്പൂതിരി—

‘മാതന്തർ കുമ്പളമേയൻ

പ്രാസമുപകരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതും

കൂടുതലുകൊണ്ടാണെന്നും

അതുകൊണ്ട് ഇവ ഗുണമുള്ളതല്ല’

എസ് മോദിക്കയും അതിന് മറുപടിയാനി—

‘കേരളപാണിനി വേദവേദാന്തം  
 കേരളപാണിനി വേദവേദാന്തം  
 പദ്യം പിഴുതുകൊണ്ടു വേദവേദം  
 കേരളപാണിനി പിടിച്ചെടുത്തോ ?

എന്നതുടങ്ങിയ ഏതാനും പദ്യങ്ങൾ കേരളപാണിനി മനനാർ  
 മയിൽതന്നെ പ്രതിഷേധിച്ചു. ഈ വാദം പ  
 ത്രാധിപർ സ്ഥാപിച്ച് തീർത്തതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റേയും  
 കയ്യിലും സ്ഥാപിച്ചതുമുസരിച്ചാണ് കേരളപാണിനി അ  
 തിർപ്പിന്നീടും കവിതാപരിശുദ്ധം നടത്തിയത്. കേരളവർമ്മ  
 വർ കോശാശാസനത്തിലും അദ്ദേഹം മണിപ്രവാളത്തിലും സാ  
 വ്യക്തികളായി സപരവൃത്തമെന്നൊക്കെയും പരിശുദ്ധര  
 പ്രാസം അനവധി വിചിന്തിച്ചു. എന്നാൽ പ്രാസനിർവ്വന്ധം  
 കേരളപാണിനി കോശാശാസനത്തിലും മോക്ഷാശാസന  
 സംഭവവും കവിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. പ്രാസനിർവ്വന്ധമെന്നൊക്കേ  
 കവി സങ്കല്പിച്ചു. അദ്ദേഹം സാധിക്കാതെയാണ് പദ്യത്തി  
 കോശാശാസനം മോക്ഷാശാസനം വിരചിച്ചത്. കേരള  
 വർമ്മത്തിന്റെയും മറ്റും പ്രാസപക്ഷപാതികളെക്കുറിച്ച്  
 കേരളപാണിനി കവിതയിലും കേരളവർമ്മവേദം അത്ര തലി  
 കെട്ടായി കവിച്ചില്ല. പ്രാസകാര്യത്തിൽ പ്രിയമോഹിനേയർ  
 മാത്രമാണ് വിരചിച്ചിട്ടുള്ളത്. സാധിത്യകർമ്മത്തിൽ  
 അന്യർ മേറ്റത്തിന് മേൽക്കാലം കവിതയെന്ന് അനന്തരം  
 ലഭിക്കും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ‘കോശാശാസന’ത്തിൽ കേരളപാ  
 ണിനി പ്രാസപക്ഷപാതികളെ പരക്കായി അധീഷ്ഠിപ്പി  
 ച്ചത് ഈ മനനാർ ഉദ്ദേശം. സാമ്പ്രദായികമായി മാത്ര  
 മല്ല പരിഭാഷയിലും പ്രാസപ്രയോഗം വിജയകരമായി അത  
 ഏതാക കവികൾക്കു സാധിക്കുമെന്ന് അത്യാപദേശ മണിപ്ര  
 വാളംകൊണ്ട് കേരളവർമ്മവേദം വെളിവാക്കി.

മറുവയലിൽ മിന്നിത്തീർത്ത കാര്യം മലയാളസമൂഹത്തിന്റെ വാർഷികോത്സവത്തിൽ അഭ്യൂഷണമായി കേരളവുമായും പ്രാസംഗികമായി കെ. സി. കേശവപിള്ളയേയും കേരളപ്രസിഡൻ്റ് ആയി അഭിപ്രായപ്രകാരം തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കേശവപിള്ളയുടെ 'ഭാഷാകവിത' എന്ന പ്രസംഗം ചിന്താക്കുഴപ്പാസവാദത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു പൊതുത്തിരുനാൾ ആലോചനയായി കേന്ദ്രീകരിച്ചു ചെയ്തതാണ്. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ അവിടുത്തെ അഭ്യൂഷണമായി നിശ്ചയിച്ചത് വെറും യാദൃച്ഛികസംഭവമായിരിക്കാറില്ലെന്ന് ബോധ്യപ്പെട്ട കേരളവുമായും ഇതിലൊഴിച്ചുപോയ സാഹിത്യപരമായ ഒരു ശിക്ഷണമായിട്ടു. ഭാഷാകവിതയുടെ പുതിയ മാർഗ്ഗരേഖയായിത്തീർന്നുവെന്ന് പ്രിയങ്കരനെയും അവിടുത്തെ പ്രിയങ്കരനായ മലയാള സമൂഹത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന് സന്നദ്ധത പ്രകടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതിന് അവിടുത്തെ അഭ്യൂഷണമായി. കേശവപിള്ളയുടെ ഭാഷാകവിതയെ പറ്റി വെറും ചിലയായ അഭ്യൂഷണ പ്രസംഗത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നുവെന്ന് അതിനുള്ളിൽ അവിടുത്തെ വെറും തീർപ്പുപ്പെടുത്തി. കേരളവുമായും പ്രാസംഗികമായി ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിന് പകരം അവിടെ പിന്നെയും പ്രേമനിർഭരമായി ആഴ്ത്തുന്നതിനാണ് ഈ പ്രസംഗം കാരണമായത്. മറ്റൊരു പക്ഷം മലയാളവർക്കും പ്രാസംഗികമായിട്ടുള്ള പ്രതിനിധിയായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട 'ഭാഷാകവിത' എന്ന പ്രസംഗത്തിന് ഒരു മറുപടി ഭാഷാപോയിസിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി.

കെ. സി. ചിന്താക്കുഴപ്പാസവാദികളെ ചുറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിന്റെ സമയം സമയം എന്തൊരു സമയം മനോരമയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ കേരളവുമായും തിരുവനന്തപുരം മുൻ പുരസ്കാരം ഉണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ ശാശ്വതമായ ഒരു മലയാളത്തിന് ഉണ്ടായ ഒരു കെ. സി. കേശവപിള്ളയെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു ഭാഷാപോയിസിയിൽ വെറും

നാലിനെയി അയച്ചു. ആ ചെമ്പനത്തിന്റെ മുമ്പിലായി  
ചെൽക്കളെന്ന് അപേക്ഷയോടുകൂടി കേരളവർമ്മദേവൻ—

ധനുഷിര്യവാനു വാക്കിത സഞ്ചിത  
ദിവികാശത  
പ്രാനം തീ പുതു കൈരളീ താമിളനൻ  
മംഗല്യമാണാർക്കണം  
മരം സുരസരിപ.സംഗതം പ്രദിയതിൽ  
പാഴേയ്ക്ക് പരക്കുപൽ പരി  
വാസം സന്തകളു മമ്മദ ബലിതായ്  
ചെയ്യുന്നതാശ്ചര്യം 201

എന്ന സ്വാമിപ്രായമുടങ്ങിയ ശ്ലോകം അയച്ചുകൊടുത്തു. കേ.  
സീ. പിന്നെയും 'കാർത്ത്യായ്നേന കാണാൻ കഴിയും ജഗത്തിൽ'  
എന്നൊരു സമസ്യ അയച്ചിരിക്കും—

കാർത്ത്യായ്നേന കാണാൻ കഴിയും ജഗത്തിൽ  
കാർത്ത്യായ്നേന കാണാൻ കഴിയും ജഗത്തിൽ  
കാർത്ത്യായ്നേന കാണാൻ കഴിയും ജഗത്തിൽ  
കാർത്ത്യായ്നേന കാണാൻ കഴിയും ജഗത്തിൽ

എന്നതുതന്നെ മൂന്നു പൂർണ്ണരൂപ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ഇതി.  
കൊണ്ടുനാലിച്ച് കേരളവർമ്മ—

അക്ഷയാമുദിതന ബാഹിത ബാഹി  
തിതം ദിവികാശത  
ചെൽക്കളെന്ന് അപേക്ഷയോടുകൂടി  
പ്രാണൻ സമസ്യയുടേതം  
കാർത്ത്യായ്നേന കാണാൻ കഴിയും  
വാക്കിത സഞ്ചിത  
കേരളവർമ്മ നിന്നതു കാർത്ത്യായ്നേന  
ചെൽക്കളെന്ന് അപേക്ഷയോടുകൂടി

ഇന്നിപ്രാണത്തിനെല്ലാം കാവരു കട  
മപിനീയപ്രായം  
കിന്ദം തൻ വര്യമാകുക സംകളകിന്ദം  
ഭരണവർമ്മയുടേതം  
എന്ന മംഗല്യയിൽ കലനപരയമ്മദം  
ധീരസത്യൻ അമ്മി  
അന്നപ്രദപരയിൽ കണ്ഠം എപരമതിലൊരി  
പ്രിയമാക്കിപ്പിടന്നത്

എന്നീ പട്ടങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി കേരവപരമേശ്വരന്മാർ ആരംഭിച്ച ഈ കലഹത്തിൽ കൂടുതൽ രണ്ടു കക്ഷികളി ചുമായി പലതരം രംഗപ്രവേശം ചെയ്തു. വാദഗതി കാര്യഭാഗത്തെവിട്ടു വ്യക്തിവിദ്വേഷമായി തീർച്ചയെന്നു കണ്ടപ്പോൾ കെ. സി. ജി. 'സുഗന്ധ'ന്റെ അഭയംപ്രാപിക്കേണ്ടിവന്നു. പരമേശ്വരയർപ്രദാനികൾക്കു കേരളവർഷഭവനം കേരവപിള്ളയ്ക്കു കേരളപാണിനിയും പിൻതുണയായി യവനികയ്ക്കുമ്മിൽ നില്ക്കുന്ന വെസ്റ്റ് ഇന്ത്യ ബോംബേ കണ്ടുകെട്ടിക്കിടന്നു. മറ്റൊരു കാര്യം അഭിപ്രായ സാമകങ്ങൾ അവരുടെ നേരിൽ പ്രയോഗിച്ചുവന്നു നാശനഷ്ടം പർവ്വം സുഗന്ധത്തിലെ മേഖലകളെ അടയ്ക്കും തോന്നിയ കേരളവർഷവർ ഒരു പ്രത്യേകരും എഴുത്തുവാൻ ആരംഭിച്ചെങ്കിലും സുഗന്ധസുരഭമായ കേരളസീന്ദ്രം നിമിത്തം പുനഃവിവാഹംകൊണ്ടിരുന്ന ഉപന്യാസഭാഗത്തെ മുഴു മിറ്റനും മാത്രം പരമേശ്വര വർക്കർക്ക് അനുവദിക്കാത്തു കെ. സി. ജി.യുടെ ഭാവനത്തിൽ മറുപടിയിായി അറിയിക്കുന്ന കൈമാതിരുന്ന ചെറിയൊരു നിമിത്തം സുഗന്ധത്തിൽ ഒരു ഭവനമെടുത്തുനിന്നുപോയി പ്രത്യേകരും മണ്ഡനങ്ങളും ഈ വാദകോലാഹലത്തിൽ പലതരം ആവിർവിപ്പിച്ചു. കേരളവർഷവർഷം കേരളപാണിനിയുടേയും കവിതയ്ക്കു മുമ്പേ പാണനിയുടേയും രണ്ടു പക്ഷക്കാരുടെ തിരിയുന്ന വശമായി. ആദ്യം മധ്യസ്ഥപ്രമുഖമായ സുഗന്ധകൾ കൊണ്ടും ഒളിയമ്പുകൾകൊണ്ടും കഴിച്ചിരുന്ന ഭവനകന്മാർ പ്രത്യേകമായി ആക്ഷേപിപ്പാൻ സന്നദ്ധരായപ്പോൾ കണ്ടതിലൂടെ തമ്പുരാൻ, കൊച്ചുപ്പിത്തമ്പുരാൻ മന്ത്രിയായവർ ഈ വിതണ്ഡനാലും കൊണ്ടു സാഹിത്യലോകത്തിൽ കേങ്കാലം വളയുന്നതിനെക്കുറിച്ച് പരിതാപം പ്രകടിപ്പിച്ചു. എന്നു തന്നെയുമില്ല.

പ്രായണപ്രാവിപ്തമാക്കിയിട്ട് കെ. സി. ജി.

പ്രായണപ്രാവിപ്തമാക്കിയിട്ട്

നന്നായ കേരളം രസിച്ചു കവിതയിലുണ്ടാക  
 ഉദിച്ചകൾക്കു നോക്കി  
 കാര്യങ്ങൾ നമുക്കുണ്ടാകുന്നതിനേക്കു വേറെ  
 വേറെ വിവരം ഇങ്ങനെ  
 ഉണ്ടായപ്പോൾ കാളാഭാഷാ കവിതകളിൽ  
 കൂടുതൽ കൂട്ടുകാരെ!

എന്നും മറ്റും കണ്ടതിക്കു ന് തന്മൂലം ഇവകുടികളെയും  
 കണ്ണുനീർപ്പുറം ഉപദേശിച്ചു.

പിറ്റേയ്ക്കുവെന്ന് വികാ-ബുദ്ധി ഈ വാക്കുകൾക്കുമേൽ  
 കൂടുതൽ കവിതകൾ കേൾക്കിപ്പിടുന്നതുകൊണ്ട് മനസ്സിലാക്കപ്പെട്ട  
 കേരളപാണിനി ഒരു തീരുമാനം എടുത്തിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ  
 സന്നിധിയിലുണ്ടായി കാലാഭാഷാ വിവരങ്ങൾക്കു നന്നായ  
 വിവരം ഇവ വാക്കു അവസാനിപ്പിക്കണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചു.  
 മറ്റൊരു തുടർച്ച കേ. സീ യുടെ സമഗ്രീകരി  
 പ്പിൽ 'വാക്കുകൾക്കു വാക്കിനി എടുത്തിരിക്കുന്ന അതി  
 പ്രായം ശാസ്ത്രീകൾ വാക്കിപ്പു. അതിൽ പിന്നെ എന്റെ  
 അഭിപ്രായം വേണമെന്നുവരുമു. വാക്കുകൾ അതിന്റെ വെ  
 ല്ലാക്കുന്നതി. ഈ രണ്ടു വാക്കുകൾ കേൾക്കുന്നതിനായി  
 കണ്ടുപിടിച്ച് പരമേശ്വരൻ കാണിച്ച് അതിലൊരുവു എഴു  
 തിച്ച് ഒരു മാസികയ്ക്കു നൽകി വാക്കു അവസാനിപ്പിക്കണമെ  
 ന്നാൻ മാതൃകാശാസ്ത്രത്തിനോടു കൂടി അതിന്റെ എന്ന് എഴു  
 തിക്കാണു. ഇതുകണ്ടുപിടിച്ച് ആ വാക്കു ലേഖനങ്ങളെല്ലാം  
 കാലാഭാഷാവിജ്ഞിയിൽ വേർതിരിച്ചുനോക്കി കേൾക്കുന്നവർ  
 അതു കണ്ടുപിടിച്ച് എന്താൽ വളരെ കന്നി ലക്കം കാലാഭാഷാവി  
 ജ്ഞിയിൽ കണ്ടുപിടിത്താണെന്നോ മറ്റൊരുവൻ എന്ന പേരിൽ  
 എഴുതിയിരിക്കുന്ന ലേഖനം കേ. സീ യെ കാണിപ്പിച്ചു. മറ്റൊ  
 രുവെന്റെ ലേഖനം കണ്ടതിൽ പിന്നെ, കേ. സീ. വളരെ കയ  
 ത്തളവുകൾക്കിരിക്കുന്നവനും മാതൃകാ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ പേർക്കു ഒരു  
 രാമബാണം അയച്ചിട്ടുള്ളതും മറ്റൊരുവന്റെ ലേഖനത്തെ  
 കണ്ടുപിടിച്ച് ഇതിനും സമഗ്രീകരിച്ചു എഴുതാൻ പോകുന്നവെ

[illegible]



അഞ്ച് അതിന്റെ പ്രധാനമായ അറിവുപലം. കേരളവർഷം  
 ദൈവന്റെ ഏകശാസനത്തിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന സാഹിത്യ  
 ലോകത്തിൽ അസമാധാനവും കലിംഗയുദ്ധം സംഭവിക്കുക  
 വാൻ ഈ നിരർത്ഥകം ആവിടുവെന്നു പറയാതെ തെളിയിച്ചു.  
 ഇതിന് ആദികാർമ്മ്യനായിരുന്ന കേരളപാണിനി അയാൾ  
 വിതത്തിൽ പ്രാസനിർവ്വന്ധമില്ലാതെ ഒരു നവീനപ്രസ്ഥാന  
 ത്തിന്റെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം ചെയ്ത പ്രഥമ അദ്ധ്യായത്തെ  
 ശാപനം ചെയ്തവനുള്ള തന്ത്രമായിരുന്നവെന്നും മറ്റും വി  
 ചർത്താക്കിയിട്ടുള്ളത് അസംഗതമാണ്. പ്രാസപ്രയോഗ  
 ത്തിൽ അവിടുത്തെ ആദ്യകാലം മുതൽ തന്നെയുള്ള  
 അഭിപ്രായം കാലക്രമത്തിൽ കരസ്ഥം നീങ്ങിയതായി അവിടു  
 ത്തെ തിരികെ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. വാസ്തവത്തിൽ അ  
 ഗ്രന്ഥവിതരണവും ഉപയോഗവും തെളിയിച്ച ഒരു ശാ  
 പമായിരുന്നു ഈ വാക്കെഴുത്തും അന്തരീക്ഷം.

അധികം താമസിയാതെ പിന്നെയും ഒരു സാഹിത്യസ  
 മരം അയാൾക്കുണ്ടായിരുന്ന ചുരുക്ക പതിപ്പിനെ സംബ  
 ന്ധിച്ച് ആവിഷ്കരിച്ചു. പ്രാസവാദം വ്യക്തിപരമായി വേഷം  
 മാറി പുഷ്പവിപ്ലവത്തിന് വഴികാട്ടിയതിന്റെ ഫലമായി  
 ട്രാൻ പിന്നെയും ഈ കലാശാലയ്ക്കായി അവിടെ പലതരം  
 ഉത്സുകതയ്ക്ക് കേരളവർഷം മുപ്പത്തൊന്നാം നൂറ് ഓടി  
 പ്പ അയാൾക്കുണ്ടായിരുന്ന സമ്പ്രദായപ്രയോഗം കടന്നു  
 ചെന്നുപോയിരുന്നത് മറ്റു പലരെയും അവിടുത്തെക്കും  
 തന്നെയും. അവിടുത്തെ സുഹൃത്തുക്കളായ ചന്ദ്രമന  
 വൻ, 'ശങ്കരൻ' മുതലും മേൽക്കൂടെ വളരെക്കൂടുതൽ പ്രവാ  
 ളക്കുകയുണ്ടായി. നിറച്ചിട്ടുള്ളവയിൽ അതിവേഗമായി ഗ്രാ  
 ഹ്യമായിരുന്ന ഒരു പദ്യപ്രസ്ഥാനം മലയാളഭാഷയിൽ ഉ  
 ണ്ടാവുകയില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ മലയാളികളുടെ നിഷ്കൃ  
 വശാൽ ആ മഹാനായ നവകാവ്യകർമ്മം ഇടയ്ക്കിടെ  
 പല പ്രാവശ്യങ്ങളിലും അധികമായി സമ്പ്രദായപരമായി ഇട്ടു

നിറച്ച കളഭം എന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരുന്നു. കോളപാണി  
കുമാരി പുസ്തകമായ കളഭപാണി നിർവ്വചനപുസ്തകമായ അ  
പരഞ്ചയം നിരവധിതരങ്ങൾ പഠിച്ചുപുസ്തകക്കമ്മിറ്റിയുടെ അഭി  
പ്രായവും അയച്ചിട്ടു പ്രതികളുടെ ഭാരമുള്ളതും മറ്റും പുതി  
യപതിപ്പു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിന് ഏതാനുംതരമായി എ  
ന്നാൽ കവിതാചാക്രികർ മിന്നമവിതായ പ്രിയഭാഗിനെയ  
ഒരു ഈ നവീകരണത്തിന് ഏല്പിച്ചിട്ടുള്ളതും പരിശോധക  
നായി ഉള്ള പരമേശ്വരൻ മറ്റൊരു മുതലായവെപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതും അല്ല  
അപരംപരഞ്ചയിലാണ് അവസാനിച്ചതെന്ന് പറയാതെ തരമി  
ല്ല. നൂറു മക്കൾ പഠിപ്പിച്ച കേരളപാണിനി ഉടെ ദിനസ  
രമായ പുതിയ "അവിഷ്ണു പ്രത്യേക നിർവ്വചനപ്രകാരം ശാക  
നളപരിഷ്കരണം ഏറ്റെടുത്തു. അന്ന് ചെയ്ത ഭേദഗതിക  
ളോടുകൂടി പുതിയ ഭേദഗതികൾ ചെയ്തിക്കൊടുപ്പിച്ചു. അവി  
ഷ്ണു അ മാറ്റങ്ങൾ ഉടൻ സമീകരിച്ചു കൂടാതെ എട്ടു വ്യ  
ക്താസങ്ങൾ ചെയ്ത നതിന് പുതിയ പുതിയ സമാഹരണം നൽ  
കുകയും ചെയ്തു. മുഖത്തിനുമേലും മറ്റൊരുവുമായ ഒരു  
പരിശോധനയുണ്ടാകുമെന്നു അവിഷ്ണു അത്രാഥമമായി  
അയച്ചു എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. മിന്നമവിതായ വീടും പ  
രിഷ്കരിച്ചു കൊണ്ട് മാത്രം കേരളപാണിനി അവിഷ്ണു  
വായിച്ചു കൊടുത്തു ചുറ്റും മാറ്റങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടു വളരെ അഭി  
നന്ദിക്കുകയും മുഖത്തോടു കൂടി പഠിപ്പിക്കുമെന്നായി  
പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തതെന്ന് കേരളപാണിനി അയച്ചു  
ക്കിട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മറ്റൊരു കേരളപാണിനി  
അവിഷ്ണു ചെയ്ത ഭേദഗതികൾ സമീകരിച്ചുകൊടുക്കുന്നതി  
യിട്ടില്ലെന്ന് അയച്ചു കൊടുക്കുകയും വളരെ കോമിഷണറായ  
അദ്ദേഹത്തിന് അവിഷ്ണു അയച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്ത  
വരിച്ചിട്ടു. അന്ത്യത്തെ തലിൽ കണ്ടുപോകുക കേരളപാണി  
നിനോടു കേരളപാണിനി ഈ വിവരം നേരിട്ടു ചോദിക്കുക  
യും അവിഷ്ണു അയച്ചു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തതായി പ്രക

മിറ്റിക്കയും ചെയ്തു. മേടം നവംഭരം കേരളവർദ്ധനവൻ ഉള്ളിൽ ഇങ്ങനെ എഴുതാം. “പുത്തൻ പതിപ്പിൽ നിങ്ങളുടെ പരിഭവധനകളെ ഉണ്ടാക്കുന്നത് എനിക്കൊരു സമാധാനമാണ്. നിങ്ങൾ അയക്കുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾ വിശദമായി വന്നാണ്. കൊച്ചുപുസ്തകം പുതിച്ചിട്ടു വേണ്ടി വളരെ ശ്രമപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.” കേരളപാണിനി ചെയ്ത ചില മാറ്റങ്ങളെക്കുറിച്ച് പരമേശ്വരസ്വാമിയിൽ നിന്നും വിവരിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു. വിദ്യാതിനാൽ കേരളവർദ്ധനവൻ അവയെ സ്വീകരിക്കുകയും എന്ന് സഹായമായിട്ടുണ്ടു്. പിന്നീട് കേരളപാണിനി ഈ വിവരം മാതൃകാശാസ്ത്രകരർ മുഖേന അറിഞ്ഞപ്പോൾ പരമേശ്വരസ്വാമിയോടു സമാധാനം ഇവയെക്കുറിച്ച് ശരിച്ചു.

കേരളവർദ്ധനവൻ മനോഹരിയെന്നുണ്ടെന്നു് എറക്കുന്ന മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ച പാരമേശ്വരസ്വാമി വൃശ്ചികം നവംഭരം-ലെ മനോഹരിയിൽ ‘പാഷാതിമാനി’ എന്ന പേരിൽ പുതിയ പതിപ്പിനെ എഴുതിയത് കൗതുകകരം ആദ്യമായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. വലിയൊരു അദ്ധ്യായം തിരുത്തലുകൾക്ക് നവംഭരം പരമേശ്വരസ്വാമി അയച്ചു എഴുത്തിൽ ‘മാത്താ കീടാകണമി’ എന്നു തീർത്ത് തന്നെ എന്നതുപോലെ ഈ ഉപാസനം മായാഭാസം അല്ലെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു ഈ ലേഖനത്തെത്തുടർന്നു പത്രത്തിൽ അതിനെക്കുറിച്ച് ഒരു വാദകാഹ്വാനം നടക്കുകയും പഴയ സമാഹരണം കണ്ടിച്ച് അതിന്റെയും ചെയ്തു. നവംഭരം-ലെ കേ. സീയുടെ ഭിന്നതയെക്കുറിച്ച് ‘അവലോകനം’ മാതൃകാശാസ്ത്രകളുടെ മാതൃകയെ പൊതുവെ മെൽക്കുലേഖനം എഴുതിച്ച് പേരു എന്ന് അടുത്തുപോന്നു ലേഖനം പരിശോധിച്ച് പകർപ്പ് ശരിയാക്കി’ എന്നും എഴുതിക്കൊണ്ടു. ശാസ്ത്രകളുടെ ലേഖനവും അതിൽ പരമേശ്വരസ്വാമിയുടെ മുമ്പാകെ കൂടി കണ്ടിച്ച് ധനമന്ത്രിയുടെ മനോഹരിയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

തിനെക്കുറിച്ച് മനോഹരമായ കേ. സി. യുടെ ഡയറിക്കറിപ്പിൽ 'മനോഹരയിൽ ശാസ്ത്രികളുടെ ലേഖനവും അതിനു മറുപടിയും കൂടി ചേർത്തിരുന്നതിനാൽ ആദ്യമേ ഈ ലേഖനമെഴുതിയതും ഇപ്പോൾ ഈ മറുപടി എഴുതിയതും പരമേശ്വരൻമാരാണ്' എഴുതുമായി ൭-൧൦-൧൯൩൭-ൽ അയച്ച ലേഖനം ഇത്ര താമസിച്ചു ചേർന്നത് അത് നായച്ച മറുപടി വരുത്താൻ വേണ്ടിയാണെന്നു വ്യക്തമാണ്. ഈ അധികപ്രസംഗത്തിനു അക്കൂടെ ഒരു മറുപടി എഴുതി വിവരത്തിനു പാഴ്തിരിക്കേണ്ടതിനു തയ്ച്ചു' എന്ന് മറുപടിപ്പട്ടത്തിയിരിക്കുന്നു. ഈ വാക്കുകൾക്കു ഹലം പിന്നെയും തട്ടിയിട്ടായിട്ടുണ്ട്.

മറുപുത്ത മകരം ൧൦-൧൯൩൭-ൽ ജൂലൈ ൨൦-ാം തീയതി കേരളവർമ്മദേവൻ അയച്ചു പുഴയിൽ 'കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ രാജാവിന്റെ കൈയെഴുത്തു വന്നതിൽ ശാകന്തളവാദം നിർമ്മിക്കുന്നത് മനോഹരയെന്ന യോഗിക്കുവാൻ താല്പര്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്' എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. കേരളവർമ്മദേവൻ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻരാജാവിനു വാക്കു നീയ്ക്കി അയച്ചു പുഴയിൽ —

പ്രാർത്ഥനകളുടെ അനുഭവം  
നമിക്കുന്നതല്ല പൂർവ്വം അനുഭവം  
മനോഹരമാം യ. വി. പുസ്തകത്തെ  
പ്രവർത്തനത്തിൽ മനോഹരമാം  
നമിക്കുന്നതല്ല പൂർവ്വം അനുഭവം  
പ്രാർത്ഥനകളുടെ അനുഭവം  
നമിക്കുന്നതല്ല പൂർവ്വം അനുഭവം  
കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻ രാജാവിന്റെ  
വന്നതിൽ ശാകന്തളവാദം  
നിർമ്മിക്കുന്നത് മനോഹരമാം  
യോഗിക്കുവാൻ താല്പര്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്  
എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

എന്നിങ്ങനെ സ്വനിശ്ചയത്തെ പ്രകടിപ്പിച്ചുകാണുന്നു. മകരം ൧൧-൧൦-൧൯൩൭-ൽ ശാകന്തളവാദം നിർമ്മിക്കുന്നത് മനോഹരയെന്ന യോഗിക്കുവാൻ താല്പര്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്' എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. കേരളവർമ്മദേവൻ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻരാജാവിനു വാക്കു നീയ്ക്കി അയച്ചു.

മനോരമയിൽ നിന്ന് വാക്കംശം മാറ്റു പത്രങ്ങളിലേക്കും മാസികകളിലേക്കും മാറി. 'ആത്മസിദ്ധാന്തദീപിക'യിൽ മനോരമയിൽ ആക്ഷേപിച്ചതിന് മറുപടിയാതി ഒരു ദിവസം ലേഖനം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ഈ ലേഖനത്തിൽ ശാകന്തളം പൂ വപരിപ്പോഷയെപ്പറ്റിയുള്ള പരിഭാസം കേരളവർമ്മഭവനെ വല്ലാതെ കോപിപ്പിച്ചു. അവിടുന്ന് 22ാം ൧൩-ാം-നു പരമേശ്വരയ്യക്ക് ഇഷ്ടമെന്നെ ഏഴുതൂണ. 'ദീപികയിലെ അസം പ്രകടപത്രി ന തക്കതായ മറുപടി ഏഴുതൂണതിന് നിങ്ങളല്ലാതെ മറ്റാരും മതിയാകയില്ല. മനോരമയുടെ നേപാള അസംസ്ഥാ മായ പാഷണ്ഡത്തിൽ ദീപിക പഴ ശാകന്തളത്തെ അതിതകു വിത്തു ആക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇക്കഴിഞ്ഞ മുപ്പതുവകാള അതിനെയും ആരും കാണാത്ത പല ഭോഷങ്ങളേയും ദീപിക ഏഴുതൂണുകാണിച്ചിരിക്കുന്നു. പഴ ശാകന്തളത്തിന് മരിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥിതിയേക്കാൾ ഗൗരവത്തേക്കാൾ പ്രതിഷ്ഠയേക്കാൾ ദീപികയ്ക്കു സഹിക്കാൻ പറ്റാതെ എന്റെല്ലാമൊരു ജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ....ഇപ്പോൾ ദീപികയ്ക്കു മാത്രം അതു ഒരു ദോഷഭൂതിയല്ലായെ കൂതിയായും പ്രസാധകർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ദോഷാതികൾ ഗുണഭൂതി ഏഴുതൂണും തോന്നിയിരിക്കുന്നത് സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ ശക്തി തന്നെ ആയിരിക്കണം.' ഇതും ൧൩-ാം-നു-ലെ മനോരമയിൽ പരമേശ്വരയ്യർ എഴുതിയ ലേഖനത്തിന് എതിർക്കുകയും 'കേരളതാരക'യിൽ ദീപിമാന് മറുപടി പറഞ്ഞു. കെ. സി. യുടെ ശാകന്തളനിരൂപണം 'മലബാറിയിൽ പത്രാധിപരേഖ മനമായി കേട്ടു. വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തീരുമാനസ്സുകൊണ്ട് ഇക്കാര്യത്തിൽ എത്രമാത്രം കോപിച്ചുവെന്ന് ബി. വി. ബുക്കഡിപ്പോള ഉടൻപേ ന വന്ത 22ാം ൧൩-ാം-നു അയച്ചു എഴുത്തു തൃപ്പാക്കണം. '൧൩-ാം-നു-ലെ ഏഴുതൂണ കിട്ടി മുപ്പതുവകാളത്തിലധികം നിരീക്ഷണപടയും സർവ്വജ്ഞതയുമായി തന്നെ എന്റെ ശാകന്തളത്തെ ഈ വിധം ആക്ഷേപയോഗ്യമാക്കിത്തീർക്കുമെന്ന് ഏറ് പഴയപ്പടി വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നു









മായിരിക്കുന്നു. ഏഷ്യാനിക്കാരുടെ കഴിവനുസരിച്ച് കൊണ്ട് അവർ രാജ്യത്ത് ഉണ്ടാകാനിടയായ അല്പമായ സേനയെ കേരളപ്പാണിനികൾ ഏതുമാത്രം എന്തെങ്കിലുമായിത്തന്നെ അവിടുത്തെ ദിനസമുദയത്തിൽ 'പ്രിയമാനുജന്മാരെ' പോലെയെന്ന് ഏകദേശം എത്രമാത്രം പ്രാകുലപ്പെടുത്തിയത് ഇരുപതുനൂറ്റാണ്ടിലും അറിയാതെയിരിക്കുകയുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് ഇക്കാലത്തിൽ കേരളം വെളിപ്പെട്ടതല്ല സമാധാനം എന്ന സമാധാനപ്പെട്ടതല്ല' എന്ന് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ നിന്നും വ്യക്തമാണു്.

---

കേരളസാഹിത്യചക്രവർത്തിയായ വലിയ കോയിത്തറക്കാരൻ തിരുമനസ്സ് കൊണ്ടു കാണാലെന്ന പ്രമോണികളായ സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ സ്റ്റോറോയെങ്കിലും സചിദശയം പാത്രമായിരുന്ന, അവരിൽ പലപേരായി ദുരമായ പ്രേമ കലാപം കാവലാളായി പാടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവനായി കാണുന്നുണ്ട്. ഉദാഹരണമായ തിരുമനസ്സിലെ പ്രാണസുഹൃത്തുക്കളിൽ അനൂഗണ, സ്ഥാനം ഇപ്രാവശ്യംകൊണ്ടുവന്ന ചതുരനെ വൻ കണയയ്ക്കൽ വഹിക്കുന്നുണ്ട്. തന്റെ കാണുവാനോ പലപേരുകൾക്കോ ഇടയാക്കാനോ കണ്ടുപോർ താലിൽ സുസ്ഥിരമെങ്കിൽ ആ, തുകൾ മൂലം ഏകദേശം വികസിതമാകുമെന്ന് ഇവരുടെ പലരും വെളിപ്പെടുത്തും. ജാതാശാക്തരും വാൽട്ട് രസികാശുപണ്ഡിതരും ചതുരനവൻ അവിടുത്തെ അനുകരണശീലം അടക്കമൊന്നു കണ്ടുപോന്നു കഴിയാതെ മണ്ഡനനിരൂപണശുദ്ധി കേവലവികാരമായ പത്രങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട അനുകരണ ചതുരനവൻ അവിടുത്തെക്കണ്ട് എന്തെന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം അറിയുന്നതും ക്രമേണ വർദ്ധിച്ചുവന്ന ചതുരൻ 'ഇന്ദ്രാലയ' പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുവന്നു കോലകാലിദാസനും തിരുമനസ്സിലേക്കും പാരിതോഷികമായിട്ടെ പ്രതി അർപ്പിച്ചതും വർദ്ധിച്ചുവന്നതിനായിരുന്നു. ആ ആശ്ചര്യങ്ങളുടെ ചോരസരസപൂർവ്വ പാത്രനിർമ്മാണചാതുരിയും അനന്യ നാടി വിളങ്ങിയ പരിതസ്ഥിതിയും പ്രാമുദ്യവും സരളലളിതമായ കാലാലിപ്പിയും കേരളവർമ്മദേവന്റെ ഏകയമൊരു പ്രത്യേകം ആവർജ്ജിച്ചു. മൗനമി കരും മറ്റുപേരെല്ലാ അവിടുത്തെ ദിനസമീപിപ്പിൽ 'ഉത്തരകേക

മുതിർന്ന സംഭാഷണികളിലിരുന്ന് തമ്മയത്തു  
 തോട്ട പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന അതിസമസമയം തോട്ടൻ  
 കരംകരൻ കരുതുന്ന വി.സി.ലാങ്ങ് ആദ്യമായിട്ടുള്ള  
 നല്ലൊരു വി.സി.ലാങ്ങ് സംഭാഷണികളെ അനുസരിച്ചു  
 ഇതിൽ കാണാം എന്ന് സംഭാഷണികളിൽ കാണാം. സാമ്പ  
 കഥാകാരനായ ഗ്രന്ഥകാരനായ അ. ജോ. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ഈ പ്രാണമുഹിതൻ എത്രമാത്രം പ്രിയപ്രിയ  
 കായികവൈകാരികത്വം അപരന്റെ ഏകപ്രകാരം സാക്ഷ്യം വ  
 ഫിക്കുന്നു. മധ്യമേതവന്റെ ഏകപ്രകാരം വരിക്കുന്നത് പീ  
 യയും പോലെയായി അവിടെ കരുതിയിരുന്നത് അതാതു

ഭിംബം എത്തിച്ചേരുന്ന അനവധി ഏഴുനൂക്കളിൽ അവിടു  
ന്ന് ആദ്യമായി ഡെർട്ടിച്ച വാതിൽക്കൽ കെട്ടുകുപ്പെടുത്തു  
എപ്പോഴും ചതുരമേനവന്റെ ഏഴുനൂക്കളായിരുന്നു. എത്ര  
കിടും കാരണമായാൽ ഏഴുനൂ വഴുവാൻ താമസിപ്പെന്ന  
തായാൽ അവിടുന്ന് ഉൽകണ്ഠാഭരിതനാവുക പതിവായിരുന്നു.  
കുറെദിവസമായി പാണ്ടസ്സെമിതന്റെ വാഗ്ദാനമെന്നുമാറി  
യൊരു പരിശിഷ്ട് ക്ഷൗർയ്ക്കെപ്പോലെയായി വെറും-തിരു  
ളുടെ ഏഴുനൂ കൂട്ടുകാൽ ഭിംബങ്ങൾ വെട്ടു കുടിക്കുന്നു.  
സുരക്ഷയോടെ ചിപ്പുറ അറിയിപ്പുവാൻ മാത്രമായിട്ടും തയ  
വരി വെട്ടുമെട്ടു. 1. ഏഴുനൂക്കളുടെ പാതികൾ അ  
കൂടെ ഉപയോഗിച്ചുപോയ ഏഴുനൂക്കൾ അവിടുന്ന് ഏഴുനൂക്കൾ. ച  
തുരമേനവന്റെ അപേക്ഷപ്രകാരം മെട്ടിച്ച 'അതിരുകളില്ലാ  
വെളി' കൊണ്ടിരിക്കാൻ 'ഏഴുനൂക്കൾ' എന്ന പേരിൽ ബാല  
കുട്ടികൾക്കായി അവിടുന്ന് പാണ്ടസ്സെമിതന്റെ സ്റ്റേജിനകത്ത്  
മെട്ടിച്ച അവിടുന്ന് പാണ്ടസ്സെമിതന്റെ സ്റ്റേജിനകത്ത് അ  
പ്പതിനെക്കുറിച്ച് പേർച്ച കേട്ടാലും കൊണ്ടുപോകാ  
വൻ ഇങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു. "അപ്പതിന്റെ വെളിപ്പാട് പാണ്ട  
തിരിച്ചുവരുന്നതിൽ നല്ലൊരു പേരുടെയും കൃതിയായും  
പാണ്ടസ്സെമിതന്റെ പേരിട്ടുള്ള നിങ്ങളുടെ ചതുരതയെക്കുറി  
യുടെ പേരിലാണിത് മേട്രോളം പാണ്ടസ്സെമിതന്റെ പ്രതി  
കര വിൻ അപ്പതിന്റെ ഇടയ്ക്കിൽ പിന്നീടായിത്തന്നെയെ  
ങ്കിൽ കെട്ടുകുപ്പി മിംഗിയാക്കുമായിരുന്നു. അപ്പതിന്റെ അതിരുകൾ  
ഒട്ടനവധി സന്ദർശനം എടുക്കു വാനെന്നും മേട്രോളം  
മേട്രോളം പാണ്ടസ്സെമിതന്റെ അപ്പതിന്റെ അപ്പതിന്റെ  
തിന്റെ സകല മേട്രോളം ചതുരമേനവൻ തന്നെയാണ്  
വെട്ടിച്ചത് എന്നാൽ ചതുരമേനവൻ അതിനായി സ്വ  
യെ കട്ടിൽനിന്ന് തന്നെറുത്തുപോയതും മിംഗിയാക്കിയത് ശ്രീ  
മാർ മേട്രോളം കേൾക്കൽ 'മേട്രോളം ചതുരമേനവൻ' എന്ന  
ഉപാധിയിൽ പ്രഖ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതിന് അതിനോടനുബന്ധ  
പ്പെട്ടായിരുന്നില്ല. പാണ്ടസ്സെമിതന്റെ പ്രസ് മേട്രോളം











ഇപ്പോൾ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരുമായ മലയാളികളായ സബ് ജഡ്ജിമാരിൽ നിഷ്പക്ഷമായ സ്വഭാവമെന്നുള്ളതൊക്കും ജനരഞ്ജനയൊക്കും സത്യനിഷ്ഠയാലും നിഷ്ഠരായും ഉൾപ്പെട്ടുള്ള പ്രശസ്തി അന്യോദൃശമാണ്. പാഠനമായ കൃഷ്ണമേനോൻ, കണ്ണൻമേനോൻ എന്നീ ജഡ്ജിമാരെക്കാൾ നിഷ്ഠരായും സാമർത്ഥ്യം ഉള്ളവരാണ് സവിധിതമാണ്. ചന്ദ്രമൗലി, ഭൂമിതൽ പ്രൊഫസർമാരും മോഹനാചാര്യന്മാരും നൽകാത്തത് പരിതാപകരമായതാണ്. സന്താനമുഗ്ദ്ധരായ നിഷ്ഠരായും അവർ നല്ലനിരയിലുള്ളവരും ചേർന്നിട്ടുള്ളതിനാൽ പുസ്തകങ്ങളൊക്കും ശ്രീകൃഷ്ണാഭിനയിച്ചിരിക്കേണ്ടിവരുമായിരിക്കാം. അതിനിടയിൽ ഹാർവർഡ് നിങ്ങളെ തീർച്ചയായും ഒരു ഡിസ്ടിങ്ക്ട് ജഡ്ജിയായാക്കുന്നതിരിക്കുമ്പോൾ ഏതാനും നിഷ്പക്ഷരായ അനുചരന്മാരേയും നീതിമാനായ സുതാര്യവരായ നാളികൾ മോശമായിരിക്കുമായില്ല. മറ്റൊരാൾ കൊണ്ടുവരുന്നതിൽ സ്വാംശീകരിക്കുന്ന സർവ്വതന്ത്രസ്വരൂപിതാഴ്ചയുടെ പ്രതിഫലമായും ശാലഭാഗ്യം ലോകവിശുദ്ധമായ സ്മാരകം ഇവർക്ക് ഉണ്ടായിരിക്കും. ഞാൻ നിവൃത്തിയുള്ളതായ അറിവായും പലരെയും സഹായിക്കുന്ന അനേകം നിർബന്ധമായും അനേകം കൊഴുത്ത് മാനസോപാസം കരണത്തിരിക്കുന്ന ചിങ്ങംകൊണ്ട് സർവ്വമായി പൂർണ്ണമായും സ്വതന്ത്രനായി നാളികൾക്കുവേണ്ടിയും സഹായമാണ്. ഏതാൽ നിങ്ങളുടെ സഹായത്തിനായി വിഷയം നിർദ്ദേശിക്കാമെന്നതിൽ പരിശ്രമിച്ചെന്നുവരാം".

അതുകൊണ്ടാണ് സ്വാമിദർശനത്തിനായി ഉള്ളമേനോൻ ഇവരെയും എത്തിയപ്പോൾ അവിടെ നിന്നും തിരികെ സ്ത്രീലേഖനം ചെയ്തത്. ഇങ്ങനെ മറുപടി നൽകിയതായ "നിങ്ങളുടെ മനോഹരമായ പാണ്ഡിത്യമേന്മയെക്കുറിച്ചുള്ള മയ്യസഭയുടെ വിമർശനം ആ നിസ്സാരന്റെ കോളീനപണ്ഡിതന്മാരുടെ ഇടയിൽ പ്രശസ്തി നൽകിയത് ആ കാര്യത്തെക്കുറിച്ച് നിങ്ങളോടു ചണ്ഡനരൂപത്തിൽ സഹായിക്കുവാൻ ചാടിപ്പറക്കപ്പെട്ടു

ഭോഷന്റെ കൈനിയമായ നില എന്തിനെ വിഭാവനം ചെയ്തു  
 വാൻ സാധിക്കും. ഏതെങ്കിലും നല്ല ഒരു ഇംഗ്ലീഷാദ്ധ്യായി  
 കയെ സന്തുഷ്ടനാക്കിയെങ്കിലും വിഭാവനം ചെയ്യണമെന്ന് ഞാൻ  
 ആഗ്രഹിച്ചിരിക്കുകയാണ്. സന്തുഷ്ടനായിട്ടും മാർഗ്ഗവിധികളിൽ  
 സ്ഥിരതയുള്ളവനായിട്ടും ഇംഗ്ലീഷാദ്ധ്യായികകളുടെ നേതാവി  
 ലുള്ള ഒന്നാകണമെന്നുവേണ്ടിയാണ് അതിലുള്ള സ  
 മർപ്പനയെന്നുള്ളതായ ഇപ്രാധവ്യങ്ങളെപ്പറ്റി വിചാരിക്കേണ്ടതിനു  
 നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ഉപദേശപ്രകാരം നിങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കു  
 ന്ന ഏതെങ്കിലും ഇംഗ്ലീഷാദ്ധ്യായർ സന്തുഷ്ടനായിട്ടും പരി  
 ഭോഷന്റെ നേതാവായിട്ടും അതിലുള്ള വിചാരിപ്പിക്കാൻ  
 ഞാൻ ചിന്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭോഷാധ്യായർ ഒരു നാമധേയമാ  
 യെ അതിന്റെ ഒരു പ്രതി വാങ്ങുകയും അതിനായിട്ടും വർദ്ധി  
 ക്കുന്ന ഒരു സമ്പന്നതയോടുകൂടി കൈമാറുന്നതാണ് അത് വായിക്കു  
 കയും കൈമാറ്റം ആ ആധ്യാപിക സാധിക്കുന്നതല്ലാതെ  
 സിദ്ധിക്കുന്നതല്ല. ജ്ഞാതപ്രകാരം-സംവിധി അയച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ള  
 കൊണ്ടു ന്യായമാകുന്നു. "ഞാൻ വായിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ  
 തന്നെ ഇതിൽ നിന്നുണ്ടായ സോദൃശ്യതയെക്കുറിച്ച് വ്യക്ത  
 ന്നതെന്തെങ്കിലും വിചാരിച്ചിരുന്നു. ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുള്ള സോദൃശ്യതക  
 ളിൽ മറ്റൊന്നും എന്റെ ഏതെങ്കിലും ഈ അതിമനോഹര  
 മായ പ്രേമകരമായ പദങ്ങൾ ആവർത്തിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് നിസ്തർക്ക  
 തയായി പറയാം. നിങ്ങളുടെ സാമൂഹികമായ നിരൂപണാബു  
 ദ്ധിയും സാഹിത്യരസികത്വവും എത്രമാത്രം ജ്ഞാതപ്രകാരമാണെ  
 ന്ത് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത് പ്രയാസമാണ്. തർക്കമോടൊന്നും  
 ബീക്കൺസ്ഫീൽഡ് പ്രദേശം ഇപ്പോൾ നിലവിലുള്ളതല്ലെങ്കിൽ  
 ആ കൃത്യമായ നിർദ്ദേശങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കേണ്ടതാണ് അതിനെ  
 അനുസരിച്ചും ലഭിച്ചു വായി പഠിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. നിരവ  
 ധി സോദൃശ്യതകൾ വായിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഇതുവരെ ഇത്ര പരിശു  
 ഛവും പാവനവുമായ ഒരു പ്രേമകരമായ ആസ്വദിക്കുന്നതിന്  
 എന്തിനെ അനുദിനമായിട്ടില്ല. നിങ്ങളുടെ ഇപ്രാധവ്യം അതും

തമ്മിൽ വളരെ സാദൃശ്യം തോൽ കണ്ടു. അതിന്റെ ഒരു വിവരണവും ഭാഷയിൽ ആവിർഭവിച്ചാൽ അത് ഒരു വലിയ നേട്ടമായിരിക്കും."

ഈ ആശയം 1868-ൽ ചുരുങ്ങുന്നവർ അവിടുത്തെക്കുറിച്ചുവെക്കുന്ന ഏഴുതാണ്. "അവിടുത്തെ ശാകന്മാരെ കോഴിക്കോട്ടു തെങ്ങൻമാളിൽ വെച്ച് ഇന്നലെ നൃഗ്ഗ്വർഷംകാരനായ ഒരു നാകകൊമ്പറകാർ വളരെ താമസമാക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. മുമ്പു തന്നെ ഏതൊരു വൃദ്ധനായ നെടുപ്പിട്ടിപ്പണ അവിടുത്തെ നാകകര എഴുന്നേറ്റു എന്തെങ്കിലും ആനന്ദസമരത്തിൽ ചേർന്നു" ഇതിനു ആശയം 1868-ൽ കേരളവർദ്ധനവ് അയച്ചു മറുപടി ശ്രദ്ധേയമാണ്. "നാകകാഴ്ചനയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ അയച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിനെക്കുറിച്ച് കിട്ടുകയും ചെയ്തു. ഏതാൽ ഏതൊരു ഭാഗ്യവാൻമാർക്കായി നിങ്ങളുടെ ഉപദേശത്തിലും മിക്കവാറും അതിലേക്ക് നാകകാഴ്ചനയെ നേടുന്നതാണ് പ്രസ്താവിച്ചതും നാകകര എഴുന്നേറ്റുവരിച്ചുള്ള വർദ്ധനവ് അതിന്റെ നിരവധി വാചകങ്ങളിൽ ഒന്നായി തോൽ അതിനെ പരിഗണിക്കുകയും ചെയ്തു. നിങ്ങളുടെ വിളിയിൽ ഒരു മുമ്പത്തെ വളർച്ചയെപ്പോലെ മറ്റൊരു വളർച്ചയിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നിരുന്നോ. മുമ്പത്തെ ഒരു പ്രവർത്തിനിർമ്മാണ മുമ്പത്തെ ശേഷം, മുമ്പത്തെ ഒരു പ്രവർത്തിയെപ്പോലെ തോൽ ചെയ്യുന്നു. ഈ മേന്മയ്ക്കുപോലെയുള്ള മേന്മയെപ്പോലെ അതിനെ ഏകദേശം തുറന്നു നോക്കുകയും ചെയ്തു" ഈ മാതൃകാപരമായ അതിൽ നിമിത്തമുള്ളതാണ് ഒരു മാതൃകാപരമായ സ്റ്റേജ് നാടകം ചുരുക്കത്തിലേക്ക് അതിനെക്കുറിച്ച് അത്യാവശ്യത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു. നിങ്ങളുടെ വിവരങ്ങൾ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നതിൽ നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായമനുസരിച്ചു

പ്രവർത്തിക്കുന്നവർക്കു് എങ്കൽ മോശം യഥാർത്ഥം നീക്കമുണ്ടെന്നു് അറിയിക്കുമല്ലോ.

[illegible]

ഈ എഴുത്തു ചതുരനായ വായിക്കുവാൻ സാധിച്ച അവിടുത്തെ അവസാനമെഴുത്തായിരുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹം ആരറിഞ്ഞു! സെപ്റ്റംബർ ൧൩-ാംതീയതി ചതുരനവന്റെ അമാന്തമായ പാട്ടത്തിൽ നാരായണമേനോൻ അധർമ്മങ്ങളെ പേർണ് പ്രാണസ്തംഭിതന്റെ ഓരോ പ്രതാപനം കേട്ട് ഏതെന്തെന്നൊരു കണ്ണു് അയക്കുന്നതിനാണ് ഇദ്ദേഹത്തു്. “പ്രസന്നനായ മായ വൃത്താന്തത്തെ സ്ഥിരപ്പെട്ടു, നൂന്നു നീക്കമുള്ള കമ്പി കിട്ടി. പാത്രങ്ങളിൽ ഈ വന്ന കമ്പി ദിവസം തന്നെ എന്റെ മേൽ ധീരതയിൽ നിന്നും കൈപ്പറ്റി കിട്ടി. ഞാൻ പതിവുപോലെ ആദ്യം പൊട്ടിച്ചു വായിച്ചു അതു തന്നെയാണു്. ഹൈന്ദവികാരുടെയിടയിലെ കഥാപാത്രങ്ങൾക്കു ഏതാനും അളവായ കഥയുണ്ടു്. കേൾക്കുവാൻ നിഷ്ഠിര്യമുള്ളവരുടെയ്ക്ക് മനസ്സിൽ പാഞ്ഞിരുന്നപോലെ അതു കിട്ടുവാൻ നാളെ അതിൽ ‘ശ്രദ്ധാ പരാജിതനായി’ എന്തെങ്കിലും നിയമം വെച്ചു. മാനം കൈക്കൊണ്ടിട്ടും പാഞ്ഞതായി ഞാൻ കേൾപ്പി. മനുജത്തിന്റെ ശേഷമാണു് മറ്റൊരു കഥ പൊട്ടിച്ചു വായിച്ചതു്. അദ്ദേഹം ഈ പ്രവചനം പരിശോധിക്കുന്നതിന്നു് എന്തെങ്കിലും സ്വപ്നം പാൻ മയക്കുവാൻ ഉണ്ടായി നിങ്ങളുടെ പേർ കമ്പി അടക്കമുട അതിന്നു പാത്രത്തിൽ നീക്കമുണ്ടു്. ഏതിന്നു കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നതു്. ഈ പ്രവചനം അവാസ്തവമായി പരിണമിച്ചു കേൾക്കു് ഞാൻ ആശിച്ചിരുന്നു. മനോരമസംരത്തിൽ ഏതൊരു മേൽവേലായാ പരിചിപ്പിച്ച കിടപ്പിലായപ്പോൾ കലശലായ സുഖക്കേടിലാണെന്നു് ഏതൊരു കമ്പിയുടേ അറിയിക്കുകയുണ്ടായി. ഞാൻ അതു് എത്രയും പരിചിപ്പിച്ചുവെന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആനോദ്യലത്തിനായി ഭഗവതപരനോടു എന്തു കേൾപ്പിച്ചു പ്രാപ്തി ഉണ്ടെന്നുവെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു നല്ലപോലെ അറിയാമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവസാനത്തെ ഈ അല്ലെ പരിചയം











കേരളഗവണ്മെന്റ്  
സ്വയം സേവകർ  
സംസ്ഥാനം  
വ്യക്തിഗത സേവകർ

ജനകീയതയുടെയും സമത്വത്തിന്റെയും  
 പ്രതീകമായി നമ്മുടെ പ്രദേശം പ്ര.പ്ര.പ്ര.  
 മണ്ഡലത്തിന്റെ കീഴിലായി  
 ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

എന്നിത്യാദി ദ്വോകങ്ങളടങ്ങിയ കൈപ്പത്രം അയച്ചിരുന്നു. കേരളപാണിനീയം വ്യാകരണം അവിടുത്തെ പ്രിയമാധിനേയൻ നിർമ്മിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ആൻ ഇലം ൨൦-ാം—

கருவியாளர் கிதவி  
பூக்களும் கருவியாளர்  
செய்துள்ளன அமைதி  
கருவியாளர் கருவியாளர்

എന്നിങ്ങനെ അറിയിച്ചുകാണാം. കണ്ടുകിട്ടേണ്ടതെന്നു കേന്ദ്ര 'നവോല്പാദന' പരിഷാദത്തെക്കുറിച്ച്—

[illegible][illegible]

എന്നിങ്ങനെ അനുമാനമായി മറുപടി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന കത്തിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ തിരുമാന്ത്രിയെ 'മോളസന്ദേശം'ത്തെക്കുറിച്ച്—

'അവികലസാർവ്വം ഹവ  
കവികലശലാലി മോളസന്ദേശം  
ജ്ഞാതാമഹം കൗകം  
ഭാഷാപ്രാപ്തം സുഭാഷിതം  
വിശദത മാനസരക  
സ്തവേദഗന്ധനാമുദാഹരണ  
മുദാഹരണമേവ  
സന്ദേശമേവ യാത്രിനിരസന്ദേശം  
പരേണ സാമാന്യകാവ്യമവസ്ഥ  
പ്രിയം അഭിമുഖീകരിച്ചാൽ  
സർവ്വമവസ്ഥ സ്തവേദം  
സ്തവേദം അഭിമുഖീകരിച്ചാൽ

എന്നിപ്രകാരം ഒരു മിഷിം ഹോസ്തം കേരളവർമ്മദേവൻ കൈ  
ഴക്കെയച്ചുകാണുന്നു. കത്തിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ അപ്പൊളോ  
അവിടുത്തെ കവികൾ കേരളവർമ്മദേവൻ അയച്ചുകൊടുക്കുക  
യും അവിടുന്ന് അഭിനവനരൂപമായ എഴുത്തുകൾ അഭിപ്രാ  
യം പ്രകാശിപ്പിക്കുകയും പരിവർത്തിതം. 'കിരാനാജ്ഞനീയ  
വ്യാഖ്യാനം'ത്തെപ്പറ്റി ഓർമ്മയ്ക്കും—

'വ്യാഖ്യാനം മഹാജ്ഞാനീയം  
ജ്ഞാനീയം അംഗം  
സ്തവേദമേവ സുഭാഷിതം  
കഥാസന്ദേശമേവ  
ജ്ഞാതാമഹം കൗകം  
സ്തവേദം അഭിമുഖീകരിച്ചാൽ  
സ്തവേദം അഭിമുഖീകരിച്ചാൽ  
സ്തവേദം അഭിമുഖീകരിച്ചാൽ

കവി അവസരം കവിതാ  
വസ്തുതയെക്കുറിച്ചാൽ  
ജ്ഞാനീയം അംഗം  
ജ്ഞാനീയം അംഗം

എന്നിങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. കഞ്ഞിക്കുട്ടൻ തമ്പുരാൻ മസി കഞ്ഞിനിറുപ്പിപ്പത്രാധിപത്വം കൈയെററപ്പോൾ ചെലവനുമാ യം ചെയ്യണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചതിന് മറുപടിയായി ഒരു മക ലെ വർഷം—

തീരേണിക്കരക്കിട്ടാ ദിപ്പന്തി മേലേയെ  
സ്ഥിതിക്കേടം വെൽ പട്ടംമാസാമു മേലേയ് നാമം.  
കാമംകരയിക്കായിട്ടും വാഴ് മേന്മയ്ക്കായെ മക  
കീഴ്തി പ്രണയമിടക്കിട്ടു മിതി പൊട്ടാമു മേലേ ഇങ്ങനെ,  
കുമാരി കള സേകളും വിവിനാലാലാലാലാലാലാ  
ചേരുന്നതേ ചെറുവിടക്കും കൈയെ വർദ്ധിപ്പാമു

അങ്ങനെയേ ചെലവനുമാലാലാ നാമം  
ചെലവനുമാലാലാ  
പ്രാപ്തം മേ മേലിനീ സുരപ്രദതേ  
സ്തിതിയെപ്പോലേ കാമം  
വിചാരംകൾ 70 അ പ്പോലിതാ  
കൈയെപ്പോലിതാലാലാ നാമം  
മാസാലാലാലാലാലാലാലാലാലാ  
മേലേയ് നാമം ചെലവനുമാ

എന്നിങ്ങനെ എഴുതി അയച്ചു.

മസികഞ്ഞിനിയിൽ ചെലവനുമായം ചെയ്യണമെന്ന് വീണ്ടും അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ വാഴ നൂലാം നാലാം തീയതി ഇങ്ങ നെ എഴുതുന്നു. “ഇതിനുമുമ്പിൽ എൻ കന്നി വന്നു-ാം തീയതി സദാകം അയച്ചു എഴുത്തും വാഴ കന്നി നാലാം തീയതി അയച്ചു സരളപട്ടിതവെളിച്ചമായ എഴുത്തും കിട്ടി. മസികഞ്ഞിനി മേ നേരർ മക. വി. തമ്പുരാൻ അയച്ചു എഴുത്തും കിട്ടിയിതി കുന്നു. ഈ എഴുത്തുകൾക്കു ഇപ്പോൾ മറുപടി അയക്കാനിട നായ് അങ്ങനെയെല്ലാം സ്ഥിതിക്കുന്നതിനുള്ള മാറ്റം പ്ര തിഹാസപ്രായമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണു് ഏകദേശമായി അമാനുജാ ഭൂമിക്കുവോ ഉണ്ടായിട്ടല്ല. ചക്കെ പ്രയണം ഫലിച്ചില്ലെന്നുള്ളു. മസികഞ്ഞിനിക്കു വെറും എഴുതി അയക്കുന്ന കാഴ്ചക്കിലും എന്തിക്കു അശേഷം ഉദാസീനതയി

പ്ര. എന്നാൽ അതിനായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽനിന്നും എന്തെ നിലവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിനായി പല സംഗതികളുമുണ്ട്. ഒന്നാമതായി ഇപ്പോൾ ഗവണ്മെന്റിലുള്ളതും വല്ലതും എഴുതുകയെന്നതും കേവലം അസാധ്യമാണ്. പിന്നെ സാധാരണയായി വല്ലതും എഴുതി അയക്കുമെന്നവെച്ചാൽ അത് സ്വന്തം പ്രകൃതമായ രസികരഞ്ജിനിയിൽ ചേക്കുത്തക്കവിധം മനോഹരമുള്ളതായിരിക്കുമല്ല. ഇതുവകാശമാക്കയാണു് രഞ്ജിനിക്കു ചേരുന്നതെന്നു് എഴുതുന്നതിൽ ഞാൻ കാരണമായ പരാമർശനമായിരിക്കുന്നത്. ഈ സംഗതിമെല്ലാം പ്രിയസുഹൃത്തായ അവിടുത്തെ എഴുതി അയക്കണമെന്ന് കഠിനമായി വിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. മറ്റൊരേതും ഭാഷയാക്കുകയെന്ന മനോഹരത്തെ എഴുതുന്നതിനും താല്പര്യം നിറവിക്കുന്നതിനും അവിടുത്തെ ഒഴിച്ചു് മറ്റൊരു ശക്തരാകുകയില്ലെന്നാണു് എന്റെ ഉപവിധിപാത്രം. ആ കൃത്യം ശരിയായി ചെയ്തതായി ഇനിയും അനുചരമായ തശ്ശിക്കു സമ്പാദിക്കുന്നതിന പരമേയത വേണ്ടവണ്ണം അവിടുത്തെ താല്പര്യവും പഴയ ചേലവനങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നവയെല്ലാം മറ്റൊരുതരം നട്ടിട്ടു് റിച്ചുകൊണ്ടു് പൊതുജനങ്ങളെക്കൊണ്ടു് രഞ്ജിനിയെക്കുറിച്ചു് ഇപ്പോൾ നോക്കിപ്പോയെന്ന് വെച്ചു് വളരെ സുസന്ദർഭം പുത്തനായി വല്ലതും എഴുതാൻ ഇപ്പോൾ എനിക്കുള്ള അശക്തിയെ അവിടുന്ന് അനുഗ്രഹം വിധിക്കുകയെന്നു് വിശ്വസിക്കുന്നു "

മറ്റൊരേതരത്തിലുള്ളതെഴുതിച്ചു് ൧൭ ദെക്കം മറ്റൊരുതരത്തിലുള്ളതായി കേൾക്കുവെക്കേണ്ടവൻ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു "ഇത് അനന്ത സാധ്യമായ ആരംഭം ഇത്രയും ശരിയായും സുസ്ഥമായും നിവൃത്തിപ്പെടുന്നതിൽ വെച്ചുള്ള സന്തോഷം അധികമിതരമായിരിക്കുന്നു. ഈ ഉദ്യമത്തെ ഇതുപോലെ പുതിയതാക്കുന്നതിനവേണ്ടുന്ന അനന്തരം അവിടുത്തെ പരമേയത നല്ലതു് എന്ന് നിങ്ങളെ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു." സംക്ഷി

പൂർവ്വമായ ഈ അഭിപ്രായത്തെ ഒരു ലേഖനരൂപത്തിൽ വിപുലമാക്കി അയക്കണമെന്ന് കൗത്തിക്കുട്ടൻ ഭാജാവു പിണയും അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം വളച്ചുകെട്ടി വിട്ടുനീട്ടി. അപ്രസ്തുതമായ പലതും കൂട്ടിച്ചേർത്തു ഒരു പത്രികാസമാക്കി രണ്ടിനീയ്ക്കിടയിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായ പ്രയാശനം മനസ്സിലാകുന്നില്ല. എന്താണിതിൽ കൈക്കൊണ്ടിട്ടു തീരാത്ത കാര്യമായിരുന്നെന്ന് അറിയാതെ സഭാധ്യക്ഷൻ പ്രേമദാസി അറുന്ന് ഒരു പത്തുപായ കടലാസ് എഴുതി അയച്ചുകൊടുത്തായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ഒരു വരി എഴുതുന്നതിന് നാലഞ്ചു മിനിട്ട് നേരം മുമ്പായിരിക്കുന്നു. പ.പ. അയക്കുന്നത് അപ്പോൾ മേൽപ്രകാരത്തിൽ വിട്ടുപോകും. ഇപ്പോൾ മേൽപ്രകാരത്തിൽ അറിയാതെ അറുക്കൽ മോറ്റിനപേക്ഷിക്കുമ്പോൾ മത്സ്യന്തരം അറുന്ന് കാണുന്നില്ല. അറുന്ന് സാഹസികധനമായി ഏറ്റുനീട്ടണമെന്ന സഭയ്ക്കു എ. മ. യാഥാപും ഇപ്പോൾ കൊടുക്കുവാൻ തയ്യാറുണ്ട്. എന്നു അറിയാൻ പറ്റിയിട്ടുണ്ട്.

മറുപടിയിൽ നിരവധനരും കാര്യമു മലയാളസമാജത്തിന്റെ വാർഷികാഭിമാനത്തിൽ ആശ്ചര്യം വഹിക്കുവാൻ കൗത്തിക്കുട്ടൻ അറുക്കാൻ തീരുമാനിച്ചപ്പോൾ വന്നിരുന്നപ്പോൾ കേരളവർമ്മാജി അറിയിപ്പും സമീകരിച്ച് നേരമുണ്ടായിരുന്നതിനാലുകഴിഞ്ഞുപോയി. അപ്പോൾ വർദ്ധാരംഭത്തിൽ ഉത്തരകേരളത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന കൂട്ടത്തിൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊവിടകം സന്ദർശിക്കുന്നതിന് കേരളവർമ്മാജി അനുമതിച്ചതിന് രാജകീയാനുമതി ലഭിക്കാതെ പരിതൃപ്തിക്കുണ്ടായിരുന്നതിനെക്കുറിച്ച്.

സമിതിപ്രാർത്ഥന യു. കി. 24  
സഭാധ്യക്ഷൻ ഏലത്തുരം  
അദ്ധ്യക്ഷൻ കേ. കെ.  
സഭാകം ഉൾപ്പെടെ പരിപാടി.

എന്നു വൃദ്ധ കൗത്തിക്കുട്ടൻ അറിയിക്കുന്നു. വൃദ്ധകന്തി മറ്റൊരും കൗത്തിക്കുട്ടൻ അറുക്കാൻ—

‘കേരളീയന്മാരേ! സാധുജനീകൃതാചാര്യരോ  
മുക്തിദായകവ്യക്തികളെങ്കിലും അല്ലേ!’

ഇവരാരെങ്കിലും കാവലനാ! കിടന്നാവാമെന്നു സൂക്ഷ്മമായി  
അന്വേഷിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതൊന്നും കിട്ടുക സാധ്യമാണ്.

ഗുരുവിട്ടുപോയതിനെപ്പറ്റി  
നിന്ദാപത്രംകൊണ്ടു നമിക്കുന്നവർ  
അന്യായമായി ശ്രദ്ധയോടുകൂടി  
മുമ്പോൾ അറിയാതെ വന്നിട്ടുണ്ടാകാം.

അതും പുനർവ്വരകളെക്കണ്ടാൽ  
വെളിച്ചംകൊണ്ടുതന്നെ വെളി  
മിക്കും പക്ഷേ കൈകൾക്കുവേണ്ടി  
ഇല്ലാത്ത ദൈവം മഹാശാസ്ത്രം.

ഉത്തരം: ഇല്ലാത്ത പ്രസംഗം  
ഉപാസനയ്ക്കുവേണ്ടി ഉത്തരം  
വിശ്വാസം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ  
വിശ്വസിച്ചിട്ടുണ്ടാകാം.

അതല്ല, മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു  
വെളിച്ചം കൊണ്ടു മുമ്പോൾ  
മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ  
ഇതിനായി പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ടതാണ്.

അതല്ല, മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു  
മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ  
മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ  
മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ.

‘എന്നൊരു എഴുത്തയച്ചതിന്’ ആ വൃശ്ചികം ശ്രദ്ധയോടെ—

‘മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ  
മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ.

‘മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ  
മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ.

‘മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ  
മഹാശാസ്ത്രം ഉണ്ടെന്നു മുമ്പോൾ.

മാർക്സിസം സോഷലിസം സോവിയറ്റ് യൂണിയൻ.

സ്വകാര്യവൽക്കരണം ഉൾപ്പെടെയുള്ള പുനർനിർമ്മാണം.

എന്ന മറുപടി അയച്ചു. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സമ്പ്രദായം സാ-  
ഹിത്യവിമർശനമായി പ്രിയതമ എന്ന-ൽ വിവരഗതമായപ്പോൾ  
വന്ന ൧൨-ാം തീയതി കേരളവർദ്ധനവൻ അന്വേഷണ  
മായി—

എന്ന സമ്പ്രദായം സാഹിത്യത്തിൽ

കേരളവർദ്ധനവൻ അന്വേഷണ

സാഹിത്യത്തിൽ കേരളവർദ്ധനവൻ

കിരണത്തിൽ കേരളവർദ്ധനവൻ

അതേ സമയം അന്വേഷണമായി—

ഉൾപ്പെടെയുള്ള പുനർനിർമ്മാണം

സാഹിത്യത്തിൽ കേരളവർദ്ധനവൻ

പുനർനിർമ്മാണം കേരളവർദ്ധനവൻ.

അതേ സമയം സാഹിത്യത്തിൽ

കേരളവർദ്ധനവൻ അന്വേഷണ

സാഹിത്യത്തിൽ കേരളവർദ്ധനവൻ

കേരളവർദ്ധനവൻ അന്വേഷണ

അതേ സമയം അന്വേഷണമായി—

ഉൾപ്പെടെയുള്ള പുനർനിർമ്മാണം

സാഹിത്യത്തിൽ കേരളവർദ്ധനവൻ

പുനർനിർമ്മാണം കേരളവർദ്ധനവൻ.

അതേ സമയം അന്വേഷണമായി—

ഉൾപ്പെടെയുള്ള പുനർനിർമ്മാണം

സാഹിത്യത്തിൽ കേരളവർദ്ധനവൻ

കേരളവർദ്ധനവൻ അന്വേഷണ

എന്ന പത്രങ്ങൾ അയച്ചു. പി. വി. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ, പത്രാധി-  
പൻ സാമൂഹ്യപിള്ള, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് സമ്പ്രദായം എന്നിവർ  
ഏകീകരണമായിട്ട് പുനർനിർമ്മാണത്തിന് ഒരു ന്യായ  
മാർഗ്ഗം പുറപ്പെടുവിക്കണമെന്ന നിശ്ചയിച്ചതായതുകൊണ്ട് കേരള  
വർദ്ധനവൻ ശ്രീരാമൻ. കേരളവർദ്ധനവൻ അന്വേഷണ  
പുനർനിർമ്മാണം കേരളവർദ്ധനവൻ





ഴരിക്കാണെന്നു. 'ഏകദർശനാത്മനഃ പ്രിയസുഹൃത്തോ കണ്ഠത്തി-  
ക്കട്ടൻ കാക്കാവ് അശ്വമേധനാമാവശേഷനായിത്തീർന്ന മഹാക-  
ഷ്ടപുരുഷനും ഏകന്ന എന്നപോലെത്തന്നെ മലയാളികളായ  
സഹൃദയന്മാരെ ഏല്പാവമേയും ദാസ്യത്തിൽ ഹരാജ്തരിന്നിപാ-  
തിം കൊണ്ടെന്നപോലെ വ്യാകരണികളായിരിക്കയില്ല. ആ  
മഹാജനാധിപൻ്റെ ആത്മാവ് പരമാനന്ദത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്ക-  
തെന്നുള്ളതിന് സാക്ഷ്യമിപ്പോൾ അന്നുതന്നെ മഹാകവി ഉള്ള-  
തിന്നു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വന്ന എഴുത്തിൽ 'ഈ മാസം ൧൦-൦൦  
തീയതി കണ്ഠത്തിക്കട്ടൻ കാക്കാവ് കഴിഞ്ഞുപോയതായി രേകാ-  
യിട്ടുള്ളി പരമേശ്വരക്കുറുപ്പ്' എഴുതിയിരിക്കുന്നതിനാൽ ഇ-  
പ്പോൾ അറിയരു. ഞാൻ എഴുതിയൊരു ദൈവസമുദ്രത്തിൽ  
മഗ്നനായിരിക്കുന്നു' എന്ന് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മഹാകവി കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുപ്രിയനെപ്പറ്റിയതും മകനുള്ള  
വെളംപാലൻ്റെ മാനസുഹൃത്തുക്കളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മനോഹര-  
യുടെ ആവിർഭാവകാണും മുതൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. അവിടുത്തെക്ക-  
ളെ കവിശിരോമണിയുടെ സാഹിത്യചരിത്രമനുഭവമുണ്ടാക്കിച്ച്  
അദ്ദേഹം ബഹുമാനമുണ്ടാക്കിയിരുന്നതാണ്—

യച്ചാമുളം തറികളുപകര കേരളാമൃതപാദനാദഃ  
തന്മൂലം ചാമുളം തറികളുപകര കേരളാമൃതപാദനാദഃ  
തന്മൂലം ചാമുളം തറികളുപകര കേരളാമൃതപാദനാദഃ  
തന്മൂലം ചാമുളം തറികളുപകര കേരളാമൃതപാദനാദഃ

ശ്രാദ്ധം തന്നെയും തന്നെയും  
മകനും മകനും  
മാവം തന്നെയും മകനും  
സുഹൃതും മകനും  
സുഹൃതും മകനും മകനും  
മകനും മകനും  
സുഹൃതും മകനും  
സുഹൃതും മകനും

സംഭാവ്യ സാഹിത്യം സുഹൃതും മകനും  
കേരളാമൃതപാദനാദഃ

സർവ്വമണ്ഡലം വേദാന്തപ്രമുഖതം  
മേൽകീഴ് : സുരയില്ലാത്ത കലവുമാറ്റി.

എന്നീ മരണാഹരപട്ടങ്ങളിൽ നിന്ന് സുസ്തൂഷമാണ്.

സുപ്രസിദ്ധകവിയായിരുന്ന നടുവത്തച്ഛൻ നമ്പൂതിരി  
ശ്രീമന്മാൻ-ഒരു മോക്ഷപഞ്ചാംഗം കൈമുറയ്ക്കേണ്ടതായി  
ആദ്യം പരിചയപ്പെടുത്ത്, സൂത്ര മിഗ്ഗനം സ്വരം തീയതി നമ്പൂ  
തിരി തിരുമനസ്സിലേക്കയച്ചു ഏഴാതിൽ—

മുക്താന്തസ്തവകാശമുക്തം മോക്ഷം  
അതിനാൽ മനസ്സു ചാ  
അർപ്പണമിതി കട്ടകം കയറുന്നതി വേദം  
അങ്ങനെയല്ല അതില്ല അത്  
അല്ലെങ്കിൽ അതിനെ അതിയായിട്ടേ  
സ്തൂതവ്യം അതിനെ  
സ്തൂതവ്യം അതിനെ പരിഷ്കാരം ചെയ്ത അതിൽ  
അങ്ങനെയല്ല അതിനെ.

എന്നു് ഏഴാതിൽനിന്ന്—

പദ്യവർണ്ണനാശം സവിവർണ്ണതം  
നട്ടവിൽ നട്ടവർണ്ണ വിവർണ്ണതം.  
നട്ടവർണ്ണതം പദ്യവർണ്ണതം  
പദ്യവർണ്ണതം മോക്ഷവിവർണ്ണതം.

വേദവർണ്ണവർണ്ണതം  
പദ്യവർണ്ണവർണ്ണതം പദ്യം കഴിഞ്ഞിട്ടും  
മേൽപട്ടം | അതിനെ അങ്ങനെയല്ല  
അങ്ങനെയല്ല അതിനെ.

എന്നും മറ്റും പദ്യവർണ്ണതം മറ്റൊന്നായിട്ടുള്ളത്. അതിനെ  
സ്തൂതിയെക്കുറിച്ച് പദ്യവർണ്ണതം മോക്ഷവർണ്ണതം  
തിൽ നമ്പൂതിരിയുടെയും പദ്യവർണ്ണതം മറ്റൊന്നായിട്ടുള്ളത് സൂത്ര  
കർമ്മകരം മറ്റൊന്നും—

‘വിവർണ്ണതം പദ്യവർണ്ണതം മറ്റൊന്നായിട്ടുള്ളത്  
സ്തൂതിയെക്കുറിച്ച് പദ്യവർണ്ണതം മറ്റൊന്നായിട്ടുള്ളത്  
അതിനെ അങ്ങനെയല്ല അതിനെ മറ്റൊന്നായിട്ടുള്ളത്  
അങ്ങനെയല്ല അതിനെ മറ്റൊന്നായിട്ടുള്ളത്’

എന്നും, അങ്ങനെയല്ല അതിനെ മറ്റൊന്നായിട്ടുള്ളത്—

വിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞ കിട്ടുപയസ്സ്  
 കർമ്മാലയങ്ങളിൽ സാമ്പത്തികമെല്ലാം  
 പ്രവർത്തിക്കുന്ന മിഷനറി കർമ്മങ്ങൾ  
 ചികിത്സാനിരൂപിതമാക്കിയവയെക്കുറിച്ച്

എന്നും കർമ്മാലയങ്ങൾ കർമ്മാലയം പോലെ എഴുതിക്കൊണ്ടിരുന്നു.  
 കേരളവർദ്ധനവെ അവിടുത്തെ മൊഴിപാടും നടുവെക്കുന്നത്  
 അയച്ചുകൊടുത്തതിന്—

കേരളം കർമ്മാലയങ്ങൾ  
 പ്രവർത്തിക്കുന്ന പഴയ-കിട്ടുപയസ്സ്  
 കിട്ടുപയസ്സ് കർമ്മാലയം  
 കേരളം കർമ്മാലയം

എന്ന് കർമ്മാലയ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടു കൂടാതെ ഈ കർമ്മം  
 കർമ്മം കർമ്മം നിർമ്മിക്കുന്ന പ്രവർത്തിക്കുന്നു. നടുവെക്കുന്നത്  
 നടുവെക്കുന്നത് പ്രവർത്തിക്കുന്നത് പഴയ-കിട്ടുപയസ്സ്  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം

കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം

എന്ന് നിർമ്മിക്കുന്ന കർമ്മാലയം. പ്രവർത്തിക്കുന്നത്  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 പ്രവർത്തിക്കുന്നത് കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം

കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം  
 കർമ്മാലയം കർമ്മാലയം

എന്നും മറ്റും ചില പദ്യങ്ങൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. ആയിരത്തു  
തിരുമനസ്സിലേക്കു അയച്ച കത്തെഴുത്തിൽ—

അപരപരന്തപ്യം വചിതസമുദയംകേരളക  
മാപതുവാനു പുനരഭ്യസനവ് ദതേക്കാതാച്ചു്  
ആപാദയ്ക്കുകട തിരു പിറമു കേരവ  
മാപാദിതം സകലവും സന്തതീകരമല്ലേ

എന്നിങ്ങനെ നടുവത്തൂർ സാമ്പനമരുളനും, വചിത  
കേരളീയന്മാരാൻ സാപത്യപരിശുദ്ധങ്ങളിൽ നിത്യനേരനും  
യിതരീനപ്പോൾ—

പാദം മോഹിതമേ പാൽ ഹിര  
മൃണാലമുദാമക ഗുഡ  
മോരം താരിരുന്ന നൽകുതിരു  
നീളാതിരുന്നീട കിരി  
പാദംതന്നു കേരളപുരം കോടിപ്പ  
ബീഭന്ന അന്തരം—  
നന്ദോജിനമ്മലയുടേതതു മേ  
നരന്ദാദിപരമേശ്വരം.

എന്നു് അവിടുത്തെ ഉസാധിച്ചിട്ടു കാണാം.

നടുവത്തൂർ നമ്പൂതിരി മംഗുഴ് അവസാനത്തിൽ രാമ  
ഗണപാധിതനായിത്തീനപ്പോൾ ആ വിവരമറിയിച്ച ഉടനെ  
കേരളവർമ്മദേവൻ ഇങ്ങനെ എഴുതുന്നു ‘ന-ദ-ാ-ന-മ-ല- എഴുത്തു  
കിട്ടി. കറച്ചു ദിവസമായി ഞാൻ താത്രയിലായിരുന്നതിന്നു  
ലംബം മറുപടി കരയക്കുവാൻ താമസം സംഭവിച്ചതു്. നിങ്ങളു  
ടെ സുഖക്കേടിക്കുറവ് വിവരം എഴുത്തു കിട്ടുന്നതിന്നു മുമ്പു  
തന്നെ അറിഞ്ഞു. അതുനിമിത്തം നിങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്ന  
കഷ്ടപ്പാടിനെ വിചാരിച്ച് ദസ്തമമായ വ്യസനം തോന്നി.  
എന്നാൽ മിഷഗപനായ പെരുമ്പുക്കോവിലുപ്പന്റെ കാരു  
ണ്യത്താൽ അവിരോധന നിങ്ങൾക്കു നല്ല സുഖമാകുമെന്നുള്ള  
വിശ്വാസം ഏതെന്നു നല്ലവണ്ണം മെയ്യപ്പെടുത്തി. കൊച്ചി  
യിലെ ന്ദ-ാ-ള-മു തമ്പുരാൻ കാളകൂടവിഷാഗതനായ ഭഗ  
വാന്റെ ഒരു പ്രശീനഹിതാതിട്ടു കേണതാണു് നിങ്ങളുടെ

രോകത്തെ ശമിപ്പിക്കുവാൻ സന്നിധിതനായിരിക്കുന്നത് നിങ്ങൾ പൂർണ്ണശരീരസ്വയന്താഭൂതി ഏറിയ കാലം ജീവിച്ചിരുന്ന നിങ്ങളെക്കുറിച്ച് അദ്ധ്യാത്മപ്രതിപത്തിയുള്ളവരായ അസ്മാദശന്മാരെ ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നതിന് അവർകളുപയോഗം ഗതിയാകട്ടെ. "വൃദ്ധ കന്നി ൩-൨൩ വീടും കേശവമ്മദേവൻ ഇങ്ങനെ ഏതാനും 'മിഷം ൨൨-൨൩-ലെ ഏഴത്ത്' ബാൻ ഇവിടെ നിന്നും വയ്ക്കേണ്ട പുറപ്പെടുവാൻ അവിച്ചപ്പോഴാണ് കിട്ടിയത്. പഴയതും തലേദിവസം തന്നെ കിട്ടി. നിങ്ങളുടെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ മിടിച്ചു വായിച്ചപ്പോൾ കണ്ണിൽ നിന്നും അശ്രുധാര പൊഴിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ ശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം അവഗ്നിയോടുകൂടിത്തന്നെ, നിങ്ങളെക്കുറിച്ച് എനിക്കുള്ള അകൃത്യകല്പനയേയും പ്രതിപത്തിയേയും കാണിക്കാനായി ഹൃദയങ്ങൾ ഞാനും ഉണ്ടാക്കി ഇതോടുകൂടി അയക്കുന്ന ക്ഷേമവശാമാനത്തിന് മിഖദ്യോരഹൃത്തയക്കമെല്ലാം. കേശവമ്മദേവൻ മരിച്ച പ്രാർത്ഥനാശ്ലോകങ്ങൾ അവരുടെ ദൃഢപ്രേമത്തെ പ്രോതിപ്പിക്കുന്നവയാണ്—

‘ഗുണമിതവൃത്തമേന്മയ്ക്ക് ദൃഢമുഷക്കവിമത  
ശ്ലോകപരിചാരം മോൻ കടന്നു പുഴയുണ്ടുതന്നെ  
പ്രണയപരമാമിത്ത് കുമ്പിട്ടുപോകുപ്രിയേ  
വൃത്തമാനന്ദമുണ്ടു പുസ്തക കടന്നൊരു ബാൻ?’

എന്നു പൂർവ്വചിഹ്നത്തിൽ ന. പത്തു പേർ പരലോകം പ്രാപിക്കുന്നതുവരെ ഇവരുടെ കൈയിൽ അടങ്ങിക്കൊണ്ട് നില്ക്കുന്നു. വൃദ്ധ ശരീരം നടുവെക്കു മോൻ നല്ലതിരിയുടെ പേര് ഇങ്ങനെ ഏതാനും വൃദ്ധികൾ വെക്കുന്നതായുണ്ടു ഏഴത്ത് കിട്ടി. അതിനകുറിച്ച് മലയാളനോടേയിൽ അച്ഛന്റെ നിരൂപണവാങ്ങയെക്കണ്ടു ബാൻ അത്രയും വൃദ്ധനിട്ടു. ഈ ദിവ്യവൗരമാനം തീരെ പ്രതീക്ഷിപ്പിക്കാതെയാണ് ബാൻ അറിഞ്ഞത്. എന്തെന്നാൽ മുൻ കണ്ട പരിചയപ്പെടുത്തിയ ഒരു ശേഷം അങ്ങൾ നമ്മിൽ ഒരു സൗഭാഗ്യസ്ഥിതിയിലാണു കഴിഞ്ഞു കൂടിയുള്ളത്. പിന്നീട് ഒടുവിൽ വൈകുന്നൂ

വെല്ലാൺ താരിയ്ക്കു കണ്ടു് ദോഷരീതിക്കു മാതൃകകളായ അഴ്വരത്തിന്റെ നൂതികൾ ധാരാളമുണ്ടെങ്കിലും സംഭാവണ ചത്തുയ്ക്കതിന്റെ രസമാകേണ്ടുന്നതിന് ഈ ലോകത്തിൽ ഇനിയും സ്ഥിതിചെയ്തതല്ലെന്നു വിചാരിച്ചു ഞാൻ നിവൃത്തിയായി വ്യാപരിക്കുവാൻ ഖ്യാതനും ദിവസക്കരക്കിപ്പുറം സ്വപ്നത്തിൽ കുറുപ്പുവെക്കുന്ന കൂടുന്ന ഒരു ദേശിപ്പു സ്വപ്നാപസൗഖ്യം അറിയിച്ചുപറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം ഈ പ്രഭാകവാനം ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ ദോഷമാണെന്നു് നിമിത്തം സൂചകമായിരുന്നിരിക്കാം അദ്ദേഹം സഹൃദയന്മാരായ് ബഹുമാനപൂർവ്വം ആരോപിച്ചു. ആ വിശിഷ്ടപുരുഷന്റെ പുത്രനും നിജക്കുടുംബകുല വിജ്ഞാതനും സംസാധകമായിരുന്നതാണു് സദാചാരമന്മാൻ നമ്പൂതിരിയുടെ ചില പത്രങ്ങൾ മേന്മാക്കളിൽ പ്രസിദ്ധം ചെയ്ത കണ്ടെപ്പാൽ—

‘നാമുൾക്കൂട്ടം കണ്ടു കണ്ടാൽ—  
മൊത്തമുള്ള നീ ചൊല്ലാത്ത  
പ്രമാണപുരുഷനെക്കണ്ടാൽ—  
ഭാഗ്യം പലതും കണ്ടാൽ—

തന്നിട്ടുള്ള നീയെ കണ്ടാൽ—  
അതുകൊണ്ടു് അയ്യോനപുരുഷം  
അതേയ്ക്കു് വേദിക പത്രം  
നമ്പൂതിരിയെ കണ്ടാൽ—

‘മോഹനാല’ നീയെ കണ്ടാൽ—  
മോഹനാല നീയെ കണ്ടാൽ—  
മോഹനാല നീയെ കണ്ടാൽ—  
മോഹനാല നീയെ കണ്ടാൽ—

വ്യാപരിക്കനെ ചില അറിമാരെപ്പറ്റിയും അവിടാൻ അയച്ച കൈപ്പത്രം.

വിദ്വാൻ മോഹനാലനെപ്പറ്റി തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് കേൾക്കുവാനുപേക്ഷിച്ച് മറ്റൊരു സ്വപ്നത്തായിരുന്നു. കേൾക്കുന്ന ചില മോഹനാലന്മാരെ പരികീർത്തിക്കുന്ന ആ ചണ്ഡിത







സ്വരം ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോഴത്തെ ദൈവസ്ഥിതിക്കു സാധിക്കുമോ എന്ന് തോന്നുന്നില്ല. അവിടുന്ന് എറണാകുളത്തോളം വരുന്ന സ്ഥിതിക്കു ഇത്രത്തോളം വരുന്നതിന് ശ്രമമുണ്ടായിരിക്കുകയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.” മിഥുനം ൭-ാം തീയതി വീണ്ടും “നൂറു-ൽ അറിയെ വന്നു കണ്ടു ചിരിയെ കണ്ടും മുതൽ പുനർഭവനത്തിന് ഒരു ആശ്രയം മനസ്സിൽ സദാ അങ്കുരിച്ചുകൊണ്ടു തന്നെയിരിക്കുന്നു. അതിന് ദൈവം എപ്പോഴാണ് സംഗതിവരുത്തുന്നതെന്നറിഞ്ഞില്ല. തിരുനൽവേലിയിൽ നിന്നും കൊല്ലത്തെയും തിരു.ണ്ടി അധികം അമസിയാതെ നല്ലൊന്നു കാണാം” എന്ന് കേരളവർമ്മവേലർ എഴുതിയവ. ഏഴുൻ രാജാവു തിരുമനസ്സിലേക്കു കേരളവർമ്മവേലർ അവിടുത്തെ മലയാലം അയച്ചു കൊടുത്തപ്പോൾ അതിൽ—

‘വിമലാ ചൈവരമസ്ത ചൈവരമസ്ത സന്ധിം  
പുതി കേരളവർമ്മാ നന്മവെരിയൊരപക’

എന്ന പദ്യം കറിച്ചിരിക്കുന്നു. കേരളവർമ്മവേലർ ദിവംഗതനാകുന്നതിന് ഏതാനും മാസം മുമ്പ് അയച്ച ഒരു കത്തിൽ—

‘അപ്രകയാർ വെളിയർ കട  
സംഗാലിയെ അഴിപ്പിക്ക’ണം  
പ്രാർത്ഥനയെ പൂജയും വിഴു  
സ്സു നാണ ! നീക്കേണമൊപ്പ

അതുകൊണ്ട് വേറെ ഒരു സാക്ഷാൽ വേദാഭിഷേകനുള്ള ആരാധനം വേദാർത്ഥം കേരളവർമ്മവേലർ സമർപ്പിച്ചു.

എന്ന് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളത് സാധിച്ചില്ലെന്ന് പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. കേരളവർമ്മവേലർ ഏഴുൻ രാജാവു തമ്മിലുള്ള എഴുത്തുകയ്യുകൾ സമസമയം പാസ്കരാഭിമാനവർഷങ്ങളും ട്രയംപ്രെന്റേഷനുകളുമാണ്. ‘കാമകീയലേഖനം’യിൽ ചേർന്നിട്ടില്ലാത്ത എഴുത്തുകളെക്കുറിച്ചു ഇവിടെ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളു.

മലയാളകാവ്യങ്ങളെ പഠിക്കുന്നതിനായി അന്നവരും പ്രയത്നിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കടത്തനാട്ടു പോർളാതിരി ഉണ്മുഹർ

തമ്പുരാനും രവിവർമ്മതമ്പുരാനും കേരളവർമ്മദേവന്റെ സുഹൃദ്ദി  
 ഗണത്തിൽ മാന്യസ്ഥാനം അർജ്ജിക്കുന്നവരാണ്. കവനോദയം  
 പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ കേരളവർമ്മദേവർ മറന്നു മീനം  
 ഹനു-ദാഹ- അവിടുത്തെക്കു ഇങ്ങനെ എഴുതുന്നു “ഭാഷാഭിജ്ഞ  
 ഹിതാശി കാശോദയത്തിൽ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു” ചെയ്തതന്നു പരിശ്രമ  
 ങ്ങളിൽ എത്രയും ലോകോപകാരപ്രദങ്ങളായ പ്രാചീനഭാഷാ  
 ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പോകാതിരിക്കുന്നതിൽ വേണ്ടി ഈ കവനോദയം  
 തെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതിൽ അവിടുത്തെ ചെയ്യുന്ന ഉത്സാ  
 ഹം സദൈവമി അധിനയിക്കേണ്ടതും അവിടുത്തെ പ്രാതി നി  
 ലനിപ്പുന്നതിൽ മുഖ്യകാരണമായിത്തീരുന്നതുമാകുന്നു” ഉദ  
 യവർമ്മതമ്പുരന്റെ കൃതിയായ ‘കവശതക’ത്തെക്കുറിച്ച്  
 മൗൽവി ഏപ്രിൽ ൧൮൭൭-ലെ ൧൦ നമ്പരിൽ കേരളകാളിദാ  
 സൻ ഒരു മനോഹരനിരൂപണം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അവിടു  
 ത്തെ മരണവൃത്താന്തമറിഞ്ഞപ്പോൾ കാശോദയിലും മാനേജ  
 ൾ ൨൨ കന്നി ൨൨൭൭-കേരളവർമ്മദേവർ ഇങ്ങനെ എഴുതുന്നു.  
 “ഉദയവർമ്മ തീപ്പെട്ടവിവരം അറിഞ്ഞപ്പോൾ എന്റെ മന  
 സ്സിദ്ധം തീപ്പെട്ടപോലുള്ള അനുഭവമാണെന്നായത്. എന്തു  
 ചെയ്യാം. കാലോഹി ഭക്തികൂടാ—

കേരളനാഥക മന്യസ്ഥരോരു  
 സ്വപദ അഭ്യർത്ഥക മനവൽ  
 കൂടിവാക്കുകൊണ്ടു തൃപ്തിക്കേടാൽ  
 നാമിതന്നു ചെയ്തിതന്നു കണ്ണനിൾ

രവിവർമ്മരാജാവിനെ കേരളവർമ്മദേവർ ആജ്ഞാപനം ചെയ്യ  
 ്ക്കുന്നതുമായിട്ട് കാണുകയും സല്ലപിക്കുകയും പ്രാദേയണ പതി  
 വായിരുന്നു. അവിടുത്തെ കൃതിയായ ‘വിശ്വരവിമാപം’ കേരള  
 വർമ്മദേവനു അയച്ചുകൊടുത്തപ്പോൾ അതിനെക്കുറിച്ച് ‘സുക  
 മാഹർഷിസന്നിവേശപേരും ചർണ്ണാഹാരംകല്പനാകമനീ  
 യം സമലകാരസ്മരണം ച സുവർമ്മ മമ പരമാനന്ദമുദയത്തി’  
 എന്ന് മൗൽവി മാച്ച് ൧൮൭൭- പ്രശംസിച്ചുകാണുന്നു. മറ്റ്  
 കർഷകം ൨൭൭൭- മാതാവിന്റെ സപിണ്ഡി അടിയന്തിരത്തി

ന. ശേഷം അത്രെ വയ്ക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്നും അന്ന് സുഹൃത്ത്  
 ദശനലാഭം ഉണ്ടാകുമെന്ന് ആശംസിക്കുന്നുവെന്നും കേരളവ  
 മ്മദേവൻ ആ ദമകുമാരത്തിൽ ഏഴുതൂണ. ജീവിതമൊഴി  
 വികൻറ 'അന്യാപരദശനക'ത്തെക്കുറിച്ചുള്ള കേരളവർമ്മദേ  
 വൻറ അഭിപ്രായം—

“ഇക്കരയ്ക്കുപ്രകാരം വരുതാ പ്രതിക  
 അന്യാപരദശനകം കേരളവർമ്മ  
 മന്ദാലം ചമക്കുളം മേൽ പട്ടണമാണ്. ഇ  
 ത്തെന്താതിൽ മറ്റു മറ്റൊരു പട്ടണമുണ്ട്.

അപ്പോൾ മ. ത. കവിനകരേട്ടൻ്റെ പൂർവ്വകാ  
 രം കേരളവർമ്മദേവൻ്റെ പട്ടണ  
 കേരളവർമ്മദേവൻ്റെ പട്ടണകരേട്ടൻ്റെ  
 ഉപദേശകൻ്റെ പട്ടണമെന്ന് അറിയണം

ഡി. ജനനം മ. ത. മേൽകരേട്ടൻ്റെ ഉപദേശകൻ  
 മേൽകരേട്ടൻ്റെ പട്ടണകരേട്ടൻ്റെ പട്ടണ  
 കേരളവർമ്മദേവൻ്റെ പട്ടണകരേട്ടൻ്റെ പട്ടണ  
 മേൽകരേട്ടൻ്റെ പട്ടണകരേട്ടൻ്റെ പട്ടണ

പ്രസിദ്ധനായ പ്രകാശനകരേട്ടൻ്റെ.

മഹാപ്രഭാതം വന്നു കൈയെഴുത്തുവെച്ച കേരള  
 വർമ്മദേവൻ അദ്ദേഹം പതിവുവെച്ചത് ഗുരുവായൂർ ദേവ  
 പ്രസിദ്ധിയിൽ വെച്ചാണ്. അവിടെവെച്ച് പെട്ടെന്നു  
 മാനം നോക്കുന്നതല്ല അമ്മിട്ടത്ത് ഗുരുവായൂരിൽ വർത്തി  
 യ്ക്കുന്നു. അന്ന് വർത്തിയകൊത്തുവാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു  
 മഹാകവിയെന്ന നഗ്ന നമ്പാരിച്ചിട്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും  
 അവിടുത്തെ പാണ്ഡിത്യവിഖ്യാനം അമ്മവെട്ടുതട്ടെ സമീപകമ്പ  
 മായ അതിനേറേതൊരു വിജയമായി. പിന്നീട് കേരളപാ  
 ണിനി 'വിജയനാഥിയമ്മ'യിൽ—

“കേരളവർമ്മദേവൻ്റെ കേരളവർമ്മദേവൻ്റെ  
 മേൽകരേട്ടൻ്റെ പ്രകാശന  
 മഹാപ്രഭാതം വന്നു കൈയെഴുത്തുവെച്ച  
 മേൽകരേട്ടൻ്റെ പ്രകാശന

ഭാരതീയ സാഹിത്യകൃതികളിൽ  
 കേരളം ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 പാലക്കാട് പാലക്കാട്

എന്നൊരു പദ്യം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ഇതിൽ പ്രകടന  
 പരമായ ചില അഭിപ്രായങ്ങളെക്കുറിച്ച് രാജാധിപർ ആക്ഷേപ  
 പിക്കുകയും അതിനെത്തുടർന്ന് ഗണപതിശാസ്ത്രികളെ മുമ്പനി  
 ത്തികേരളവർദ്ധനവ് മുഖാമുഖം ഒരു ഭാഗവും വാർത്ത  
 തനിച്ച് മറ്റൊരു ഭാഗവും നിന്ദകൊണ്ടു ഒരു വലിയ വാട  
 കോടയാളം നടക്കുകയും ചെയ്തു. ഇവകളെക്കൂടിയും പ്രാ  
 കരണപഠനവിദ്യയെക്കുറിച്ചും മറ്റൊരു പ്രാദേശികമുഖമുഖം അം  
 ഗ്രഹിക്കുന്നതും വിശദീകരിക്കുന്നതുമായും ഈ സമരംകൊ  
 ണ്ട് നല്ലൊരു ഭാഗം ഉൾപ്പെട്ടു. കേരളവർദ്ധനവ് 10 രാജാധി  
 പതിയിൽ ചില പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും അതിൽ ചിലർ, പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും  
 യി കാണുന്നു. രാജാധിപന്റെ 'വാർത്താപത്രം'യെക്കുറിച്ച്—

കേരള സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു

സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു

എന്നും സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു

സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു  
 സാഹിത്യകൃതികളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു



പ്രോയിതുന്നതിനാൽ സഭയ്ക്കു വരുന്നതിനു സംഗതിയായില്ല. കേരളവർദ്ധദേവൻ രാജയാട്ടംകെ സർക്കാരുമുമായ ചാൺഡി ത്വവിലാസത്തെപ്പറ്റി അത്ര ബഹുമാനവും ആദരവും ഉണ്ടായിരുന്നു. മറുപുറം ഒരു ഭാഷാപോഷിണി സഭയുടെ അഞ്ചു ക്ഷേത്ര ഭാഗത്തിൽ "ഇംഗ്ലണ്ട്, ഐക്യനാടുകൾ മുതലായ പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങളിൽ ഗുണമറിയാണം കൗമാരം ഉപജീവന മാർഗ്ഗമായി വെച്ചുകൊണ്ടു അതിൽ നിന്നു കഠോരമാണെന്ന വലിയ അനുഭവം ലഭിച്ചു. മലയാളത്തിൽ പുസ്തകമെഴുതിയാൽ എല്ലാ കുടുംബങ്ങളും മോശ്ശത്തിൽ കഴിഞ്ഞു പോയ മഹാപണ്ഡിതനായ കൈയ്യുളളവർ രാജയാട്ടംകെ ജീവചരിത്രം ഉത്തരം പറയും" എന്ന് കേരളവർദ്ധദേവൻ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

സംസ്കൃതഭാഷയുടെ ഉത്ഭവനത്തിനായി ജീവിതം സമർപ്പിച്ച കൈയ്യുളള ചാൺഡിത്താർ പുനശ്ശേരി നീലകണ്ഠശർമ്മയും കേരളവർദ്ധദേവൻ്റെ വാത്സല്യഭാജനമായിത്തീർന്നു. മറുപുറം കോട്ടയം കവിസഭയും മേലാതിരമാണ് അവിടുത്തുമായി അതിട്ടു പരിചയമായത്. അതിനുമുമ്പു തന്നെ വിജ്ഞാനചിന്താമണിപുരം ആവിഷ്കാരകാവത്ത് നമ്പി കേരളവർദ്ധദേവൻ്റെ ഉദാരസഹായത്തെ അഭ്യർത്ഥിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ചില അസൗകര്യങ്ങളാൽ കൈക്കലാക്കേണ്ട മുദ്രയിക്കിരുന്നശേഷം മറുപുറം മൂലാധിക പ്രാബല്യത്തോടുകൂടി ആ മാനുഷിക സംഗ്രഹം കൈയ്യുളളവർ മാത്രമേ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയുണ്ടു അതിനു വേണ്ടവിധം ഹസ്താലിഖണം നൽകിയുള്ളു. വിജ്ഞാനചിന്താമണിയിൽ പ്രീകാരനാതാവാദ്യമായി ശാകുന്തളമൊ ഉത്തരമാമലർക്കൊ നല്ലത് എന്ന വിജയത്തെക്കുറിച്ച് കേരളവർദ്ധദേവൻ നടത്തിയ വാദം അക്കാലത്തു ചാൺഡിത്താലക്ഷത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്നു. അവിടുത്തെ യുക്തികളെ പന്ത്രണ്ടു പട്ടങ്ങളിലായി സൂത്രരൂപത്തിൽ സഞ്ചയിച്ച് ശാകുന്തളത്തിൻ്റെ നാടകമകുവത്തിതപത്തെ അവിടുന്ന് അതിൽ സ്ഥാപിക്കുന്നു. ഗണപതി ശാസ്ത്രികളുടെ

വൃത്തിയോടും ഭക്തവശാസ്ത്രികളുടെ പരിഭാവത്തോടുകൂടി 'ശാകന്തള പാർവ്വ'യെ ൧൦-10-ൽ ഉദ്ധരണത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശാകന്തളത്തിന്റെ നാടകനടനായകത്വത്തെ പ്രതിപാദിച്ച് കൊണ്ടുവന്നുവെന്ന് സമ്മതിച്ചിരിക്കുവാൻ അവിടുത്തെക്കുറിപ്പുകൾ സാധിച്ചുവെന്ന് ചാത്രജ്യ, അതിൽ കിന്നി, അമ്പർ ഉത്തമസ്വരൂപങ്ങളായിത്തീർന്നുവെന്ന് ചെട്ടു വിജ്ഞാനവിജ്ഞാനിയിൽ കേരളവർമ്മദേവൻ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള ഉദ്ധരണകവനങ്ങളിൽ 'അപാരലാഭം' എന്നും ചേർത്തുവെക്കുന്നതാണ്.

പ്രകാശിത ഭക്തവശാസ്ത്രികളാൽ  
 വർണ്ണനാർക്കു സാന്നിദ്ധ്യമേകമേകം  
 ഉപദേശം ചാത്രജ്യം മേലാശാസനം  
 വിജ്ഞാനം അധ്യക്ഷൻ ഹസ്തമേധവൻ

എന്നത് അതിലെ ഒരു പദ്യമാണ്. പുനഃശ്ശരി നമ്പി. 'സാഹിത്യ സാരവർഷി' എന്നൊരു പ്രസിദ്ധീകരണം തുടങ്ങിയപ്പോൾ—

ന. അതിരും ഭക്തവശാസ്ത്രികളാൽ  
 വിജ്ഞാനചിന്താമണി  
 നമ്പരത്തും മിമി മേലാശാസനം ഉദ്ധരണ  
 നമ്പരത്തും ചിന്താമണി  
 സാഹിത്യം ചാത്രജ്യം മേലാശാസനം  
 ഉപദേശം ചാത്രജ്യം മേലാശാസനം  
 വിജ്ഞാനം അധ്യക്ഷൻ ഹസ്തമേധവൻ

എന്നൊരു സമഗ്രവൃത്തമാണ് വിജ്ഞാനവിജ്ഞാനിക്കു അയച്ചുകൊടുത്തു. 'നമ്പര' എന്ന പദം 'നമ്പര' ഭക്തവർമ്മദേവൻ—

'നിത്യം ഭക്തവശാസ്ത്രികളാൽ' 'സാഹിത്യം'  
 സത്യം ചിന്താമണി ചാത്രജ്യം മേലാശാസനം  
 ഉപദേശം ചാത്രജ്യം മേലാശാസനം  
 വിജ്ഞാനം അധ്യക്ഷൻ ഹസ്തമേധവൻ

എന്നൊരു പദ്യം നമ്പിക്കു അയച്ചുകൊണ്ടു. 'നമ്പര' എന്ന പദം 'നമ്പര' ഭക്തവർമ്മദേവൻ—







മൃതിൽ ഏനിക്കും അമർച്ചം തൊന്നാതിരിക്കുക. പത്രാധിപർ നിരന്തരക്കർമ്മമാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഗർഭസ്ത്രീയുടെ പ്രയോഗങ്ങളെല്ലാം സ്വാഭാജനമാണെന്നു സാധിക്കുവാൻ ഒരു പ്രയാസവുമില്ല. പക്ഷെ പത്രാധിപരുമായി കവിതാവിഷയമായ അഭിപ്രായഭേദത്തിൽ ഓരോ വാദിക്കാൻ പുറപ്പെടുന്നതു് ഏനിക്കു ധ്യാനാർഹമല്ലെന്നാണു് എന്റെ വിചാരം. 'കേരളവർമ്മീയം' എന്നതാൽ നാടകരംഗം ചെല്ലിട്ടുള്ള ഭോഷത്തിൽ നിന്നും ചില പ്രയോജനങ്ങൾ അതാളും പറയീട്ടുണ്ടായിരിക്കും" എന്നു എഴുതിയിരിക്കുന്നു. 'ഐതിഹ്യങ്ങളുടെ ജംഗമനിഖണ്ഡവെന്നു പറയാവുന്ന ഗർഭസ്ത്രീ ഐതിഹ്യമാല പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ അവിടുന്ന് പ്രത്യേകം അനുഭവമിച്ചു' അഭിപ്രായപ്രകടനം ചെയ്തു. അവിടുത്തെ മാതൃകാപരമായ ഗർഭസ്ത്രീയായ പ്രത്യേക വാസവും ഭവനമാർദ്ദവും അവിടുന്ന് പ്രശംസിച്ചിരുന്നു.

ഉത്തരമെങ്കിലും പരിഭാഷകനായ ചാത്തുർജി മന്നാരിയാർ തിരുമനസ്സിലെ ഒരു സ്നേഹിതനായിരുന്നു. അവർ രാമയിൽ ഒരിക്കലും അഭിമുഖാഗ്നയും സംഭവിക്കുന്നതും ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതെന്നു വന്നു മിഥുനം രാഹുനും മന്നാരിയാർ വായനശാലാകാശ്വര്യമുള്ള കേരളവർമ്മാപൻ അയച്ചു എഴുത്തിലെ 'ഇത്യാദി'യിൽപ്പെട്ടു് ഒരു മിവസം കഠിനേന കണ്ടു സംസാരിക്കാൻ രാത്രം ഇടയായ ആ വാസനാകാശിന്റെ മുഖപ്രായം എന്റെ മനസ്സിൽ മാണുവേദാകാഞ്ച വിധത്തിൽ പ്രതിബിംബിതം" എന്നു ഉപസ്മാദത്തെ മനസ്സാക്കുകയും ആ വായനശാലയെ—

‘ചാത്തുർജിമൻ തു കേരളവർമ്മാപൻ  
 മന്നാരിയാർ തരകർമ്മ  
 ചാത്തുർജിയിൽ ചാത്തുർജിയാർ മിഥുനം  
 രാഹുനും മന്നാരിയാർ ചാത്തുർജി  
 ചാത്തുർജിയാർ മന്നാരിയാർ  
 ചാത്തുർജിയാർ മന്നാരിയാർ  
 ചാത്തുർജിയാർ മന്നാരിയാർ  
 ചാത്തുർജിയാർ മന്നാരിയാർ



മുഖമുദയനെ ചെന്ന കാണുകയും സാഹിത്യസല്ലാപത്തിൽ  
 പങ്കെടുക്കുകയും അവിടുത്തെ പരിവായിരുന്നു. 'കവനി  
 കെരളി യുടെ ആരംഭകാലത്ത് പണ്ടുള്ളതനുപോലെ നിർ  
 ബ്ധനപൂർവ്വമായ അപേക്ഷപ്രകാരം ചിലപ്പോഴൊക്കെ പദ്യം  
 സഞ്ചയമാനാകാണ്ട് കേരളവർദ്ധപൻ അതിനെ അഭലാഖി  
 ഷ്ടിട്ടുണ്ട്. 10 വൃത്തികൾ ഉണ്ടായ കേരളവർദ്ധപൻ  
 "അഞ്ചു ദീപ ജനാനന്ദനോരു കവനകൗമുദീതാമരേന്ദ്രശ്രീ  
 രാമപ്രഭു മറ്റുവ സമ്പന്നന്മാരേകൂട കലാനിധിമൃദു മന്ദമന്ദ  
 നി സേയം പ്രത്യഗുപകാരനപകുപനമീ പത്രികാ മനേ  
 സജ്ജനീയാ സാധിരഭാവിനീധ്യ ശൈത്യമുദയഗ്രാം വർണ്ണിതി.  
 സ്വതസ്സമഗ്രമുണായാമപ്രാജിപ്താപി നിവേശനയോഗ്യ  
 പദ്യാനിരഖയിതുവസരം നദൈരേ" എന്നു മറ്റൊരുപ്പതി  
 രത്തം. ആ ശ്ലോകം—

'സാമസ്ത്യാദാം ന തദ്യുഹി മതിത  
 സാമസ്ത്യാദാം ന തദ്യുഹി മതിത  
 സാമസ്ത്യാദാം ന തദ്യുഹി മതിത  
 സാമസ്ത്യാദാം ന തദ്യുഹി മതിത

കവനകൗമുദീതാമരേന്ദ്രശ്രീ  
 രാമപ്രഭു മറ്റുവ സമ്പന്നന്മാരേകൂട  
 കലാനിധിമൃദു മന്ദമന്ദ  
 നി സേയം പ്രത്യഗുപകാരനപകുപനമീ  
 പത്രികാ മനേ  
 സജ്ജനീയാ സാധിരഭാവിനീധ്യ  
 ശൈത്യമുദയഗ്രാം വർണ്ണിതി.  
 സ്വതസ്സമഗ്രമുണായാമപ്രാജിപ്താപി  
 നിവേശനയോഗ്യ  
 പദ്യാനിരഖയിതുവസരം നദൈരേ

മുഖമുദയനെ ചെന്ന കാണുകയും  
 സാമസ്ത്യാദാം ന തദ്യുഹി മതിത  
 സാമസ്ത്യാദാം ന തദ്യുഹി മതിത  
 സാമസ്ത്യാദാം ന തദ്യുഹി മതിത

എന്നിങ്ങനെ മുഴുവൻ മഹാശാസ്ത്രപദ്യങ്ങൾ വരികകൊണ്ടി  
 അന്യരാണ് തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു അത് പ്രകാശിച്ചു. പണ്ടുള്ള  
 തമ്പുരാൻ ഭാരതവിദ്യാസം സഭയകയായി നടന്ന കവിതാപരി

കുറയിൽ വിജയസംഭാവന ലഭിച്ചതിൽ അനുമതിച്ച് പൂർ  
മിഥുനം നാലാം അയ്യപ്പ ഏകദിന കോശാകവി  
കളിൽ നിങ്ങളെ രാജപ്രഭാതം തന്നെയാണ് പ്രഥമഗണനിയ  
നാമമായിരുന്നതെന്നാൽ എന്റെ പക്കം. ട. മാ. രാമചരി  
തം സമാപ്തമായ വിവരം അറിയു സന്തോഷിക്കുന്നു. മുഴുവ  
നും നോക്കാം എന്ന് പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്ന സമാപ്തമായ  
പ്രതിനിർമ്മാണം ലഭിച്ചതായ മഹാകവി ഉള്ളതും വന്നതുമു  
ത്തം, അന്നു ഒന്നിലൊന്ന് ലക്ഷ്യം കേരളവർമ്മയോടൊന്നു  
സന്ദർശിച്ചിരുന്നു. വളരെ പലം രാജാക്കന്മാരോടൊന്നു  
അവിടെത്തന്നെ ഇരിക്കുന്ന എഴുത്തു രാജാക്കന്മാരിൽ പലർക്കും  
ശ്രീകൃഷ്ണ ഭഗവതം പാഠമായി ഒരു കാലത്ത് അത്യന്തം  
പ്രസിദ്ധിയെ പ്രാപിക്കുന്നതാണ്. അതിന്റെ മാതൃകയായി  
വന്ന ശക്തിയുള്ളവരുടെ അതിനെ അനുമതിക്കുകയോ  
ഉചിതമായ പാഠിത്യത്തിനുള്ള നയകളോ ചെയ്യുന്നതെ  
ന്നുതന്നെയാണ്! കേരളവർമ്മയിൽ ദ്വി പ്രാസത്തെക്കുറിച്ച്  
'കെ.വി' എന്ന പേരിൽ അവിടേക്ക് എഴുതിയിരുന്നത് എന്തിൻ  
വേദിക കണക്കിന് കൊണ്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നിട്ടും ലഭിച്ചിട്ടുള്ള  
അടുത്ത ലക്കത്തിലോടോരോ ഒരു പേരിൽ ലേഖനം എഴുതി  
യിരുന്നതിനെക്കുറിച്ച് നേരിട്ട് ഞാൻ കേൾപ്പിച്ചിരുന്നു,  
അവിടുത്തെ ലേഖനത്തിൽ കാട്ടും സ്പെഷ്യൽ നിർദ്ദേശപരം  
കൈയെഴുത്തു സ്ഥിതിക്കു, ഇങ്ങനെ എഴുതിപ്പിച്ചുള്ള നന്നായി  
ഒല്ലെന്നു പറയുകയുണ്ടായി. ആ കേൾ വന്നാൽ അമാംഗല  
കിതം പരിശോധിച്ചു കഴിഞ്ഞശേഷം അവിടുന്ന് അഭിപ്രായം  
പ്രകടിപ്പിച്ചു കാണണം.

മനോഹരി ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരൻ അദ്ധർക്കൻ മകനായ  
 മമ്മക്കുട്ടൻ അയ്യപ്പൻപ്രധാനിയും അതിവേഗപ്രവൃത്തിയാലും  
 തിരഞ്ഞെടുത്ത മന്ത്രിയെന്ന സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതല്ല. ഉമാഭക്ത  
 ഉണിമുഖൻ സർവ്വംഗമണ്ഡിതമായ അവതരിപ്പിൽ വലിയ  
 കോമിത്തമ്പുരാൻ തിരുമുറ്റത്തുകാണ്ട് അവരുടെ പരസ്യം



യാദാർശ്യത്തെ ആശോചിക്കുകയും ചെയ്തു. ആളിന്റെ പ്രമാണമുള്ള നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായി ആക്ഷേപിച്ച് മർദ്ദമേറ്റും കവയ്യാക്കൽ ഇത്രയും നന്മമായും അങ്ങനത്തെ അസൂയാർക്കം പ്രയോഗിക്കുകയും ഈ കേവലനമേഴ്തിയ നിഷ്ഠയുടെ മഹാമനസ്സുതന്നെ അത് സ്വമിഷ്ടതയോടെ അഭിനയിക്കുന്നു എന്ന് കേവലസമരത്തിൽ കേരളവർമ്മദേവൻ എഴുതുന്നു. 'ഇത്രയും ശബ്ദശൃംഗീയുടെ കപരശ്ചലപ്രസരങ്ങളിൽ ഭാഷാകവിത എഴുതാൻ നിഷ്ഠയല്ലാതെ മഹാമനസ്സാൽ സാധിക്കുന്നതല്ലെന്ന് ശങ്കുരൂപൻ അത് ശപഥം ചെയ്യുന്നു.' 'ഈ പ്രാമുഖ്യത്തുപ്രാപ്ത കാരണശ്രുതനായ നിഷ്ഠയുടെ ദൈവത്വം എനിക്കുള്ള ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നുപോകുന്നതല്ലെന്നു കേവലസമരത്തിൽ നിഷ്ഠയർ ഉൾപ്പെടെ എഴുതുകയും ചെയ്യുന്നു. 'എന്നീ അധികത്തെ എഴുതുകകളിൽനിന്നുള്ള ഉദ്ധരണങ്ങൾ മി. പരമേശ്വരന്റെ പേരിൽ അവിടുത്തെഴുതുന്ന വാത്സല്യബഹുമാനാഭങ്ങളെ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്. മയൂരസംവേദകാഴ്ചയും കേവലസമരത്തിൽനിന്നുള്ള പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയത് ആർ സി. ഡബ്ല്യു. മരുതയായ മഹാമനസ്സാൽ അതേനമ്പരത്തിൽ പാത്രമാകുകയും മരുതയുടെ മരുതയായ വർണ്ണനയുടെ ഇടയിൽ കേരളവർമ്മദേവന്റെ വിദ്യാതി പാശവേദൻ പൂർണ്ണമായും കാണാത്തതും കേവലസമരത്തിൽനിന്നുള്ള 'അഭ്യുദയ നിഷ്ഠയുടെ സാഹിത്യസാഹസ്യമേഖല എനിക്കു എത്രയും വിശ്വാസ്യമായിട്ടുള്ളതാണ്' ഇതിൽ സ്പഷ്ടമായി കാണാം' എന്ന് കേരളവർമ്മദേവൻ ഡബ്ല്യു. മരുതയായ മഹാമനസ്സാൽ ഉദ്ധരിച്ച് കാണാം. അയ്യപ്പകോട്ടയെപ്പറ്റിയും എഴുതിക്കാണുന്നു.

കേവലസമരത്തിൽനിന്നുള്ള നാലാമത്തെ നമ്പർ അധ്യായം കേരളവർമ്മദേവന്റെ വാത്സല്യത്തിൽ പാത്രമായ ഒരു സുഹൃത്തായിരുന്നുവെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേര് 'അവിടുന്ന്' അയച്ചിട്ടുള്ള എഴുത്തുകളിൽ നിന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ട്. നാലാമത്തെ നമ്പർ 'കേരളകുടുംബം' അച്ചടക്കത്തിലെ മാനേജറായി രീക്ഷണത്തിൽ നൽകിച്ച് -



പ്രേമാർന്ന കൈതളശ്ശിപ്പട്ടാണു മറ്റും-  
 ഗുഹാവാസംനമുതി നികലകിഞ്ചിത്തംതേ  
 തപോരത്നം തപസ്വിയായതായ മേന്മയേൻ  
 തപോരത്നംതേ മേന്മയായതായ നിമിത്തം.

വർണ്ണശാസ്ത്രമേം വർണ്ണശാസ്ത്രം താഴെ തന്നെ സ്മരിക്കും-  
 തമ്മിൽ പ്രതിപത്തിയാട്ട മേന്മയായതായ മിന്നുന്നതായ  
 കമ്മട്ടത്തലമന്ന കമ്മട്ടത്തികൾക്കുമ്പാകെ വെളിച്ചം  
 കമ്മട്ടത്തലമിന്നു വിളക്കു മിന്നിക്കുമ്പോൾ കമ്മട്ടം

എന്ന ഒരു പട്ടാണു വുമ കന്നി ൧൦-ാം-നും മട്ടയിൽ കണ്ടതി  
 ക്കൂട്ടുമേമ്പതൻ അപേക്ഷകൾക്കും അയച്ചു കൊടുത്തു കൊ  
 അന്ന 'മുതൽക്കാരായ' പ്രേക്ഷണകം തിരുനന്തിലേക്കു  
 അയച്ചുകൊടുത്തപ്പോൾ 'ഇതിലെ സെപ്തമി അനുദിനീയാ  
 യിരിക്കുന്നു ഇതിനെ വായിക്കുന്ന സുഹൃത്തുമാർക്കും അതുതാ  
 സ്വാദ്യപ്രദമായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. പി. പ്രാ  
 സത്തേക്കു വിപുല വാദത്തിൽ ഞാൻ കൂടി മാതിവീടേണോ എ  
 ന്നുള്ള ശക്തി തീർത്തതിനാലാണ് ഒരുപന്താസം കുറിച്ചുകൊടു  
 ള്ളത് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താതെ. നിങ്ങളെപ്പോലെയാളെ  
 അതിവ്യാസനക്കാലമെന്നല്ല കാനികളെപ്പോലെ ഏതെങ്കിലും പ്രാസരീ  
 തിയെ അതിവീടുന്നതെന്നു കവിതയുണ്ടാക്കിക്കാണുന്നതു കൊ  
 ള്ളം ഈ വാദത്തിൽ ഞാൻ വേദത്തെ ആവശ്യമുണ്ടോ എന്നു  
 വളരെ സംശയിക്കാൻ എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു. മഹാകവിക്ക്  
 ചെയ്തിട്ടും വായനയ്ക്കു അല്പമുണ്ടെങ്കിലും അവിടന്ന് സമര  
 താപം പ്രകടിപ്പിച്ചു. ൧൯൦൦-ൽ- ഇങ്ങനെ എഴു  
 തുന്ന 'വേദനമോ' കൂടാതെ ചെയ്തതെ ആശാസ്യമായിട്ടാ  
 ന്ൻ ഞാൻ എഴുതുന്നത് ദുർദ്ധരങ്ങൾ കേൾക്കാതിരിക്ക  
 വാൻ അതായത് മാതൃവുമാണല്ലോ. വർണ്ണശാസ്ത്രം വെ  
 ഞ്ഞു കൂടി ചെപ്പാ 'ലക്ഷ്മീമാതി' മാതികൾക്ക് കൗശലം  
 നിരൂപണം പ്രകടിപ്പിച്ചപ്പോൾ അതെന്നെപ്പോലെയും സവി  
 ഷ്ടതെ അമിട്ടു. മറ്റു ചിലവനം വെട്ടുന്നതെല്ലാം വർണ്ണശാസ്ത്രം  
 അപേക്ഷിക്കുകയും അതിൽ 'എന്തെല്ലാ പ്രിയതമമുണ്ടെന്നുമേ

യഥാർത്ഥ നഗ്നതയെ മാനസികമായി ചൂല്ലാതെ തത്പ്രകാരം  
 യാതൊരു ദുസ്സാമ്യവുമില്ലാതെപ്പറ്റി എന്തിനും കടും ഭഗവതവെല്ലു  
 തീർപ്പു. ഈ പുസ്തകം അഭിപ്രായത്തിലായി എന്റെ അടുക്കൽ  
 വരുമെന്ന്, ഹൃദയത്തോടൊപ്പം ചെല്ലുകൊള്ളാം എന്ന് കൈയ്യെ  
 പ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. വാല്മീകിരാമായണത്തിന്റെ മുമ്പത്തെ  
 ചിലർ അധികമായിക്കൊണ്ട് പുറപ്പെടുവിക്കാൻ അവിടുന്ന്  
 ഈ സംഭവം അസൂയാവർത്തിച്ചതാണെന്ന് സ്വാഭാവികമായും  
 ചിലപ്പോൾ അതിനെ ശിക്ഷിച്ചുവെന്നും പ്രസ്താവിക്കാൻ.  
 ചിത്രയോഗമൊക്കെയും കേരളവർമ്മഭട്ടാർ സന്നിധിയിൽ  
 വെച്ചുകൊടുത്തു. വിശ്വനാഥഭട്ടാർ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതെ  
 ന്നുള്ളത് സ്മരണയ്ക്കാതെ. നിങ്ങളുടെ നൂതന മഹാകാവ്യം  
 അശ്വമേധവിത്തത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിൽ കിടന്നിട്ടു നി  
 ല്ലതെന്നുള്ളതിന് സംശയമില്ല. പ്രാസമോടുകൂടിയതെ തന്നെ  
 അർത്ഥമുള്ളതും ഭാഷയോടും പുതിയതും അലങ്കാരബാഹുല്യ  
 വും ചേർന്നു കാണുന്നിടമാണെന്ന് നിങ്ങൾ കടും പിൻവാങ്ങു  
 ന്ന ആളില്ലെന്ന് എന്തിനും ദുരഭ്യം വിശ്വാസമുണ്ട് എങ്ങ  
 നെയൊക്കെയും നിങ്ങളുടെ പുതിയ മഹാകാവ്യം പുറപ്പെടുവിക്കു  
 ന്നതെന്നതിന് ഞാൻ പുറത്തു ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിലിടുന്നത്  
 എന്ന് ദുരഭ്യം ഉണ്ടാകാം. കേരളവർമ്മഭട്ടാർ എഴുതുന്നു.  
 ഇങ്ങനെ അവിടുത്തെ പ്രത്യേക വാത്സല്യത്തിൽ സെതുമ്പ  
 ബലിക്ക് ചേർത്തിരുന്ന മഹാകവി വള്ളത്തോൾ, 'കേരള  
 കാളിദാസപുത്രം കേരളവർമ്മഭട്ടാർ' എന്നു വിളിച്ചു ത  
 ന്ന്റെ തലയിൽ കൈവെക്കുവാൻ അപകടത്തിലായ ചില ഭൂത  
 ധാരികൾ മാർ കേരളവർമ്മഭട്ടാർ വരുത്തിക്കൊണ്ടു വീ  
 രേകം പ്രദർശിപ്പിച്ചു. ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ആത്മസാക്ഷിയായ  
 പ്രതിപത്തിവിശേഷങ്ങളെക്കുറിച്ചു സഹോപരി വില കൽക്ക  
 ന്നത് എന്ന് മുകളിലും മധ്യവും അവിടുന്ന് എഴുതി അയ  
 ച്ചു കാണുന്നു. അവിടുന്ന് പുറപ്പെട്ട രാകുളം പുതിയ പ  
 ത്തിട്ടിനെക്കുറിച്ചുണ്ടായ വാർത്തയിലാണെന്ന് ഞാൻ കേ

രം ൨൪-ാം തീയതി വള്ളത്തോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്നത്തെ അഭിപ്രായം അവിടുത്തെക്കുറിച്ചു അയച്ചു.

സാഹിത്യകൾക്ക് മി. ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനോൻ തിരുമനസ്സിലെ വാത്സല്യഭാജനമായിരുന്ന മഹാത്മാ സാഹിത്യകാരനാണു്. വിദ്യാവിജ്ഞാനി സമപത്രാധിപരായിരുന്ന കലത്തുരുത്തി കേരളവർമ്മേയന്മാരായി പരിചയപ്പെട്ടിരുന്നു. അന്നു മുതൽ അവിടുത്തെ ഭാവസാന്നിദ്ധ്യം അവർ തമ്മിൽ ധാരാളമായി എഴുത്തുകുത്തുകൾ നടത്തിയിരുന്നു. ഹനു-ലെ ഭാഷാപോഷിണി സഭയ്ക്കു സാഹിത്യകൾക്ക് ടി. കെ. കൃഷ്ണമേനോൻ സാഹിത്യസഖിയും മൈക്കൽമേൽ തിരുമനസ്സിലെ മുഖം കാണിച്ചു. ആ ദമ്പതിമാരുടെ സാഹിത്യപരിശുദ്ധി അളിയിൽ കേരളവർമ്മേയൻ വേണ്ട ഉപദേശവും സഹായവും കൈയെഴുത്തു പ്രതികളെ പരിശോധിച്ചും മറ്റും ചെയ്ത കൈപ്പത്തിട്ടുണ്ട്. സൗഭാഗ്യം തികഞ്ഞ ഈ ദമ്പതികളെക്കുറിച്ച്

‘പ്രസം പരമപണ്ഡിതൻ കലാതിക പാഞ്ച പരമേ  
വിജ്ഞാന മഹാനന്ദം റദ്ദുണി ഉദ്യോഗസ്ഥൻ’

എന്നു് കേരളവർമ്മേയൻ ഒരിക്കൽ പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. കല്യാണിപ്പാശ അവാർകളുടെ തക്കശാസ്ത്രനിപുണയായിരുന്ന മന്ദാമയിയെ കേരളവർമ്മേയൻ കണ്ടുമ്പോൾ

‘പരമശാസ്ത്രസരണിതൻ ക. ര. ര.  
കർമ്മൻ കഥിതാപി സായകം  
മന്ദാമയേക അമ്മിതാ മല  
സ്വർഗ്ഗീതി കെ കോളാകാശം’

എന്ന പദ്യം മൊല്ലിയതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

ഒടുവിൽ കണ്ണിക്കുട്ടൻമേനോൻ, കണ്ണൂർ നാരായണമനോവർ, ദാവകുമാരമാ, കെ. സി. നാരായണൻനമ്പ്യാർ, മുഖർ പത്മനാഭപ്പണിക്കർ, സീ. വി. മാർപിള്ള, കെ. മാമുട്ടപ്പിള്ള, കെ. സി. കേശവപിള്ള എന്നുതുടങ്ങിയ അന്നത്തെ സാ



## അദ്ധ്യായം ൧൦.

അന്ത്യകാലം — ഉപസംഹാരം.

കേരളവർമ്മവിജയകോശിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ജീവിതത്തിന്റെ ആചാരാനുഷ്ഠാനം ഭക്തിപരപ്പെട്ടതായിരുന്നു. വാർദ്ധക്യവരദായം ദേഹാസ്വാസ്ഥ്യം നാരദാക്ഷന്മാർ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയുണ്ടെന്നായിരുന്നു. മാനവികമണ്ഡൽ രാജാവീന—

‘വ്യവഹാരം മോഹാരം നിന്ദം ലക്ഷ്യമനുഭവിതം  
 ആത്മസ്വഹിതാമരായണമിഹ ഭൂതം സത്യനിഷ്ഠൈ  
 ശരണമേകമേവ പാശ്ചാത്യേതി ശൈലാക്ഷൈവേന  
 തപശിനാ നാമുപാസ്യതേ കേരളവർമ്മാ മഹാമുനീ’

എന്നു് ന്യായം വ്യക്തമാക്കുന്നു. കിളിമാനൂർ വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാൻ ഗൗരവപൂർവ്വം സമാധാനത്തിൽ അശ്വമേധപ്രസംഗം വേദാന്താലോചന നടത്തുകയുണ്ടായി. വാഴിക്കുന്നതിന്റെയും വാർദ്ധക്യത്തിന് സമാപ്തികരമായ കേരളവെട്ടുണ്ണിനീമിത്തം അവിടുന്ന് അശങ്കതയായുന്നതിനാൽ സഹൃദയഗ്രന്ഥനായ മാതൃഭാഷാ ഉപദേശകന്മാരോടുകൂടി ഏതയമൊഴക്കങ്ങൾ അവിടുത്തെ പ്രതിനിധിയായി സഭയിൽ വായിപ്പിച്ചത് പഴയ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ കേരളനായി കാലയവനികൾക്കുള്ളിൽ മറയ്ക്കു് കേരളവാദമേവയെ പ്രകാശിപ്പിച്ചതാണെന്നാക്കി മൗഢ്യം അവരിൽ ചാലത്തിൽ ഭൂമി വേദാദരൻ ദിവംഗതനായത് കൂനിയെൻ കരവെന്ന നിലയിലായി. പരപ്പനാട്ട് വലിയൊരുപെന്ന സ്ഥാനം നാന്നൂൽ കേരളവർമ്മമേവൻ വഹിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. എന്നാൽ ആകാശഭാരമെല്ലാം വഹിക്കുന്നതിന് അവിടുന്ന് കനിയുസഹോരന്റെ പുതിയതലപ്പെട്ടുകയാണു ചെയ്തത്. അവിടുത്തെ മർമ്മഭേദകമായ ഈ ദൈവസംഭവത്തെപ്പറ്റി കൃഷ്ണസ്വാമി വാവു സി. ഐ. ഇ. യുടെ പേക്ക് ചെമ്പുവരി പ്രകാരം ഇ

അന്നെ എഴുതുന്ന “എന്റെ ക്ലേശങ്ങൾ മോശത്തോടു മറയ്ക്കു-  
 ണ്” വളരെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു മഹാനാമിതന്നെ അ-  
 ന്തരന്മാരായിട്ടു ചിലർ ഒരു നിയമിതിയ്ക്ക് എത്തിച്ചേരുന്നതി-  
 ന്റെ എഴുതിക്കുവാൻ ഉണ്ടായിട്ടു. “ആ മാതം ൧൨-ാം അ-  
 വലി ൧൧൧൩-ാം അദ്ധ്യായം” എന്നുള്ള പുസ്തകത്തിൽ ക്ലേശങ്ങൾ  
 തന്റെ മാനദണ്ഡമായി സുഖഭക്ഷിതമായിട്ടു ചിലർക്കും ഇതു  
 വേഗത്തിൽ തെക്കുള്ള വെട്ട് പിടിയുമെന്നു ആരും വിചാരിച്ചിര-  
 ന്നില്ല. പുറത്തു അറക്കുവാൻ കമ്പിളിയുടെ ഉഷ്ണതയോടു  
 മറിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു ദാഹിതനായൊരാളായിട്ടു ഞാൻ  
 അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടു. അവനായതുകൊണ്ടു പ്രകടമായിക്കു-  
 വാൻ കഴിഞ്ഞു. വിചാരിച്ചു വളരെ വെളിച്ചം  
 കണ്ടു. ഇതു കേൾക്കുന്ന അപരിചിതനായ ഒരു മഹാനാമി-  
 താണു. എന്റെ കടംകൊടുത്തുവെച്ചു മാത്രം അറിഞ്ഞ  
 ക്ലേശങ്ങൾ വെളിച്ചം ചാലാത്തവർക്കുവെക്കു ആനയില്ല”  
 എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

മരണപ്പെട്ടു മാത്രം കേൾക്കുന്നവർക്കുവെക്കു അവസാനമു-  
 ള്ളതിൽ അവർക്കെ ഓർക്കുകയെന്നതിനായിട്ടു ഗോപ്യതയോടും  
 മറ്റും തീർത്തി ആറുപ്രകാരം ഇവയെക്കുറിച്ചു തീർത്തുവെക്കു-  
 കൊണ്ടു ത്രിവിന്ദനാദി നാമം രാജകുമാരന്മാരുടെ പ്രസവപ്പെട്ടവ-  
 നുള്ളി ദാഹിതനായും മാത്രമാണു വേർതിരിക്കുന്നതും, അശ്വ-  
 തിരിക്കുന്നതും, ചത്തവർക്കുവെക്കു മരണത്തോടുവെക്കു  
 തീർത്തിരിക്കുന്നതും മരണത്തോടുവെക്കു കഷ്ടതകൾ  
 കൂട്ടിക്കൊണ്ടു കഷ്ടതയെന്നു ത്രിവിന്ദനാദി നാമം കേൾക്കുന്ന  
 വേദം ഇതു സംഭവം നൽകിയ ആനയോ അപരിചിതനായി-  
 കുന്നു. തുടങ്ങുന്നതിനായിട്ടു പരമേശ്വരന്റെ പേരു  
 കേൾക്കുന്നവർക്കു ഇങ്ങനെ എഴുതുന്നു. “പരമേശ്വരനായി-  
 നില്ക്കുന്ന ഈ മഹാപ്രഭുവിനായിട്ടുള്ള ഒരു സന്തോഷവാനായൊരാൾ  
 കണ്ടുവന്നിരിക്കുവാൻ എന്റെ വാർത്തയെക്കുറിച്ചു സന്തോഷം  
 തന്റെ സന്തോഷത്തിന്റെ കാരണവിലാസം തന്നെ വെളിച്ചം



[illegible]

കേരളകാളിദാസന്റെ നിന്ദാണുഷ്ഠനായ ഏതാനം ദിവസത്തിനുള്ളിൽ കേരളത്തിലാകമാനം കാട്ടുനീ പോലെ ചെന്നു. പത്രങ്ങളും മാസികകളും നാട്ടിനും മാനുഷ്യമനുഷ്ഠനായ മഹാനാണുഷ്ഠനെക്കുറിച്ച് വിലപിച്ചു. അവിടത്തെ ചരമത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടു ആയിരത്തു പനച്ചുനീർക്കു നിഴലാ പട്ടണങ്ങളിൽ ഉള്ളൂർ, വള്ളത്തോൾ, പന്തളം തമ്പുരാൻ, കൊന്തരാം മേലാലയം പട്ടണവും വിശിഷ്ട നരങ്ങളാണ്. ഉള്ളൂർ പാലേഴശ്ശന്റെ ഏകമതമെന്ന ഈ മഹനസംഭവം എങ്ങനെ ചേർച്ചയെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിചാരപദ്ധതിയിൽ വെളിവാക്കുന്നു.

ചോദ്യം 1 | ഉപയുക്തനായ സുവിശേഷം? കന്യാദാനം  
 മറ്റൊരുതരം? മറ്റേകന്യാദാനംകൊണ്ട് കന്യാദാനം?  
 മറ്റൊരുതരം? കന്യാദാനം? കന്യാദാനംകൊണ്ട് കന്യാദാനം?  
 മറ്റൊരുതരം? കന്യാദാനം? കന്യാദാനംകൊണ്ട് കന്യാദാനം?

“കമികലയന്ത്രം. സംഗീതം സംരക്ഷിക്കാനായി  
വിവിധഗുണങ്ങളിൽ വിശദമായി സംഗീതം  
കിവിദ്യയുടെയും കലയുടെയും സംരക്ഷണം  
നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. 1960-ൽ സംഗീതം

‘ഭരിതവന്ദകുലകളും നന്മ ! കലാകൃത്യങ്ങളിലും  
മതിരവകളുടേയും, ദാമരയുടെ നാശത്തിലും  
ജനമുദ്ധരായ സുകിടികളും, ഭൂതസുനാമി നാശം, ഏറ്റിടികൾ  
പ്രിയതമിന് ദൈവമുട്ടും, ജീവനും നാശമുട്ടും’



അവിടുത്തെ വാത്സല്യ പാത്രമായിത്തന്നെ വർജ്ജനോക്തികൾ  
ബാല്യസങ്കലിതമായ തൃപ്തികാത്രത്തിൽ നിന്ന് പുറപ്പെട്ട  
പ്രമുത്തങ്ങളുടെ ചിലത് ഇവതാണ്—

‘മുക്തൻ കണ്മൾ മഹാമുക്തൻ [ മഹാ  
ബ്രഹ്മാണിയാണെന്നു തക-  
ന്നൊപ്പം കണ്മളിയിൽനിന്നു [ ചെറുത്  
കുടുംബാനുകൂല്യം മഹാ,  
അം കണ്മളിയാണെന്നു ] കോളപ്രപാ  
തീയ ദൃഷ്ടിമുക്തൻ  
മുക്തൻ അമ്മിത മുക്തൻ അമ്മിത. ച.  
മഹാമുക്തൻ മുക്തൻ ]’

മുക്തൻ അമ്മിതൻ ചില പാ  
മുക്തൻ, കീഴ് മഹാമുക്തൻ, ന  
മുക്തൻ മുക്തൻ അമ്മിതൻ, ച.  
നിന്നൊക്കെ കീഴ് മഹാമുക്തൻ  
മുക്തൻ മുക്തൻ ചില പാ  
മുക്തൻ മുക്തൻ ചില പാ  
മുക്തൻ മുക്തൻ ചില പാ  
മുക്തൻ മുക്തൻ ചില പാ

അവിടുത്തെ സുഹൃത്തായിത്തന്നെ കമ്പനം മഹാമുക്തൻ സന്ത  
പം ഇങ്ങനെ പ്രവർത്തിച്ചു—

‘മഹാമുക്തൻ മഹാ മുക്തൻ കമ്പനം  
കമ്പനം മുക്തൻ  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം മഹാമുക്തൻ  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം

‘മഹാമുക്തൻ കമ്പനം, മഹാ  
കമ്പനം മുക്തൻ  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം  
കമ്പനം മുക്തൻ കമ്പനം

മിക്കാൻ മറ്റൊരതാഴ്വര തർക്കം

പ്രാപ്തിയോടെ തരണം-

നാമോദ്യമംതന്നെത്തു മിന്നിയവയ്യ-

മേൽമേൽ പാത്രംതന്നെ "

മിന്നു വല കവികളും ഈ കവിസാമ്യംതന്നെ ചരമഗീ  
തം പാടി.

കേരളകേസരി' പത്രാധിപർ ഈ മഹാവിപത്തിനെ  
കുറിച്ച് ഇങ്ങനെ എഴുതി. "ഹന്തവിധി നമ്മെ ചതിച്ചു കേ  
രളത്തിന്റെ വലക്കൈകകൂട്ടാടിത്തു. അയാൾ സാഹിത്യമണ്ഡ  
ലത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന ഭരതകൃഷ്ണഭാരതം ഫാ  
മി 1977-ൽ ഒരു കാലത്തും ഉദിച്ചാത്ത നിലയിൽ അസ്തമിച്ചു.  
ഇന്നു മുംബൈവനമകരയെ പ്രാപിച്ചിട്ടില്ലാത്തതായ കൈകളി  
യുടെ ജീവനുള്ളവായ മർദ്ദനത്തോടെയും അവസാനിച്ചു." സഹൃ  
ദയ സേനാസർനായ അപ്പൻ മനോഹർ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തന്നെ  
"മേൽമേൽ"ൽ ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചു. "സ്വതന്ത്രതാന്റെ  
സ്നേഹത്തിന്റെ മേൽമേൽ, സ്വതന്ത്രതയുടെ എത്രത്തോളം വർദ്ധി  
ച്ചു പോയ അത്രത്തോളം സ്നേഹമെന്തെന്നും വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന  
താണ്. വിശ്വാസത്തോടെ വേർപിരിഞ്ഞതാൽ സ്നേഹം നില  
നില്ക്കുന്നതല്ല. അപ്രകാരമുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ പരമകാണു  
യെന്ന ഭരതകൃഷ്ണൻ പറയുന്നത് തന്നെക്കാരും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന  
തെന്നു തോന്നുന്ന മിക്കിലേ പെട്ടുപോയതിനെ കാണുന്നതോടുകൂ  
ടിയുള്ള അത്രയും ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശക്തിയാണ് സ്വതന്ത്രതാ  
നായ നിന്നുണ്ടാകുന്ന മേൽമേൽ. ഇങ്ങനെയുള്ള ഭരതകൃഷ്ണവിചാ  
സമർത്ഥതയെക്കൊണ്ടുതന്നെയാകാം പാത്രമായിത്തീരുന്നത് ആ  
മഹാപുരുഷനാകുന്ന മേൽമേൽമേൽമേൽമേൽമേൽ. അവ  
കാശവഴിക്കും നേതൃത്വമെന്തെന്നുള്ളതും കൊണ്ടും കേരളമേൽമേ  
കളെക്കൊണ്ടിലേ കാണുന്നവരായി വളരെക്കാലം വാണു" ആ കഥ  
ബന്ധത്തിന്റെ മേൽമേൽമേൽമേൽമേൽമേൽമേൽമേൽമേൽമേൽ  
തറവാട്ടിനെ അവിടേക്കു സ്ഥിതിയിൽ പുലർത്തുകൊണ്ടു പോ  
ന്ന കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലേ

അപ്രതീക്ഷിതമായ ഓഹരിയോഗങ്ങൾ അർദ്ധകുടുംബത്തെ പൊയിച്ചിരിക്കുന്ന സങ്കടം ഈ അവസരത്തിൽ വാക്കുകളെക്കൊണ്ട് അർത്ഥപ്പെടുത്തേണ്ട ആവശ്യം ഒന്നും കാണുന്നില്ല. ആയതിനാൽ തെക്കുള്ളക്കൊട്ടാവുന്നതുമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അക്ഷസ്തമായ യശസ്സുതീരം കൈരളീഭാഷാകുടുംബത്തെ മെലിധും വരിവധിപ്പിച്ചു പോരുകനുള്ള വിശ്വാസത്തിൽ മാത്രമേ തർക്കാലം ഒരു സമാധാനം കാണുന്നുള്ളൂ.

പതിനെട്ടുവയസ്സായി  
 പൂർത്തിയാക്കിയത് ! മോഹിതനായി  
 ഉന്നതമായ വരണത്തലിയിൽ  
 ഉതിർക്കുന്നതായിട്ടുപിരിയുക.

മെരുവുമ്പോഴവന്റെ ജീവിതനാടകം ഇങ്ങനെ മെരുവാകും ചെയ്യി. ആ മറന്ന മോഹന്റെ സ്വഭാവമെന്തിനെന്നു മാത്രമാണ് അവിടുത്തെ ജീവിതവിജയത്തിന്റെ പരമരഹസ്യം. അവിടുത്തെ ജീവിതത്തിന്റെ ചുറ്റുവാക്യം—

‘സാന്നിധ്യം വേദപരമ്പരയായ  
 നമുക്കു കാണാത്തതുകൾ  
 കിരണങ്ങൾ കൊണ്ടു നമുക്കിത  
 പ്രാണിനാം ചോണിക്കുന്നതി’

എന്നു തന്നെയായിരുന്നു. കാമിഭരണ ഗുണമെന്തെങ്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നു. തിരുമേനിയെപ്പോലെ പരോപകാരസ്തമനായ ഒരു പുരുഷപുരുഷനെ കണിക്കാണുവാൻ പോലും വിഷമം ഇല്ല. ആശ്രിതനായ ഒരു അക്ഷയപാത്രം തന്നെ. അവരിൽ പലരുടെയും ജീവിതാഭ്യർത്ഥനയിൽ വഴിതെളിച്ചത് തിരുമനസ്സിലെ കൃപാപ്രസരം ഒരു മാത്രമാണ്. ‘നിങ്ങളുടെ ഭരണത്തിന് ഞാൻ ഏതു പ്രമുഖം ഒരു മൂലം സന്നദ്ധനാണു’ എന്നു വ്യക്തമാക്കും മുമ്പാകെ ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരന്റെ ഏകാന്തി അയച്ചുത് അവിടുത്തെ ആശ്രിതന്മാരുടെ കാര്യത്തിൽ നിരന്തരസ്മിതഭാവമായിരുന്ന പൊതുജനസ്ഥിതിയെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. അവിടുത്തെ സമാസമങ്ങളെ

പുറം വിനിയോഗം അനുമതിയോടെ വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന് ഏർപ്പാടും അവിടുന്ന് ഉണ്ടാക്കിത്തന്ന വലിയ പരിചയമോ അറിവോ ഇല്ലാത്ത ആളുകൾക്ക് വേണ്ടിപ്പോലും ബുദ്ധിമുട്ടാൻ സന്നദ്ധത പ്രകടിപ്പിച്ചു. റസിഡൻസി കൗൺസിലിനുള്ള അഭിപ്രായം അറിയിക്കുന്ന ഒരു ചാർട്ടർഡ് അതോറിറ്റി രൂപം കൈമാറിയിട്ടുണ്ടെന്നും അവിടുത്തെ ചോദ്യത്തിൽ ആ സംഖ്യ സർക്കാർ ഉത്തരവ് കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. അവിടുത്തെ ഗവണ്മെന്റ് ഏകപത്രമായ എസ്. ടി. വീക്കലിന്റേതാണെന്നും ഒരു തഹസീൽദാരിയായി നിയമിക്കണമെന്ന് ഭിവാൻ ശങ്കരപ്പള്ളിയിലുള്ള നീതിക്കൽ വകുപ്പിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥൻ സന്നദ്ധത പ്രകടിപ്പിച്ചു. അവിടുത്തെ ഗവണ്മെന്റ് ഏകപത്രമായ എസ്. ടി. വീക്കലിന്റേതാണെന്നും ഒരു തഹസീൽദാരിയായി നിയമിക്കണമെന്ന് ഭിവാൻ ശങ്കരപ്പള്ളിയിലുള്ള നീതിക്കൽ വകുപ്പിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥൻ സന്നദ്ധത പ്രകടിപ്പിച്ചു.

[illegible]

ഈ പാതയും അവിടുന്ന് അയച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. അവിടുത്തെ വകയായി വേറേയും പല വിദ്യാലയങ്ങൾക്കു വേതനങ്ങൾ ഏല്പിച്ചെത്തിയിരുന്നു. ജന്മനാൾ പ്രമാണിച്ച് സാഹിത്യകാരന്മാർക്കു പ്രതിവർഷം പാരിശ്വാസികൾക്കു നൽകുക അവിടുത്തെ ഒരു പതിവായിരുന്നു. പത്രക്കാരും വാചനശാലിക്കാരും പണമില്ലാത്തവരും പുസ്തകമാലാ സംഭാവനകൾ ധാരാളം അവിടുത്തെ ഇക്കെട്ടിൽ നിന്ന് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്വന്തം പുസ്തകങ്ങളുടെ ഹൈപ്രതിപാലും ആവശ്യത്തിന് മിക്കപ്പോഴും കൈയിൽ കാണുകയില്ല. വന്ന മേരുന്നതിന് മുമ്പ് പല്ലാത്തും കൊണ്ടു പോകും. ശാരിവു-ൽ തിരുമന്ത്രിയെക്കൊണ്ടു മദിരാശിയിലെഴുന്നള്ളിയപ്പോൾ കാട്ടിലാസശാലകളും അഭിനയിച്ച നൃത്താഭിനയങ്ങളും വെളിച്ചം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ ഏഴുനീ അയച്ചു മേയ്ക്കുകയും അയാളുടെ പുല്ലിനങ്ങളായ കണ്ണുപ്പാടുകൾ യഥാർത്ഥങ്ങളാണോ എന്ന് പരിഗണിക്കാമെന്നു പെട്ടെന്ന് ആരും രൂപം അയച്ചു കൊടുത്തു. ബാംബൈയിലെ ഒരു പ്രശസ്ത സംഗീതപണ്ഡിതനായിരുന്ന വാചനശാസ്ത്രികൾ രാജാവിന്റെ ഗ്രന്ഥശാലയിൽ നിന്ന് മലയാളകൃഷ്ണകൾ തയ്യാറാക്കിയതുകൊണ്ട് അവിടുത്തോട് ഒരിക്കൽ അഭ്യർത്ഥിച്ചു. പകർപ്പുകൾ തിരുമന്ത്രിയെക്കൊണ്ടു നിശ്ചയിക്കുന്ന പ്രതിഫലം കൊടുത്തുകൊള്ളാമെന്ന് കാര്യം ചെങ്കുട്ടിനമ്പലിലും പകർപ്പുകളുമായിട്ട് കര കഴിഞ്ഞിട്ടും പണമടക്കുവാൻ അർത്ഥിച്ചപ്പോൾ സ്വന്തക്കൈയിൽ നിന്നും മറ്റൊരു രൂപയായും കൊടുക്കുകയും വാചന ശാസ്ത്രിയുടെ പേരിൽ ഈ പകർപ്പുകൾ അവിടുത്തെ സമ്മാനമായി ഗണിച്ചുകൊള്ളണമെന്ന് എഴുതി അയക്കുകയും ചെയ്തു. ശാസ്ത്രികൾ പാടലിച്ചു പെട്ടെന്നു പണമയച്ചു. സ്വീകരിക്കാതെ മടക്കി അയച്ചതായുള്ള പ്രാഥ്വിനഗ്രന്ഥപ്രസിദ്ധീകരണത്തിന് ആവശ്യപ്പെടുന്ന ധനം കേരള വാചനശാല കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. കേട്ട കൊടുത്തല്ല പണപ്പറമ്പിൽ മമ്മമ്മർ പൂക്കുന്നാൾ മുറുപ്പു തന്റെ കൈയിൽ അവിടുത്തെ

പ്രാപ്തിനായ ഒരു ഗുണമുണ്ടെന്നും അതിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന് ഇതിനുള്ള രൂപ സാദ്ധ്യതകളുണ്ടെന്നും അവിടുത്തെ ഒരു ഏഴതി അയച്ചു. പുഴുത്തിൽ നിന്നും അയാളുടെ നിരകുലതയോ സുവൃത്തമാതിരിയ്ക്കിട്ടും അയാളുടെ ഭക്തിയുമുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞ ഗുണമെന്തെന്ന് ചോദിച്ചിട്ടാൽ മുമ്പോയി അത്രയും രൂപയ്ക്കുള്ള പ്രതികരം, പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതുടൻതന്നെ വാങ്ങിക്കൊള്ളാമെന്ന് കരാറുചെയ്തപ്പോൾ സന്നദ്ധനാണെന്ന് വരി മിഥുനം വാങ്ങി. അവിടെ ഏഴതി അയച്ചു കാണുന്നു.

നിങ്ങളുടെ പ്രതിഷ്ഠ അസ്തമിക്കുമായിരുന്നു. അവിടുത്തെ ഭാരതാരാ കൃത്യം മുന്നിലുണ്ടായിരുന്ന യാതൊരു വ്യത്യാസവുമില്ലാത്ത നേരിരുന്നു. അതാണു ദൈവത്തെപ്പോലെയുള്ള ആത്മവെളിച്ചം. മനോഹരിയുള്ള നിഷ്പന്നിതങ്ങളിൽ തെറ്റിപ്പോയില്ല. അതിനാലാണ് നാമുടനീളം ഉപാധിമന്താൽ അഞ്ചുതന്നെയും തോന്നുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതായിട്ടുള്ളതിൽ ചാങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കും. പിന്നീട് കുമ്പസാരികളാൽ അവിടുത്തെ പ്രിയതമമായ വീണ വായിക്കും. ഏഴതിയാകയാൽ കളിയും പലവും കഴിഞ്ഞു. ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിശ്ചൈവേവം തോന്നപ്പെട്ടതിലും സ്വാമി മർഗ്ഗം കഴിക്കും. പുഴുത്തിൽ സാമോത്തുകഴിഞ്ഞു ആ ഹിന്ദുവിനെയെത്തി വരുന്നതാണുപ്രകാരം, ഏഴതികൾ, പൂക്കൾ ഒരു നിവർത്തനമെന്നു വരുത്തുകയും ചെയ്തിരിക്കും. അപ്പിരിയ്ക്കാൽ മൂന്നു ദിവസം അവിടുത്തെ വന്നിട്ടുള്ള പുഴുക്കൾ വർദ്ധിച്ചു. പിന്നീട് കുമ്പസാരി വീണ വായിച്ചശേഷം സ്വാമിക്ക് പുറത്തു നൂറുതന്നെ ചതുരംഗത്തിലേക്കുപോയി. ആവർത്തിച്ചു സ്വാമി കഴിഞ്ഞു. നാൽ അമരങ്ങളാൽ മറ്റൊരു ചാങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കും. അത്താഴം കഴിഞ്ഞാലും കൈ ചതുരംഗംപോലുള്ള പതിവാണ്. അതാണു വരുന്ന ധാരാ ഏഴതികളെന്ന് ചതുരങ്ങളാകട്ടെ



മിതഭാഷിതായ സിന്ധുനദീതീര ഫലിതമന്ദിരം ചരൽക്കരപ്പുണ്ണവുമായ സംഭാഷണമാലയ്ക്കും പല സ്തോമിതന്മാരേയും അധിഷ്ഠിത സാമ്രാജ്യത്തിന് പ്രേരിപ്പിച്ചിരുന്നു. സരസമായ അവിടുത്തെ സംഭാഷണം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടില്ലെങ്കിലും ഏതാനും പരിതപിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആദ്യം സരസ്വതീനദീതീരത്തുനിന്നും സഭാഷണം ചെയ്യുവാൻ അവിടുത്തെ അനന്തസുലഭമായ മാതൃവും പല യുവാവും പുരുഷസ്ത്രീകളും പ്രാപ്തം വശ്കരിച്ചിരുന്നു. അവിടുത്തെ പ്രസംഗമാലയ്ക്കും സവിധിതമാണ് പലപ്പോഴും എഴുതിയയിഷ്ടകളാണെങ്കിലും യാതൊരു മനസ്സിലും പരിശ്രമം ഉൾക്കൊള്ളാത്ത പല പുരുഷന്മാരും സ്ത്രീകളും ആനന്ദത്തോടു കൂടി പലപ്രാവൃത്തികളായി അവിടുത്തെ സ്വാധീനത്തിന് കീഴടങ്ങി. കേ. സി. കേശവപിള്ളയുടെ 'പാശ്ചാത്യവിത്' എന്ന പ്രസംഗത്തിന് മുമ്പായിത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണയ്ക്കായി നിർമ്മിച്ച 'പ്രസംഗമാല' പ്രസംഗം അതിപ്രസിദ്ധമാണ്.

അവിടുത്തെ പാശ്ചാത്യതാനന്തരമായ ആത്മീയവും മിതമായും കേരളവചനമേഖലയ്ക്കുപോലും പ്രേരിപ്പിച്ചിരുന്നു. അധിഷ്ഠിതത്വം അറിയാൻ പാടില്ലാത്ത സംഗതികൾ ഒരിക്കലും അവിടുത്തെ അധിഷ്ഠിതത്വം ഉൾക്കൊള്ളാത്ത പല പുരുഷന്മാരും സ്ത്രീകളും ആനന്ദത്തോടു കൂടി പലപ്രാവൃത്തികളായി അവിടുത്തെ സ്വാധീനത്തിന് കീഴടങ്ങി. കേ. സി. കേശവപിള്ളയുടെ 'പാശ്ചാത്യവിത്' എന്ന പ്രസംഗത്തിന് മുമ്പായിത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണയ്ക്കായി നിർമ്മിച്ച 'പ്രസംഗമാല' പ്രസംഗം അതിപ്രസിദ്ധമാണ്.







ചിന്നിപ്പള്ളി ജീവിതവിജയം വാസ്തവത്തിൽ ഈ നിരന്തരതയ്ക്കായിത്തന്നെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടാമെന്നാണ് എനിക്കു പൂർണ്ണബോധ്യമാണ്. അന്നത്തെ തലതിരിയത്തലിനിൽനിന്നു നൂറു നീളമെന്നതിൽ നൂറുതന്നെ ജീവിതക്കപ്പൽ ഇതിനു എത്രയും മുമ്പ് വൻപാറകളിലടിച്ച് തവിടപാടിത്തകരാതിരുന്ന." ചികിത്സാവിവരങ്ങൾ മുറുമുറിയ്ക്കുന്ന അക്കാലത്തു ചെന്നുവന്നവരിൽ പൂർവ്വകാലത്തു ഉത്തരജനങ്ങളിൽ നിന്നുമാറിപ്പോയവരുമായിത്തന്നെ. തൃശ്ശൂർ രാജാധിപാലയത്തെ കുറിച്ച് പ്രിയപ്പെട്ടവർ അങ്ങനെയൊക്കെ തലകുനീട്ടി ആശ്ചര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചു. —

അനുകൂലമായ സാഹചര്യങ്ങളിലാണ് ഇത് പരിഹരിക്കാവുന്നതെന്ന് കരുതുന്നു.

കുടുംബത്തിന്റെ നിലനില്പിനായി

സംസ്കാരത്തിന്റെ പരിവേഷം

പ്രകാശനാശി ക്ഷത്രി

സംസ്കാരവർദ്ധനയ്ക്ക് വേണ്ടി സർക്കാർ നടപടി

വിദ്യാർത്ഥി സംരംഭകത്വം

പരസ്യങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി മാത്രം, നിങ്ങളുടെ

የህግ አገልግሎት ለሀገራችን ልማት

**உதாபரங்குழி காவலகம்:**

**പുരസ്കാരങ്ങൾ നിരക്കം ശേഷമേ!**

പ്രതിപദിതം: വെള്ളം, വെള്ളം, വെള്ളം

നവംബർ 2015

செய்தியைப்பற்றி, நான் அந்தக் காலத்தில்

附：五項主要經濟指標

അവർക്കു നൽകിയ കൈപ്പത്രം ഇതായിരുന്നു.

മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ

© 2000 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 248: 283–290

● 2019年10月 第10期

புதுவரை : ராஜா கணேசமூர்த்தி : 1973

എന്തിനാണ് ഇത്രയും വലിയ താത്പര്യം?

എന്നിങ്ങനെ അമാപണസാമന്ത്രി കൊണ്ട് പഞ്ചായത്ത് വെട്ടിവാങ്ങി. അതാണു സന്ദർഭത്തിൽ മനസ്സിലാക്കേണ്ട കലക്കിമറി എന്ന വികാരപരമ്പരകളുടെ വിഭവത്തോടും മേന്മയാൽ ചില









ന്നാൽ അന്നു, ഇന്നു, ഏന്നും എല്ലാവർക്കും നടക്കേണ്ട രാജപാത തന്നെയാണു്. ഗുട്ടുസഭയിൽനിന്നു് ആ പെരുവഴി ആധുനിക ഗുട്ടുരീതിയുടെ ഉപജ്ഞാതാവു് വാസ്തവത്തിൽ കേരളവർമ്മദേവൻ തന്നെയാണു്. തിരുനെൽവേലൂർ ഗുട്ടുകാരനായി രാജപ്രഭുവരും ചെട്ടുന്നതിനുമുമ്പ് ഭാഷയിൽ മറ്റു മിസ്സാതിപ്രവർത്തകർ അതിന്റെ സ്ഥിതി വളരെ പഴക്കമിടുകയും ചെയ്തു. രാജാക്കന്മാരുടെയും ചെട്ടുപ്പാട്ടുകൾക്കും മറ്റും തമിഴിന്റെ മുഖസ്തംഭപോലുള്ള നാടോടി ഭാഷയാണു്. പലപ്പോഴും അവയിൽ അനവധികമായ പാശ്ചാത്യ പദങ്ങളും സംഭവ പ്രകാരമായിരിക്കുകയില്ല. കാലക്രമത്തിൽ ചെട്ടുപ്പാട്ടിൽ തന്നെ ഈ നിരന്തരമായ രീതി കേവലം കൈവിട്ടു കാണുന്നുണ്ടു്. സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ അനവധിയിലും പ്രാചുര്യത്താലും തമിഴിന്റെയും കൂടിയും ധാരാളം സംസ്കൃതപദങ്ങൾ നിറഞ്ഞും മിക്കവാറും സമാസങ്ങളാലും കൂടിയും വളരെയു നീണ്ടു മറ്റൊരു വർദ്ധിക്കുന്നതും നൂറ്റിണ്ടിനേക്കാൾ മുമ്പേയും, ദൂതവാക്യം, സുന്ദരകാണ്ഡം തമിഴ്, എന്നു തുടങ്ങി ചാക്യാന്മാർ ഉപയോഗിച്ചു വന്നിരുന്ന കൃതികളിലും കൈവളം, ചെട്ടുതീക്കും, യേശുശ്രീ, മന്ത്രവാദം, മുതലായ ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിലും മിക്കവാറും സംസ്കൃതമെന്നായ നെടുനെയ്തർ വാചകങ്ങൾ കാണാം. ചർമ്മഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കൈവളം ഉൾപ്പെടെയും പലപ്പോഴും നിരന്തരവും ചുരുക്കവുമായ രീതിയാണു് അവലംബിച്ചിരുന്നതു്. തുടക്കം മുതൽ ഒടുക്കം വരെ ഒരു വാചകമായി പറയുന്ന രീതി പഴയ നീട്ടുകളിലും പ്രമാണങ്ങളിലും സർവ്വസാധാരണമാണു്. ഗ്രന്ഥവരികളിലും മറ്റും കാണാവുന്ന രീതി അതിലും വിഭാജിയം തന്നെ. എന്നീങ്ങായ യുവാവുൻ മിഷനറിമാരുടെയും പാതിരിമാരുടെയും ഗുട്ടുക്കൾക്കും ആധുനിക രീതിയോടു യോജിക്കുന്നില്ല. വൃത്തരചനയോടുകൂടിയ ചാട്ടങ്ങളിലെ ഗദ്യവും ഇപ്പോഴത്തെ രീതിയിൽ നിന്നു് സർവ്വലഭ്യമാണു്. ഇങ്ങനെ നാനാവിധങ്ങളിലുള്ള കാലഗദ്യത്തിൽ ഏതാണെന്നു



ചട്ടവും മട്ടും വരുത്തിയതാണ് കേരളവർമ്മദേവൻ ചെയ്ത അതി പ്രധാനമായ ഭാഷാപോഷണം. ആയില്യംതിരുനാൾ നിരമന സ്തീയല ശാകന്തമുൽക്കരിച്ചിലും കൊച്ചുപിള്ള വാസ്തവമെങ്കിലും ഇരസോറ്റിന്റെ സാക്ഷാപദേശകൾക്കുളിച്ചും ആധുനികരീതി സ്വീകരണം ആദ്യം കാണുവാൻ കഴിയും. എന്നാൽ കേരളവർമ്മദേവൻ രചിച്ച ഗദ്യകൃതികളാണ് പള്ളിത്തട്ടങ്ങളിൽ ആദ്യം പാഠപുസ്തകങ്ങളായിത്തീരാനും ഇറ്റേ റ്റേഷണ ഗദ്യരീതിയുടെ അടിസ്ഥാനമുറപ്പിക്കുവാനും ഫോറൂട്ടുതമായിട്ടുള്ളതെന്ന് പ്രത്യേകം ഓർമ്മപ്പെടേണ്ടതാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ കേരളവർമ്മദേവനെ ആധുനികഗദ്യരീതിയുടെ ഉപജ്ഞാതാവായി കരുതുന്നതിനിടയായത്.

കേരളവർമ്മദേവൻ ഗദ്യനിർമ്മാണത്തിൽ മാതൃകയായിത്തന്നത് 'അറവിസൻ,' 'ഗുലിൽ,' 'സപിഫ്റാൻ,' 'മെക്കാരെ' മുതലായ ആംഗ്ലേയ ഗദ്യകാരന്മാരാണ് അവരുടെ ഗദ്യഗ്രന്ഥരീതികളെ സാവധാനം ചോർച്ച് ഭാഷയിൽ സംശ്ലീളി നിരുന്നതിനാണ് അവിന്നു പശ്ചാത്തമിച്ചത്. പടിഞ്ഞാറൻ രീതികളെ ഗദ്യനിർമ്മാണത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പകരമാണ് കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ചെയ്തതെന്നാണ് ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ വളച്ചതിൽ ഫലവത്തായി പരിണമിച്ചത്. പാശ്ചാത്യഗദ്യസരണിയിൽ സോശാഹം സഞ്ചരിച്ച് ലബ്ധമായ സംസ്കാരം ഈ നവീനഗദ്യശൈലിനിർമ്മാണത്തിൽ അവിടുത്തെക്കു സംഗമമായി. എല്ലാ ഏതദ്വേശീയ ഭാഷകളിലും നവീനഗദ്യം ഈ കരുവിൽ തന്നെ വാണെടുത്തതാണ്. ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്നും ഏതാനും ഗ്രന്ഥങ്ങളെ വിവരാനം ചെയ്ത് പുതിയ ഗദ്യരീതിയെ സ്ഥാപിച്ച് അടിച്ചു കേറിവരുന്ന നവീനഗദ്യങ്ങളെ സ്പഷ്ടമായും വളിതമായും ആവിഷ്കരിക്കുവാൻ ഭാഷാഗദ്യത്തിന് പ്രാഗത്ഭ്യമുണ്ടാക്കി നവീനഗദ്യരീതിയുടെ വിധാതൃത്വം ഭാഷയെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടെന്നുള്ളതും ഇങ്ങനെ കേരളവർമ്മദേവനിൽ ഉന്നതമായി.





ശക്തിയും കൂടാതെ സുഗന്ധമാതിരണീകരണത്തേ അവിടുന്ന് ചിന്നിച്ച് നോക്കിയപ്പോൾ അപ്പോഴേക്കു ഭാഷയ്ക്കു വ്യാകരണ നിയമങ്ങൾ പ്രിയഭാഗിനെയെന്ന് വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തി; പക്ഷേ ലക്ഷണങ്ങൾ ഗ്രന്ഥകർത്താക്കളും സംസ്കൃത ശ്രോതാക്കളും കഴിയുന്നത്ര പൊഴിച്ചുകളഞ്ഞി. അവിടുത്തെ ഭേദബന്ധങ്ങളിലും പ്രസംഗങ്ങളിലും അവതരിക്കുകയിലും വില്പനയായു ഏഴ് നിയമത്തിൽ ഈ വ്യത്യാസം നല്ലപോലെ കാണാം. ഭാഷാപോഷിണി സമയത്തെ അവസാനമോശത്തിൽ കേരളവർമ്മന്മേലുള്ള പ്രൈമംഗം രീതിയായ അഭ്യക്ഷപ്രസംഗം ഇതിന് തെളിയായ ലക്ഷ്യമാണ്. അവിടുത്തെ പ്രയത്നമദ്യകാലമായ അക്ബറിന്റെ ആദ്യ സാന്നിദ്ധ്യം വേദാന്തം ഈ മാതൃക സമ്പ്രദായമാകും. അവിടുത്തെ ഭവനത്തിൽ ഇത് മുഖമിരിക്കാണിട്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ പട്ടാളികളായും പട്ടാളികളായും വെറും പട്ടാളികളായും കേരളവർമ്മന്മേലുള്ള ഭവനവും വളരെ അധികമായി കർമ്മനിമിത്തം നോക്കുന്ന സംഗമമാണ് വിഷയവിശദീകരണത്തെ മാത്രമേ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് പ്രകടനവുമായ വാചകമെഴുതാൻ അവിടുന്ന് കഴിച്ചു. ശബ്ദസന്ദർഭങ്ങളെയും വാചകം ഗിതെയും വാക്യം ഉപയോഗം കേവലം അനാദിച്ച് പക്ഷേ മലയാളം കൈക്കൊള്ളാൻ അവിടുന്ന് സന്നദ്ധനായല്ല. പക്ഷേ മലയാളപ്രയോഗം പ്രകടനപ്പെടുത്തുന്നതിനായി അതിനെ നിലയില്ല. എന്നാൽ പ്രേമനിർഭരമായ അല്ലെങ്കിൽ ഉൾക്കൊള്ളി.

ഗദ്യരചനയിൽ മാത്രം കണ്ടിട്ടുള്ളതും, ആമാലയത്തിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടിയതേയുള്ളൂ. അതിനാലുണ്ടായ പലതും ആ മാതൃകയിൽ അവിടുത്തെ അനന്തമായി. വാസ്തവത്തിൽ പട്ടാളസമാഹരണ ശീതയിൽ സംസ്ഥാപിച്ചതാണ് അവിടുത്തെ യഥാർത്ഥ കലാപ്രധാന നിരണം അക്ബർ, മഹാമുഹമ്മദ് നാസ്തികതയുടെ ഭാഗമേ, ഭാഷാപോഷകവ്യക്തിയായ ശാബരപ്പൻ മറ്റും അപമാനപ്പെട്ടു. അവതരണ പരഭാഷകളുമാണ് കേരളവർമ്മന്മേലുള്ള പട്ടാളകാലം

അരക്കു ആധുനികവൽക്കരണത്തിന്റെ ആദ്യഘട്ടങ്ങളിലുള്ള നിലവിലാണിത്. കൂടുതൽ പ്രാധാന്യമുള്ളത് ഗട്ടുകാരെന്ന നിലയിൽ അധികം വെളിച്ചം നേടാനും അമച്വറുകളായ ഗട്ടുകാരുടെയും പ്രചാരം വെളിച്ചം. ഈ പ്രസ്ഥാനത്തെ ശരിയായ അഭിപ്രായത്തിലേക്ക് ഉറപ്പിച്ച് ആദ്യം അനുകരണ മോശ്യാമായിത്തീർന്നതാണ്. അതിൽ പിന്നീട് ഉണ്ടായ വലിപ്പകാലയുദ്ധങ്ങൾക്കും അധിഷ്ഠാനാണി പരോക്ഷപ്രഭവം നൽകിയത്. ഇതുകൊണ്ട്-3൭ രാഷ്ട്രപ്രസ്ഥാനവർഗ്ഗത്തിൽ അധിഷ്ഠാനങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചയായ സ്ഥാനം

ഗദ്യഗുണത്തിൽ മാതൃഭൂമി, കേരളവർമവേദൻ ഒരു നവീന പരമ്പരയാണ്. മാതൃഭൂമിയിൽ മാതൃഭൂമി, കേരളവർമവേദൻ ഒരു നവീന പരമ്പരയാണ്. മാതൃഭൂമിയിൽ മാതൃഭൂമി, കേരളവർമവേദൻ ഒരു നവീന പരമ്പരയാണ്.









മാൻ തുടലാം വിചാരിക്കേണം' എന്ന് വഴി തുടലം സാക്ഷാ-  
തല ദിനസരിപ്പിട്ടിട്ട് പ്രിയപ്പെട്ടവന് കൈപ്പെടുത്തി  
അണയ്ക്കും. ശേഷമുള്ള പരിഭവങ്ങളിൽ അതിട്ട് യാതൊരു  
തലിലാണെന്ന് കേൾക്കുവാൻനിന്നിട്ടുണ്ടെന്നു അറിയുന്നതാണ്.

[illegible]

[illegible]

മയ്യരസനേരം നാച്ചരമയോരയ്ക്കു ആകട്ടെ കരപ്പു ഇതി  
വൃത്തം സ്വപ്നദിനത്തിൽ കൂടെ നാച്ചരമയോരയ്ക്കു, അതോടെ  
പോവുകയും അവിടെ നിന്നും നായകൻ കരിയുന്ന, സവ  
ർണ്ണ പ്രണയകാതാകാലം പ്രിയനെ മോക്ഷിക്കാൻ, ഇതി  
ൽ പ്രണയ നാച്ചരമയോരയ്ക്കു പരിവർത്തനം കാണിക്കാ  
നിവാരണത്തിന് നായകനെയും കാര്യമെന്തായിട്ടുള്ള  
തെളിവു നിവാരണമുണ്ടാകാത്തതായാ അത് പ്രണയനാച്ചരമ  
യോരയ്ക്കു ഇതിനും പുറമെ, മോക്ഷകാലം, നായകൻ നായക  
ത്തിലും, കേരളാ നായകൻ ഉപേക്ഷിക്കും ആലോചനയും  
കാലതാമസവും പ്രദർശിപ്പിക്കും. മയ്യരസനായ മിത്ത  
വൃത്തിയോടു സാമധാനമായി കടന്നുവരുന്നതാണ് മയ്യരസ  
നേരം അതിനാലത്രെ കലാകലിതമായ കേരളം പരി  
പൂർണ്ണനിലയിൽ അതിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട്, മൃതകവനരൂപം  
അവിടുത്തെ മെരുപ്പത്തിലെ ബാധിച്ചിരുന്നു. അതിന്റെ  
പാകപ്പെട്ട പരമകാലവിജയം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതാണ്. അവി  
ടുത്തെ ഭാഷാകവിതകളിൽ ഉന്നമമായവ പരിപകാശത്തിന്  
വിജ്ഞാനശേഷം മെറിയുവതാണ്. സമസമൃതകവിതയ്ക്കായാ

കവാൻ പ്രായശ്ചിത്തം പാപിൻ ഇപ്പിളിപ്പ. പ്രയോഗ  
നിഷ്കർഷാപാദം ചേർച്ചയിലുള്ളതിൽ ഭൂതൻ ശ്രദ്ധ  
പതിഞ്ഞു. മനുഷ്യൻ ഇപ്പിളിക്കുന്നതുവരെ പക്ഷെ മാനി  
യും മറിച്ചും വെട്ടിയും തിരഞ്ഞിരും കഴിക്കും. ഭാവങ്ങളെ വൃ  
ത്തിപ്പിക്കുന്നതിന്നു അതിസഹനത്തോടെ പക്ഷെ അടിപ്പി  
ലിടേവാൻ വേണ്ട സമരം വ്യവസ്ഥയും. അതഥാ മൂലനാ  
പക്ഷേ വൻ അണിനിരക്കുന്നതുവരെ കാത്തിരിക്കും. പൊ  
രിപ്പും തൊടലും വെക്കുന്നതിന്നു പ്രയത്നം വർദ്ധിപ്പിക്ക  
ുന്നതിന്നു ഭാരം പ്രസ്ഥാനം വരുത്തുന്നതിന്നു കഴിയുന്നതു  
പരിശ്രമിക്കും. കടാ മധുരമാവേണ്ടതും അയ്യപ്പകേരളത്തി  
ന് പ്രതിജ്ഞാപ്രകടിച്ചിരുന്ന ഒരു ശ്ലോകം നിർമ്മിക്കുന്നതി  
ലും തിരുത്തുകൾ ചെയ്തിരിക്കുന്നത് നോക്കുക—

'നമോ ഭഗവതേ നിർമ്മലാർച്ചാഭാരതം'

17 ല്ലി നീലപ്പാ

നമോ ഭഗവതേ മധുരമാവേണ്ടതും

ഭാവം സ. പ്ര. നീ

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

ന. അർച്ചാഭാരതം പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

എന്ന പദ്യം രൂപമാക്കിപ്പട്ടം—

'നമോ ഭഗവതേ നിർമ്മലാർച്ചാഭാരതം'

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

പ്ര. നീലാർച്ചാഭാരതം

എന്നായിത്തീർന്നു. അത്യാവേശത്തോടുകൂടിയായിട്ടും മറ്റും  
പാകശുദ്ധി ഗുണങ്ങൾ വർദ്ധിച്ചുകാണുന്നത് ഈ നിഷ്കർ  
ഷയുടെ ഫലമാണ്. മയൂരസംഗമനിർമ്മാണത്തിൽ ഇക്കാണ







മാമിട്ടിന്റെ സന്ദർശനമാണ് പരിശോധനക്കാൽ ഭാഷാന്തരം  
 ജോളിയെ ഗുണപ്രദമാക്കുകയും വർദ്ധിപ്പിച്ചതുകൊണ്ട് നിരൂപ  
 ണപരസ്യവും പ്രതികരണവും ചെയ്യും.

ജോളിയെ ഭാഷാശിക്ഷയ്ക്കു പ്രവേശിപ്പിക്കാനും, നാടകപ്രവർത്തനം,  
 നിരൂപണപ്രവർത്തനം, കവിതാപ്രവർത്തനം എന്നിവയ്ക്കും കേര  
 ലപ്രവേശനമുണ്ടാകുമെന്നും, കേരളീയർക്ക് പരിചയപ്പെടാനും ഉത്തമ  
 ജനങ്ങളായും തീരുന്നവരുമായും ആയിട്ടുള്ളതായും സമീപകാല പ്രയോജനം ഈ  
 കാണണമെന്ന് കടുംബങ്ങൾക്കും വാദികൾക്കും കൂട്ടിച്ചേർത്തു. എ  
 ന്നാൽ കടുംബങ്ങൾക്കും മാത്രമല്ല കേരളീയർക്കും പലവിധ  
 ദുരിതം പരിഹരിക്കുന്നതിന് പരിവീര്യം നൽകി, കടുംബങ്ങൾ  
 ശപഥത്തിന് കീഴിലും തെളിച്ചു, കടുംബം കൈമാറ്റം  
 കൈമാറ്റം ചെയ്തു. കേരള നാട്ടിലെ സാമ്പത്തിക പ്രശ്നം  
 ന്നും നിരൂപണമാണെന്നുമായിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് അത് മാമിട്ടിനുള്ള  
 കൊണ്ടല്ല; അതി-ഒന്നു ജീവിതത്തിന്റെ എതിർഭാവവും  
 കേരളീയരുടെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനായി സഹപ്രവർത്തനം ചെയ്യ  
 ണാണ്. പണത്തിന്റെ പേരിനാ പലരെയും അപ്രസാ  
 ദിപ്പിതം ഭാഷാശിക്ഷയുടെ പാഠപരിവർത്തനം സമീപിക്കു  
 ണാണ് ജീവിതചര്യയായി കൈമാറ്റം ചെയ്യണമെന്ന്  
 ബോധ്യപ്പെടുന്നു. പരിവർത്തനം നൽകി അനുഭവിച്ചു ആ  
 നിസഹായരായതിന്റെ നിഷ്ഠാമകരം പലരും ചെയ്തു  
 കൈമാറ്റം നന്നായിട്ടുള്ള പ്രത്യേകതയായതുകൊണ്ട് ചെയ്തു.

കേരളീയർ മാത്രമല്ല ഈ സമൂഹത്തിൽപ്പെട്ടവർ ജീവി  
 തം കൊണ്ടു യത്നിക്കുന്നു. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകൾക്കും മറ്റും  
 യേയും കൈമാറ്റിയേയും ഒരു പോലെ അവിടുന്ന് പരിവർത്തിച്ചു.  
 ഈ ജനതയ്ക്കും പ്രേമനിർമ്മാണമാണ് അവിടുന്ന് കടം  
 ക്കിച്ചു, വയസ്സായപ്പോൾ സഹനീകലാരം കൊണ്ടു യത്നിക്കുന്ന  
 യുക്തമായ കൈമാറ്റിയേയും കൂടെ പലരും കാണിച്ചു  
 വോ എന്ന് സംശയം ഉണ്ടാകും. കണ്ണാടുകൾക്കും കൈമാറ്റ  
 ണമാക്കിക്കൊടുത്തു. കൈമാറ്റികളുടെ അർത്ഥ സമീപം







ആരും വിശ്വാസവിജയത്തിൽ കാണാം. അതത്രെ അവിടുത്തെ സംസ്കൃതകൃതികളിൽ നട്ടനായകമായിരിക്കുന്നത്. നവനവങ്ങളായ അർത്ഥകല്പനകളും ഉദ്യമങ്ങളും കൊണ്ടു അത് ആർക്കും ഏതായാർക്കെങ്കിലും. ലക്ഷദ്വീപവർണ്ണനയിലുള്ള 'പ്രത്യക്ഷം പ്രകടിതത്വം കിമുതാസംഗീത പ്രതാപകരം' എന്നിങ്ങനെ പദ്യത്തിലെ കല്പനയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം നോക്കുക. മറ്റൊരു ലക്ഷ്യം നന്നായിരിക്കാൻ സമ്യവർണ്ണനയിൽ വേണ്ടത്ര ഫലിതം അവിടുന്ന് ആവിഷ്കരിക്കുന്നില്ല. ഫലിതരസം അവിടുത്തെ കൃതികളിൽ അത്ര സുഖമേല്ക്കൂ. ഉദാഹരണം തന്നെ ഏതാകണമെന്നു നോക്കൂ. അതിൽ ലയിച്ചിരിക്കും. വിശ്വാസവിജയം, തുലാഭാരതകം മുതലായ രാജപ്രശസ്തിപരമായ കാവ്യങ്ങളിൽ നിർവ്യാജമായ രാജകേതി നല്ലപോലെ വിളങ്ങുന്നുണ്ട്. വീരരസപ്രകടനത്തിലാണ് കേരളവർമ്മദേവന്റെ പാദം. അതത്രെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിലും സ്ഥായിയായിരുന്ന അംഗീരസം. ഷഡാപണസഹസ്രത്തിൽ പല ഘട്ടങ്ങളിലും ഏതാനുംഗമമായ രീതിയിൽ കരുണാർസം ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. യമപ്രണാമശതകത്തിൽ ശൈലഭസവും പൊന്നിനില്ലെന്നും നസപ്രകടനത്തിൽ പ്രായേണ കരകിതും ലീക്കിക്കുന്നതായി കാണാൻ കഴിയും. വർണ്ണനകളിൽ ചിലവേണ്ടതു അതിശയോക്തിയെ പ്രസക്തികൂടും; തുലാഭാരതകത്തിലെ മിക്ക വർണ്ണനകളും ഇത്തരത്തിലാണ്. വിശ്വാസവിജയത്തിൽ ആപാതമധുരമായ വർണ്ണനാശീതി ഭാവുകന്മാരെ രസിപ്പിക്കുന്നു. ശക്തരപുറമെ ഉദ്യമിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു—

'അപാപമിദം ചാതരാമരം'

മലയാളപാൽ ലളിതൻ ഏതാവട്ടെ

ഗുണമംകവിതാർ ചിന്താതന്ത്രം

ഭക്തികൃതമേവം സുഖാലോകം'

എന്ന പദ്യം സുപ്രസിദ്ധമാണ്. കേരളവർമ്മദേവന്റെ സംസ്കൃതകൃതികൾ അവിടുത്തെ കേരളത്തിന് അവളിൽ വിശ്വാസം സമർപ്പിച്ചു. അക്കാലത്തെ പ്രശസ്തപണ്ഡിതന്മാർ അവ

യെ മുക്കുകയും പ്രശംസിച്ചു. സംസ്കൃതഭാഷാപോഷണം ചെയ്തിട്ടുള്ള കേരളീയരുടെ പരിഗണനാപ്രസംഗം നശിക്കാനിരിക്കുന്നവരെയും അവിടുത്തെ തിരുനാളം മുഴങ്ങും.

കാലഗതിയുടെ വിശേഷംകൊണ്ടു കേരളവർമ്മദേവന്റെ ജീവിതകാലത്തും നിർമ്മാണശേഷവും അവിടുത്തെ കൃപാപ്രസരത്തിന്റെ സുമധുരഫലങ്ങൾ അനുഭവിച്ചവരായ ചിലർ അവിടുത്തെ ആരോഹണവു കാണിച്ചു. രാജയിലുകൾ പാട്ടുമ്പോൾ നത്തുകളും മുളകളും അവിടുത്തെ കേരളകാളിദാസസ്ഥാനം അവിടുത്തെ നൃത്തരഹിതമായി നൽകിയിട്ടുള്ളതാണെന്നും ശാകന്തളം അന്നു തഞ്ചിമ ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത വള്ളത്തോളിനു മാറിപ്പാർത്തെന്നും ചില യുവസാഹിത്യകാരന്മാർ കലശലുകൂട്ടി. നന്മത്തന്നും വിശ്വക്സിയുമായ മഹാകവി അത്തീരെ സമ്മതിക്കാത്തതിനാൽ ആ അപകൃഷ്ടസംരംഭം അലസിപ്പോയി. എന്നാൽ ഈയിടെ മഹാകവി ആ നൃത്തത്തെ പരിഹരിക്കുവാനും അന്റെ തഞ്ചിമ ശാകന്തളസംസ്ഥാനത്തിന് പറ്റിയ കനകചാലകമാണെന്ന് തമ്പോടിപ്പിക്കുവാനും മുതിർന്നിട്ടുണ്ട്. വേറെ ചിലർ അവിടുത്തെ കവനസാമർത്ഥ്യമില്ലെന്നും മറ്റും ജല്ലിച്ചിട്ടു ശയിടി പാട്ടുവാൻ പുത്തൻ ഗുരു കാരെ ക്ഷണിച്ചു വിടയ്ക്കുകയായി പാതിയടക്കി. ആധുനിക ഗദ്യരീതിയുടെ ഉപജ്ഞാതാവായി ഒരു പുതിയ ആദാമിനെ മറ്റു ചിലർ കണ്ടുപിടിച്ചു. എന്തിന് ! കേരളവർമ്മദേവന്റെ കാലം ഭാഷയ്ക്കു ശനിദശയായിരുന്നുവെന്നും മറ്റും കണ്ണമടച്ചും തകാണ്ടു ചില സഹൃദയമന്ത്രിന്മാർ പറഞ്ഞു പരത്തുവാനും ഇടക്കി. അവിടുത്തെ ആരോഹണ ഇതേ ക്ഷേമത്തിനെയും കണ്ട് മന്ദഹസിക്കണമെന്നും. തീർച്ചയെന്നു.

ഈ രാഹുതളുടെ ഗ്രാസത്തിൽ നിന്നും മുക്കുന്നായി കേരളനഭഭാമണ്ഡലത്തിൽ അവിടുന്ന് ഇപ്പോഴും പുഞ്ചിരിപ്പിനിപ്പാവു പരത്തിക്കൊണ്ടുതന്നെയിരിക്കുന്നു. കല്യാണകാലംവരെ അതിനു മാറ്റവുമുണ്ടാകയില്ല. കേരളം ഒന്നുകൂടി വെള്ളത്തിൽ

മുക്കുടിപ്പൊങ്ങി വന്നാലും, ആ വസ്ത്രം അവിടെത്തന്നെ നില കൊള്ളും. കേരളസംസ്കാരത്തിനും ഭാഷയ്ക്കും നിലയുള്ളിടത്തോളം അവിടുത്തെ കേരളീയർക്ക് സ്മരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അവിടുന്നു കാണിച്ചുതന്നിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ കൂടി പുരോഗമനംപെട്ട് അവയ്ക്കു സാഹചര്യവും സമ്പൂർണ്ണതയും വരുത്തുവാനാണ് ഇന്ന് കേരളീയർ ശ്രമിക്കുന്നത്. കൈരളിക്കു അമൂല്യങ്ങളായ കണ്ഠാരോണങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചുകൊടുത്ത് അതിന്റെ ഗദ്യത്തിനും പദ്യത്തിനും വെടിപ്പും വൃത്തിയും വരുത്തി, ഭാഷയുടെ ഉല്പന്നത്തിനായി ജീവിതം സമർപ്പണംപെടുത്തു മഹാനഭാവന്റെ ആത്മാവിനു നിത്യശാന്തി പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.







Handwritten text at the bottom left corner, possibly a signature or date, written in a cursive script.